

Проект „Фантастично читалище“

Сборник от научно-фантастични произведения

Списание „Космос“

1990 г.

София, 2013

Библиография

[Сражението](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Стивън Кинг. Преведе Светлозара Василева. Списание „Космос“, брой 1 от 1990 г.

[Бягството на Чарлз Финей](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор д-р Светослав Славчев. Библиотека „Космос“ № 1. Списание „Космос“, брой 1 от 1990 г.

[Много лошо](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Айзък Азимов. Преведе от английски Емануел Икономов. Библиотека „Космос“ № 1. Списание „Космос“, брой 1 от 1990 г.

[Докато чакате](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Едуард Уелън. Преведе от английски Вихра Манова. Списание „Космос“, брой 2 от 1990 г.

[Положителен скок](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Януш Зайдел. Преведе от полски Лина Василева. Библиотека „Космос“ № 2. Списание „Космос“, брой 2 от 1990 г.

[Време за почивка](#)

Фантастичен разказ. Автор Джон Уиндъм. Преведе Румен Митков. Библиотека „Космос“ № 2. Списание „Космос“, брой 2 от 1990 г.

[Играта на Ендър](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Орсън Скот Кард. Преведе от английски Емануел Икономов. Библиотека „Космос“ № 3. Списание „Космос“, брой 3 от 1990 г.

[Небесата могат да почакат](#)

Фантастична пародия. Автор Чарлс Гилфорд. Преведе Ал. Димитров. Библиотека „Космос“ № 3. Списание „Космос“, брой 3 от 1990 г.

[Съветника](#)

Фантастичен разказ. Автор А. Соломатов. Преведе от руски Светлозара Василева. Библиотека „Космос“ № 4. Списание „Космос“, брой 4 от 1990 г.

[Бумеранг](#)

Фантастичен разказ. Автор Тур Оге Брингсвард. Преведе М. Младенова. Библиотека „Космос“ № 4. Списание „Космос“, брой 4 от 1990 г.

[Мариана](#)

Фантастичен разказ. Автор Фриц Лейбър. Преведе М. Младенова. Библиотека „Космос“ № 4. Списание „Космос“, брой 4 от 1990 г.

[РНК](#)

Фантастичен разказ. Автор Дюла Хернади. Преведе Светла Бачева. Библиотека „Космос“ № 5. Списание „Космос“, брой 5 от 1990 г.

[Деветте слънца](#)

Фантастичен разказ. Автор Леонид Кудрявцев. Преведе Ел. Владимирова. Библиотека „Космос“ № 5. Списание „Космос“, брой 5 от 1990 г.

[Новите Робинзовци. Хроника от края на XX век](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Л. Петрушевска. Преведе А. Димитров. Библиотека „Космос“ № 6. Списание „Космос“, брой 6 от 1990 г.

[Сали](#)

Фантастичен разказ. Автор Айзък Азимов. Преведе от английски Вихра Манова. Библиотека „Космос“ № 6. Списание „Космос“, брой 6 от 1990 г.

[Човекът, който уби Мохамед](#)

Фантастичен разказ. Автор Алфред Бестър. Преведе от английски Емануел Икономов. Библиотека „Космос“ № 6. Списание „Космос“, брой 6 от 1990 г.

[По мярка](#)

Фантастичен разказ. Автор Клод Льогран. Преведе А. Димитров. Библиотека „Космос“ № 6. Списание „Космос“, брой 6 от 1990 г.

[Тайнственото оръжие](#)

Фантастичен разказ. Автор Анджей Майхжак. Библиотека „Космос“ № 6. Списание „Космос“, брой 6 от 1990 г.

Сражението

Научно-фантастичен разказ

Стивън Кинг

– Мистър Реншо?

Гласът на портиера спря Реншо по средата, на път към асансьора. Той се обърна, прехвърли чантата от едната ръка в другата. Във вътрешния джоб на самото му шумолеше тежкият плик, натъпкан с двайсет и петдесетдоларови банкноти. Беше свършил хубава работа и организацията добре му плати, макар че както винаги измъкна в своя полза двайсет процента комисионна. Сега му се искаше да вземе един душ и да си легне.

– Какво има?

– Имате колет. Разпишете се, ако обичате?

Реншо въздъхна и замислено погледна кутията. Към нея бе залепен лист хартия, върху който, със закръглен почерк с обратен наклон бяха написани фамилията и адресът му. Почеркът се стори познат на Реншо. Той разтърси кутията, вътре нещо глухо издрънча.

– Искате ли да ви я донесат после, мистър Реншо?

– Не, сам ще взема колета.

Дължината на кутията беше около половин метър – да я носиш под мишница бе неудобно. Той я остави върху покрития с великолепен килим под на асансьора, обърна ключа в специалната ключалка над редицата обикновени бутони. Реншо живееше в разкошен апартамент на покрива на сградата. Асансьорът плавно и тихо потегли нагоре. Той затвори очи и прекара през екрана на паметта си своята последна „работа“.

Отначало както винаги по телефона му се обади Кейт Бейс:

– Джони, свободен ли си?

Реншо – отличен и сигурен специалист – бе свободен всичко на всичко два пъти в годината, минималната му такса бе 10000 долара, клиентите плащаха за неговия безгрешен инстинкт на хищник. Та нали Джон Реншо бе ХИЩНИК, с помощта на генетиката и околната среда бе великолепно програмиран да убива, да остава жив и отново да убива.

След като Бейс му позвъни, Реншо намери в своята пощенска кутия светложълт плик с

фамилия, адрес и снимка. Той запомни всичко, изгори плика заедно със съдържанието му и изхвърли пепелта в шахтата за боклук.

Този път от снимката го гледаше бледото лице на някой си Ханс Морис, собственик и основател на „Къмпани Морис за производство на играчки“ в Маями. Този тип пречеше на някого. Човекът, на когото пречеше, се бе обърнал към организацията и тя чрез Кейт Бейс бе говорила с Джон Реншо...

Вратите на асансьора се отвориха, той вдигна колета, излезе и отвори вратата на апартамента си. Беше едва четири часът и априлското слънце заливаше просторния хол. Няколко секунди Реншо постоя с удоволствие под лъчите му, постави кутията на масичката до вратата, хвърли върху нея плика с парите, отпусна възела на вратовръзката си и излезе на терасата.

Там беше студено и пронизващият вятър проникна през тънкото палто. Но Реншо все пак се задържа една минута, разглеждайки града, както пълководецът завладяваната страна. По улиците като бръмбари пълзяха коли. На изток зад разкошните жилищни небостъргачи едва се виждаха претърпаните с хорица мръсни дупки, над които се издигаше гора от телевизионни антени от

неръждаема стомана. Не, тук, горе, животът е по-добър, отколкото там.

Върна се в апартамента, затвори вратата на терасата и отиде в банята да се освежи под горещия душ.

След четиридесет минути Джон Реншо излезе от банята и без да бърза, започна да разглежда кутията.

В КОЛЕТА ИМА БОМБА...

Разбира се, там нямаше бомба, но беше длъжен да се държи така, сякаш имаше. Винаги постъпваше така и затова се чувствуваше прекрасно, докато други отдавна вече бяха на небето.

Дори и да е бомба, тя е без часовников механизъм – никакво тиктакане не се долавяше от пакета. Но всъщност сега се използват и пластични взривители – те са нещо по-тихо в сравнение с часовниковите пружини.

Реншо погледна пощенския печат: Маями, 15 април.

Изпратено бе преди пет дена. Бомба с часовников механизъм отдавна би се взривила.

Значи колетът бе изпратен от Маями.

Той изцяло бе погълнат от мислите си и преплел ръце без да помръдва, разглеждаше колета. Излишни въпроси – откъде близките на Морис са научили неговия адрес – не

вълнуваха Реншо. Ще ги зададе по-късно на Бейс. Сега това не е важно.

Някак разсеяно извади от тефтера си малък пластмасов календар, пхна го под връвчицата и скочът се отлепи. Той изчака малко, наведе се и помириса. Нищо освен картон, хартия и връвчица. Поразходи се покрай масичката, клекна пред кутията – тук-там хартията се бе отлепила, показа се зелено метално сандъче, привързано с връвчица.

Реншо взе един нож за разрязване на хартия, преряза я и опаковъчната хартия падна.

Зелено метално сандъче с черни печати. На него с бели шаблонни букви беше написано: „Виетнамско сандъче на американския ветеран Джон.“ И малко по-долу: „Двайсет пехотинци, десет вертолета, двама картечари, двама лекари, две базуки, четири джипа.“ Долу в ъгъла: „Къмпани Морис за производство на играчки.“

Реншо протегна ръка и я отдръпна – в сандъчето нещо се размърда. Стана, пресече стаята, включи осветлението, тъй като вече се бе стъмнило.

„Виетнамското сандъче“ се клатушкаше, кафявата опаковъчна хартия скърцаше под него. Неочаквано сандъчето се обърна и с глух удар падна върху килима. Капакът се

открехна с около пет сантиметра.

Миниатюрни пехотинци, високи около четири сантиметра, почнаха да изпълзят през отвора. Реншо ги наблюдаваше, без да мига. Разумът му не се опитваше да обясни невъзможността на това, което ставаше, а само обмисляше каква опасност го заплашва и какво трябва да направи, за да оцелее.

Пехотинците бяха в бойна униформа, с каски, с походни торби, на гърбовете си носеха миниатюрни карабини. Двама от тях погледнаха през стаята към Реншо. Очите им бяха не по-големи от точка, направена с молив.

Пет, десет, дванайсет, ето че станаха и двайсет. Един от тях жестикулираше, като че даваше заповеди на останалите. Те се построиха край отвора и започнаха да бутат капака – отворът се увеличи.

Реншо взе от дивана голяма възглавница и се запъти към сандъчето. Командирът се обърна и махна с ръка. Пехотинците приготвиха карабините и се прицелиха – чуха се слаби, кашлящи звуци. Реншо внезапно почувствува нещо като убождания на пчела.

Тогава хвърли възглавницата, пехотинците паднаха, а капакът на сандъчето се отвори. Оттам излетяха, бръмчейки като водни кончета, миниатюрни вертолети, боядисани в зелен цвят.

Реншо чу слабо пам! пам! пам! и веднага след това видя от вратите на вертолетите миниатюрните избухвания на картечни откоси и почувствува като че ли някой започна да го бодне с иглички в корема, в дясната ръка, в шията. Той бързо протегна ръка, хвана един от вертолетите и рязка болка прониза пръстите му – въртящите се перки ги раздробиха до костта. Останалите отлетяха по-далеч и започнаха да кръжат наоколо като стършели. Вертолетът, който го рани, падна на килима и замря неподвижно.

Реншо изкрещя от неочаквана болка в крака. Един пехотинец стоеше върху обувката му и го удряше със щика по глезена. Джон видя дребното му зло лице.

Реншо отхвърли пехотинеца с крак.

Чу се слаб кашлящ взрив – болката прониза бедрото му. От сандъчето изпълзя един пехотинец с базука – от дулото ѝ лениво се виеше дим. Реншо погледна крака си, видя върху панталона димяща черна дупка, голяма колкото монета от двацет и пет цента. На тялото му имаше рана от изгаряне.

Той се обърна и през хола избяга в спалнята. Покрай бузата му избръмча един вертолет, който пусна къс картечен откос.

Под възглавницата му лежеше револвер с голям калибър. Той грабна револвера с две

ръце, обърна се и разбра, че ще се наложи да стреля по летяща мишена, не по-голяма от електрическа крушка.

Нападнаха го два вертолета. Както седеше на леглото, Реншо стреля и единият от вертолетите се разлетя на парчета. „Един по-малко“ – помисли си той, прицели се във втория... натисна спусъка...

Вертолетът неочаквано промени траекторията си, перките му се въртяха с огромна скорост. Реншо успя да види картечаря, който стреляше с точни, къси редове и се хвърли на пода.

ТОЙ СЕ ЦЕЛЕСЕ В ОЧИТЕ МИ!

Като се притисна с гръб към по-отдалечената стена, Реншо вдигна револвера, но вертолетът вече се отдалечаваше, гмурна се надолу, сякаш признаваше превъзходството на огневата мощ на Реншо, и отлетя към хола.

Реншо се изправи, стъпи на ранения си крак, намръщи се от болка. „Много ли са хората – помисли мрачно той, – по които са стреляли с базука и са останали живи?“

Свали калъфката от възглавницата и превърза крака си. Взе огледалцето за бръснене, приближи се до вратата, застана на колене, постави го върху килима и видя...

Бяха се разположили на лагер при сандъчето. Миниатюрните войничета сновяха

напред-назад, опъваха палатки, деловито препускаха с джиповете. Над войника, когото Реншо удари с крак, се беше навел един лекар. Останалите осем вертолета охраняваха лагера, баражираха на височината на масичката за кафе.

В един момент забелязаха огледалцето. Трима пехотинци се изправиха и откриха огън от коляно. След няколко секунди то се пръсна.

Е, ДОБРЕ, ЩЕ ВИ ДАМ ДА СЕ РАЗБЕРЕТЕ!

Реншо взе от тоалетната масичка една тежка кутия от червено дърво, която му бяха подарили на Коледа, претегли я на ръка, приближи се към вратата, рязко я отвори и с размах хвърли кутията, както бейзболистът хвърля топката. Кутията събори пехотинците като кегли. Един джип се обърна два пъти. Застанал до вратата, Реншо стреля и уцели един войник.

Но няколко пехотинци вече бяха дошли на себе си и стреляха от коляно, другите бързо се изпокриха.

Реншо стреля още веднъж и не улучи. Страшно малки бяха. Но със следващия изстрел унищожи още един пехотинец.

Бръмчейки яростно, към него летяха вертолетите, миниатюрните куршумчета попадаха в лицето му под и над очите.

Реншо свали два вертолета. От режещата болка очите му плувнаха в сълзи.

Останалите шест вертолета се разделиха на две звена и отстъпиха. Той изтри с ръкав кръвта от лицето си и се приготви да стреля, но се сепна. Пехотинците, които се бяха скрили в сандъка, изтъркулваха нещо оттам. Приличаше на...

Последва ослепително избухване на жълт огън и вляво от Реншо мазилката се разхвърча.

МОНТАЖ НА РАКЕТНО ОРЪДИЕ.

Стреля, не улучи, обърна се, дотича до банята в края на коридора и се заключи в нея. Когато се погледна в огледалото, видя един обезумял войнствен индианец с див, изцъклен поглед. Лицето на индианеца беше цялото в червена „боя“, която изтичаше от миниатюрни дупчици.

Кожата на бузата му беше одрана, по шията сякаш бяха изорали бразда.

АЗ ГУБЯ СРАЖЕНИЕТО!

С трепереща ръка той приглади косата си. Бяха му отрязали пътя към входната врата. Не можеше да се добере до телефона. Едно пряко попадение на ракетното оръдие можеше да му откъсне главата.

ЗА НЕГО ДОРИ НЕ БЕ СПОМЕНАТО!

От вратата отлетя парче дърво, голямо колкото юмрук. Малките езици на пламъка

лижеха разкъсаните краища на дупката. Той видя ярко изригване. Бяха изстреляли още една ракета. В банята полетяха парчета, горящи трески паднаха върху килимчето. Реншо ги затъпка. През дупката влетяха два вертолета, изпрацвайки в гърдите му картечни откоси.

С проточен гневен стон той свали единия с ръка. Отчаянието му подсказа изхода. Върху втория Реншо хвърли тежка хавлиена кърпа и когато вертолетът падна на пода, го смачка с крака.

ЕТО ТАКА! ЕТО ТАКА! ТОВА ЩЕ ГИ СТРЕСНЕ!

Изглежда, че това наистина ги стресна. В продължение на петнайсет минути всичко беше спокойно. Реншо седна на края на ваната и започна трескаво да обмисля: трябва да има някакъв изход от това безизходно положение. Непременно. Да можеше да ги заобиколи във фланг.

ОТ ТОЗИ КАПАН ИМА ИЗХОД.

Той рязко се обърна и погледна малкото прозорче над ваната.

Погледът му падна върху балончето със състен газ за запалки. Реншо протегна ръка към него и чу шумолене отзад. Бързо се обърна, вдигна револвера, но под вратата просто пъкнаха лист хартия. Цепнатината бе толкова тясна – с мрачно задоволство си

помисли Реншо, – че през нея даже не можеха да се промъкнат.

На листчето с миниатюрни букви бе написано: **ПРЕДАЙ СЕ!**

Реншо мрачно се усмихна, сложи балона с течността в малкото си джобче, взе от аптечката парче молив, написа на листчето: **ЩЕ ИМА ДА ЧАКАТЕ!** – и го пъкна обратно.

Отговорът бе ослепяваща ракетна канонада. Реншо отскочи от вратата. Ракетите влиаха през дупката и се взривяваха, като попадаха в стената, облицована с бледосини плочки, и я превръщаха в лунен пейзаж. Реншо закри с ръка очите си. От горещия шрапнелен дъжд полетя мазилка, която обгори ризата на гърба му.

Когато бомбардировката свърши, Реншо се качи на ваната и отвори прозорчето. Оттам го погледнаха студените звезди.

Зад малкото прозорче започваше тесен корниз, но сега нямаше време да мисли за това.

Надникна през прозорчето и студеният въздух го у дари в лицето. Реншо погледна надолу – четиридесет етажа. От тази височина улицата изглеждаше не по-широка от пръст...

С ловкостта на опитен гимнастик Реншо подскочи и застана на колене върху долната

част на рамката Ако само един от тези стършели вертолети сега влезеше в банята през дупката на вратата и започнеше да стреля, най-вероятно с вик би полетял надолу.

Но не стана нищо.

Той се извъртя, промъкна през прозорчето единия си крак и се хвана за козирката отгоре. След миг Реншо стоеше на корнизата.

Като се опитваше да не мисли за страхотната бездна под краката си и за това, какво би станало, ако вертолетите полетят след него, Реншо бавно запълзя към ъгъла на сградата.

Оставаха четири метра.. три... Ето че стигна. Спря се, притисна се с гърди към стената, разперил по нея ръце, като усещаше балона в малкото си джобче и вдъхващата увереност тежест на револвера в колана.

Само да заобиколи ъгъла...

На девет метра от него бе терасата пред гостната му. Най-после той се хвана с ръце за железните перила, украсени с орнаменти.

Реншо безшумно се изкачи на терасата и през стъклената портална врата предпазливо надникна в хола. Не го бяха усетили.

Четирима пехотинци и един вертолет охраняваха сандъчето. Останалите с ракетното оръдие навярно се бяха разположили пред вратата на банята.

Значи така. Рязко ще се втурне в хола, ще унищожи тези, които са при сандъка, ще изскочи от апартамента, ще седне в такси – и право на летището.

Той свали ризата си, откъсна парче от ръкава, намокри единия му край в течността от балона, а другия пъкна вътре, извади запалката, подпали парцала, с трясък отмести стъклената врата и се хвърли вътре. Вертолетът веднага пое в атака срещу него. Като камикадзе. Реншо го свали с ръка.

Пехотинците скочиха в сандъчето.

Всичко останало стана за секунди.

Реншо хвърли пламтящия, превърнал се в огнена топка балон, мигновено се обърна и се втурна към вратата.

Той дори не успя да разбере какво стана. Чу се грохот, като че ли мост се срути. Цялата сграда се разтърси.

* * *

Мъж и жена вървяха по улицата Те изплашено погледнаха нагоре и видяха огромно огнено кълбо сякаш сто фотосветкавици едновременно бяха избухнали.

– Какво беше това? – попита жената.

– Късо съединение – отговори мъжът.

Някакъв парцал бавно и лениво се завъртя покрай тях. Мъжът протегна ръка и го хвана.

– Господи, мъжка риза, цялата е в кръв и на малки дупчици.

– Това не ми харесва – каза жената. – Извикай такси, Раф.

Мъжът се огледа, повика такси. Колата спря, те се затичаха към нея и не видяха как зад гърба им се приземи и един лист хартия,

на който беше написано:

„ЕЙ ДЕЧИЦА! САМО В ЕДНО САНДЪЧЕ НА
ЕДИН МИЛИОН!

Едно ракетно оръдие

Двайсет ракети „Туистър“ – клас „земя-въздух“

Един термоядрен заряд!

Бягството на Чарлз Финей

Научно-фантастичен разказ

д-р Светослав Славчев

ВИСОКИЯТ, леко прегърбен мъж вървеше по покритата с плочи пътека между зданията. Вървеше, без да бърза, замислен за нещо свое, толкова погълнат в разсъжденията си, че дори неволно движеше устни, сякаш разговаряше с някого. Той приближи до портала все така леко унесен, мина покрай стоманените перила и застана пред широкото остъклено гише на портиера. Бръкна в джоба на самото си, извади перфорирана по ръбовете карта пропуск и я пъкна в отвора под стъклото. Портиерът се извъртя на своето столче и плъзна очи по стенда вляво. Между дългите редици сигнални бутончета намери едно и го натисна. До бутончето светна за миг синьозелено число и угасна – часът и минутата бяха маркирани.

Портиерът върна картата на мъжа и се усмихна:

– Е, приятна вечер, господин докторе!

Мъжът бутна здравата никелирана кръстачка, която му препречваше пътя, и излезе навън. Отправи се мудно към паркинга вдясно от изхода. Колата му –

малък син „Нисан“ – беше паркирана наблизко. Отключи, хвърли чантата си на съседната седалка и се настани зад волана.

В този миг откъм изхода се чу вой на сирена. Почти едновременно от двете страни на портала тръгнаха една срещу друга гъсти стоманени решетки.

Мъжът погледна към портала, после с едно движение хлопна вратата и включи стартера. Двигателят изръмжа.

От будката на вратата изскочи портиерът. Колата тръгна, започна стремително да се отдалечава. Портиерът се поколеба, сякаш не вярваше на очите си, после извика:

– Доктор Джилбърт! Спрете! Спре-те!

Мъжът не го чуваше, нисанът набираше скорост.

Портиерът бръкна с дясната ръка под самото, но все пак не извади пистолета. После изтича обратно и посегна към телефона. Металните решетки пред портала се бяха склчили с пронизващо скриптене, колата на доктор Джилбърт се виждаше далеч като малко синьо петно.

Докторът натискаше педала на газта.

Беше се преобразил – от занесения вид не бе останала и следа. Стиснал волана, той хвърляше бързи коси погледи в двете странични огледала.

Не, още не го преследваха и навярно имаше десет минути на разположение – докато се окопитят и съобщят на полицията по радиотелефоните, докато тръгнат колите от охраната.

На автомагистралата за Лондон той вече не можеше да излезе, тя щеше да се превърне в еднопосочна клопка за него. При първия разклон на шосето трябваше да избере. Вляво – към Чичестър и Мидхърст, или вдясно – към Истбърн. Важно беше да вземе преднина, но не можеше и да остане много в колата – нейните отличителни белези, както и неговите, вече сигурно се предаваха по десетки радиотелефони. Морскосин нисан с Брайтънска регистрация. Висок, тридесет и шест годишен мъж, с издължено лице, кафяви очи, тъмнокестенява коса. Име – Никълъс Джилбърт, с новозеландски паспорт. Откраднал още непатентован щам за генноинженерни изследвания от Брайтънския технологичен институт¹.

Проклетата алармена инсталация. Тя значи все пак беше включила! Достатъчно късно, за да може да отвори секретната ключалка на

бронирания хладилник, да извади ампулата с лиофилизирани бактерии, да затвори, да излезе и да мине през изхода. Но прекалено рано, за да може да се качи в колата, да вземе деветдесетте километра до Лондон и да изчезне в милионния град.

Той беше обмислял подробно всичко, стъпка по стъпка. От обезвредяването на алармената инсталация и повреждането на контролната до момента, в който компютърът, следящ за сигурността, щеше да открие повредата и да даде тревога. Разчиташе на петнадесет до двадесет минути. Щяха да стигнат да излезе и да тръгне с колата и докато охраната проверяваше кои служители са минали последни – да спечели още време.

Все още беше близо до Брайтън, в това беше бедата. И прекалено рано го бяха открили!

Естествено Джилбърт беше фалшива фамилия и родословието му, тръгващо от Уелингтън – също. Но останалото беше вярно. Беше завършил с отличие колежа „Сейнт Винсент“ в Уелингтън, имаше две специализации – една по микробиология и имунология в Сидней и една – със стипендия – в Йокохама, по генетика.

Пътните знаци известяваха, че следва разклонът. Сто метра, петдесет метра... ето!

Не можеше да каже защо зави вляво, подсъзнанието само избра пътя. Вляво му се стори по-оживено, а това беше важно. Колата трябваше да бъде една между многото.

Завербуваха го в Йокохама. И начинът, по който стана, не приличаше на описанията в криминалните романи. Нямаше тайни срещи, подкупи, шантажи с жени, чекове. Нищо такова.

Просто го поканиха на един коктейл в затвореното общество на висшите научни кръгове. И му показаха докъде е стигнал и как живее един бивш промишлен и научен агент. Това беше високоуважаван професор, изключителен специалист в своята област – имунологията, президент на асоциация. Пътуваше колкото и където желаше. Днес беше на важна консултация в Сан Франциско, утре – симпозиум в Мадрид, другата седмица – световен конгрес в Рио де Жанейро. Ръководеше огромна, практически напълно самостоятелна група лаборатории с подбран от самия него персонал. Беше весел, стегнат, младееше за своите шестдесет години. Двамата му сина бяха на високи постове в биотехнологичната промишленост, единият – в Щатите, другият – в Канада. Професорът разказа някаква любопитна история, случила се в бунгалото му на един атол в Каролинските острови

(„Девствени места, колега, далеч от пушеците на нашата цивилизация!“), попита разсеяно за научната работа на младия колега и се извини, за да отиде в друг кръг от компанията.

Професорът беше безспорен специалист, далеч над обикновеното равнище за своята област, това никой не отричаше. Но той би си останал такъв безспорен специалист, забутан в някоя лаборатория във второстепенен институт, обкръжен от свадливи колеги, прибиращ се всеки ден с главоболие у дома си. Би си останал такъв до края на живота си. Ако не беше откраднал (да го наречем „незаконно изнесъл“) щам, осигуряващ с десет процента повече добив от един модерен тогава антибиотик. Японският концерн спечели половин милиард йени, скандалът беше потушен, а на младия имунолог повече не му бе нужно да се занимава с промишлен шпионаж, мръсната работа вече можеха да вършат други.

Малко е да каже, че доктор Джилбърт, тогава още Чарлз Мак Финей, беше замаян. Той беше потресен. Това беше един друг свят, за който той имаше съвсем смътна представа. Свят на слава и признание, на удоволствие от науката и личния живот, на материално безгрижие. Само му бяха повдигнали края на завесата и му бяха

показали, че не трябва да си прави никакви илюзии. Вярно бе, че бе способен млад учен, но това беше условие, нищо друго. За да влезе в тези блестящи кръгове, нямаше много начини. Или трябваше да е гений, и то с шанс (защото доста гении гладуваха по мансардите). Или трябваше да има такъв баща като този, а той нямаше. Или трябваше да направи някакво изумително откритие (а откритията не падаха от небето).

Или трябваше да се продаде срещу надежда. Концернът дори не настояваше, той се отнесе съвсем лоялно с него. Предложи – и толкова. Отношенията нямаше да се променят, ако не беше приел. Щеше да специализира и после да си търси работа в родния Уелингтън.

Чарлз Мак Финей тогава не беше безчестен човек. Дълги нощи той стоя буден, излизаше на малкото балконче да пуши, колеба се, дори се напи в мъката на своето колебание. И както обикновено се случва, понеже съдбата на отделния човек често се решава от дреболии, и неговата се реши от подобна дреболия. От мястото на квартирата му.

Финей живееше точно до градската електрическа железница, естакадата се извисяваше само на десетина метра от прозорците му, затова и наемът беше малък.

Но на всеки три минути по естакадата със страшен грохот профучаваше влак. Прословутите безшумни японски влакове навярно бяха безшумни другаде, защото тук тресяха квартирата на Финей така, че съдовете в кухненските шкафове звънтяха, а столовете незабележимо, но сигурно се изместваха. Само представата, че още дълги години ще трябва да живее в подобни неугледни квартири, във вонящи на отровен дим квартали, под тормоза на арогантни шумни съседни, а други, които не са никак по-способни от него, живеят в паркове и всеки сезон почиват на планина или на море – само тази представа вече го изкарваше от равновесие.

Грохотът на електрическите влакове го накара да реши.

Чарлз Мак Финей прие и влезе в научния шпионаж.

* * *

Движението по шосето ставаше все по-оживено. На едно място преди два последователни завоя се беше образувала и колона. В началото ѝ, високо над колите, проблясваха габаритите на бавен автовлак. С този досаден автовлак губеше може би фатални минути. Той не се съмняваше, че и полицията, и охраната на Брайтънския технологичен институт вече усилено го

търсеха.

Финей стисна обвития в калъф волан, неспокойствието му се превърна в глуха тревога. На два километра пред Чичестър, на околоръстното шосе, имаше пост на пътната полиция. Ако бяха получили вече съобщението за него, там щяха да го спрат.

Той намали скоростта и тогава през отворения прозорец до себе си чу особен шум. Намали още малко и се послуша. Шумът идваше отгоре, над него.

Беше хеликоптер. Финей не можеше да различи знаците по корпуса му – дали беше на полицията, или на бреговата охрана. А това все пак беше важно.

Хеликоптерът премина над шосето и – както се стори на Финей – малко се сниша. Тъмният му силует се открои на фона на хълмовете, смали се и изчезна, но бръмченето му още се чуваше.

Търсеха го! За Финей почти вече нямаше съмнение. Хеликоптер по това време беше нещо напълно необичайно. Тревогата, която досега потискаше, го завладя изцяло. Но към нея се примеси и решителност.

Трябваше да изостави колата, това вече беше ясно. И Финей не се забави да го стори.

След стотина метра забеляза паркинг – малко разширение на шосето, заобиколено от хилава горичка. Беше пусто, значи удобно.

Финей отби, излезе от паркинга към горичката. Настани колата под рядката корона на едно дръвче, спря. В следващия момент измъкна изпод съседната седалка пистолет и го пхна в джоба на самото си. Не носеше и не обичаше да носи специалните кобури под мишница – те издаваха професионалистите.

„Не демонстрирайте, че сте опитен стрелец!“ – това беше запомнил добре от своя учител в специалния курс по стрелба. И точно следваше това правило.

Финей беше преминал не през един, а през три курса, и този по стрелба беше третият. Първият беше по електроника и компютри. И влизането му в него стана сякаш между другото, като че беше нужно за специализацията му. Тогава...

Тогава връзка с Финей държеше един третостепенен чиновник от патентната служба на концерна по биотехнологии, където го бяха поканили на специализация. Наричаше се Коямару-сан – възрастен, изсушен като стафида нисичък мъж, просто незабележим между десетките служители в патентното бюро. Коямару-сан притежаваше удивителната способност да се появява най-неочаквано за Финей и да изчезва също така неочаквано. И още една способност – владееше английски като матерен език, с

произношение, в което не се долавяше притеснителното японско „тси“ в края на някоя дума.

Съгласието си да служи на концерна като промишлен агент Финей даде точно на Коямару-сан. След разговора минаха десетина дни и нищо не се случи. И когато Финей вече се съмняваше, че ще го вземат, се появи изневиделица Коямару-сан – приветлив, усмихнат, цялото му лице беше посипано с малки бръчки. Той каза няколко незначителни фрази и подаде на Финей една изрезка – обявление за курсове по електроника и работа с компютри.

– Бихте могли да проверите това, доктор Финей – предложи Коямару-сан. – Нашата патентна служба смята, че може да е полезно допълнение за вашата специализация!

Финей прие тази реклама резервирано – той владееше добре работата с компютри. Но скоро промени отношението си. Защото онова, което се преподаваше в курса, беше доста по-различно: секретна електроника, подслушваща и заснемаща апаратура, кражба на данни от компютърна памет – все неща, за които дотогава нямаше и понятие. Обучението беше сериозно, изпитите бяха практически и кошмарно тежки.

За Финей стана ясно, че това е първото

стъпало. Той го изкачи успешно.

Вторият курс започна пак с появата на Коямару-сан.

– Нашата патентна служба смята... учтиво ви предлага...

Но имаше и едно допълнение: „... така добре, както предишното ваше обучение“, от което Финей разбра, че са го оценили.

Курсът имаше особено название – „Психология на ежедневието“. По-точно би било да се нарича „Психология на поведението“ и на Финей му беше безкрайно интересно. Изучаваха се основите на практическата психология и поведението в различни ситуации. Учета го как да мами наивниците, как да печели доверие в различни среди и да си създава връзки, учеха го да разгадава ходовете на противниците си и да ги надхитрява. Преподаваха му древното, но неостаряващо изкуство на социалната мимикрия: да се преструва на пропаднал пияница („Не му обръщайте внимание, алкохолик!“), на наркотизирано хипи („Оставете го, луд човек!“), на вманиачен млад учен („Да си гледа науката!“). Обучиха го да се дегизира с най-елементарни подръчни средства, да разиграва роли на пощаджия, на асансьорен техник, на полицаи.

Изпитът беше невероятен. Трябваше да

разиграе ловък донжуан и да завладее последователно две жени, които му посочиха. С първата се справи бързо. Финей въобще беше приятен мъж, а когато искаше – ставаше очарователен. Мисис Калбът от отдела „Маркетинг“ се предаде скоро. Но с втората – мис Азацудо, една изящна, абсолютно затворена японка, секретарка на втория вицепрезидент по производството – работата не потръгна. Постоянно се натъкваше на вежлив отказ. Финей се ядосваше, но стискаше зъби и измисляше нови и нови ходове. Мис Азацудо се превърна в негова идея-фикс, ден след ден се бореше с нейното упорство. И когато най-накрая, обнадежден и измъчен, той все пак успя една вечер да се добере – поканен на чай – до нейната квартира, мис Азацудо любезно му обясни, че тя е подставено лице и че това всъщност е бил изпитът.

Чарлз Финей обаче реши, че няма защо да си върви така безславно и с глух, накъсван от страст глас, призна, че изпитът сега не го интересува, че я обича и я желае – безумно я желае! Мис Азацудо се позасмя дискретно... и отстъпи.

На следващия ден го извикаха в курса и в малката кинозала му прожектираха филм, който секретните камери бяха заснели в квартирата на мис Азацудо – всичко, до най-

интимните подробности. Направиха му безжалостен разбор на поведението. И се оказа, че е издържал изпита точно тогава, когато при разяснението на мис Азацудо не е прекъснал домогванията си, а е настоявал, разигравал е любов и е постигнал целта си. Мис Азацудо, разбира се, беше професионален агент със специална школовка и в шпионажа, и в любовта. А Чарлз Финей не беше много сигурен, че изцяло е разигравал роля и че не се е влюбил мъничко в нея.

Третият курс беше по стрелба. Външната му форма не беше курс, а приемане в един от реномираните „Шот-клуб“ в Йокохама и посещение на заниманията. Това беше клуб за висшето общество. В него членуваха млади богати безделници, не толкова млади богати дами, които караха курсове по самозащита, но не се защитаваха прекалено, и млади, но небогати дами, които затова пък бяха красиви и съвсем не се защитаваха.

Финей се поколеба, преди да постъпи в клуба. Стрелбата с различни калибри оръжие не влизаше в неговите представи за блестящо бъдеще.

Тогава се появи Коямару-сан. Беше любезен както винаги. Той обясни, че заниманията в шот-клуба съвсем не са

задължителни, никой не насилва Финей-сан да приема компанията на висшето общество. Достатъчни са и предишните две специализации. Работата е само в това, че Финей-сан в бъдещата си дейност ще получава единствено информационни задачи, с други думи. ще бъде по-ниско в йерархията на приятелите на концерна.

Честолюбието на Финей-сан заговори и скоро луксозният шот-кльб разтвори вратите си за него. Чарлз Финей започна да се упражнява в стрелба с лазерни пистолети по хора и коли от кинопанорами. Колите хвърчаха, превъртаха се и Чарлз Финей понякога имаше чувството, че лази като муха по тавана, макар да стоеше в удобната кабина с шлемофон на главата. Но ако пропуснеше, от колите излизаха някакви типове със сплескани носове и малки уши, които пък стреляха по него. Беше кино, но все пак – неприятно.

Оказа се, че Финей е добър ученик и притежава точно око. Напредваше бързо, сплесканите носове се появяваха все по-рядко, и на панорамите му се разиграваха все по-сложни положения. Напредваше и в създаването на връзки в клуба. Започна да забелязва между младите безделници и някои, които не безделничеха. Навярно бяха „специализанти“ като него, но в други

области.

По това време Чарлз Финей се запозна с Барбара.

* * *

Финей излезе от колата и се огледа. Смрачаваше се и две луминесцентни лампи започнаха унило да примигват над паркинга.

Сега покрай морския бряг – и в Чичестър! Оттам можеше да опита да се качи на някой по-късен автобус за Лондон.

Той прекара ръка по колана си и тръгна по пътека, която извиваше покрай горичката. В момента всичко за Финей беше коланът. В едно гнездо на подплатата лежеше прозрачната ампула с лиофилизирани бактерии. Тя беше безкрайно ценна, но също така ценен беше той самият. Защото знаеше начина, етапите, модификациите на методите, които генетиците от лабораторията КН-2 в Брайтън бяха приложили. Без него лабораториите на японския концерн биха могли да съживят бактериите, но нямаше да могат по-нататък да ги възпроизвеждат.

Едва сега, в здрача, вървящ по пясъчливата пътека към морето, Финей осъзна цялата яснота на своето положение. Трескавата възбуда от бягството с колата беше преминала, разсъдъкът трезво преценяваше нещата.

Идващият мрак щеше да го скрие, но беше и против него. Не можеше да подозре откъде ще дойде опасността, хората, които го преследваха, оставаха невидими. Ако му бяха устроили засада, той щеше да се навре в нея като слепец.

Морето беше някъде вляво. Финей не го виждаше, но долавяше влажния му дъх, примесен с тънка миризма на водорасли. Чуваше се шумът на вълни, които се разбиваха в невидимия плаж. Пътеката явно беше пътека за летовници, която водеше към този плаж.

На петдесетина метра пред него се появили силуетите на бунгала и почти веднага залая куче. Сезонът бе отминал, собствениците нямаха сметка да поддържат бунгалата. Бяха ги заключили, но за сигурност бяха оставили и куче.

Финей заобиколи бунгалата и излезе доста близо до шосето. Погледна часовника си – беше към седем, бързо стъмваше. Къде ли го чакаха преследвачите му? Може би бяха открили изоставената кола? Значи логично беше, че ще се опитат да го издебнат някъде пред Чичестър. Полицията навярно имаше вече описанието му и проверяваше колите и автобусите. Ако искаше да бъде открит пред себе си, трябваше да признае, че бягството му не се развиваше много

успешно. Бе се изплъзнал от преследването и бе потънал в мрака край брега, но това още не му даваше особено предимство.

Финей вървеше паралелно на шосето, като се стараше да остава в тъмнината. Започнаха да се появяват широки заградени места с бунгала. На стотина-двеста метра напред се показаха високи железни стълбове, окичени с лампи. Ставаше опасно светло. Там някъде имаше автобусна спирка. Не беше приятно, но се налагаше да мине покрай нея, пътеката водеше нататък.

Той приближаваше остъклената автобусна спирка, когато без особена причина у него се появи тревога. Първата му реакция беше да изтича по пътеката, да завие и бързо да се заслони зад една дървена барака. После спря и задъхан започна да се взира наоколо.

Автобусната спирка беше пуста, по стъклата ѝ отвътре се разливаше жълто неоновото сияние. Но по шосето бавно се движеше една кола. Беше мощен „Манхатън“ от типа на лендровърите, с вдигнати до горе прозорци, зад които тъмнееха два или може би три силуета. Именно движеше се бавно, което беше необичайно за такава мощна кола. Финей разбра, че точно това бе събудило подозрението му – дори без да го осъзнае. Инстинктът на преследвано животно бе анализирал обстановката, за стотни от

секундата бе отчел странното поведение на този „Манхатън“ и бе дал тревога. Можеше, разбира се, да бъде и напразна.

Колата наистина се държеше особено. Напредваше бавно, другите коли я изпреварваха. После, щом наближи добре осветената спирка, изведнъж избърза и рязко започна да се отдалечава.

Какво беше това? Финей вече не вярваше в случайности. Първо – хеликоптерът, сега – лендровърът. Търсеха го, целият път беше под наблюдение. Трябваше да смени тактиката!

Тревогата му изчезна, замени я решителност. Той не беше от страхливите, умееше да се мобилизира в трудни положения. И размисляше трезво, сякаш се виждаше отстрани: това е точно, това – не.

Вече не му оставаше много време, трябваше бързо да се отдалечи от опасната зона. През нощта очевидно не можеха да го заловят, но на разсъмване шансовете му щяха катастрофално да намалеят. Щяха да го издирват с хеликоптери и с коли. Десетки униформени полицаи и тайни агенти щяха да претърсват хотелите и заведенията. Той не се съмняваше – ампулата, която носеше, си струваше този труд. От генноинженерните изследвания на Брайтънския институт съвсем отблизо се интересуваха военните.

Финей инстинктивно пипна колана си. Да, ампулата беше на мястото си. Тя наистина си струваше труда. Беше пълна с генетично изменени бактерии, които можеха да произвеждат едно удивително и скъпо вещество – един от новите видове интерферони. Този интерферон обещаваше да бъде имунозащитно средство срещу ретровирусите.

Общо взето, дори специалистите не знаеха много за ретровирусите. Беше известно, че причиняват различни смъртоносни заболявания сред животните. Но постепенно започна да се установява, че някои ретровируси са свързани с необикновени заболявания и у човека – такива, за които медицината казваше „етиологията е неизвестна“, а за лечението просто вдигаше рамене. Вирусите на зловещия СПИН също се оказаха ретровируси. И както ставаше и при други смъртоносни заболявания, в тях се вглеждаха онези, които бяха служебно задължени да мислят за бактериологична война.

Военните знаеха добре какво е изнесено от зашифрованата лаборатория в Брайтън – една от надеждите за защита срещу ретровирусите. Тя струваше три и половина години труд, и главно – знания. Щам, който

произвеждаше почти тридесет процента повече интерферон-гама и беше готов за промишлено използване. На Финей му беше съвършено ясно, че е на ръба. Военното контраразузнаване беше обявило тревога и не един лендровър, а десетки кръстосваха района. Бяха предупредени агентите по летищата и пристанищата, по железопътните и автомобилните гари. Снимката му утре щеше да е в джобовете на агентите и онзи, който го заловеше, щеше бързо да тръгне нагоре по йерархичната стълба.

И за Финей, и за противниците му беше ясно: той нямаше да предаде ценната плячка другиму – например на резидента си – и да бяга без нея само като мишена за агентите. Без ампулата той беше вече по-малко ценен. И в зависимост от обстоятелствата някой от хората на Коямару-сан можеше да реши, че е време Финей да излезе от играта, защото води след себе си опасността.

Не, Чарлз Финей не беше наивен. Той нямаше да се раздели с ампулата и нямаше лесно да го хванат. Беше решил да промени тактиката на бягството си.

Храстите наоколо излъчваха безмълвие. Като се криеше в сенките им, Финей се приближи до пътя. Виждаше банката, по който проблясваха слюдени зрънца, по-нататък черния асфалт. Зад шосето се

простираха зеленчукови градини, оградени с мрежи. Между тях имаше пътеки, които водеха към хълмове с фермерски постройки.

Приблизително му беше ясно къде се намира – в околностите на Чичестър на изток, заети от овощни и зеленчукови градини. На десетина километра на север, през хълмовете, беше Мидхърст. През нощта можеше да върви и да почива, а ако на сутринта стигнеше до Мидхърст, шансовете му несъмнено се увеличаваха.

Някаква кола приближи и потъна в мрака. Шосето отново стихна.

„Сега!“ – помисли Финей. Той се напрегна целият, изскочи от тъмнината и пробяга през шосето. Струваше му се, че в тези мигове е най-беззащитен, и тичаше с чувството, че всеки момент може да получи куршум в гърба.

Нищо не се случи. Прекоси шосето. Стигна до мрежите и продължи да тича по една пътека, която се качваше по хълма. Задъха се и забави крачките си. След стотина метра пътеката се кръстоса с друга, но Финей не се отклони, продължи на север. Отстрани се редяха зеленчукови градини с малки стопански постройки. По височините блещукаха далечни светлини.

На север, към Мидхърст, там беше спасението за него.

И тогава по странните закони на човешките асоциации той си спомни за Барбара.

* * *

С Барбара се започна случайно, но дали наистина беше случайно, или и това беше устроено от Коямару-сан, той не можеше да каже. Беше получил покана – всички в лабораторията бяха получили – да посети лекция на известен гост. Темата беше свързана с новите химически супресори на имунитета, а самата лекция бе организирана от тяхната Асоциация на имунолозите.

Жената седеше на съседния ред и Финей не я забеляза веднага. Не беше с онази предизвикателна красота, която кара мъжете да се заглеждат, у нея имаше по-скоро едно затворено очарование. Късо подстригана коса, нежна кожа, обикновен овал на лицето. Едва след това Финей откри очите ѝ – бяха зелени, весели.

Жената разговаряше с една близка на Финей от концерна, тя ги запозна след лекцията. Беше късен следобед и Финей ги покани в близкия клуб-кафе, където често ходеше. Те приеха.

После всичко тръгна по отъпканата от хилядолетия пътека. Барбара Лоусън нямаше нищо против ухажванията на Финей, беше свободна жена, разведена отпреди пет-

шест години. Финей също беше разведен. Бившата му жена беше останала в Уелингтън заедно с дъщерята, която жена му се беше постарала да отчужди от него. Споменът за развода и далечната дъщеря беше още болезнен, но постепенно отзвучаваше. А Барбара Лоусън му хареса и му харесваше все повече. Беше приятна, непосредствена, не се опитваше да разиграва привидна скромност и недостъпност. Не проявяваше и никакви претенции към него. С нея се чувствуваше спокойно.

Барбара работеше като референт във фармакологичния отдел на някакъв институт за индустриално развитие. Не говореше много за службата си, наричаше я досадна и изхабяваща, но вдигаше рамене – какво да се прави? По образование беше фармацевт, но не беше работила никога в аптека – в Япония я беше довел предишният ѝ съпруг. Тя не разказваше подробности за службата си, но точно подробностите започнаха да се струват на Финей особени. В отдела на Барбара се събираше информация по технологии за производството на нови лекарствени средства. Обработката на огромното количество фармацевтични издания от целия свят беше изцяло компютризирана. Подбираше се толкова специализирана информация, че човек

неволно си задаваше въпроса: „Кому е потребна, кой плаща за нея?“

Подозренията на Финей се потвърдиха бързо: Барбара работеше в централа за промишлен и научен шпионаж. И тя самата беше много добре осведомена къде служи.

Финей беше слушал за подобни централи – гиганти на научния шпионаж, беше си създал представа за тях. Но никога не бе предполагал, че една такава централа ще изглежда по този начин, както постепенно разбра от смътните разкази на Барбара. Бе много по-различно от всичко, което бе чел. Онова в книгите беше безнадеждно остаряло!

Някога, в юношеските години на промишления шпионаж, много зависеше от личните качества на агентите дали едно изобретение ще бъде откраднато. Имаше тайни писма и нощни срещи, скъпи любовници и самоубийства, чекове за милиони и изумителни бягства. Както по филмите. Е, не съвсем, защото жестокостта при разплатата и мръсната смърт в канавките обикновено не се показват във филмите.

Тези времена безвъзвратно бяха отминали. Сега промишленият и научен шпионаж беше организиран научно, със замах. В него се влагаха невероятни

средства. Под прикритието на различни респектиращи асоциации, консорциуми и международни банки се създаваха централи гиганти. Асоциацията си съществуваше, видимата част от нея развиваше благопристойна дейност, организираше симпозиуми и конгреси, коктейли и псевдонаучен туризъм. А невидимата част беше прецизна организация за събиране и анализ на информация.

Информация – с всички средства, по всички възможни канали, законни, полузаконни, престъпни. Всички.

Финей разбра: ако беше отказал да постъпи в шот-кльба, навярно щяха да му предложат работа в същия или подобен институт. И си я представяше тази работа...

„Най-отвън“ в една такава централа са службите за реферирание на печата. Те са легални никой никого не може да обвини, че събира информация от вече публикуваното.

Но самото събиране на тази информация вече е особено. Картотекирани са и са въведени в паметта на компютрите всички източници. Те са научни институти, центрове и лаборатории по целия свят, които работят в дадено направление. Там са и онези институти и лаборатории, които са секретни и се крият под фалшиви названия.

След това са картотекирани всички

издания, които се занимават с наука, техника и икономика – от най-обикновените списания за широката публика до свръхспециализираните годишници, които събират праха по стелажите. При това се знае добре кои институти и лаборатории къде публикуват. Учените често са консервативни, а играят роля и личните връзки, и личните пристрастия. Понякога важни съобщения биват връщани от някой редакционен съвет заради свадливия характер на рецензента, член на редакционния съвет, обиден за нещо някога от автора.

Реферирането на изданията е по точно определени критерии. Най-напред се отсяват т. нар. повторни публикации. Касае се всъщност за изследвания, които доработват някакво предишно изследване без съществени научни приноси. В кулоарите на симпозиумите подобни изследвания се назовават презрително „изсмукани бонбони“. В огромен брой случаи повторните изследвания са просто израз на научно безсилие или са работи, за които е ясно, че не са ценни, но някак е грехота да не се публикуват. Поразяващо е обаче количеството на този вид публикации. Специалистите ги изчисляват на 50 до 65 процента от всички публикации в научните издания!

Докато редакционните съвети, общо взето, са по-толерантни към повторните публикации, централите за научен шпионаж са безкомпромисни – отсяват ги веднага. До компютрите в реферативните отдели стига вече пресята информация. В нея се включват и онези данни, които са дошли от страничния печат. Какви са те?

Случва се някой учен – по свои съображения! – да се разбъбри пред журналистите. Прави намеци или споделя интересни идеи. Ново лекарство срещу рака (поредното) или кръстосване на човек с маймуна, или използването на лазери в мините за злато. Професорът е заснет във фас или в профил, по халат у дома си или сред колбите в лабораторията. Всичко е подкупващо достоверно. Читателят възкликва, а референтите в шпионските централи отсяват какво е „изтървал“ ученият. Той може да го е разказал и съвсем преднамерено, но това вече други ще преценят.

„Другите“ са отделите за систематизиране и анализ. Реферирането отива в тях и се подлага преди всичко на проверка за дезинформация. Това е важна проверка, защото дезинформирането става по няколко линии. Най-обикновеното е изследванията да бъдат скрити. Често някоя лаборатория намира нещо, което ѝ се струва важно, но

проучванията са несигурни. Тогава, за да се запази приоритетът, се публикува т. нар. предварително съобщение. В него се известяват някои резултати, но за методите се говори по такъв заобиколен и мъглив начин, че изследванията практически не могат да бъдат повторени. Централите проверяват много внимателно предварителните съобщения. Част от тях са сапунени мехури, но дори и такива псевдопубликации влизат в компютрите, тъй като могат да покажат посоката, в която се мисли.

Втори начин за дезинформация е лъжеоткритието в науката. Публикува се „бомба“, зад която не стои нищо. По-точно стои желанието конкурентите да бъдат вкарани в задънена улица. Ако някой се хване на въдицата, отделя средства и хора, губи време.

Тук съществува един особен вариант. Стимулирането на противника, дори в безперспективни области, може да бъде изгодно, когато у този противник има внедрени агенти. Защото понякога и работата в задънени улици води до изобретения, но в съседни области. Едно изследване не върви по права линия. От него се отделят клопки, израстват странични идеи. Точно поради това, че се появяват странични изобретения, някои концерни се заемат и с

явно безперспективни теми. Често губят, но понякога страничното изобретение намира приложение в далечни области и дава огромна печалба. Защо фирмата „Филипс“ държи контролния пакет акции в заводи, произвеждащи опаковки за консерви? Заради сплавите.

Систематизиране и анализ – това е толкова важно, колкото и първоначалното събиране на информация от печатните издания.

Систематизирането е повече работа на компютрите, а анализът се прави от специалистите. Някои знаят за кого дават мнение, други просто се ласкаят от високите хонорари. Но централите не се ограничават само със становищата на учени. Тесните специалисти често са консервативни. Мнението им е важно, но недостатъчно. Затова влизат в действие всякакви „проучвания на общественото мнение“, „анкети на потребителите“, „анализи на писма“ и т.н.

Анализът в централата е възлов момент. Той трябва да отговори на няколко въпроса: „Действителни ли са резултатите?“, „Представяват ли новост?“, „Развиват ли направлението?“ По същество това е оценка на научния принос. Ако оценката е добра, тогава материалите преминават в други отдели на централата. Там се поставят по-

различни въпроси: дали следва да се развие наблюдението над получените данни, къде, как, по какъв начин, с какви хора. И още едно важно нещо: кой има нужда от тези данни и колко може да плати.

Всичко това изглежда напълно законно като дейност. И би било законно, ако не е свързано със секретните отдели в централите – онези отдели, които ръководят кражбата на тайна информация. И не само информация, а и пробни образци, модели, нови химически съединения, в случая с Брайтънския технологичен институт – щамове микроорганизми. За тези отдели са нужни агенти, които умеят много неща, а са минали и през шот-кльбове.

Такъв агент вече беше Чарлз Финей. Впрочем неговата история с Барбара не продължи дълго – до първата му задача. Пратиха го във фондацията „Санта Ана“ в Денвър, Колорадо. Трябваше да изнесе препарат, който снижаваше имунните сили на нервната тъкан. За този препарат, цикломиметин, се бяха появили предварителни съобщения, после – нищо. Навярно цикломиметинът бе засекретен от военните служби.

Коямару-сан му изясни търпеливо и с усмивка – трябваше да избира: Барбара или охолството. Агентът е само агент. Изпълнител. Няма право на личен живот. За

което пребогато му се заплаща. Решението беше разумно. И подло. Изостави Барбара Лоусън. Намери все пак малко сили, за да й каже няколко думи на раздяла.

Тя посрещна думите му спокойно. Не запита нищо, не се оплака. Само побледня и каза няколко банални фрази.

И Барбара изчезна от живота му, а той се върна от Денвър след десет месеца с три ампули цикломиметин. Десет месеца беше играл ролята на безличен специалист, превъплътен в кожата на не особено талантлив лекар. Беше успял. За трите ампули получи от Коямару-сан чек, на който имаше шестцифрено число: сто и двадесет хиляди долара. Вече не се питаше дали раздялата с Барбара си струва този чек.

* * *

Разсъмваше. Чарлз Финей се взираше през прозореца на автобуса и в душата му се сменяха тревогата с надежда. Почти бе успял.

Вървя цялата нощ, излезе на пътя между Мидхърст и летището Гетуик. Качи се в последния миг на първия автобус за летището без колебание. От летището до Лондон щяха да му останат четиридесет километра. После – телефонът в Лондон на човека, когото не познаваше, но който щеше да го изведе от страната.

Автобусът се движеше бавно,

изпреварваха го забързани коли. По седалките се полюшваха десетина пътници, две стюардеси в униформи отиваха на работа. На коленете си държаха квадратни куфарчета и тихо разговаряха.

– Летище Гетуик! – чу се по микрофона гласът на шофьора.

Пристигаха. От прозорците вече се виждаха кулите на летището с техните червено-бели квадрати. Носеше се тежкия рев на самолет. Отминаха една добре подредена горичка от брези и тъмни борове, и вдясно се появи огромен паркинг със стотици разноцветни коли.

Финей слезе между първите, хвърли поглед зад себе си и с огромно облекчение се вля в потока от хора, който се носеше по ескалаторите. В тълпата беше в безопасност. Щеше да отдъхне за минута-две, да се ориентира. После щеше да се качи на някой от големите автобуси допелдекери за Лондон. Не искаше да рискува с такси. Или с електрическата железница. Тя му се струваше опасна.

Но може би трябваше малко да закуси. Макар да не чувствуваше особен глад, беше нужно да се подкрепи. Можеше да вземе сандвич и кафе от автоматите във всяка чакалня.

Финей попипа колана си. Тук беше. Ампулата, заради която бе рискувал толкова.

А документацията бе в главата му.

Той тръгна към съседната чакалня – огромна, светла, с кресла в центъра, на които седяха десетина пътници. Покрай стената отсреща имаше три автомата. Нямаше дребни, повъртя се малко с банкнота в ръка, докато едно младо, спортно облечено семейство му я замени. Бяха мотоциклетисти, с открити и весели лица, на шиите им висяха на ремъци предпазните очила. Сигурно посрещаша някого.

Финей пусна монетите в автоматите, взе си от единия сандвич с шунка, от другия – кафе, и се обърна. Искаше да се отдалечи, но до него бяха застанали мъжът и жената – младото семейство. Те неизвестно защо си бяха сложили предпазните очила. Жената държеше в ръка нещо, една тубичка спрей, като дезодорант.

Финей дори не успя да реагира, а ръцете му бяха заети със сандвича и кафето. Жената вдигна тубичката и го пръсна в очите. Финей примигна и отстъпи, в лицето го удари нова струя.

„...Боже мой, какво става...“ – помисли.

И разбра, че е загубен. Свършено бе. Умираще. Последното, което се появи в съзнанието му, преди да се олюлее и да се строполи, бе едно кратко и неясно съжаление, че си отива, и то така...

Докато жената ловко прибираше в якето

си спрея с нервнопаралитичната отрова, мъжът се спусна към падналия Финей и разгърна сакото му. Някои от седящите по креслата пътници се надигнаха.

– Бързо! – каза мъжът, като въртеше глава и си смъкна очилата. – На господина му прилоша! Тичай за лекар! – извика той високо на жена си.

Тя веднага се втурна навън. В това време мъжът разтвори ризата на Финей, откопча колана му. Двама-трима мъже от чакалнята вече притичваха, но той се извъртя и като закри за миг гърдите на Финей, прокара ръка по вътрешната страна на колана. Тогава усети ампулата. Опита се да я издърпа, но не успя, а мъжете вече се бяха надвесили.

– Да го пренесем на креслата! – нареди той. – Ето, оправя се вече! Хванете го под мишниците! Моля, вие останалите, дръпнете се!

Той доразкопча колана, издърпа го, за да освободи гърдите за по-свободно дишане. Действуваше уверено, без колебание. И държеше колана като ненужна вещ.

Пренесоха Финей на креслата. Суетенето се увеличи. Някой се опитваше да долови пулса му, друг предлагаше да се направи

изкуствено дишане. Дойде полицаи, извади своя уоки-токи и се обади на шефовете си.

– Вода! Къде има тук вода? – запита спортистът и без да дочака отговор, изтича към коридора. Никой не му обърна внимание, около безжизнения Финей се бяха струпали вече много хора.

Спортистът се измъкна навън. Вдигна ръка, едно такси приближи. Той отвори задната врата и влезе. Таксито потегли.

Шофьорът мълчеше, спортистът също. Очилата още висяха на ремъка на шията му, той го разкопча и ги сложи на седалката.

Шофьорът държеше волана с лявата ръка. В същото време протегна дясната назад. Спортистът се пресегна и му подаде колана. После каза:

– Мейджи?

Шофьорът кимна.

– О'кей. Замина.

След това, докато натискаше педала на газта, вдигна ръката с колана и го погледна. Сви устни и промърмори:

– Не се досети... Не се досети, че всички проби са осигурени с радиомаяци вътре в тях!... И че така успяхме да го следим...

¹ Всички имена на институти, лица и пр. са променени. (Б. а.)

Много лошо

Научно-фантастичен разказ

Айзък Азимов

ТРИТЕ ЗАКОНА НА РОБОТИКАТА:

ПЪРВИ ЗАКОН. Роботът не може да навреди на човека или с бездействието си да допусне да бъде причинена вреда на човешкото същество.

ВТОРИ ЗАКОН. Роботът трябва да се подчинява на всички заповеди, дадени му от човек, освен когато те противоречат на Първия закон.

ТРЕТИ ЗАКОН. Роботът трябва да се грижи за собствената си безопасност дотолкова, доколкото това не противоречи на Първия и Втория закон.

* * *

Грегъри Арчфелд все още не умираше, но дните му бяха преброени. Беше болен от рак, който не можеше да бъде отстранен хирургически, и съвсем категорично бе отхвърлил предложенията да бъде лекуван с химио- и рентгенотерапия.

Облегнал се полуизправен на възглавницата, той се усмихна на съпругата си и каза:

– Аз съм идеалният случай, Терция, и Майк ще се справи.

Терция не отвърна на усмивката му. Имаше много угрижен вид.

– Съществуват толкова други начини, Грегъри. А Майк е последната ти възможност. Може да минеш и **без намесата на тази машина**.

– Не, не, когато престанат да ме тъпчат с химикали и да ме облъчват с радиация, болестта ще е толкова напреднала, че намесата му ще е безсмислена. И моля те, не наричай Майк „тази машина“.

– Грег, живеем в двадесет и втори век. Има толкова много начини за лекуване на рак.

– Да, и Майк е един от тях. И според мен най-добрият. Наистина живеем в двадесет и втори век и знаем какво могат роботите. Аз поне знам. Занимавал съм се с Майк повече от когото и да било друг. И ти отлично го знаеш.

– Не е редно обаче да искаш той да бъде използван само заради това, че ти си го конструирал. Пък и доколко сте сигурни в миниатюризацията? Като технология тя е по-нова и от роботиката.

– Имаш право, Терция – кимна Арнфелд. – Изглежда на момчетата, които работят върху миниатюризацията, може да се има доверие. Те са в състояние да намалят и да увеличат обратно константата на Планк по начин за, който казват, че изключва грешките в разумни граници. Управлението, което прави това възможно, е вградено в Майк. Той може да се смалва или да расте по собствено желание без да влияе на околната среда.

– Изключва в **разумни граници** грешките – рече Терция с лека горчивина.

– Повече от това човек не може да желае. Помисли сама, Терция. За мен е чест да участвам в опита. Ще вляза в историята като главен конструктор на Майк. Но това не е най-важното. Най-голямото ми постижение ще бъде, че съм човекът, успешно опериран от миниробот. По мое собствено желание и избор.

– Знаеш, че е опасно.

– Всяко нещо крие опасности. Химикалите и радиацията дават странични ефекти. Те могат да забавят болестта, но не и да я спрат. Ще влача едно изнурително полусъществуване. А ако не предприема нищо със сигурност ще умра. В случай че Майк си свърши добре работата, ще оздравея напълно. Ако се появи отново – Арнфелд бодро се усмихна. – Майк отново

ще я отстрани.

Той протегна ръце, за да улови нейните.

– Терция, ние знаехме, че ще се стигне дотам – и ти, и аз. Нека се възползуваме от обстоятелствата, нека направим един опит. Дори и да не е успешен – а той ще е успешен, – опитът няма да отиде напразно.

Луис Секундо от групата по миниатюризацията поклати глава.

– Не, мисис Арнфелд. Не можем да гарантираме абсолютен успех. Миниатюризацията е твърде тясно свързана с квантовата механика, а в нея много неща са непредсказуеми. След като МИК-27 намали размерите си, винаги ще съществува вероятност за непланирано внезапно обратно разширяване, което естествено ще убие... пациента. Колкото повече намаляват размерите на робота и той става по-дребен, толкова по-голяма е вероятността той обратно да ги увеличи. А когато започне да расте отново, шансовете за рязко и бързо нарастване са още по-големи. Истински опасната част е обратното уголемяване.

Терция се замисли.

– Смятате ли, че ще се случи подобно нещо?

– Вероятността, мисис Арнфелд, сочи, че няма такава опасност. Но вероятността никога не е нулева. Трябва да сте наясно с

това.

– А доктор Арнфелд наясно ли е?

– Разбира се. Обсъждали сме го подробно. Той е на мнение, че обстоятелствата оправдават риска. – Ученият се поколеба за момент. – Както и ние. Знаем, ще кажете, че не ние рискуваме. Но някои от нас наистина рискуват и въпреки всичко сме на мнение, че опитът си заслужава риска. А по-важното е, че доктор Арнфелд смята така.

– Какво ще стане, ако Майк направи грешка или се смали прекалено много поради повреда в механизма? Тогава сигурно ще настъпи обратно разширяване, нали?

– Никога не е съвсем сигурно. Съществува статистическа възможност. Вероятността нараства, ако стане прекалено дребен. Но колкото повече се смалява, толкова по-малка е и масата му. В дадена критична точка масата му ще стане толкова незначителна, че и най-лекото движение от негова страна ще го изстреля навън почти със скоростта на светлината.

– Добре, а няма ли това да убие доктора?

– Не. В такъв случай Майк ще е толкова дребен, че ще прелети между атомите на тялото, без да им повлияе.

– Все пак каква е вероятността да се разшири, когато е толкова малък?

– Когато МИК-27 достигне, така да се каже, размера на неутриното, теоретичното му време за полуразпад ще е от порядъка на секунди, което означава, че вероятността да се разшири в течение на тези секунди е една втора. Но по времето, когато се разрасне, той ще се намира на стотици хиляди километри надалеч в космическото пространство и експлозията, която ще последва, ще разпръсне малко гама-лъчи за учудване на астрономите. Но такова нещо няма да се случи. МИК-27 точно ще спазва инструкциите и няма да се смалява повече, отколкото е необходимо за изпълнение на задачата му.

* * *

Мисис Арнфелд знаеше, че няма да успее да избегне среща с пресата. Категорично бе отказала да се появи по холовизията и осигуряването на правото на личен живот според Световната харта я защитаваше. От друга страна, не можеше да откаже да отговори на въпросите, като запишат само гласа ѝ. Спазването на правото за даване на информация не ѝ позволяваше напълно да се укрие.

Седеше скована, докато младата жена пред нея ѝ задаваше въпросите.

– Освен всичко друго, мисис Арнфелд, не е ли доста странно съвпадението, че съпругът ви, главен конструктор на Майк

Микроробота, ще бъде също така и първият му пациент?

– Съвсем не, мис Рот – отвърна мисис Арнфелд уморено. – Докторът е наследствено предразположен към тази болест. И други в семейството му са боледували от нея. Той ми го каза, когато се оженихме, така че аз ни най-малко не съм била в неведение по въпроса и по тази причина нямахме деца. Също така именно по тази причина съпругът ми направи своя избор на какво да посвети живота си и работи толкова усърдно за създаването на робот, който да може да се миниатюризира. Отначалото знаеше, че ще му бъде пациент, нали разбирате.

* * *

Мисис Арнфелд настоя да се срещне и да поговори с Майк. При дадените обстоятелства не можеха да ѝ откажат. Бен Джоханес, който бе работил с мъжа ѝ в продължение на пет години и когато тя познаваше достатъчно добре, за да си говорят на ти, я заведе в стаята на работа.

Мисис Арнфелд бе виждала Майк скоро след изработването му, когато той преминаваше основните си тестове, и роботът я помнеше.

– Радвам се да ви видя, мисис Арнфелд – рече той с изумително неутралния си глас,

твърде равен и чист, за да бъде напълно човешки.

Като робот не се отличаваше с особено красиви форми. Изглеждаше остроглав и доста широк в таза. Тялото му бе почти конусообразно, с върха нагоре. Мисис Арнфелд знаеше, че това се дължи на обемистото устройство за миниатюризация, разположено в коремната област, където се намираще също и мозъкът, за да се увеличи скоростта на реакциите. Да се иска мозъкът да е зад високо чело би било ненужен антропоморфизъм бе обяснил съпругът ѝ. Все пак това караше Майк да изглежда смешен, някак глупав. „В антропоморфизма се крият психологически предимства“ – помисли си мисис Арнфелд и се почувствува неловко.

– Сигурен ли си, че си наясно със задачата си, Майк? – попита го тя.

– Напълно, мисис Арнфелд – отговори Майк. – Ще се постарая да отстраня всяка следа от рак.

– Не знам дали Грегъри ти е обяснил – намеси се Джоханес, – но Майк лесно може да разпознае раковата клетка, когато самият той е съответно намален. Отличията ѝ не оставят място за грешки и той може бързо да унищожи ядрото на всяка клетка, която не е нормална.

– Снабден съм с лазер, мисис Арнфелд – каза Майк със странен глас, в който прозвуча съдържана гордост.

– Да, но съществуват милиони ракови клетки, пръснати навсякъде. Колко време ще му отнеме да ги отстрани една по една?

– Не е нужно да ги обработва една по една, Терция – рече Джоханес. – Макар и ракът да се е разпрострял нашироко, той се среща на острови. Майк разполага със средства да прогори и затвори капиллярите, криго водят към „острова“. По този начин наведнъж биха загинали милиони клетки. Само в отделни случаи ще му се налага да обработва самостоятелни клетки.

– И все пак колко дълго ще продължи това?

На младежкото лице на Джоханес се изписа гримаса, сякаш му бе трудно да реши какво да каже.

– Може да отнеме часове, Терция, ако искаме да свършим работата докрай. Не мога да крия от теб.

– И с всеки миг от тези часове вероятността за обратно разширяване ще се увеличава.

– Мисис Арнфелд, аз ще се погрижа да предотвратя разширяването – обади се Майк.

Мисис Арнфелд се обърна към робота и го

попита съвсем сериозно:

– Възможно ли е това, Майк? Искам да кажа, ще можеш ли да го предотвратиш?

– Не абсолютно, мисис Арнфелд. Но като управлявам ръста си, като се постарая да го поддържам в определени граници, мога да контролирам случайните промени, които биха довели до обратно разширяване. Това естествено изключва случаите, когато ми се налага да се уголемявам.

– Да, знам. Съпругът ми разправяше, че обратното разширяване е най-опасният момент. Но ти ще внимаваш, нали, Майк? Моля те.

– Законите на роботиката гарантират, че ще го направя, мисис Арнфелд – тържествено отвърна Майк.

Когато напуснаха стаята, Джоханес се обърна към мисис Арнфелд по начин, който тя възприе като опит да я успокои.

– Не забравяй, Терция, че сме направили холосонограма и подробно компютърно сканиране на областта. Майк знае точното разположение на всяко по-значително раково образувание. По-голямата част от времето му ще отиде в търсене на малки ракови острови, които не се виждат на апаратурата, но без това не може. Трябва да се освободим от **всички** поразени клетки, стига да можем. А за това е нужно време, нали разбираш.

Майк обаче точно е инструктиран доколко да се смаява и няма да стане по-дребен, можеш да бъдеш сигурна. Всеки робот трябва да се подчинява на заповедите.

– Ами обратното разширяване, Бен?

– Там, Терция, сме във властта на квантите. Няма никакъв начин за предсказване, но шансът да се измъкне без проблеми е достатъчно голям. Разбира се, ще контролираме растежа му в тялото на Грегъри да бъде постепенен и в определени граници, за да сме сигурни, че ще можем да го намерим и да го извадим. После бързо ще го пренесем в специална стая, където той ще довърши уголемяването си. Виж какво, Терция, дори при обикновените медицински процедури има определен риск.

* * *

Мисис Арнфелд се намираше в залата за наблюдение, когато бе осъществена миниатюризацията на Майк. Там се намираха също и камерите на холовизията, както и избрани представители на средствата за масова информация. Значението на медицинския експеримент беше такова, че присъствието им не можеше да се избегне, но мисис Арнфелд седеше в запазен за нея ъгъл единствено в компанията на Джоханес. Знаеха, че не бива да я безпокоят, да искат от нея коментар, особено ако от този момент

нататък нещо се случеше.

От този момент нататък! Внезапно пълно разширяване би вдигнало във въздуха цялата операционна зала и би убило всички в нея. Не случайно операционната се намираше под земята и на половин километър от залата за наблюдение.

Мисис Арнфелд донякъде се чувствуваше успокоена и едновременно с това ужасена от факта, че тримата специалисти по миниатюризация, които помагаша при извършването на операцията (и работеха толкова спокойно, ама наистина съвсем спокойно), също бяха обречени на сигурна смърт като съпруга ѝ, в случай че нещо се случеше от този момент нататък. Естествено можеше да се разчита, че те ще направят всичко, за да запазят живота си, и следователно няма да се отнесат небрежно към сигурността на мъжа ѝ.

Разбира се, ако процедурата завършеше успешно, после непременно щяха да разработят методи за автоматизирано опериране. В такъв случай единствено пациентът би рискувал. Тогава и рискът от небрежност за него щеше да бъде по-голям, но не и сега, не сега. Мисис Арнфелд наблюдаваше тримата, които работеха под постоянната смъртна заплаха, и се опитваше да долови и най-малкия израз на вълнение

по лицата им.

Проследи процедурата по миниатюризацията (и по-рано бе присъществувала на такава) и видя как Майк става все по-дребен, докато не изчезна. После започна прецизната операция за въвеждането му в тялото на съпруга ѝ. (Бяха ѝ обяснили, че би било изключително скъпо да се инжектират хора, намиращи се в умалена подводница, вместо Майк. Той поне не се нуждаеше от системи за поддържане на живота.)

След това вниманието на всички се насочи към екрана, на който с холосонограма бе показано съответното място от тялото. Тримерното изображение бе мъгляво и сякаш не на фокус. Разфокусирането се дължеше на прекалено голямата дължина на звуковите вълни и на брауновото движение. Смътно се виждаше как Майк безшумно преминава през тъканите на Грегъри Арнфелд, като използва за целта кръвоносната му система. Почти невъзможно беше да се определи какво точно прави, но Джоханес се зае да описва на мисис Арнфелд действията му с тих, равен глас, докато тя в един момент не отказа да го слуша и помоли да бъде изведена.

* * *

Замаяна, тя спа до вечерта, когато

Джоханес дойде да я види. Току-що се бе събудила, така че ѝ трябваше известно време, докато дойде на себе си. Тогава във внезапен порив на страх тя попита:

– Какво стана?

– Успяхме, Терция – побърза да отговори Джоханес. – Пълен успех. Мъжът ти е излекуван. Не можем да предотвратим нова поява на рак, но засега той е здрав.

Успокоена, тя се отпусна назад.

– Ох, чудесно!

– Все пак – случи се нещо непредвидено и то трябва да бъде обяснено на Грегъри. Решихме, че ще е най-добре, ако ти му го обясниш.

– Аз ли? – И отново обзета от страх, добави: – Какво е станало?

Джоханес ѝ разказа.

Изминаха два дни, преди да успее да види съпруга си за малко по-дълго време. Той седеше в леглото си. Изглеждаше леко блед, но ѝ се усмихваше.

– Сякаш съм подмладен – весело рече той.

– Наистина, Грег. Не бях права. Опитът успя и ми казаха, че не могат да намерят и следа от рак в тялото ти.

– Хубаво, но не можем да сме напълно уверени в това. Тук-там може да има някоя ракова клетка, но имунната ми система

вероятно ще се справи с нея, особено при съответно лечение. А ако някога отново се образува, за което ще са му необходими години, отново ще се обърнем към Майк.

Като каза това, той се намръщи и допълни:

– Знаеш ли, не съм виждал Майк.

Мисис Арнфелд запази дискретно мълчание.

– Не ми дават да го видя и ме залъгват – рече Арнфелд.

– Беше слаб, скъпи, и под упойка. Майк се провря между тъканите ти и му се наложи на места да унищожи това-онова. Дори и при успешна операция ти трябва време, за да се възстановиш.

– Ако съм се възстановил достатъчно, за да мога да те видя, значи съм се възстановил достатъчно да видя Майк и поне да му благодаря.

– Един робот няма нужда от благодарности.

– Разбира се, че не, обаче аз имам нужда да му ги изкажа. Направи ми услуга, Терция, излез и им кажи, че искам да видя Майк още сега.

Мисис Арнфелд се поколеба, после се реши. Изчакването щеше да направи задачата ѝ още по-трудна после.

– В действителност, мили – внимателно

започна тя, – Майк го няма.

– Няма ли го? Как така го няма?

– Виждаш ли, той трябваше да направи избор. Чудесно беше почистил тъканите ти, беше свършил великолепна работа – всички са на това мнение. След което трябваше да се уголеми. Тъкмо там беше рискът.

– Да, но ето че съм жив. Защо го увърташ?

– Майк реши да намали риска до минимум.

– Естествено. Какво е направил?

– Е, скъпи, той реши да се смали още повече.

– Какво! Не е могъл. Беше му заповядано да не го прави.

– Това е Вторият закон, Грег. Но Първият закон е надделял. Майк е искал да бъде сигурен, че животът ти няма да бъде застрашен. Разполагаше със средства да контролира ръста си, така че се смали колкото може по-бързо и когато масата му стана достатъчно малка, по-малка от тази на електрона, той използва лазерния си лъч, твърде маломощен вече, за да засегне тялото ти. Откатът го изстреля навън със скорост, близка до светлинната. Взривил се е в космическото пространство. Забелязано е гама-лъчение.

Арнфелд я гледаше втренчено.

– Шегуваш се. Сериозно ли говориш? Мъртъв ли е Майк?

– Казах ти какво се случи. Майк не можеше да остане бездеен, когато би могъл да те предпази от евентуална опасност.

– Но аз не исках това. Исках го цял и навредим за по-нататъшна работа. Той нямаше да се разшири неконтролируемо. Щеше без проблеми да се измъкне.

– Не е бил абсолютно сигурен. А не можеше да рискува живота ти и затова жертвува своя собствен.

– Но моят живот е по-маловажен от неговия.

– Не и за мен, мили. Не и за тези, с които работиш. За никого. Дори не и за Майк. – Тя протегна ръка към него. – Хайде, Грег, жив си. Добре си. Това е най-важното, другото няма значение.

Но Арнфелд нервно отблъсна ръката й.

– Не е най-важното, има и по-важно. Ти не разбираш. Ох, много лошо. Много лошо!

Докато чакате

Научно-фантастичен разказ

Едуард Уелън

Когато многонационалната корпорация погълна фирмата, на която Нийл Пърли бе помогнал да се издигне дотам, че да си струва да бъде погълната, и по същество му каза: „Съжалявам, социално обезпечаване № 129-03-7653, но всичко, което ти можеш да вършиш, един компютър го върши по-добре и по-евтино“ – у Пърли се разгоря огнена ярост. Ако човекът не струва нищо пред скоростта на компютъра, то и компютърът не струва нищо пред човешкото лукавство.

Ще им покаже той на тях. Нещо повече дори. Ще покаже и на себе си. Човешката проникателност, интелигентност и интуиция няма да се обезценят и затрият неизползувани.

С изплатеното му обезщетение той нае кантора, взе под наем апаратура и даде обява. И зачакаха първия си клиент.

Корпорацията щеше да стане неволен негов помощник. Имаше намерение да използва нейните идентифициращи кодови думи, за да получи нелегален достъп до компютъра. Наум смекчи израза, формулира го като „неупълномощено времеделене“. Все

пак радетелите за ред и законност не биха го погледнали с добро око. Затова за всеки случай той бе организиран кантората си на принципа на скритото присъствие.

Точно както букмейкърите¹ използват за посредници автоматизирани телефони, Пърли използва затворена телевизионна верига. Приемната, към която ви насочваше обявата, съдържаше само монитор, телевизионна камера и, стол за клиента. Самият Пърли седеше пред приемник в друга част на града, който всеки момент имаше свободен достъп до най-разнообразна информация. Връзката щеше да прекъсне при първия признак за опасност. Законът никога нямаше да пипне Пърли на местопрестъплението... или пред пулта.

И вероятно по тази причина първият му клиент изглеждаше леко изненадан, когато го посрещна само едно изображение върху екрана. Между другото изображението нямаше нищо общо с Пърли.

– Моля, седнете.

Мъжът не седна. Той вдигна към обектива на камерата една изрезка.

– Това, което пише тук, вярно ли е?

Там пишеше: **„ДОКАТО ЧАКАТЕ“**. **Компютризирани издирвания. Максимум един час на случай. Намиране на изгубеното. Цена: (включваща всички разходи) 500 долара в чек с покритие. Ако не сте удовлетворен, ви връщаме парите.**“ И се посочваше адресът.

Изображението се усмихна.

– Вярно е. Разрешете ми обаче още в самото начало да добавя, че ние не сме детективно бюро и нямаме разрешително да действуваме като такова. Не изпращаме детективи да душат по следите. Ние сме чисто и просто една служба, която борави с факти, специализирана в извличането на информация от купищата данни, за да помага на клиентите си да намират хора, места и неща. С други думи, ние **установяваме местоположението**, физическото намиране остава за вас.

И продължи:

Носите ли си чека с покритие за 500 долара? Бъдете така любезен да го пхнете в депозитния прорез. Точно така. – Пърли хвърли поглед към подписа и видя, че името на мъжа е Албърт Ъл. – А сега, мистър Ъл, засечете времето. Ако не успеем да установим местоположението на вашия

човек в рамките на един час, получавате чека си обратно. И така, мистър Ъл, кого търсите?

Ъл седна пред монитора. Той отпрати малко недоверчива усмивка към изображението, сякаш подозираше, че „ДОКАТО ЧАКАТЕ“ повече разчита на театралността, отколкото на техниката. Но, изглежда, нуждата беше по-голяма от съмнението. Искаше му се да вярва, че „ДОКАТО ЧАКАТЕ“ ще му помогне. И ако заради тази нужда трябваше да плати допълнително, като се остави в ръцете на някакви циркаджии, той бе готов да го направи. Но приличаше на човек, който ще изисква резултати. Той се приведе напред.

– Опитвам се да установя къде се намира един мой приятел. Той ходи с жената на друг мъж. – Ъл направи пауза. – Всичко между нас ли си остава?

– Разбира се. Професионална тайна. Продължавайте, мистър Ъл.

– Моят приятел замина в чужбина, за да се срещне с жената. Без да подозира, че съпругът знае за тях. А този съпруг може да прибегне и до насилие. Има избухлив характер... и пистолет в комплект с него. Бързам да вляза във връзка с приятеля си и да го измъкна, преди да е изпаднал в беда. Но проблемът е, че не знам точно къде е и под какво име. – Той се облегна назад.

Пърл поддържаше изображението усмихнато, но собственото му лице направи ужасна гримаса.

– Все пак трябва да разполагаме с **нещо**, за да започнем, мистър Ъл. Не може да има резултати без захранваща информация.

– Естествено, известно ми е. – Незабавно и спокойно Ъл извади една снимка. – Затова и съм донесъл това. Пристигна някъде от чужбина преди около седмица. Всичко, което трябва да направите, е да откриете точното местоположение. Аз ще свърша останалото.

Снимката, дилетантски неясна, показваше един мъж, застанал пред вида със сламен покрив. Пърли я увеличи. Замъгляването се усили. Той отново направи гримаса и инструктира компютъра да увеличи снимката електронно и да я избистри, за да станат колкото е възможно по-ясни особености на мъжа и обкръжението му. Докато компютърът работеше по снимката, Пърли се зае с клиента си.

– Това ли е всичко, с което разполагате?

– Да.

– Да опитаме откъм другите върхове на триъгълника. Доколкото разбирам, съпругът следи жената на път към срещата. Можем да ги проследим по самолетните или корабните списъци и хотелските резервации. Вие ще имате възможност да хванете самолета до

там и да бъдете навреме при своя приятел, за да го предупредите. Как се казва съпругът?

Ъл се намръщи. Поклати глава.

– Не знам. Ако знаех, нямаше да имам нужда от вас.

– Разбирам. – Всъщност Пърли нищо не разбираше. Ако всичките му случаи са като първия, може би щеше да се окаже, че тази лъжица не е за неговата уста. – Добре, да видим, дали можете да ми опишете вашия приятел.

Ъл се намръщи по-силно.

– Разполагате със снимката.

Изображението търпеливо се усмихна.

– Тя не ми говори нищо за възрастта, цвета на очите, ръста, теглото – за някои дребни детайли от този род.

На мястото на изображението Пърли излъчи на екрана текст. Той представляваше списък на физически и социални характеристики – пол, раса, възраст, семейно положение, ръст, тегло, телосложение, цвят на лицето, очите и косата, белези и така нататък. После помоли Ъл да вземе светлинната писалка, приложена към апаратурата, и да отметне данните на приятеля си.

Нещо в рефлексите на Ъл и в тигроподобния му начин на движение плюс

почти преднамерената липса на полезни сведения и отказа да предостави името на съпруга накара Пърли да размисли. Той не включи светлинната писалка.

– Съжалявам, мистър Ъл. Светлинната писалка изглежда, не е в ред. Но компютърът ще реагира по същия начин и ако използвате пръста си.

Ъл се поколеба за част от секундата, после с допир на показалеца си върху екрана означил характеристиките на приятеля си.

– Чудесно. – Пърли изчисти текста и отново показа своето изображение заместник. – Докато ние работим върху това, с което разполагаме, вие можете да се отпуснете и да послушате музика. Имате ли някакви предпочитания?

Мъжът се опули.

– Не, нямам предпочитания.

– Добре.

Пърли махна изображението от екрана и остави Ъл да се наслаждава на Мантовани и цветни светлини, които пулсираха успокояващо.

Самият Пърли далеч не се чувствуваше спокоен. Ъл го тревожеше. Докато работеше върху откриването на приятеля му, нямаше да навреди да хвърли един поглед и на Ъл.

Освен че беше отчел напрегнатото състояние на клиента по потрепванията на

пръста му, докато докосваше екрана, компютърът бе регистрирал и отпечатка му. Ъл изглеждаше на подходящата възраст и с подходящата физика, за да е служил във Виетнам. Филиали на корпорацията, която бе сметнала Пърли за излишен, се занимаваха с националната отбрана. Ако човек знаеше кодовата дума, получаваше достъп до досиетата на Министерството на отбраната. Пърли я знаеше. Той класифицира с компютъра отпечатка на Ъл и затърси съответния му образ сред спиралите, примките и извивките на всички онези, които бяха служили във въоръжените сили.

Това отне две минути. Отпечатъкът съвпадна с десния показалец на някой си Стив Кинзъл.

Пърли намери служебното досие на Кинзъл. Той се бе уволнил съвсем не по най-достойния начин от армията, но не и преди да обере всички награди за точна стрелба, които тя предлагаше.

Като използва връзката с вградено осигуряване на корпорацията с ФБР – друга кодова дума, – Пърли се добри до Националния център за идентифициране на престъпници във Вашингтон.

Жълтото досие на Стив Кинзъл във ФБР казваше, че антисиндикалните специални служби го подозират като наеман убиец

с.дълга редица договори зад гърба. Никога не е бил залавян на местопрестъплението.

Пърли огледа Ъл-Кинзъл през камерата. Мъжът седеше, отпуснат на вид, завладян от музиката. И змията на припек изглежда отпусната. Пърли усети как вътрешностите му се стягат.

Вариантът с наемния убиец изкарваше на преден план възможността, която Пърли бе подозирал, че този клиент е съпругът в поднесената история.

Но целта за наемането на „ДОКАТО ЧАКАТЕ“ си оставаше същата. Дори пострашна. Да се открие и унищожи „приятелят“.

Пърли се обърна към увеличената на един от екраните снимка. Компютърът бе стигнал до някои уточнения и изводи.

Архитектурата разполагаше вилата върху Британските острови. Сламеният покрив не беше от вида, характерен за Съфък, Есекс или Кеймбриджшир, – там покривът се вирва откъм фронтоната. Тази вила се намираще по-скоро в някое западно или югозападно графство, където фронтоните се свеждаха или покривите бяха четирикатни. Това стесняваше кръга до Корнуол, Девън или Съмърсетшир.

Меките извивки на терена, видими в далечината, го стесняваха до Съмърсетшир.

Пърли увеличи белите петънца върху близкия склон и те се превърнаха в пасящи овце – долноужна порода, заяви компютърът след наносекунден поглед към банките в паметта си.

Зрънце в небето на снимката се увеличи до чайка. Компютърът се замисли над географския си списък. Хълмовете би трябвало да са Мендипските, морето с чайката би трябвало да е при устието на Севърн.

Накратко, вилата се издигаше в имот, близо до някое пасище за овце долноужна порода, на около пет мили в югоизточна посока от Уестън-сюпър-Меър.

Фасадата на вилата имаше вид на прясно боядисана в бяло. Мъжът, позиращ отпред, вероятно съвсем скоро бе влязъл във владение. Листата на дъба, издигащ се на близо, осведомиха Пърли, че мъжът е влязъл във владение през ранната пролет. Формата на дъба показваше също и посоките – северните клони, протегнати към светлината, южните – получаващи я без усилия. Следователно пътят, към който беше обърната вилата, имаше направление изток-запад.

Сенките показваха, че е ранен следобед, освен това те помогнаха на Пърли и на компютъра, използвайки височината на

мъжа за мярка, да определят размерите на вилата. Единствено самоличността на мъжа оставаше в сянка.

Пърли се обърна към своята „синя кутия“ – електронно устройство за провеждане на презокеански разговори, без да се плаща за тях. Той поръча разговор с Тонтън, главен град на графство Съмърсетшир.

Там Пърли се свърза с една услужлива администраторка. Важното прозвучаване на думите „презокеански разговор“ плюс нетърпящия отлагане тон на Пърли се оказаха ефикасни. За по-малко от пет минути тя идентифицира името по детайлното описание на Пърли и достигна до името на настоящия собственик на вила „Дъб“.

Роджър Нюджънт.

– Вашият човек е Роджър Нюджънт, във вила „Дъб“, между Уестън-супер-Меър и Аксбридж, в Съмърсет, Англия.

Пърли хвърли още един поглед към Ъл-Кинзъл. Забеляза под отпуснатите форми неспокойния звяр. Погледна си часовника и реши да задържи мъжа още десет минути.

Чрез компютъра на една сътрудничаща банка, задължаваща и задължена на корпорацията, Пърли установи, че Роджър Нюджънт е платил за вила „Дъб“ с капитали от банкова сметка в Тонтън. Той проследи

влоговете по една подозрително заплетена диря.

Накрая установи, че маскираните нечисти пари в сметката на Нюджънт произлизат от един специален фонд на Министерството на правосъдието на Съединените щати. Поредицата от плащания му разкри, че името на Роджър Нюджънт е било Лари Шед.

Сега Пърли разбра защо клиентът му не желаше да каже на „ДОКАТО ЧАКАТЕ“ името на липсващия мъж пред него. Всеки, който следеше новините, щеше да си спомни името Лари Шед и да осъзнае колко е фалшива историята за любовния триъгълник.

Лари Шед, преди да изчезне, за да изплува отново на повърхността като Роджър Нюджънт, беше дал показания пред сенатската комисия, разглеждаща дейността на една водеща в престъпния синдикат фигура, Винсън Минтърн. Минтърн според „сигурни източници“ бе обявил награда от 500000 долара за главата на Лари Шед.

Заради тази награда Министерството на правосъдието беше платило пластичната операция на Лари Шед, измъкнало го бе тайно от страната и го беше настило под нова самоличност.

Клиентът на „ДОКАТО ЧАКАТЕ“ не беше журналист. Неговата цел да открие настоящата самоличност на Шед и

местонахождението му не беше, за да разгласи историята за живота на Шед, а за да съкрати неговата продължителност.

Клиент на клиента на „ДОКАТО ЧАКАТЕ“ трябва да беше Винсът Минтърн.

Пърли отново погледна часовника и бързо проследи дирята „Минтърн“.

Едно проучване чрез компютризирания отдел за биографични справки на най-голямата телеграфна агенция – корпорацията, чиито възможности Пърли ползуваше, притежаваща вестници и радио- и телевизионни станции – разкри, че Минтърн подобно на Шед се крие под друго име някъде отвъд океана.

Минтърн се бе измъкнал от наблюдението на ФБР и Интерпол, за да избегне разследването пред съдебни заседатели², предизвикано от разпита на свидетелите в Сената. Минтърн често на всеослушание бе изразявал любовта си към американския начин на живот и презрението си към всички други начини, но не смееше да рискува да се върне докато Шед беше жив и можеше да свидетелствува срещу него. Наградата от 500000 долара беше един показател за тази любов.

Пърли заплашително се усмихна. Поразило го бе колко много общо имаха Минтърн и корпорацията. Парите бяха корен,

стъбло и цвят на злото, което вършеха. Той не изпитваше самосъжаление, но си помисли: „Бедният Шед!“

Докато се занимаваше с това, бе накарал компютъра да прегледа всичко, което имаше за Шед в отдела за биографични справки на телеграфната агенция. Последното споменаване за изчезналия Шед се оказа едно съобщение за незначителен обир преди седмица в някаква чикагска частна болница. Незначителният обир бе имал значителни последици. Възрастната и болна майка на Лари. Шед умряла от удар скоро след взлома, макар че, доколкото всички знаели, не липсвало нищо ценно.

Но Пърли знаеше какво е липсвало.

Снимката.

Шед-Нюджънт я бе изпратил на слабата си и изпълнена със страхове майка, за да я увери, че е жив и здрав и прекарва добре... някъде. Трябва да е имал достатъчно здрав разум, за да уреди пликът да носи някаква подвеждаща пощенска марка. Иначе Ъл не би имал нужда от помощта на „ДОКАТО ЧАКАТЕ“.

Хрумна му една мисъл. Но за да я осъществи, му бяха необходими настоящата самоличност и местонахождението на Минтърн.

Пърли не разполагаше дори с мъглява дилетантска снимка, която да му помогне да открие Минтърн. Един поглед към часовника го осведоми, че времето изтича.

Според вестникарските съобщения Минтърн често е посещавал свърталищата на хората, свързани с шоу-бизнеса. Сигурно изпитваше носталгия.

Пърли отново размърда пипалата на корпорацията. Той проследи всички презокеански пратки по въздуха през последния месец на сиренки „ЛИНДИ“, хот-дог „Нейтан“ и пастърма от деликатесния при входа за артистите. Кръгът се затвори около някой си Франк Фрато в Рим.

Римската банкова сметка на Фрато го отведе до една от сметките на Винсънт Минтърн в Съединените щати, закрыта точно преди изчезването му. Почеркът на Фрато върху банковата му карта наподобяваше този на Минтърн върху неговата – имаше характерни т-та.

Компютърът даде 98,6666-процентна вероятност Франк Фрато да е Винсънт Минтърн.

Чековата му сметка разкри на Пърли неговия настоящ адрес – един римски хотел. Чековете го отведоха до фактури, издадени в места, където Фрато е пазарувал. Между най-ранните му покупки имаше

червеникавокафява перука и слънчеви очила по рецепта. И най-вече мерките за новите му костюми в картотеката на моден римски шивач увериха Пърли, че Фрато грубо има фигурата на Нюджънт.

Той изключи Монтевани и светлините и излъчи към клиента си своето усмихнато изображение заместник.

Ъл се наведе напред.

– Часът измина. Разполагате ли с име и място?

Пърли му даде едно име и – „Той не е там, където може да си мислите, че е“ – едно място.

Ъл седеше зяпнал в изображението.

– Сигурни ли сте, че сте открили търсения човек?

Изображението се доближи.

– Сигурни сме 98,6666 процента.

Ъл се усмихна.

– На мен това ми стига. – Той стана да си върви, но спря и поклати глава. – Бих искал да зная как... – Вдигна рамене. – Няма време. Трябва да хвана самолета. Всичко хубаво.

– Довиждане.

Пърли наблюдаваше как Ъл се отправя към своята гибел. Той поседя известно време вглъбен, после се размърда, за да подправи и изпрати един сигнал за тревога – Интерпол, Париж, до всички национални управления, –

предупреждение към карабинерите в Италия да бъдат нащрек за пристигането на Стив Кинзъл, известен още като Албърт Ъл, подозиран, че е наемен убиец. Италианската полиция щеше да го проследи и да го хване

на местопрестъплението, с пръст на спусъка, как застрелва Франк Фрато, известен още като Винсънт Минтърн.

„ДОКАТО ЧАКАТЕ“ зачака следващия си клиент.

¹ Лица, които приемат облозите на конни състезания (б. р.)

² Които да решат, дали повдигнатият въпрос трябва са бъде представен пред съда – Б. пр.

Положителен скок

Научно-фантастичен разказ

Януш Зайдел

Марко погледна през бинокъла към пътя. От високата кула на охраната се виждаше приближаващият автобус.

– Идват – каза той в микрофона. – Не забравяйте да проверите внимателно документите. Професорът особено държеше на това. Май не иска да има тук никакви журналисти. Картите за участие не са достатъчни. Накарайте ги да се легитимират!

Пазачите излязоха пред портала. Марко се усмихна под мустак, забелязвайки как те пристягат коланите и опъват униформите си.

Премести поглед на другата страна. В централната част на равнината, заобиколена със сребристая линия на гъста метална мрежа, блестеше медният купол на лабораторията. И водещата към нея енергетична линия проблясваше с медната тел на проводниците. На последния стълб беше кацнала някаква наежена птица. Марко се загледа в нея през бинокъла. Като че ли беше мишелов. Ако разпереше криле за полет, Марко веднага би познал. Но от това разстояние трудно можеше да се разбере каква е кацналата птица.

Автобусът спря пред портала. Марко преброи слизащите от него хора. Позна Форини и неговите двама лаборанти. Третият сътрудник на професора беше от сутринта в лабораторията. На няколко пъти Марко го видя да излиза и влиза през вратата на купола.

Групата от петнайсетина души постепенно преминаваше на територията на полигона, след като пазачите в тесния проход до портала проверяваха педантично самоличността на всеки човек. Проверката траеше вече доста дълго, но Марко знаеше, че така и трябва да бъде. За първи път тук се пускаха толкова много хора наведнъж.

– Как върви? – подхвърли той в микрофона, без да отделя очи от влизащите.

– Всичко е наред – отвърна дежурният.

– Шофьорът остава в автобуса извън оградата – напомни Марко. – Струва ми се, че един човек липсва.

– Да, професорът ми каза, че всеки момент ще пристигне още някой.

– Добре. Проверете го както трябва.

Върволицата хора с професор Форини начело тръгна по отъпканата пътечка сред каменистата равнина. От купола ги делиаха повече от хиляда метра. Марко се загледа за миг как вървят по двама, по трима, разговаряйки, жестикулирайки оживено и размахвайки пластмасовите папки – неотделим атрибут на участниците във всички научни симпозиуми.

По пътя откъм града се приближаваше малък сив автомобил. Когато Марко го видя за първи път, беше още далече. Когато пак погледна в същата посока, автомобилът беше спрял.

Гостите изчезваха един след друг във вратата на купола, докато навън останаха само професор Форини и единият лаборант. Професорът очевидно очакваше още някого, погледна часовника си, после прегърна през рамо лаборанта и влезе заедно с него, затваряйки вратата.

През бинокъла Марко видя, че на върха на купола пламна червена светлина. Тя винаги гореше по време на опитите и тогава беше абсолютно забранено да приближаваш стените на лабораторията. Пазачите бяха подробно инструктирани, макар да не си даваха сметка каква опасност ги заплашва на територията на полигона. Като техен началник Марко знаеше малко повече: това

имаше някаква връзка с времето – с „локалната модификация на пространство-времето“, както го определи професорът, когато преди няколко месеца го назначи на този пост. Марко не се опита да задълбочи познанията си в тази област. Достатъчно му беше, че трябва да стои по-далечко от тая дяволска инсталация.

Малкият сив автомобил потегли. Явно се насочваше към полигона.

„Закъсня“ – помисли си Марко.

Сега, когато червената светлина вече беше запалена, никой не можеше да се мотае около купола.

Марко насочи бинокъла към последния стълб на линията за високо напрежение. Птицата все така си седеше, неподвижна, с настръхнали пера.

Изведнъж – сякаш някой я духна – птицата изчезна от полезрението му. Марко я потърси с поглед. Забеляза я малко по-надясно: птицата висеше във въздуха с разперени криле, които не извършваха никакво движение. Сега се виждаше в цялото си великолепие. Беше мишелов.

След миг забеляза, че нещо не е в ред: птицата не помръдваше вече от десетпетнайсет секунди, приличаше на нарисувана върху синевата на небето!

А после настъпиха няколко събития едновременно. Не би могъл да ги подреди по време, но отбеляза всичките: мишеловът рухна на земята, грабвайки нещо оттам, вероятно дребен гризач; на стълба за високо напрежение блесна мощна електрическа искра, а куполът на лабораторията... изчезна. Просто престана да съществува, като че бе издигнат нагоре или бе пропаднал под земята и бе оставил след себе си само кръглата бетонна основа.

Марко остана неподвижен още миг, без да може да отмести очи от кръга, където преди миг блестеше куполът. След това погледна стълба. Там все още висеше синкаво облаче дим от изгорелите предпазители. Проводниците, опънати преди това в посока на купола, сега висяха към земята, докосвайки я с краищата си.

Уплашеният от блясъка мишелов отлетя във висините, без обаче да изпусне плячката си.

Марко дръпна ръчката на алармената инсталация. Сирените завиха с провлечено скимтене. Той видя, че пазачите изтичаха от сградата пред портала и застанаха безпомощно, загледани там, където преди миг блестеше медната чаша.

Сивият автомобил спря, пред портала. Човекът, който слезе от него, дори не

направи опит да навлезе в територията на полигона. Щом чу воя на сирените, той побърза да потегли обратно към града.

* * *

Тълпата журналисти напираше от всички страни към говорителя на Института, който напразно се опитваше да надвика глъчката от възбудени гласове и бръмченето на фотокамерите.

– Господа! Така нищо няма да постигнем! Моля ви, заемете местата си и задавайте въпросите си един по един!

Гръмогласният репортер от „Вечерен преглед“ въведе известен ред, но Сирил веднага разбра, че тук, в залата за семинари, където се бяха събрали журналистите, няма да получи нищо друго освен няколко най-обща пояснения. Затова не взе да се пъха към предните редове, а остана до входа в задната част на залата.

– Господа! – започна младият научен работник, комуто се бе паднало да поеме първия удар на общественото мнение, представяно от журналистите. – В настоящия момент ние не сме в състояние да се ангажираме с някакво съобщение. Неоспорим факт е, че петнайсетина учени, дошли преди два дни в нашия Институт на закрит научен симпозиум, станаха жертва на

нешастен случай днес по време на експеримент...

Залата реагира с град от въпроси.

– Експлозия ли имаше?

– Какъв експеримент се провеждаше?

– Те живи ли са?

– Кой участвуваше в симпозиума?

Говорителят изчака залата да поутихне.

– Не мога на всички въпроси да отговоря.

По две причини: първо, ние самите не знаем каква е причината за инцидента, защото в симпозиума участваха специалисти в много тясна област на науката и само те бяха посветени в подробностите на опита; второ – всички те, заедно с целия павилион, в който се провеждаше експериментът, просто престанаха да съществуват. На полигона, където се случи това, остана празно място, или по-точно казано – бетонните основи, носещи преди това металния купол на лабораторията. Създадената от дирекцията на Института комисия разследва обстоятелствата на инцидента. За тематиката на симпозиума мога да кажа в най-общи черти, че тя бе свързана с проблемите на хронотранспортирането, тоест, с пренасянето на маса и енергия в пространство-времето. Работата в тази област, чието начало бе положено неотдавна в няколко научни центъра в света, се

провеждаше в много скромни мащаби. Нашият Институт можеше да се похвали, че притежава единствената инсталация, която даваше възможност да се провеждат известни елементарни експерименти в тази област. Тези опити представляваха реализиране на практика на теорията, разработена от специалистите на двайсетина научни звена.

– Значи при инцидента са загинали или изчезнали всички водещи специалисти по въпроса? – попита някой от средата на залата.

– За съжаление почти всички. От участващите в симпозиума само професор Ал Брегер от Цюрих не участвуваше в експеримента. Остана също доцент Макинтош от Канада, който не дойде на симпозиума.

– Защо? – подхвърли Сирил от вратата.

– Не ви разбирам – говорителят погледна към него.

– Защо Брегер не е отишъл на полигона заедно с останалите? Нима експериментът не го е интересувал?

– Проста случайност. Професор Брегер трябвало да пристигне със своята кола, докато другите участници в симпозиума бяха закарани там с автобус. Колата на

професора се повредила по пътя. Той закъснял и това го спасило.

– Странно, че не са го дочакали и са започнали експеримента без него – измърмори Сирил под носа си.

– Затова пък Макинтош – продължаваше говорителят, – ако се съди по полемичния тон на публикациите му в специализираните издания, е споделял възгледи, коренно противоположни на тези на останалите познавачи на хронотранспортирането. Струва ми се, че неговото отсъствие би могло да се изтълкува като своеобразна демонстрация...

– Експериментът беше ли свързан с пренасяне във времето?

– В никакъв случай! На настоящия етап от изследванията не се разглеждаше пренасянето във времето на сложни материални обекти! Доколкото ми е известно, постигнати са известни успехи с изпращането на дребни предмети в близкото бъдеще. Именно това бяха опитите, които професор Форини искаше да демонстрира пред участниците в симпозиума...

Сирил се измъкна от залата, преди пресконференцията да завърши. Докато пътуваше с такси към хотел „Космос“, където бяха настанени участниците в неуспешния

симпозиум, прехвърли още веднъж в ума си събраната информация.

След като му беше възложено да се запознае със случая, Сирил пристъпи към него доста формално. Всичко му се струваше ясно: безотговорният експериментатор беше изложил себе си и своите колеги учени на последствията от един опасен експеримент... Обаче откри няколко подробности, които му се видяха странни.

Наистина симпозиумът се провеждаше при закрити врати в много тесен кръг специалисти, но не беше секретен. Все пак при изнасяне на докладите учените не са си служили с обикновените средства – диаскоп с целулоидна лента, на която остават всички записи, демонстрирани от докладчика на екрана, нито с магнетофони за записване на докладите и обсъжданията. Те записвали формулите с тебешир на черна дъска, която била старателно избърсана, преди учените да тръгнат към полигона. Всеки от участниците взел със себе си личните си бележки – в специални папки, в които те получили и копия от докладите. Само професор Ал Брегер – този, който участвувал в симпозиума, но не присъствувал на експеримента – би могъл да каже нещо за това, как са протекли обсъжданията. Именно при него отиваше сега Сирил.

Сирил слезе от таксито пред хотела и веднага забеляза един цивилен агент, разхождащ се близо до паркинга. Значи Брегер още е в хотела. Вероятно чака да му донесат билета за самолет, който е поръчал.

В рецепцията седеше втори агент. Сирил взе от него плик и се запъти към асансьора.

– Добър ден, професор Брегер – рече Сирил, влизайки в апартамента.

Професор Брегер стоеше до прозореца, сякаш с нетърпение очакваше някого.

– Вие може би носите билета ми за самолета? – попита той, гледайки Сирил с подозрение.

– Да. Ето го, заповядайте. – Сирил остави плика на масата. – Но освен това бих искал да ви задам няколко въпроса.

– Вестникар ли сте? – Брегер видимо настръхна.

– Още по-лошо – отвърна Сирил и се легитимира.

Въпреки очакванията му професорът се успокои, посочи на Сирил един стол и сам седна.

– Честно казано, очаквах ви – каза той след миг. – Не исках аз да идвам при вас, защото не бях сигурен... Обаче, щом вече се занимавате с този въпрос, готов съм да споделя с вас това; което зная.

Сирил извади от джоба си магнетофон и го постави на масата пред професора.

– Защо не взехте участие в тази... демонстрация?

– Закъснях.

– Известно ни е, че сте закъснели... нарочно.

– Значи знаете... Е, добре, така е. Бях спрял край пътя. Реших да не... рискувам.

– Опасен ли беше експериментът? Знаехте ли го?

– Не знаех, но се досещах за туй-онуй. Онова, което Форини говореше на симпозиума, не звучеше убедително. Освен това той държеше в тайна всичко важно – в сравнение с мизерните резултати, които уж бил постигнал. С една дума, останах с впечатление, че може повече.

– Познавате ли Макинтош от Канада?

– Само по име. Зная, че не беше съгласен с много мои изводи. Като цяло беше против всичко, което се вършеше в последно време в теорията на хронотранспортирането. Критикуваше основните положения...

– Според вас, професоре, излиза, че...

– Да, зная какво си мислите. Възможно е Форини искаше да ни покаже нещо, с което да ни изненада... Досега беше широко известно сред специалистите, разбира се, че е успял да. проведе няколко успешни опита...

– Какви опити?

– На симпозиума описа един от тях. Изглеждаше горе-долу така: дребен предмет, например зарче или стъклено топче, поместено в зоната на действие на полихрона... тоест, в съответната точка на полето на разделяне... извинявам се, трудно ми е да ви го обясня с прости думи... та значи, с една дума, този предмет изчезва от полезрението на наблюдателя. Това означава, че обектът на опита престава да съществува във времевия интервал между началния момент – изчезването, и крайния момент – появяването му отново. На езика на теорията на хронотранспортирането този прост случай се нарича пасивен положителен скок. Предметът веднага се пренася в определен момент от времето, който е – от гледна точка на нашето настояще – бъдеще.

Нашето настояще „догонва“ този предмет и „си го взема“ обратно... Тук мога за ви дам един пример. Да предположим, че плавате с лодка по течението на реката. Ако хвърлите един камък пред себе си, то той ще падне, да речем, на десетина метра пред лодката. След малко, като минете над това място, можете пак да вземете този камък...

– Но за тази цел трябва да бръкна във водата, нали? – отбеляза Сирил.

– Правилно! Съвсем правилно! Ако не направите това, камъкът само ще се мерне пред очите ви и ще изчезне без да се появи повече във вашето плаващо настояще. А сега да разгледаме друг пример: вместо камък нека използваме топка, обикновена гумена топка. Какво ще стане, ако я хвърлите пред себе си?

– Лодката ми никога няма да я настигне.

– Точно така. Топката завинаги ще премине в друго настояще и ще остане там! Такъв скок се нарича активен...

– Положителен – подсказа му Сирил.

– Разбира се. Великолепно ме разбирате!

– Едно време учих в университета.

– Чудесно, тогава не е нужно да пояснявам, че отрицателните скокове също довеждат до постоянна загуба на контакт с обекта на опита.

– Разбирам... тоест, не всичко разбирам...

– замисли се Сирил.

– Какво е тогава едно такова хвърляне на топката? Ако не намерим „в бъдещето“ тази топка, която непрекъснато ни бяга, носена от течението на реката, то...

– Миналото, бъдещето и настоящето са кавалкада от лодки, плаващи по течението... Или може би по-правилно би било да кажем: по безкрайна транспортна лента... Впрочем това не е важно сега. Става дума за нещо

друго. Подозирам, че Форини ни е изиграл мръсен номер: изпратил е себе си и другите хора с активен положителен скок в бъдещето...

– И вие мислите, че го е направил умишлено?

– Точно това не зная. Теоретично полето на разделяне би могло да постигне размери, достатъчно големи, за да се обхване с въздействието му целият купол на лабораторията... От опитите с модели следва, че подобно явление би трябвало да се придружава от своего рода „ритане“, временна компенсация под формата на мигновено забавяне или дори спиране на времето в областта на настоящето... Нали разбирате: хвърляйки някаква маса пред себе си – в случая с вашата лодка, – вие предизвиквате известно намаляване на скоростта на тази лодка... Ако е настъпило нещо такова, можем да бъдем сигурни, че куполът е отишъл в бъдещето – толкова подалечно, колкото по-силен е бил ефектът на забавянето на времето в най-близката околност...

Сирил си спомни нещо. Погледна бележника си. Да. Сигурно е било така: в своя доклад командирът на охраната споменаваше за мишелова, който...

– Да приемем, че е било така, професоре. Какво следва оттук? Можем ли да очакваме, че... ще се върнат?

– Ако са в купола... и ако устройството действа в двете посоки, разбира се, биха могли да се върнат. Но ние не можем да направим нищо, за да ги издърпаме тук. Просто някой оттам би трябвало да ни подхвърли... тази топка. Но работата не е тъй проста... Инсталацията изисква захранване. А проводниците от енергетичната линия останаха тук!

– Професоре, не разбирам само едно нещо – рече Сирил бавно, – защо... защо те са изчезнали заедно с купола? Нали вие казахте, че предметите могат да изчезват сами, а устройството остава?

– Всичко зависи от енергията на полето и неговия обхват.

В хотелската стая иззвъня телефонът. Брегер се извини на Сирил и вдигна слушалката.

– Да, аз съм... Кой? А, да, разбирам... моля ви, заповядайте... Да, да... чакам ви! – Професорът остави слушалката.

– Обади се Макинтош. Долетял е от Монреал. Исква да говори с мен. Казах му, че съм сам. Скрийте се зад завесата, ето в тази ниша. Той знае нещо, а може би пред вас... Впрочем ще видим...

Сирил се пъхна зад завесата. След малко гостът влезе в стаята. Беше доста млад, строен мъж, облечен по последна мода. Нямаше вид на прочут, сериозен учен. Повече приличаше на богат турист. Сирил го наблюдаваше през пролуката.

– Здравейте, професоре – каза той весело. – Чух, че Форини е доказал, че е прав. Бих признал неговата правота, ако не беше една дребна пречка: с него го няма тук, няма ги и другите мои опоненти. С изключение на вас, професоре. Затова искам да изразя своите съжаления и същевременно поздравления за възгледите, които и вие споделяхте...

– Само за това ли си направихте труда да дойдете чак тук, колега? – В гласа на Брегер имаше раздражение.

– Е, не само за това... Сам ли сте, професоре?

– Както виждате. Но бързам за летището. След два часа ще летя за Женева.

– Толкова по-добре. Ще свършим по-бързо. Вие трябваше да бъдете там при експеримента... Не е ли странно, че точно вие сте закъснели?

– Не, за мен няма нищо странно. Закъснях, защото предполагах, че Форини ще направи някакъв ефектен трик. Предпочитах да ги наблюдавам.... отвън.

– Вие знаете нещо, професоре.

– Мисля, че това беше положителен скок.

– Активен.

– Да, активен. С далечен прицел.

– Знаете много. Несъмнено прекалено много.

– Не ви разбирам.

– Ей сега ще се изясня. Как ви се струва, какво биха могли да направят експериментаторите, които са попаднали в следното положение: след опитен отрицателен скок се оказва, че полето не е обхванало инсталацията, а те – без възможност да се върнат – са останали в миналото...

– Но... това беше положителен скок, а куполът също изчезна!

– Говоря за други експериментатори, професоре! За онези, които са станали жертва на опит с отрицателен скок! Които са попаднали във време, когато никой още не е и сънувал за скокове в никаква посока на времето! Какво биха могли да направят, за да се върнат в своето настояще? Не знаете ли, господине? Със сигурност знаете! Ала аз ще ви го кажа. Професоре, ще трябва да построят хронотранспортър, да създадат поле на разделяне и да извършат положителен скок. Само че във времето, в което се намират, няма нито един теоретичен труд, никакви проекти, никакви изчисления

или планове, свързани с този проблем. „Корабокрушенците“ също не носят цялата информация в мозъка си, така, че те трябва да създадат това направление на науката! Да подхвърлят идеята и да впрегнат в работа съвременните учени. Да получат кредити за построяване на експериментална инсталация. А освен това през цялото време да внимават в настоящето да не остане прекалено много информация, която би нарушила времевата причинност. Нали знаете, че хората от бъдещето, което е настояще за онези „корабокрушенци“, не могат да им помагат с нищо. Те могат да разчитат само на собствените си сили и ум, а също и на умовете на съвременните учени. На учени като вас, професоре, и като онези всичките, които Форини взе със себе си. Вие ни се изплъзнахте, Брегер, но ние и това предвидихме. Форини взе другите, аз ще взема вас. В Канада имам друга инсталация, наистина по-малка, обаче за нас двамата ще е достатъчна...

– Да не сте се побъркали, Макинтош? Никъде няма да дойда с вас.

– Не съм искал съгласието ви. Трябва да дойдете с мен, иначе ще бъда принуден да ви убия, а никак не ми се ще да го правя. На вас, предполагам, също. Трябва да

разберете, че да ви оставя в това настояще би означавало да се създаде страхотна бъркотия в потока на времето! В името на доброто на своите съвременници трябва да дойдете с мен, професоре, положителният скок не нарушава времевата последователност, това е елементарно твърдение от теорията на хронотранспортирането, знаете го не по-зле от мен, макар аз, поради съображения за сигурност, през цялото време да бях принуден да се преструвам, че не съм съгласен с вас, та никой да не предположи за съществуването на връзка между мен и Форини! В името на реда в потока на времето, тръгвайте с мен, Брегер!

– Не искам! – Брегер изтича до завесата и я дръпна. – Господин инспектор! Арестувайте го!

Сирил излезе от нишата зад завесата. В ръката си държеше пистолет.

– Тръгвайте, Брегер. Господин Макинтош, във вашата инсталация ще се намери ли място и за трети човек? Аз също зная прекалено много, бих могъл да наруша настоящето. А нали полицията трябва да се грижи за реда! – рече той убедено, изтривайки записа в служебния магнетофон.

Време за почивка

Фантастичен разказ

Джон Уиндъм

Гледката не беше нищо особено. За очи, свикнали с пейзажите на Земята, това изобщо не беше гледка, а просто част от неизменния марсиански фон. Отпред и отляво спокойната вода се простираше като копринено платно до хоризонта. На около мила отдясно лежеше нисък бряг, чийто жълточервен пясък прозираше през разхвърляните туфи от проскубани храсти. В далечината се издигаха белите корони на пурпурни планини.

В кратката топлина на пладнето Бърт остави лодката да го носи сама. Зад него вълните тихо разтваряха своето ветрило, а после пак замираха. Още по-назад необятната тишина се съгъстяваше отново и не оставаше нищо, което да напомня, че някой е минал оттук. Тази картина се беше запазила почти непроменена през няколкото дни и стотиците мили монотонно пърпорецо пътуване.

Неговата лодка бе странно, уникално съоръжение. Защото я беше направил сам. При това без да знае нищичко за конструирането на плавателни съдове.

Отначало съществуваше нещо като план, по-скоро някаква неясна идея в главата му, но се наложи да го изменя толкова пъти, че на практика по-голямата част от него се беше родила от плоскостите и другите материали, които успя да намери. Резултатът се оказа нещо средно между китайска джонка, плоскодънна лодка и резервоар за дъждовна вода, но задоволяваше Бърт.

Бърт не обичаше тишината, която се разстилаше като симптом на гангрена над пустинната суша и вода, но не се страхуваше от нея. Тя не можеше да го принуди, както правеше с много други, да живее в селищата с техните добросъседски отношения от шум и илюзорни надежди. Неспкойният му дух превъзможваше отвращението, което изпитваше към голата земя и продължаваше да го води напред дори когато авантюристите поради липса на приключения отчаяно отстъпваха. Нямаше нужда от нищо друго освен подобно на чергарин да пътува непрестанно.

Преди години го наричаха Бърт Тасър, но толкова отдавна не беше чувал фамилията

си, че почти я бе забравил както всички други. Сега бе просто Бърт и, доколкото знаеше, единственият Бърт.

– Трябва да се покаже скоро – промърмори той на търпеливия двигател или на себе си и седна, за да вижда по-добре.

Бреговата линия бе започнала леко да се променя. Някакъв бурен се подаваше все по-често сред мършавите храсти – растение с тънко стебло и лъскави, сякаш направени от метал листа, чувствителни към най-лекия полъх на вятъра. Той можеше да ги види как трептят с меки отблясъци и все повече на брой в далечината и знаеше, че ако сега спре двигателя, няма да чуе мъртвата обвивка от тишина, а звънтящите удари на безброй малки твърди листенца.

– Калаени звънчета – каза той. – Да, вече сме близо.

От едно сандъче наблизко измъкна доста протрита, чертана на ръка карта и се вгледа в нея. След това разлисти някаква също толкова използвана тетрадка и прочете списъка от имена, написан на една от страниците. Той все още си ги повтаряше на глас, докато връщаше листовите в сандъчето, а вниманието му беше насочено към пътя, който лежеше отпред. Мина още половин час до появата на някакъв тъмен

предмет в далечината, който прекъсна монотонната линия на брега.

– Показа се вече – каза той, сякаш окуражаваше двигателя за последните две-три мили.

* * *

Постройката, която дори от разстояние изглеждаше странна, отблизо се оказа просто развалина. Основата бе квадратна и украсена със строги орнаменти, изпълнени някога в орелеф, но толкова загладени сега, че по-фините детайли бяха изчезнали. Едно време е поддържала някаква кула. Каква точно – можеше само да се гадае, тъй като бяха оцелели само първите шест метра от горната ѝ част. Те подобно на основата бяха построени от тъмночервена скала и носеха следи от украса. Изправена на стотина метра навътре от брега, нейното уединение бе измамно. Размерът и степента на разрухата, която времето и употребата ѝ бяха нанесли, можеха да бъдат оценени едва когато човек отидеше по-близо до нея.

Бърт продължи по права линия и застана точно срещу постройката, преди да обърне своята тромава лодка. След това зави и се насочи към брега с малка скорост, докато леко докосна полегатата суша. Изключи двигателя и въздухът се изпълни със звуците на околността – металическия напев на

калаените звънчета, жаловитото скърцане на паянтово колело, въртящо се бавно и неравномерно малко вляво от него долу край брега и един пресеклив глух звук, идващ откъм развалината.

Бърт влезе в кабината. Тя бе достатъчно уютна, за да му пази през студените ноци, но слабо осветена, защото стъкло се намираще трудно. Напипа в полумрака чантата с инструменти и един празен чувал и ги метна през рамо. После прегази плитчината до брега, заби едно колче, за да придържа лодката, ако по някаква случайност спокойната вода се развълнува, и пое с широка бавна крачка към постройката.

От двете ѝ страни и отвъд нея бяха скупчени няколко малки нивички, в които се очертаваха свежи и зелени добре оформените редове на посеви между тесни напоителни вади. До едната стена на каменния куб имаше оградено място и груб навес, построен с нееднакви парчета, които по всяка вероятност са били част от изчезналата кула. Въпреки неугледния си вид навесът беше спретнато поддържан и от време на време иззад него долиташе сумтенето на дребни животни. В най-близката стена на куба имаше врата, а от двете ѝ страни – дупки с неправилна форма, които, макар и без стъкла, изглежда бяха

прозорци. Пред вратата работеше някаква жена. Тя стриваше зърно върху плитка излъскана скала с нещо като каменна бухалка, която държеше с две ръце. Кожата ѝ бе червеникавокафява, тъмната ѝ коса – събрана на топка върху главата, а единствената ѝ дреха бе пола от груб домашно тъкан плат, украсен със сложна жълта рисунка. Беше на средна възраст, но мускулите ѝ не бяха отпуснати, нито пък фигурата ѝ беше изгубила стегнатостта си. Когато Бърт приближи, тя вдигна глава и го заговори на местното наречие:

– Здравей, земянино – каза тя. – Очаквахме те. Доста се забави!

Бърт отговори на същия език:

– Закъснях ли, Аника? Никога не зная точната дата, но ми се стори, че е време пак да намина.

Остави торбите и в същия миг десетина малки баникука се втурнаха да ги изучават. Разочаровани, те се скупчиха около краката му, записукаха настойчиво и вдигнаха своите малки, прилични на маймунски лица към него. Бърт извади от джоба си шепя орехи и им ги хвърли. После седна на един удобен камък и започна да разпитва за останалите членове на семейството, като си припомняше списъка на имената от тетрадката.

Изглежда бяха добре. Янф, нейният най-голям син, бе заминал нанякъде, но Танак, по-малкият, беше тук, както и момичетата Гика и Зило, мъжът на Гика, децата също, а имаше и ново бебе, откакто бе идвал за последен път. Всички освен бебето бяха на далечната нива, но щяха скоро да се върнат.

Бърт погледна, накъдето му сочеше тя и видя няколко тъмни точки, които се движеха между правите редове.

– Втората реколта върви добре – каза той.

– ВЕЛИКИТЕ помнят – отвърна тя с безизразен глас.

Седеше и я гледаше как работи. Нейният цвят и багрите на пейзажа го караха да мисли за картини, които бе виждал преди години – от Гоген, ако си спомняше добре! – въпреки че тя не притежаваше чертите на онзи тип жени, които бе рисувал художникът. Вероятно Гоген не би забелязал красотата у нея, както и самият Бърт отначало не бе успял. Марсианците с тяхната крехка конструкция и тънки кости му се сториха болнави и хилави, когато ги видя за първи път, но постепенно свикна с тази разлика. Всяка земна жена би му изглеждала сега, странна и набита, предполагаше той, ако изобщо му се случеше да види някоя.

Усетила втренчения му поглед върху себе си, Аника отпусна бухалката и обърна глава

към него. Тя не се усмихна, но в нейните тъмни очи имаше доброта и разбиране.

– Уморен си, земянино! – каза тя.

– Отдавна съм уморен – отвърна Бърт.

Тя кимна със съчувствие и пак подхвана работата си.

Бърт разбираше. И знаеше, че макар и да не говори, тя също разбира. Те бяха кротък, чувствителен народ, при това и откровен.

* * *

Бе цяла трагедия, една от поредица подобни трагедии. Първите земни жители, дошли на Марс, ги бяха оценили като слаба, изчерпана раса – „туземците“. По-нисши същества, които трябва да бъдат изтласкани и експлоатирани, когато е изгодно. Сега това бе забравено, защото едни познаваха марсианците по-добре, както него, а други живеяха в селищата и рядко ги виждаха, но Бърт все още чувствуваше срам за своя собствен народ, когато помислеше за миналото.

След няколко минути тя попита:

– Колко време стана, откак обикаляш?

– Около седем от вашите години – това прави почти четиринадесет наши.

– Много време – поклати тя глава. – Много време, когато скиташ съвсем сам. Но вие, земяните, не сте като нас. – Тя отново се вгледа в него, сякаш се опитваше се открие

тази разлика в очите му. – Все пак не чак толкова различни... – добави Аника и още веднъж поклати глава.

– Чувствувам се отлично! – рязко отговори Бърт. После смени темата. – Каква работа има за мене този път? – попита, но остана седнал, като разсеяно я слушаше, докато тя изреждаше колко тигани се нуждаят от поправка, какви нови неща са й необходими за домакинството, как колелото вече не изкарва достатъчно вода, как Янф се опитал да закачи отново вратата, когато тя се извадила заедно с пантите и колко зле се справил... Но Бърт не чуваше почти нищо, защото мислите му блуждаеха – може би това бе едно от нещата, които се случваха, когато човек толкова дълго е сам.

Когато каза, че се чувствава отлично, Бърт просто се защищаваше. Знаеше това и беше сигурен, че тя също го знае. Никой от земяните не се чувствуваше „отлично“. Едни се стараеха да изглеждат самоуверени, други – не, но тревогата живееше у всекиго. Част от тях бродеха неспирно като него самия, но повечето предпочитаха да изгният бавно и алкохолизирани в селищата. Други, решени да задържат виденията от своите сънища, бяха взели марсиански момичета и сами се опитваха да станат марсианци. Бърт ги съжаляваше. Той бе свикнал да вижда как

лицата им се проясняват и познаваше тяхното нетърпеливо желание да говорят, когато отидеше да ги навести. И винаги спомени, носталгични спомени.

Бърт беше избрал живота на скитник. Бездействието много скоро бе показало своя ефект в селищата и човек нямаше нужда да е пророк, за да разбере какво ще се случи там. Затова той беше прекарал цяла марсианска година в строеж на лодка, нейното екипиране, в правене на тенджери и тигани за продан и набавяне на инструменти и всякакви припаси, а щом веднъж заживя като калайджия, неспокойствието на самото му съществуване го тласкаше към вечно движение. В поселенията се застояваше рядко, и то само когато се отбиваше да вземе гориво за двигателя или за кратко време през зимата, за да прави тигани и други полезни за търговията му стоки, а накрая винаги беше щастлив, че си отива. Всеки път, когато се отбиваше там, израждането му се струваше по-забележимо и още няколко от тези, които познаваше, бяха потърсили успокоение в алкохолното отравяне.

Но напоследък бе почувствувал промяна у себе си. Нespoкойствието все още не му позволяваше да остава по-дълго от необходимото в селищата, но вече не беше толкова силно, колкото преди, нито пък

изпитваше предишното удовлетворение от обиколките и пътуванията, които сам планираше. Не изпитваше нужда да се присъедини към другите мъже и техния начин на живот, но бе започнал да разбира страха им да останат сами, който ги задържаше заедно и дори защо намираха утеха единствено в алкохола. Понякога го обземаше тревога от самия факт, че се е променил достатъчно, за да е способен да им съчувствува.

Всичко бе от възрастта, предполагаше Бърт. Когато направи своя първи и последен полет с ракета, той беше едва на двадесет и една години, а почти всички останали – десет, петнадесет, двадесет години по-възрастни. Сега го заразяваха настроенията, които те бяха изпитвали още тогава – безцелност, безнадеждност и копнеж по неща, изчезнали завинаги.

* * *

Никой не знаеше какво точно бе станало на Земята и никога нямаше да научи. Техният кораб бе напуснал Лунната база и от четири дена пътуваше към Марс, когато се случи всичко... Един от спътниците на Бърт, малко по-възрастен от него самия, го вдигна от леглото и го завлече пред илюминатора. После заедно се бяха взирали в гледка, която остана запечатана завинаги в

съзнанието му – Земята се разцепи, а от разширяващите се пукнатини бликаше нажежен до бяло огън!

Едни казаха, че вероятно някой от атомните складове е прехвърлил критичната маса и е предизвикал верижна реакция, други противопоставиха мнението, че ако това бе вярно, Земята нямало да се разцепи, а щяла да изгори в корона от пламъци, да се превърне в мъглявина и да изчезне в небитието. Последваха дълги невежи спорове относно възможностите за верижна реакция, ограничена в рамките на определени елементи, които от време на време възникваха отново. Истината бе, че никой не знаеше. Единствено сигурен оставаше фактът, че планетата се бе разкъсала и сега, раздробена на пояс от неизброими астероиди, продължаваше да обикаля около Слънцето като дъжд от метеори.

На някои от мъжете бе необходимо доста време, докато повярват това, което бяха видели с очите си – те понасяха най-тежко истината, когато действително я проумяваха. Други пък откриваха, че съзнанието им отказва да разбере и приеме този факт – за тях Земята продължаваше да бъде реалност, недостижима завинаги, но съществуваща. На кораба господствуваше деморализация –

едни искаха да се върнат назад, безразсъдно убедени, че са длъжни да бъдат там и да помагат по някакъв начин. След време това тяхно желание се превърна в непрестанно недоволство, че не им е било позволено да го направят. Капитанът и всички останали бяха решили, че не остава нищо друго освен да поддържат своя курс към Марс.

Тревогата на навигаторите нарастваше заедно с неточността на предварителната траектория, която ставаше все по-безсмислена сред хаоса от постоянно променящи се орбити. Те бяха гледали в почуда как освободената Луна напуска пътеката си и отплава в пространството, управлявана от неизчислими гравитационни сили, докато накрая попадна в прегръдките на гигантския Юпитер. Дълго преди да се случи това, корабът бе извършил успешно своето последно кацане на Марс като резултат от комбинация от изчисления и предположения.

Там вече бяха дошли и други – изследователски ракети от Астероидния пояс и отвъд него, търговски кораби от луните на Юпитер, отклонени от техния курс към Земята. Някои от очакваните никога не пристигнаха, но в крайна сметка двайсетина ракети почиваха на Марс, без да имат дом, където да се завърнат. Няколкостотин мъже

стояха бездейни заедно с тях. Освен екипажите имаше още и миньори, сондьори, специалисти по пречистване на метали, геолози, изследователи, персонал за поддържане на космически станции, заселници и всякакви други, захвърлени заедно сред един чужд свят и принудени да се приспособяват към него.

Имаше също и две жени – стюардеси или домакини. Добри момичета, а в началото и дружелюбни, макар и не кой знае какви красавици. Но обстоятелствата бяха срещу тях и те бързо се спуснаха до учудващи дълбини на покварата, които само добрите жени могат да достигнат, тръгнат ли веднъж по този път. Предполагаше се, че всяка от тях бе станала причина за десетки убийства, преди някой да открие, че те също са податливи на отстраняване чрез този метод. След това страстите се поуспокоиха, а пиенето се превърна в основно развлечение.

Би могло, казваше си Бърт, да бъде и по-лошо. И наистина бе така за тези, които бяха оставили жени и семейства на Земята. Неговата лична загуба не можеше да се сравнява с тяхната – майка му бе умряла преди няколко години, а баща му доживяваше спокойна старост. Имаше и едно момиче – очарователно създание с коса като червено злато, което с времето ставаше все

по-хубаво в спомените му. Елза бе нейното име, но между тях нямаше нищо сериозно и въпреки че му беше приятно да си мисли, че тя би могла да се омъжи за него, никога не се беше опитал да открие дали наистина щеше да го направи или не. Освен това съществуваше и слабото успокоение, че той беше на Марс и поне малко по-добре от тези, пленени от влажната горещина на Венера или от студените луни на Юпитер. Животът предлагаше нещо повече от непрекъсната борба за оцеляване и макар то да не беше много, все пак му се струваше, че е по-добре да потърси и види каквото има, отколкото да удави младостта и силата си в алкохол заедно с останалите. Така бе започнал да строи своята лодка.

* * *

Бърт все още смяташе това за най-доброто и най-мъдрото нещо, което някога е правил. Работата поглъщаше изцяло вниманието му, за да му остава време за униние, а след това, когато тръгна да пътува, той се чувствуваше като изследовател, като откривател на хилядите и хиляди мили унесени в спокоен сън канали, чиято повърхност браздеше. Отначало пред него стоеше задължението да опознае марсианците и да открие, че та са доста по-различни от това, което му бяха казвали за

тях. Тази задача включваше изучаването на езици, които по структура се отличаваха напълно от неговия собствен, заедно с техните местни наречия и той се беше занимавал усърдно, докато започна да говори четири диалекта по-добре от всички други земяни, които познаваше, и можеше да се оправя сносно на още няколко. Напоследък бе открил, че обикновено мисли на един от тях. Лодката пърпореше бавно от една населена област към друга по притихналите води на каналите, които понякога приличаха на морета, широки по шестдесет-осемдесет мили, а друг път бяха по-тесни от мля. Колкото повече опознаваше тази огромни водни пътища и тяхната многобройност, толкова по-голямо ставаше неговото първоначално изумление – дори след дългите години, през които ги беше кръстосвал, той не се бе добрал до някаква идея как са били построени. Марсианците не можеха да му кажат нищо определено – това бе дело, извършено от ВЕЛИКИТЕ много, много отдавна. Постепенно той свикна да приема каналите както и всичко друго – беше благодарен на ВЕЛИКИТЕ, които и да бяха те, за прокарването на тези гладки магистрали по цялата планета.

* * *

Бърт се научи да уважава марсианския народ. Тяхното спокойствие, липсата на припряност и кроткият им, чужд на всякаква крайност нрав бяха упоителна противоотрова за неговата предприемчивост и вечно настървение за работа. Много скоро той разбра, че обвиненията в леност и слабост, които другарите му отправяха към тях, бяха просто неразбиране на същества, чийто мисловен апарат функционира по различен начин и със сигурност възприема живота по различен начин, същества, чиито възгледи за добродетели му бяха напълно чужди и той откри как неговите способности могат да компенсират несъвършенствата им в замяна на храните, които те умееха да отглеждат.

Оттогава се скиташе насам-натам по планетата и калайдисваше стари кухненски съдове или правеше други дребни поправки, като отплата за хляба и подслона, които му даваха, но никъде не оставаше за дълго. Едва напоследък постепенно бе започнал да осъзнава, че неспокойствието, което все още го владееше, вече не може да бъде уталожено единствено чрез самотни пътешествия, ако пътешествията изобщо някога са били спасение.

Бърт не забеляза, че Аника бе престанала да говори, след като мислите му бяха започнали да блуждаят. Той нямаше

представа колко време беше изминало, когато тя спря да чука, за да вдигне глава и да каже:

– Връщат се вече.

Двамата мъже вървяха отпред, навели глави и задълбочени в разговор. Те бяха с фина, почти хилава конструкция според земните разбирания, но Бърт бе престанал да прилага чужди стандарти – той ги прецени като добре сложени и силни. Жените идваха след тях. Гика носеше най-малкото от трите деца, докато другите се държаха за ръцете на сестра ѝ, която им се усмихваше. По земното летоброене Гика вече бе около двадесет и пет, мислеше си той, а Зило – четири години по-млада. Подобно на майка си те носеха грубо изтъкани поли с ярки цветове, а косите им бяха събрани високо на главата и прихванати със сребърни фиби; също както и нейните, движенията им бяха плавно-ритмични. В първия момент едва позна Зило – не я беше заварил в къщата по време на двете си последни посещения и промяната в нея бе достатъчна, за да го прави неспокоен.

Когато приближиха, Танак забеляза Бърт и тръгна към него. Поздравът му бе радостен и любезен. Другите също дойдоха и го наобиколиха, както правеха винаги, а видът

им издаваше тяхното желание да си припомнят как изглежда един земянин.

Аника събра брашното и изчезна в каменния фронтон на кулата, където беше техният дом. Всички останали я последваха, като бърбеха с Бърт и се смееха, искрено зарадвани да го видят отново.

По време на обяда Танак му разказа още веднъж за всички неща, които се бяха износили, счупили или развалили. Изглежда нямаше нищо сериозно, поне нищо, което един обикновен занаятчия не би могъл бързо да поправи. И все пак това беше една от областите, в които се криеше истинската стойност на неговия талант – когато на него му бяха необходими пет минути, за да открие някоя повреда и да намери начин да я отстрани, на тях им трябваша пет седмици внимателно размишление, но дори тогава съществуваше голяма вероятност да не постигнат нищо. Съвършеният антимеханицизъм на характера им все още го учудваше. Това качество те никога не бяха развили отвъд границата на абсолютната необходимост – черта, която заедно с тяхната пасивност вероятно се дължеше на факта, че те никога не са били доминиращата раса на планетата. Тези тайнствени ВЕЛИКИ същества, които бяха построили каналите и разрушените сега

здания и градове, а после бяха изчезнали по някакъв незнаен начин преди векове или може би хилядолетия, са били истинските владетели. Изглежда, че под тяхна власт идеята за воюване и битки не бе имала дори най-малък шанс да се развие, а всякакво усъвършенствуване на техническите способности е било напълно ненужно. Като резултат от това тази традиция бе вкоренена достатъчно дълбоко, за да не бъде отхвърлена никога.

Не беше трудно да се долови тяхното блуждаещо подсъзнателно убеждение, че машините са табу. Марсианците все още отправяха своите молби към ВЕЛИКИТЕ, които „помнеха“. Бърт много искаше да научи какви са били тези ВЕЛИКИ и дори как са изглеждали, но никой не можеше да му каже.

След като ядоха, той излезе навън да стъкне малко огнище и да приготви инструментите си. Те му донесоха тигани, мотики и други неща за поправяне, а после всеки се зае със своята работа. Само трите деца останаха да гледат. Та насядаха по земята около него и докато му задаваха своите безбройни въпроси, започнаха да си играят с малките подскачащи баникуки. Бърт подхвана разказ за Земята – за огромните гори и светлозелени хълмове, за облаците, които плуват в искрящосините небеса през

лятото, за внушителните зелени вълни с бели гребени, за планинските потоци, за континентите, в които няма пустини, а през пролетта навсякъде растат диви цветя, за древните градове и малките селца. Те не разбираха повечето неща, за които говореше, а сигурно вярваха на още по-малка част от тях, но продължаваха да слушат, а Бърт не спираше да разказва, сякаш забравил трите деца около огъня, докато дойде Аника да ги изпрати при майка им. Когато те изчезнаха в очертанията на вратата, тя седна на земята близо до него.

Слънцето щеше скоро да залезе и той вече усещаше хладината на разреждения въздух. Аника, изглежда, не я забелязваше.

– Не е хубаво да си самотен, земянино! – каза тя. – Отначало, когато човек е млад, а светът все още интересен, всичко е красиво, дори само за себе си, въпреки че е по-добре да бъде споделено. По-късно вече не е така.

Без да вдигне поглед от медния тиган, който калайдисваше, Бърт промърмори:

– Обичам сам да се грижа за себе си. Длъжен съм да го правя.

Тя седеше загледана в далечината отвъд блещукащите калаени звънчета и още по-далече – отвъд утихналите води зад тях.

– Когато Гика и Зило бяха деца, ти често им разказваше приказки за Земята, но това

не бяха приказките, които разказа днес. В онези години говореше за огромни градове, в които живеят милиони хора от твоя народ, за големи кораби, приличащи на осветени дворци нощем, за машини, пътуващи по земята с невероятна скорост, и за други, които летят отгоре дори още по-бързо, за гласове, които могат да бъдат чути едновременно по цялата планета и за много други чудни неща. А понякога пееше странни, игриви земни песни, за да ги разсмиваш. Тази вечер разказът ти бе съвсем друг.

– Има хиляди неща, за които може да се говори. Не е необходимо всеки път да разказвам едно и също! – каза Бърт. – Защо трябва да го правя тогава?

– Това, което трябва да кажеш, има по-малко значение от това, което казваш в действителност. Но защо го казваш е по-важно и от двете – отвърна Аника тихо.

Бърт раздуха жарта в огъня и зарови парче желязо под въглените.

– Вчерашният ден никога не е бил в бъдещето. Човек не може да живее назад във времето – добави тя.

– Бъдеще? Какво бъдеще очаква Марс? Тази планета е изтощена, тя умира. А вие чакате смъртта си заедно с нея – отговори Бърт с нервен глас.

– Нима Земята също не е започнала да умира още от момента, в който се е откъснала от Слънцето? Въпреки това си е заслужавало да се строи върху нея, да се изгражда цивилизация, нали?

– Кой знае? – в гласа му прозвуча горчивина. – Нима е било необходимо?

– Ако не си заслужаваше, би било по-добре никога да не бяхме съществували – отговори Аника.

– Кой знае? – попита той отново, този път предизвикателно.

Тя обърна глава, за да го погледне.

– Зная, че не мислиш така наистина...

– Какво друго трябва да мисля? – каза той.

Светлината на деня постепенно избледняваше. Бърт покри огнището с един камък и започна да прибира инструментите си. Неочаквано Аника го попита:

– Защо не останеш тук при нас, земянино? Време е да си починеш...

Той я погледна с учудване и поклати глава, без да се замисли. Още много отдавна бе избрал за себе си живота на скитник и не можеше да подлага на изпитание силата на това свое решение. Но Аника продължи:

– Би могъл да ни помагаш тук – каза тя. – Нещата, които са трудни за нас, са лесни за теб. Силен си колкото двама от нашите мъже. – Тя обърна глава към спретнатите

малки нивички зад разрушената кула. – Мястото е хубаво, а с твоя помощ би могло да стане и по-добро. Ще има повече ниви и повече добитък. Ние ти харесваме, нали?

Бърт седеше, загледан в полумрака и толкова неподвижен, че един баникук се покатери да надникне в джоба му. Той избута малкото същество настрана.

– Да, винаги съм обичал да идвам тук, но...

– Но какво, земянино?

– Именно това „земянино“. Моето място не е тук с вас. Аз не принадлежа на никое място. Просто идвам за малко, а после продължавам нататък.

– Би могъл да бъдеш част от нас, стига да искаше. Ако някой възкреси Земята сега, тя ще ти бъде по-чужда, отколкото Марс.

Бърт поклати глава. В това никога не би могъл да повярва.

– Ти не допусках подобна мисъл, защото я смяташ равна на предателство, но аз предполагам, че въпреки всичко това е самата истина – каза Аника.

– Не е възможно! – Той отново поклати глава. – Във всеки случай, има ли някакво значение...

– Има значение дотолкова – отвърна тя, – че ти скоро ще откриеш, че животът не е нещо, което може се бъде отречено само

защото не го харесваш. Човек не е извън живота, той е част от него.

– Какво общо има между всичко това – попита Бърт.

– Това, че просто да съществуваш не е достатъчно. Човек съществува чрез знанията си, но започва да живее едва когато се научи да дава и да получава.

– Разбирам – отговори той колебливо.

– Не мисля, че разбираш... все още. Но ще бъде по-добре за теб да разбереш и по-добре за нас, ако останеш. Тук е и Зило.

– Зило? – повтори Бърт учудено.

* * *

Зило дойде на брега на следващата сутрин, докато той поправяше колелото. Тя спря на няколко крачки от него, седна на пясъка и като опря брадичка на колената си, започна да го наблюдава. Той вдигна поглед към нея и очите им се срещнаха. В този момент нещо напълно неочаквано се случи с Бърт – вчера бе видял в нея едно пораснало дете, днес всичко беше по-различно. Той почувствува болка в гърдите и някакво неравномерно блъскане, изведнъж усети кожата върху слепоочията си странно опъната, ръката му започна да трепери така, че почти изпусна лоста, който държеше. За миг облегна гръб на колелото, вторачен в нея, но неспособен да говори. Стори му се,

че е минало дълго време, преди да успее да каже нещо, а думите звучаха несвързано в собствените му уши.

Бърт никога след това не можа да си спомни за какво са говорили. Помнеше единствено как бе изглеждала тя – нейното изражение, дълбочината на тъмните ѝ очи, кротките движения на устата, начинът, по който слънчевите лъчи се разливаха върху кожата ѝ, подобно на мекото сияние върху добре излъскана мед, прекрасните очертания на гърдите ѝ, стройните крака под ярките цветове на полата, стъпалата ѝ, заровени в златото на пясъка. Имаше хиляди неща, които не беше забелязвал никога преди това – нежната извивка на ухото, начинът, по който падаше косата ѝ; водопадът от немирни къдрици, застинал на главата ѝ под магическата сила на трите сребърни фиби, изяществото на нейните ръце и пръсти, перлената прозрачност на зъбите ѝ и още много чудеса, кой знае защо незабелязвани досега.

От този ден Бърт не помнеше нищо друго освен чувството, че някой го разкъсва бавно и болезнено на парчета, и усещането, че понякога наднича към света през едно от тях, а друг път – през друго. Той се виждаше в лодката, плъзгаща се под лъчите на слънцето по безкрайни канали, оградени от

двете страни с огромни пустинни пространства, виждаше как се крие от внезапните пясъчни бури в малката кабина, където изсушаващият гърлото пясък успяваше да проникне въпреки цялата му изобретателност, или пък как пърпори от една населена област в друга, за да върши, както обикновено, работата на калайджия. Такъв живот бе избрал за себе си, с такъв живот постепенно бе привикнал – би могъл отново да заживее както преди и да забрави Зило – и все пак Бърт знаеше, че няма да му бъде лесно да я забрави. Имаше картини, които непрестанно изплуваха пред очите му и той не успяваше да ги изтласка в миналото – усмивката на Зило, докато играе с племенниците си, нейната походка, фигурата ѝ, самата Зило; мечти, раждащи се неочаквано и без да може да се защити от тях, видения, които завладяваха съзнанието му въпреки неговото решение да не ги допуска до себе си – топлината на Зило, отпуснала глава на гърдите му, разпиляната коса по раменете ѝ, прекрасният цвят на младото ѝ тяло, отмората да имаш на кого да откриеш сърцето си, надеждата да бъдеш разбран от някого. Всичко това го разкъсваше с онази болка, която човек изпитва при отлепването на втвърдена превръзка от прясна рана.

* * *

След вечерята Бърт отиде настрана от другите и се скри в лодката. Докато гледаше към нея по време на яденето, беше му се сторило, че тя долавя всички негови мисли и дори знае повече за тях, отколкото той самият. Тя не се издаваше нито с жест, нито с някакъв знак, но без съмнение разбираше всичко и това го плашеше. Той не знаеше дали се надява или се страхува, че Зило може да го последва в лодката, но тя не дойде.

Слънцето бавно залезе, а той продължаваше да седи, без да усети, че е започнал да трепери в студената марсианска нощ. Едва след известно време се раздвижи вдървено и стана. После прегази плитчината и излезе на брега. Фобос хвърляше своята бледа светлина над нивите и безплодната земя около тях. Разрушената кула беше една безформена черна сянка.

Бърт стоеше, загледан в бездънната тъмнина, където някога се намиреше неговият дом. Марс беше клопка, която го принуждаваше да живее, но той нямаше да позволи на никого да го разглези и опитоми, нямаше да допусне да бъде измамен чрез нежности да забрави пронизващата злоба, която изпитваше към съдбата. Неговата вярогност принадлежеше на Земята и на

спомена за нея. Щеше да е по-добре, ако бе умрял когато планините и океаните на Земята се бяха разцепили, ако бе станал една от милионите пращинки, обикалящи като призрци в тъмнината. Съществуването вече не беше просто единствената алтернатива на живота – то бе символ на протеста срещу своеволията на съдбата.

Той дълго се вира в небето с надеждата да види поне един от астероидите, които някога са били кътчета от обичаната майчинска Земя – и може би сред безбройните точки, които блещукаха, наистина успя.

Изведнъж го заля чувството на изоставеност – една ненаситна пропаст от самота се отвори в него. Бърт стисна юмруци, вдигна ги високо над главата си и ги

размаха към безучастните звезди, докато сълзите се стичаха по бузите му.

* * *

Когато далечното боботене на двигателя заглъхва бавно в тишина, единствено звъntenето на калаените звънчета остана да обезпокоява нощта. Зило погледна майка си с насълзени очи.

– Отиде си! – прошепна тя отчаяно.

Аника взе ръката ѝ и я притисна успокоително:

– Силен е, но силата идва от живота. Никой не е по-силен от живота. Той скоро ще се върне, съвсем скоро. – Тя вдигна ръка и погали косата на дъщеря си. – Когато дойде, бъди нежна с него. Тези земяни изглеждат големи, но във всеки от тях живее по едно изгубено дете...

Играта на Ендър

Научно-фантастичен разказ

Орсън Скот Кард

– Каквото и да е притеглянето, когато се готвите да излезете, запомнете едно: вратата на врага е **долу**. Ако прекрачите собствената си врата, сякаш отивате на разходка, ще представлявате лесна цел и ще заслужавате да ви улучат. И то с нещо по-сериозно от лъчев пистолет.

Ендър Уигин замълча и огледа групата. Повечето просто нервно го наблюдаваха. Малцина с разбиране. А неколцина мрачно и с несъгласие.

Това бе първият му ден с тази армия, току-що дошла от учебните корпуси, и Ендър почти бе забравил колко млади са новобранците. Самият той бе тук вече от три години, а те едва от шест месеца. В цялата група нямаше нито един на възраст над девет години. Но те бяха негови. На единадесет Ендър бе станал командир – половин година по-рано от приетото. Имаше собствен взвод и знаеше няколко трика. Новата му армия наброяваше четиридесет. Зелени. Всички отлични стрелци, въоръжени с лъчеви пистолети, всички в отличия форма, защото иначе нямаше да бъдат тук, но за

всички бе еднакво вероятно както да оцелеят, така и да бъдат унищожени още в първия бой..

– Запомнете – продължи той. – те не могат да ви видят, преди да сте преминали през тази врата. Но в момента на появяването ви те ще се нахвърлят върху вас. Така че излизайте през нея в позата, която искате да сте заели, когато ви обстрелват. Краката – свити под вас, а вие – летите право надолу. – Ендър посочи едно намусено момче, което изглеждаше да е само на седем, най-малкото измежду тях. – Коя посока е долу, заек?

– Към вражеската врата – отвърна бързо то. И като че ли също казваше сърдито: „Хайде, хайде, минавай вече към същественото.“

– Име, момче?

– Боб.

– За ръста или заради акъла ти е дадено?

Боб не отговори. Останалите се изсмяха слабо. Ендър бе познал. Това дете наистина бе по-малко от другите, трябва да с било повишено, защото е умно. Останалите явно особено не го обичаха и се радваха да го

видят унижено. Както и Ендър някога бе унижен от първи* си командир.

– Хубаво, Боб, справяш се добре с материята. Сега ще ви кажа следното: който премине през тази врата, е сериозно застрашен от поразяване. Много от вас ще бъдат парализирани някъде. Старайте се това да са краката ви. Ясно ли е? Ако само краката ви бъдат поразени, само те ще бъдат замразени, а при нулево притегляне това не боли. – Ендър ое обърна към един от зашеметените. – За какво служат краката? А?

Празен поглед. Смушение. Запъване.

– Забрави. Предполагам, че ще трябва да попитам Боб.

– Краката служат за отблъскване от стени.

– Беше все още отегчен.

– Благодаря. Боб. Всички ли разбраха това? – Всички го бяха разбрали и не им харесваше, че го научават от Боб. – Добре. Не можете да **виждате** с крака, не можете да **стреляте** с крака и през по-голямата част от времето те просто ви се пречат. Ако бъдат замразени, когато стърчат напред, човек се превръща в неуправляем блок. Няма как да се скриете. Така че къде стоят краката?#

Този път отговориха няколко, за да докажат, че Боб не е единственият, който знае всичко.

– Под тялото. Подвити.

– Правилно. Като щит. Стоите на колене върху щит, а щитът са собствените ви крака. И има един трик със скафандрите. Дори когато краката ви са поразени, все още можете да се отблъснете. Не съм виждал досега друг освен мен да го прави, но всички ще го научите.

Ендър Уигин включи лъчевия си пистолет, който засвети със слаб зелен цвят в ръката му. След това в състояние на безтегловност се издигна наред тренировъчната зала, прибра крака под себе си, сякаш бе коленичил, и стреля в тях. Скафандърът му веднага се втвърди в коленете и глезените, така че изобщо не можеше да ги движи.

– Добре, замразен съм, нали?

Висеше свободно на метър над тях. Всички погледнаха нагоре към него озадачени. Отпусна се по гръб, хвана една от халките на стената зад себе си. придърпа се и се изравни със стената.

– Долепен съм до стена. Ако имах крака, щях да ги използвам и да се изпъна като Бобова шушулка, така ли е?

Смах.

– Но нямам крака и това е **по-добре**, разбирате ли? Ето защо. – Ендър се сви в кръста, след което рязко се изправи. Само за миг прелетя тренировъчната зала. Викна им от другата страна: – Видяхте ли? Не

използувах ръце, така че все още можех да си послужа с лъчевия пистолет. И краката ми не се влачеха на метър и половина зад мен. Наблюдавайте още веднъж.

Той повтори свиването и разгъването и се хвана за една халка на близката стена.

– Значи не искам да го правите само когато са ви парализирали краката. Искам да го правите също и когато все още имате крака, защото е по-добро. И защото те никога няма да го очакват. Добре, сега всички във въздуха, коленичили.

Повечето се издигнаха за секунди. Ендър парализира изоставащите и те увиснаха, замразени и безпомощни, докато останалите се смееха.

– Когато дам заповед, ще действувате. Ясно ли е? Когато сме пред врата и те я освободят, ще ви давам заповеди след две секунди, веднага, щом огледам обстановката. А когато дам заповед, ще е по-добре да сте там, навън, защото този, който е там пръв, той ще победи, стига да не е глупак. Аз не съм. И за вас е по-добре също да не сте, защото иначе ще ви върна в учебните корпуси. – Видя, че мнозина от тях преглътнаха, а замразените го изгледаха със страх. – Вие там, които висите. Наблюдавайте. След около петнадесет

минути ще се размразите и да видим дали ще можете да настигнете останалите.

През следващия половин час Ендър ги караше да се изстрелват от стените. Накара ги да спрат, когато видя, че всички са схванали основната идея. Може би бяха добра група. Щяха да станат още по-добра.

– След като вече сте загрели – рече им той, – ще пристъпим към работа.

* * *

Ендър бе последният, който напусна залата, защото бе останал да помогне на най-бавните да подобрят техниката си. Бяха имали добри учители, но както във всяка армия имаше неравностойни и в битка някои от тях можеха да представляват истински проблем. Първата им битка можеше да е след седмици. Можеше и да е утре. Планът никога не се знаеше предварително. Просто при събуждането си командирът намираще бележка край леглото, в която бяха указани часът на битката и името на противника му. Така че отначало щеше да поизпоти момчетата си, докато добиеха отлична форма – всички до един. Готови винаги за всякаква изненада. Стратегията беше хубаво нещо, но не струваше, ако войниците не можеха да издържат на натоварването.

Зави зад ъгъла към крилото със спалните помещения и попадна лице срещу лице с

Боб, седемгодишния хлапак, с когото се бе заяждал по време на заниманията през целия ден. Чакаше го.

– Здравей, Боб.

– Здравей, Ендър.

Пауза.

– Сър – каза меко Ендър.

– Не сме на служба.

– В моята армия, Боб, винаги сме на служба – каза Ендър и го подмина.

Високият глас на Боб го настигна.

– Знам какво целиш, Ендър, сър, и те предупреждавам.

Ендър бавно се обърна и го изгледа.

– Предупреждаваш ли ме?

– Аз съм най-добрият, с когото разполагаш. И предпочитам да се отнасят с мен като с такъв.

– Или какво? – Ендър се усмихна заплашително.

– Или ще бъда най-лошият измежду хората ти. Едното или другото.

– И какво искаш? Обич и целувки? – ядоса се Ендър.

Боб залази спокойствие.

– Искам взвод.

Ендър се върна до него и застана, впил поглед в очите му.

– Ще дам взвод – каза той – на момчетата, които докажат, че го заслужават. Трябва да

бъдат добри войници, трябва да знаят как да изпълняват заповеди, да мислят за себе си само в краен случай и да могат да проявяват уважение. Така съм станал командир. Така и ти ще станеш взводен командир.

Боб се усмихна.

– Това е честно. Ако наистина действуваш по този начин, до един месец ще бъда командир на взвод.

Ендър протегна ръка, хвана го за униформата и го притисна до стената.

– Щом кажа, че действувам по даден начин, Боб, тогава наистина действувам така.

* * *

Капитан Граф, метър осемдесет и пет, леко пълен, се облегна назад и поглади корема си. От другата страна на бюрото му седеше лейтенант Андерсън, който със сериозен вид сочеше точките на максимума върху една статистическа графика.

– Ето тук е, капитане – рече Андерсън. – Ендър вече ги е научил на тактика, позволяваща им да победят всеки, с когото се срещнат. Удвоил е бързината им.

Граф кимна.

– И знаете резултатите му от теста. Добре мисли.

Граф се усмихна.

– Вярно е, Андерсън, вярно е, той е чудесен студент, наистина многообещаващ.

Чакаха.

Граф въздъхна.

– Тогава какво искате да направя?

– Ендър е човекът. Той и никой друг.

– Няма да е завършил за това време, лейтенанте. Той е на единадесет. За бога, човече, какво искате, чудо ли?

– Искам да води боеве, всеки ден. като се започне от утре. Искам за месец да изкара битките за една година.

Граф поклати глава.

– Това ще прати армията му в болницата.

– Не, сър. Той ги поддържа в отлична форма. И имаме нужда от Ендър.

– Добре. Ендър да е. Кой друг, ако не той? Не знам, лейтенанте. – Граф прокара ръце по леко мъхнатата си оплешивяла глава. – Те са деца, Андерсън. Давате ли си сметка за това? Армията на Ендър е от деветгодишни. Нима ще ги изправим срещу по-големи деца? Нима ще ги пуснем в такъв ад за един месец?

Лейтенант Андерсън се наведе още повече над бюрото на Граф.

– Резултатите от теста на Ендър, капитане!

– Видях му проклетите резултати! Наблюдавах го в бой, прослушах лентите от тренировките му, гледах данните от изследвания на съня му, чух записи от

разговорите му в коридорите и в баните, много по-наясно съм със случая Ендър Уигин, отколкото можете да си представите! И на всички тези аргументи, на очевидните му качества противопоставям едно нещо. Представям си как ще изглежда Ендър след година, ако действувате по вашия метод. Виждам го напълно безполезен, изхабен, развалина само защото е бил тласнат по-напред, отколкото той или който и да е жив човек може да отиде. Но това е без значение за вас, нали, лейтенанте, защото сме във война и нашите най-добри таланти вече ги няма, а най-големите битки тепърва предстоят. Така че хвърляйте Ендър в бой всеки ден тази седмица. И след това мм донесете отчет.

Андерсън се изправи и отдаде чест.

– Благодаря ви, сър.

Почти беше стигнал вратата, когато Граф го извика. Обърна се и погледна капитана.

– Андерсън – рече капитан Граф, – били ли сте навън, искам да кажа, напоследък?

– Не, от последния си отпуск преди шест месеца.

– Не знаех, че е така. Не че това променя нещо. Но били ли сте някога в парка „Биймън“, там, в града? А? Красив парк. Дървета. Трева. Няма безтегловност, няма

боеве, няма грижи. Знаете ли какво друго има в парка „Биймън“?

– Какво, сър? – попита лейтенант Андерсън.

– Деца – отвърна Граф.

– Разбира се, деца – каза Андерсън.

– Имам предвид деца. Имам предвид деца, които стават сутрин, когато майките им ги събудят, и ходят на училище, а после, следобед, отиват в парка „Биймън“ и си играят. Те са щастливи, често се усмихват, смеят се, забавляват се. Нали?

– Сигурен съм, че е така, сър.

– Това ли е всичко, което можете да кажете, Андерсън?

Андерсън се изкашля.

– Мисля, че за децата е добре, че се забавляват, сър. Знаем, че го правех, когато бях момче. Но точно сега светът има нужда от войници. И ще ги има.

Граф кимна и затвори очи.

– О, наистина сте прав. Но независимо от това Ендър е по-възрастен от мен. Той не е дете. Той е почти личност.

– Ако това е вярно, сър, тогава поне ние знаем, че Ендър прави всичко възможно децата на неговите години да си играят в парка.

– И Исус е умрял, за да спаси всички хора.

– Граф се изправи и погледна Андерсън

почти тъжно. – Но ние сме тези – рече той, – ние сме тези, които го приковаваме.

* * *

Вратата се отвори тихо. Ендър не извърна глава. Някой тихо влезе в стаята, после излезе. Чу се лекият звук при затварянето на вратата. След като тихите стъпки отмряха. Ендър се обърна и видя бял лист хартия да лежи на пода. Протегна надолу ръка и го вдигна.

„Драконова армия срещу Заешка армия, Ендър Уигин и Карн Карби. 07.00.“

Първата битка. Ендър стана от леглото и веднага се облече. Обиколи набързо стаите на всеки от своите командири на взводове и им каза да вдигнат момчетата си. След пет минути всички се бяха събрали в коридора, сънливи и бавни. Ендър каза меко:

– Първа битка 07.00 срещу Заешка армия. Бил съм се два пъти с тях по-рано, но сега те имат нов командир. Никога не съм чувал за него. Обаче те са по-стара група и знам някои от триковете им. Сега се събудете.

Час и половина се отработваха движенията, с три пробни битки и ритмична гимнастика в коридора при нормално притегляне. После петнадесет минути всички лежаха горе във въздуха, за да се отпуснат напълно в безтегловността. В 06.50 Ендър ги вдигна и те изскочиха бързо от спалните.

Ендър ги поведе по коридора, като отново тичаше и по едно време подскочи, за да докосне един от панелите на осветлението. Всички след него пипаха съшия панел. В 06.58 стигнаха тяхната врата на бойната зала.

Момчетата от взвод В и взвод Г хванаха първите осем халки на тавана и коридора. Взводовете А, Б и Д залегнаха на пода. Ендър закачи краката си на първите две халки по средата на тавана, така че да не стои на ничий път.

– Къде е вражеската врата? – изсъска той.

– Долу! – отвърнаха шепнешком всички и се разсмяха.

– Включете лъчевите пистолети!

Кутиите в ръцете им светнаха в зелено. Изчакаха още няколко секунди и изведнъж сивата стена пред тях изчезна и вече можеха да виждат бойната зала.

Ендър веднага я огледа. Имаше седем или осем кутии, разхвърляни из нея. Наричаха ги звезди. Бяха предостатъчно. Напред имаше още позиции – повече, отколкото заслужаваше да заемат. Ендър прецени това за секунда и просъска:

– Разпръснете се до близките звезди. А на място!

Четири групи в ъглите се хвърлиха през силовото поле на вратата и паднаха надолу в

бойната зала. Преди още противникът дори да се е появил на отсрещната врата, армията на Ендър се бе разпръснала край близките звезди.

Тогава вражеските войници излязоха от вратата. По стойката им Ендър разбра, че идват от зона с различно притегляне и че не умеят да превъзмогнат влиянието му. Изскочиха прави, с изтегнати и беззащитни тела.

– Убийте ги, Д! – изсъска Ендър и се изхвърли през вратата с коленете напред, като стискаше лъчевия пистолет между краката си и стреляше.

Докато групата на Ендър прелетя през залата, останалата част от Драконовата армия ги прикриваше с огън, така че взвод Д зае позиция напред само с едно напълно замразено момче, макар всички да бяха загубили краката си, което ни най-малко не им пречеше. Настъпи временно затишие, докато Ендър и противникът му Карн Карби преценят позициите си. С изключение на загубите на Заешката армия при вратата, имаше малко пострадали и двете армии бяха почти с пълни сили. Но на Карн му липсваше оригиналност – беше направил разгръщане в четирите ъгъла, каквото би могло да измисли всяко петгодишно момче в учебните корпуси. И Ендър знаеше как да го разгроми.

* * *

Той извика високо:

– Д покрива А, В долу. Б, Г – ъгъл източна стена.

Под прикритието на взвод Д взвод Б и взвод Г се оттеглиха назад от звездите си. Докато все още бяха на открито, взводовете А и В също изоставиха звездите си и се спуснаха към близката стена. Достигнаха я заедно и заедно се отблъснаха със свиване и разгъване от нея. С два пъти по-голяма скорост от нормалната те се появиха зад звездите на врага и откриха огън. Битката приключи за няколко секунди, като противникът бе почти напълно замразен, включително и командирът му, а останалите бяха разпръснати по ъглите. През следващите пет минути Драконовата армия, разделена на групи по четирима, примъкна вражеските бойци в центъра, където телата им, замразени в невероятни пози, се блъскаха едно в друго.

* * *

Само трима от бойците на Драконовата армия бяха неподвижни. Оценката за успеха им – 38 на 0 – бе абсурдно висока и Ендър започна да се смее. Драконовата армия се присъедини към него, като също се разсмя силно. Още се смееха, когато лейтенант Андерсън и лейтенант Морис влязоха през

учителската врата в южния край на бойната зала.

Лицето на лейтенант Андерсън бе сурово и без усмивка, но Ендър забеляза да му смивга, когато Андерсън му подаде ръка и му поднесе студените си официални поздравления, с които по традиция награждаваха победителя в играта.

Морис намери Карн Карби и го размрази, след което тринадесетгодишният отиде и се представи на Ендър. Ендър се разсмя без злоба и протегна ръка. Карн я пое грациозно и сведе глава над нея. Трябваше да го направи, иначе щеше отново да бъде замразен.

Лейтенант Андерсън освободи Драконовата армия и те мълчаливо напуснаха бойната зала през вратата на противника – отново част от ритуала. На северната страна на квадратната врата мигаше лампа, която указваше какво бе притеглянето в този коридор. Ендър, който водеше войниците си, промени посоката си и премина през силовото поле, като се приземи на краката си в зоната на притегляне. Армията му го последва бегом до тренировъчната зала. Когато стигнаха там, се строиха по взводно и Ендър увисна във въздуха, като ги наблюдаваше.

– Добра първа битка – рече той. – Драконовата армия се би добре срещу зайците. Но врагът няма винаги да е толкова слаб. Ако тази армия бе добра, щяхме да бъдем смачкани. Макар и победители, щяхме да бъдем смачкани. Сега нека да разгледаме действията на Б и Г в боя...

Останалата част от дена се упражняваха.

Тази вечер Ендър отиде за пръв път в командирската столова. Никой не бе допускан в нея, преди да е спечелил поне една битка, а Ендър бе най-младият, който някога го бе постигал. Нямахме голямо раздвижване, когато влезе. Но щом някои от момчетата видяха дракона върху джоба на гърдите му, започнаха открито да го оглеждат и докато си вземе яденето и седне на една празна маса, цялата зала бе утихнала, а останалите командири го наблюдаваха. Силно притеснен, Ендър се учуди как са разбрали и защо всички го гледат толкова враждебно.

После погледът му се спря над вратата, през която току-що бе влязъл. Върху цялата стена се простираше огромното табло с резултатите. На него бяха изписани отношенията победи : загуби за всеки командир на армия, а битките от последния ден светеха в червено. Бяха само четири на брой. Другите трима победители едва бяха

спечелили – най-добрият от тях имаше само двама цели и единадесет подвижни войници в края на играта. Успехът на Драконовата армия с тридесет и осем подвижни беше смущаващо по-добър.

Другите нови командири бяха посрещнати в командирската столова с овации и поздравления. Другите нови командири не бяха спечелили с тридесет и осем на нула.

Ендър потърси Заешката армия на таблото. Бе учуден да види, че досега резултатът на Карн Карби бе осем победи и три загуби. Толкова добър ли беше? Или се бе бил само с по-слаби армии? Ендър отмести погледа си от таблото с усмивка. Никой не отвърна на усмивката му и той разбра, че се страхуват от него, което означаваше, че щяха да го намразят, което пък означаваше, че който се биеше срещу Драконовата армия, щеше да е уплашен, ядосан и неумел. Ендър се огледа за Карн Карби и го откри наблизо. Втренчи поглед в него, докато едно от момчетата сръга Заешкия командир и му посочи Ендър. Карби почервеня и Ендър удовлетворено се навела над вечерята си и започна да яде.

* * *

До края на седмината Драконовата армия се би седем пъти за седем дни. Резултатът бе 7 победи и 0 загуби. Ендър нито веднъж

не бе имал повече от петима замразени в която и да е игра. За оставалите командири не бе възможно повече да го пренебрегват. Неколцина от тях сядаха при него и спокойно обсъждаха стратегиите, които противниците на Ендър бяха използвани. Мнозинството разговаряха с командирите, които Ендър бе разгромил, опитвайки се да разберат какво бе направил, за да ги победи.

По средата на храненето учителската врата се отвори и всички млъкнаха, когато влезе лейтенант Андерсън и ги огледа. Като видя Ендър, той бързо се отправи към него през залата и му прошепна нещо на ухото. Ендър кимна, изпи чашата си с вода и тръгна с лейтенанта. На път към вратата Андерсън подаде някаква бележка на едно от по-възрастните момчета. Когато Андерсън и Ендър излязоха, залата се изпълни с твърде шумни разговори.

Лейтенантът преведе Ендър по коридори, които никога по-рано не бе виждал. Те не блестяха в синьо като войнишките. Повечето бяха облицовани с дърво, а подът бе застлан с мокет. Вратите бяха дървени и върху тях имаше табелки с имена. Спряха пред една, на която пишеше: капитан Граф, училищен инспектор. Андерсън почука леко и нисък глас каза:

– Влез.

Влязоха. Капитан Граф седеше зад бюро, скръстил ръце на изпъкналия си корем. Той кимна и Андерсън също седна. Граф се изкашля и рече:

– Седем дена от първата ти битка, Ендър.

Ендър не отговори.

– Спечелил си седем битки, по една всеки ден.

Ендър кимна.

– Резултатите ти са също така необикновено високи.

Ендър премигна.

– Защо? – попита го Граф.

Ендър погледна към Андерсън и после отговори на капитана зад бюрото:

– Две нова тактики, сър. Краката, използвани като двоен шит, така че лъчевите пистолети не парализират. Отблъскване от стените с чупка в кръста. По-висшата стратегия, както ни е учил лейтенант Андерсън, иска активни позиции, а не само заети места. Пет взвода по осем души вместо четири по десет. Некадърни противници. Отлични взводни командири, добри войници.

Граф изгледа Ендър без определено изражение. Какво чака, помисли си Ендър. Лейтенант Андерсън се обади:

– Ендър, какво е състоянието на армията ти?

– Малко уморени, в максимално добра форма, с висок дух, бързо възприемат. Очакват следващата битка.

Андерсън извърна поглед към Граф и последният сви леко рамене. После кимна и Андерсън се усмихна. Граф се обърна към Ендър.

– Има ли нещо, което искаш да знаеш?

Ендър бе отпуснал ръцете си свободно.

– Кога ще ни изправите срещу добра армия?

Андерсън бе изненадан, а Граф се разсмя високо. Смехът отекна в стаята и когато спря, Граф подаде едно листче на Ендър.

– Сега – каза капитанът и Ендър прочете бележката.

– Драконова армия срещу Леопардова армия, Ендър Уигин и Пол Слатъри, 20.00. – Ендър погледна нагоре към капитан Граф.

– Това е след десет минути, сър.

Граф се усмихна:

– Тогава по-добре побързай, момче.

Излизайки, Ендър разбра, че Пол Слатъри бе момчето, на което бяха дадени заповедите, когато напуснаха столовата.

След пет минути бе при армията си. Трима от взводните командири вече се бяха съблекли и лежах в леглата си. Той ги прати да вдигнат взводовете си, докато сам събра скафандрите им. Когато момчетата му се

събраха в коридора, Ендър се обърна към тях:

– Тази битка ще е гореща. Ще стигнем късно вратата, а врагът ще се е разположил тъкмо зад нея. Това е засада и никога не съм чувал за подобно нещо по-рано. Така че ще изчакаме пред вратата. Взвод Д, отпуснете коланите си и дайте лъчевите си пистолети на командирите на другите взводове или заместниците им.

Недоумяващ, взвод Д се подчини. Дотогава всички бяха облечени и Ендър ги поведе в бърз ход към вратата. Когато я достигнаха, силовото поле вече бе еднопосочно, а някои от войниците му накуцваха. Вече бяха извоювали една битка през деня плюс пълна тренировка. Бяха уморени.

Ендър се спря на входа и огледа разположението на вражеските войници. Повечето от тях бяха групирани на не повече от шест метра от другата страна на вратата. Нямаше звезди. Голямо празно пространство. Къде ли се криеха останалите бойци на противника? Липсваха десет.

– Те са се прилепили до тази стена – каза Ендър, – където не можем да ги видим.

Замисли се за момент, след което взе два взвода и ги накара да клекнат с ръце на бедрата. След това ги поразих с лъчевия

пистолет, така че телата им замръзнаха и се втвърдиха.

– Вие сте щитове – рече Ендър и после накара момчетата от два други взвода да коленичат и да хванат с две ръце замразените под мишниците. Всеки от тях държеше по два лъчеви пистолета. Тогава Ендър и членовете на останалия взвод вдигнаха двойките, по три наведнъж, и ги хвърлиха през вратата.

Врагът, разбира се, незабавно откри огън. Но уцелиха само момчетата, които вече бяха парализирани, и след няколко мига в бойната зала настана суматоха. Всички войници от Леопардовата армия представляваха лесни цели, прилепени до стената, и бойците на Ендър, въоръжени всеки с по два лъчеви пистолета, лесно ги поразиха. Пол Слатъри реагира бързо, като заповяда на хората си да се отдалечат от стената, но не достатъчно бързо – само малцина можеха да се движат и те бяха парализирани, преди да успеят да изминат и четвърт от дължината на бойната зала.

Когато битката свърши, Драконовата армия имаше само дванадесет цели момчета – най-ниският резултат, който бяха постигали досега. Но Ендър бе доволен. А по време на ритуала, когато се предаваше. Пол Слатъри

наруши формалността, като му стисна ръката и попита:

– Защо се забавихте толкова с излизането от вратата?

Ендър погледна Андерсън, който летеше наблизо.

– Късно бях информиран – отвърна той. – Беше засада.

Слатъри се усмихна и отново хвана ръката на Ендър.

– Добра игра.

Този път Ендър не се усмихна на Андерсън. Вече знаеше, че сега игрите ще бъдат подготвени срещу него, за да се изравнят шансовете. Това не му харесваше.

* * *

Беше 21.50, почти време за изгасяне на осветлението, когато Ендър почука на вратата на стаята, която си поделяха Боб и още трима други войници. Един от другите отвори вратата, после направи крачка назад и я разтвори. Ендър постоя за момент, после попита дали може да влезе. Отговориха му „разбира се, разбира се, влезте“ и той отиде до горното легло, където Боб бе оставил книгата си и се подпираше на лакът, за да види Ендър.

– Боб, можеш ли да ми отделиш двадесет минути?

– Ей сега ще изгасят осветлението – отвърна Боб.

– В моята стая – каза Ендър. – Аз поемам отговорност.

Боб се спусна от леглото. Заедно с Ендър се отправиха мълчаливо по коридора към стаята на командира. Боб влезе пръв и Ендър затвори вратата след него.

– Седни – рече Ендър и двамата седнаха на ръба на леглото, гледайки се един друг.

– Спомняш ли си преди четири седмици, Боб? Когато ми каза да те направя командир на взвод?

– Да.

Ендър кимна.

– Как се проявяваше в тези боеве?

Боб наклони глава на една страна.

– Никога не съм бил парализиран, сър, и съм поразил четиридесет и трима противници. Изпълнявам бързо заповедите, веднъж командовах взвод при прочистване на терена от противника и не загубих нито един войник.

– Тогава ще разбереш следното – Ендър направи пауза, после реши да изчака и да каже нещо друго отначало: – Знаеш, че ти е рано, Боб, с повече от половин година. Аз също бях подранил и ме направиха командир шест месеца предсрочно. Сега ме хвърлят в бой само след три седмици тренировки на

армията ми. Участвах в осем битки за седем дни. Вече имам повече боеве от момчета, които са били назначени за командири преди четири месеца. Спечелил съм повече битки от мнозина, които са командири от година. И днес... Знаеш какво се случи тази вечер.

Боб кимна.

– Късно ти казаха.

– Не знам какво правят учителите. Но армията ми е уморена, аз съм уморен, а сега те променят правилата на играта. Знаеш ли, Боб, разгледах старите статистики. Досега никой не е унищожавал толкова много врагове и не е запазвал цели толкова много от собствените си войници в цялата история на играта. Единствено аз – и затова се отнасят по-специално към мен.

Боб се усмихна.

– Ти си най-добрият, Ендър.

Ендър поклати глава.

– Може би. Но не е случайно, че са ми дали именно тези войници. Най-лошият ми войник би могъл да бъде взводен командир в друга армия. Получил съм най-добрите. Правили са неща в моя полза, но сега ще играят срещу мен. Не знам защо. Обаче знам, че трябва да съм готов за това. Имам нужда от помощта ти.

– Защо именно моята?

– Защото дори и да има неколцина по-добри от теб в Драконовата армия, никой не може да мисли по-добре и по-бързо от теб.

Боб не каза нищо. И двамата знаеха, че бе вярно.

– Трябва да съм готов – продължи Ендър, – но не мога да тренирам цялата армия. Така че ще намалая състава на всеки взвод с по един, като включвам и теб. Ти и други четирима ще сте специален взвод под мое ръководство. И ще се научите да правите някои нови неща. През по-голямата част от времето ще сте в обикновените взводове, както сте в момента. Освен когато имам нужда от вас. Ясно ли е?

Боб се усмихна и кимна.

– Ясно, това е добре, мога ли сам да ги избира?

– По един от всеки взвод освен твоя, като не можеш да взимаш взводните командири.

– Какво искаш да правим?

– Не знам, Боб. Не знам с какво ще ни сблъскат. Какво би сторил, ако изведнъж нашите лъчеви пистолети престанат да работят, а тези на врага стрелят? Какво би направил, ако ни изправят едновременно срещу две армии? Единственото, което знам, е, че вече няма да се бием за точки. Ще се бием за вратата на противника. Тоест за техническо спечелване на битката – четири

шлема в ъглите на вратата. Ще се насочим към бързо превземане, завършване на боя дори когато врагът ни превъзхожда по брой. Разбираш ли? Ще работиш с тях по два часа по време на редовните тренировки. После ти, аз и твоите войници ще се упражняваме през нощта след вечеря.

– Ще се уморим.

– Имам чувството, че знаем какво е това умора.

Ендър се пресегна, взе ръката на Боб и я стисна.

– Дори когато играят нечестно срещу нас, Боб, ние ще спечелим.

Боб мълчаливо излезе и тръгна по коридора.

Драконовата армия вече не бе единствената, която работеше извънредно. Най-накрая другите командири проумяха, че имат да наваксват. От рано сутрин до изгасяването на осветлението навсякъде из Учебния център за управление войниците, измежду които нямаше нито един над четиринадесет, тренираха отблъскване със свиване и разгъване от стените и се учеха да използват телата си като живи щитовете.

Но докато другите командири усвояваха техниките, които Ендър бе използвал, за да ги победи, Ендър и Боб работеха над

решаването на проблеми, с каквито досега не се бяха сблъскали.

Боеве имаше всеки ден. Но за известно време те бяха нормални. Обаче след битките Ендър, Боб и другите четирима войници изоставяха основната група и упражняваха странни маневри. Атаки без лъчеви пистолети, използване на краката за обезоръжаване на врага или за неговото объркване. Използване на четири замразени войника за обръщане на противниковата врата за по-малко от две секунди. А един ден Боб се появи в тренировъчната зала с триста метрово въже.

– Това за какво е?

– Още не знам.

Боб замислено въртеше единия край на въжето. Не бе по-дебело от три милиметра, но би могло да издържи десет възрастни, без да се скъса.

– Откъде го взе.

– От склада. Попитаха за какво. Казах им: да се упражняваме да връзваме възли.

Боб върза примка на единия край на въжето и я нахлузи на раменете си.

– Вие двамата увиснете на стената тук. Сега не изпускате въжето. Сега ни отпуснете около четиридесет метра.

Войниците се подчиниха и Боб се отдалечи на около три метра от тях по

стената. След като се увери, че са готови, отблъсна се с разгъване от стената и отлетя на четиридесет метра право напред. Тогава въжето се изпъна. Беше толкова тънко, че на практика бе невидимо, но бе достатъчно яко, за да накара Боб да промени посоката си почти под прав ъгъл. Това стана толкова внезапно, че той описа идеална дъга и стигна до стената, преди повечето от войниците да разберат какво се бе случило. Боб направи съвършен отскок и бързо се понесе обратно към мястото, където Ендър и останалите го очакваха.

Много от войниците в петте обикновени взвода не бяха забелязали въжето и искаха да знаят как се прави това. При нулево притегляне бе невъзможно да се променя така внезапно посоката. Боб само се изсмя.

– Почакайте до следващата игра! Никога няма да разберат какво ги е ударило.

Така и не разбраха. Следващата игра бе само два часа по-късно, но Боб и още двама вече се бяха научили добре да се прицелват и стрелят, докато летят с абсурдни скорости на края на въжето. Бележката бе предадена и Драконовата армия се запъти към вратата, за да се бие с Грифоновата армия. По пътя Боб нави въжето.

Когато вратата се отвори, всичко, което можеха да видят, бе голяма кафява звезда

само на пет метра от тях, която напълно им закриваше погледа към вратата на противника.

Ендър не се забави.

– Боб, отпусни си петнадесет метра въже и направи една обиколка около звездата.

Боб и четиримата му войници скочиха през вратата и миг по-късно Боб бе изстрелян встрани, надалеч от звездата. Въжето се опъна и Боб полетя напред. При всяко спиране на въжето от ръбовете на звездата радиусът на дъгата му ставаше все по-малък и скоростта по-голяма, така че, когато стигна стената само на метър-два от вратата, едва успя да насочи отскока си и да свърши пътешествието си зад звездата. Но веднага размърда ръцете и краката си, за да могат тези, които чакаха оттатък вратата, да разберат, че противникът не го е уцелил никъде.

Ендър падна през вратата и Боб бързо му разказа как се бе разположила Грифоновата армия.

– Имат два звездни квадрата около вратата си. Всичките им войници са под прикритие и няма начин да поразим някой от тях, докато не слезем на долната стена. Дори с щитове до там ще стигнем загубили половината си сили и няма да имаме никакъв шанс.

– Движат ли се? – попита Ендър.

– Има ли нужда?

Ендър се замисли за момент.

– Положението е тежко. Ще атакуваме вратата, Боб.

Грифоновата армия започна да им подвиква.

– Ей, има ли някой там!

– Събудете се, война е!

– Искаме и ние да се присъединим към пикника!

Продължаваха да викат, когато армията на Ендър излезе иззад собствената си звезда с щит от четиринадесет замразени войници. Уилям Бий, командирът на Грифоновата армия, изчака търпеливо, докато щитът се приближи, а хората му стояха по ръбовете на техните звезди, дебнейки момента, когато каквото имаше зад щита щеше да се покаже. На разстояние от около десет метра щитът „експлодира“ след като войниците зад него го тласнаха на север. Импулсът ги запрати на юг с два пъти по-голяма скорост и в същия миг останалата част от Драконовата армия изскочи иззад звездата си в другия край на залата и започна да стреля бързо.

Момчетата на Уилям Бий, разбира се, се включиха на часа в боя, но Уилям Бий се интересуваше повече от това, което бе останало отзад, когато щитът изчезна.

Формацията от четирима замразени войници от Драконовата армия се движеше с главите напред към вратата на Грифоновата армия, а четиримата се държаха заедно от друг един замразен войник, чиито ръце и крака бяха закачени за коланите им. Шести войник висеше на кръста му и се влачеше като опашка на кит. Грифоновата армия лесно печелеше боя и Уилям Бий концентрира вниманието си върху формацията, докато тя се приближаваше към вратата. Изведнъж влачещият се отзад войник се размърда – той изобщо не бе замразен! И макар Уилям Бий да го порази веднага, пробивът бе направен. Формацията стигна до вратата на Грифоновата армия и шлемовете им докоснаха четирите ъгъла едновременно. Избръмча зумер, вратата се обърна и замразеният войник в средата бе изхвърлен от импулса направо във вратата. Всички лъчеви пистолети престанаха да работят и играта свърши.

Учителската врата се отвори и лейтенант Андерсън влезе, като се спря с леко движение на ръцете, когато стигна средата на бойната зала.

– Ендър – извика той, като наруши протокола.

Един от замразените Драконови войници близо до южната стена се опита да извика

през зъби, тъй като скафандърът бе стиснал затворени челюстите му. Андерсън се запъти към него и го размрази.

Ендър се усмихваше.

– Отново ви победих, сър – рече Ендър. Андерсън не се усмихна.

– Това е глупост, Ендър – отвърна меко Андерсън. – Битката ти бе с Уилям Бий от Грифоновата армия.

Ендър вдигна вежди.

– След тази маневра – каза Андерсън – правилата ще бъдат променени да изискват парализиране на всички вражески войници, преди да може да се обърне вратата.

– Добре – отговори Ендър. – Тъй или иначе, трикът можеше да мине само веднъж. – Андерсън кимна и се обърна да си върви, когато Ендър добави: – Ще има ли ново правило, което да дава на армиите еднакви позиции, от които да се бият?

Андерсън се извърна.

– Ако ти си на една от позициите, Ендър, трудно можеш да ги наречеш еднакви, каквито и да са.

* * *

Бе 21.00 и Ендър се раздражни леко, като чу някой да тропа на вратата му. Армията му бе изтощена и бе заповядал на всички да са по леглата след 20.30. През последните два

дена боевете бяха обикновени и Ендър очакваше най-лошото на сутринта.

Беше Боб. Влезе сънен и поздравя.

Ендър отвърна на поздрава и рече строго:

– Боб, казах всички да са в леглата.

Боб кимна, но не си тръгна. Ендър се подвоуми дали да не му заповяда да си върви. Но като погледна Боб, за пръв път от седмици си даде сметка колко е млад наистина. Бе станал на осем преди седмица, но си оставаше дребен и – не, помисли си Ендър, не беше млад. Никой не беше млад. Боб бе участвувал в боевете и когато цялата армия зависеше от него, бе успявал да се справи и да спечели. И въпреки че бе малък, Ендър никога повече нямаше да може да го смята за млад.

Ендър сви рамене. Боб се приближи и седна на ръба на леглото. Загледа се за известно време в ръцете си и накрая Ендър не издържа и попита:

– Хубаво, какво има?

– Преместен съм. Получих заповедта само преди няколко минути.

Ендър затвори очи за момент.

– Знаех, че ще измислят нещо ново. Сега взимат... Къде отиваш?

– Заешката армия.

– Как могат да те поставят под командването на идиот като Карн Карби!

– Карн е повишен. Тилови войски.

Ендър го изгледа.

– Добре, кой ще командува тогава Заешката?

Боб вдигна безпомощно ръце.

– Аз – отвърна той.

Ендър поклати глава и после се усмихна.

– Разбира се. В крайна сметка ти си само четири години по-млад от редовната възраст.

– Не е смешно – каза Боб. – Дори не знам какво става тук. Най-напред промени в играта. А сега това. И не съм единственият, когото преместват, Ендър. Рен, Педър, Уинс, Йънгър, Пол, сега всички са командири.

Ендър се изправи ядосан и се приближи до стената.

– Всички взводни командири, крило имам! – рече той и рязко се извърна към Боб. – Ако са решили да разрушат армията ми, Боб, защо въобще им бе необходимо да ме правят командир?

Боб поклати глава.

– Не знам. Ти си най-добрият. Ендър. Никой никога не е правил това, което ти направи. Деветнадесет битки за петнадесет дни и ти спечели всичките до една, независимо какво ти изпречваха на пътя.

– А сега ти и другите сте командири. Знаете всичките ми трикове, аз ви обучих, и с

кого се предполага, че трябва да ви заместя?
Нима ще ми тръшнат шестима новобранци?

– Има нещо гнило, Ендър, но знаеш, че дори да ти дадат пет сакати джуджета и да те въоръжат с руло тоалетна хартия, ти пак ще победиш.

Двамата се разсмяха и тогава забелязаха, че вратата бе отворена.

Лейтенант Андерсън влезе, последван от капитан Граф.

– Ендър Уигин – рече Граф, като държеше ръце на корема си.

– Да, сър – отговори Ендър.

– Заповед.

Андерсън извади лист хартия, Ендър го прочете набързо и после го смачка, като все още гледаше въздуха, където се бе намирал листът.

– Мога ли да кажа на армията си?

– Те сами ще научат – отвърна Граф. – По-добре е да не се говори с тях след заповед. Така е по-лесно.

– За вас или за мен? – запита Ендър, но не изчака отговора. Обърна се към Боб, стисна ръката му за момент и се отправи към вратата.

– Почакай – каза Боб. – Къде отиваш? Тактическо или Тилово училище?

– Командно училище – отговори Ендър, след което си тръгна и Андерсън затвори вратата.

Командно училище, помисли си Боб. Никой ме отиваше в Командно училище, докато не изкараше три години в Тактическото. Освен това никой не отиваше в Тактическо, докато не се задържи поне пет години в Бойното. А Ендър бе минал само три.

* * *

Ендър Уигин бе прехвърлян от едно място на друго толкова бързо, че нямаше време да види нищо. Но видя дървета за пръв път. Видя жени. Видя странни животни, които не говореха, но следваха послушно жените и малките деца. Видя куфари, ленти за пренасяне на багаж и знаци с изписани на тях думи, които никога не бе чувал. Би попитал някого какво означават тези думи, стига да не бе обграден от чувството за целеустременост и авторитетност в лицето на четирима офицери от доста висок ранг, които го следваха и никога не разговаряха помежду си или с него.

Ендър Уигин бе чужденец в света, за чието спасение бе обучен. Не си спомняше да е напускал, преди Бойното училище. Най-ранните му спомени бяха от детските военни игри под командването на учител. Всичко,

което знаеше за света, бе от беглите реплики „навън“.

И преди да успее да разбере нещо от този странен свят, който виждаше за пръв път, отново бе затворен в черупката на военните, където не бе необходимо някой да казва на друг, че има война, защото при военните никой никога не забравяше това нито за миг.

Качиха го на един космически кораб, който го отведе на голям изкуствен спътник на орбита около планетата.

Тази космическа станция се наричаше Командно училище. В нея се намираше **упрателят**.

През първия ден Ендър Уигин научи какво е упрателят и какво значение има той за воденето на война. Значението му се заключаваше в това, че макар корабите, участващи в битките днес, да бяха изстреляни преди сто години, техните командири бяха съвременни хора, които използваша упрателя, за да изпращат съобщения до компютрите и малкото хора на борда на всеки кораб. Упрателят превръщаше думите в момента, в който бяха изговаряни, заповедите – в момента, в който бяха давани.

Цели два месеца Ендър Уигин не се запозна с нито един човек. При него идваха хора без име, преподаваха му каквото знаеха

и го оставяха на следващите учители. Нямах време да тъгува за приятелите си от Бойното училище. Разполагаше с време единствено да научи как да работи със симулатора, който му даваше картината на битката, сякаш Ендър се намираше в космически кораб в центъра на боя. Как да управлява мними кораби в мними битки, като натиска клавишите на симулатора и изговаря думи в упрателя. Как да разпознава мигновено всеки вражески кораб и оръжието, което носеше, по картините, дадени му от симулатора. Как да използва всичко, което бе научил от битките в безтегловност в Бойното училище, в боевете с космически кораби в Командното училище.

По-рано мислеше, че гледат прекалено сериозно на играта. Но тук следяха всяка негова крачка, ядосваха се и се тревожеха извън всякакви граници всеки път, когато забравяше нещо или допуснеше грешка. Но Ендър работеше, както винаги бе работил, и се учеше, както винаги се бе учил. След известно време престана да прави грешки. Използуваше симулатора, като че ли бе част от самия него. Тогава спряха да се безпокоят и му дадоха учител. Учителят най-накрая имаше име и се казваше Мезър Ракхъм.

* * *

Мезър Ракхъм седеше, кръстосал крака на пода, когато Ендър се събуди. Не каза нищо, докато Ендър не стана, взе душ и се облече. Нито Ендър направи опит да го попита каквото и да било. Отдавна бе научил, че когато става нещо необикновено, щеше да получи по-бързо информация, ако изчака, отколкото, ако задава въпроси.

Мезър все още не бе проговорил, когато Ендър бе готов и се запъти към вратата, за да излезе от стаята. Вратата не се отвори. Ендър извърна лице към човека, седящ на пода. Мезър бе поне на четиридесет, което го правеше най-стария човек, когото Ендър бе виждал някога отблизо. Бузите му, покрити с черно-бял едnodневен мъх, бяха по-малко прошарени от ниско подстриганата му коса. Лицето му бе леко хлътнало, а очите му бяха заобиколени от бръчки. Наблюдаваше Ендър без интерес.

* * *

Ендър се обърна пак към вратата и отново се опита да я отвори.

– Добре – рече той, като се предаде. – Защо е заключена вратата?

Мезър продължи да го гледа, сякаш не го виждаше.

Ендър стана неспокоен.

– Ще закъснея. Ако не трябва да ходя там толкова рано. Кажете ми, че е така, за да

мога отново да си легна. – Не последва отговор. – Това игра на отгатване ли е? – попита Ендър. Никакъв отговор.

Ендър реши, че може би човекът се опитва да го ядоса, затова направи упражнение за отпускане, като се облегна на вратата и скоро пак бе спокоен. Мезър не сваляше очи от Ендър.

* * *

През следващите два часа цареше тишина, като Мезър непрестанно наблюдаваше Ендър, а Ендър се опитваше да се прави, че не забелязва възрастния човек. Момчето ставаше все по-нервно и по-нервно и накрая започна да прави чести обиколки на стаята от единия до другия ъгъл.

Мина покрай Мезър, както го бе сторил вече няколко пъти, и ръката на Мезър изскочи и бутна левия крак на Ендър в десния по средата на крачката. Ендър се просна на пода.

Веднага скочи на крака, побеснял. Видя Мезър да седи с кръстосани крака, като че ли никога не бе помръдвал. Ендър зае бойна стойка. Но неподвижността на другия не позволяваше на Ендър да нападне и скоро той започна да се чуди дали не си е въобразил, че ръката на възрастния мъж го е спънала.

* * *

Ендър продължи да се разхожда още един час, като от време на време опитваше вратата. Най-накрая се предаде, съблече униформата си и се насочи към леглото.

Когато се наведе да дръпне завивките, усети една ръка да се пъха грубо между бедрата му и друга да го сграбчва за косата. След миг бе обърнат с главата надолу. Лицето и раменете му се притискаха до пода от коляното на стария човек, докато гърбът му бе прегънат, а краката му бяха заклещени от ръката на Мезър. Ендър не можеше да си помогне с ръце, а нямаше как да извие гърба си, за да се поосвободи и да използва краката си. За по-малко от две секунди старият човек напълно бе победил Ендър Уигин.

– Добре – изпъшка Ендър. – Печелиш.

Коляното на Мезър го притисна мъчително надолу.

– Откога – попита Мезър с мек и тънък глас – трябва да казваш на противника си по кое време е спечелил?

Ендър замълча.

– Веднъж те изненадах, Ендър Уигин. Защо не ме унищожи веднага след това? Само защото изглеждах мирен? Обърна гърба си към мен. Глупаво. Не си научил нищо. Никога не си имал истински учител.

Сега Ендър се ядоса.

– Имах толкова много проклетни учители, как можех да предполагам, че вие ще се окажете... – Ендър търсеше дума. Мезър му я подсказа.

– Враг, Ендър Уигин – прошепна Мезър. – Аз съм твоят враг, първият досега, който е бил по-хитър от теб. Врагът е единственият учител, Ендър Уигин. Никой друг освен врага няма да ти каже какво смята да направи врагът. Никой друг освен врага няма да те научи да унищожаваш и да завладяваш. Отсега нататък аз съм твоят враг. Отсега нататък аз съм ти учител.

След това Мезър пусна краката на Ендър да паднат на пода. Тъй като възрастният човек все още държеше главата му притисната към земята, момчето не можеше да използва ръцете си за смекчаване на удара, краката му се блъснаха в пластмасовото покритие на пода с трясък и острата болка накара Ендър да примижи. После Мезър се изправи и остави Ендър на стане.

Момчето бавно придърпа крака под себе си с лека въздишка от болка и за момент коленичи на четири крака, за да се възстанови. След това дясната му ръка се стрелна. Мезър бързо отстъпи и ръката на Ендър удари въздуха, докато кракът на

учителя му се изнесе напред, за да го ритне по брадата.

Но брадата на Ендър не бе там. Той лежеше по гръб на пода и се въртеше, така че в момента, в който Мезър бе изваден с ритника си от равновесие, краката на Ендър подкосиха другия крак на Мезър. Възрастният мъж падна на земята като чувал.

Това, което изглеждаше чувал, бе в действителност гнездо на оси. Ендър не можеше да намери ръка или крак, които да се задържат достатъчно дълго на едно място, за да бъдат хванати, а през това време ударите се сипеха по гърба и ръцете му. Ендър бе по-дребен – не можеше да стигне по-навътре от работещите като вършачки ръце и крака на учителя си.

Така че се отдръпна и зае стойка до вратата.

Старият човек престана да размахва крайниците си и като седна отново с кръстосани крака, се разсмя.

– Този път бе по-добре, момче. Но бавно. Трябва да си по-добър с космическия флот, отколкото с тялото си, иначе никой няма да се чувства сигурен под твоето ръководство. Научи ли урока?

Ендър бавно кимна.

– Добре – усмихна се Мезър. – Тогава никога повече няма да се бием така. Всичко останало ще бъде със симулатора. Ще програмирам битките ти, ще измислям стратегията на противника ти и ще се научиш да бъдеш бърз и да откриваш какви трикове ти е подготвил врагът. Запомни, момче. Отсега нататък врагът ти е по-умен от теб. Отсега нататък врагът ти е по-силен от теб. Отсега нататък винаги си на косъм от поражението.

После лицето на Мезър отново стана сериозно.

– Ще бъдеш на косъм от поражението, Ендър. но ще спечелиш. Ще се научиш как да побеждаваш врага. Той ще ти покаже как.

Мезър се изправи и тръгна към вратата. Ендър се отстрани от пътя му. Когато възрастният мъж докосна дръжката на вратата, Ендър скочи във въздуха и ритна Мезър в хълбоците с двата си крака. Ударът бе достатъчно силен, така че падна обратно на краката си, докато Мезър извика и се сгромоляса на пода.

Мезър се изправи бавно, държейки се за дръжката на вратата, а лицето му бе изкривено от болка. Изглеждаше обезвреден, но Ендър не му вярваше. Изчакваше нащрек. И все пак въпреки подозрението си бе изненадан от скоростта на Мезър. Само за

миг се озова на пода до отсрещната стена с разкъравен нос и устна на местата; където лицето му се бе ударило в леглото. Успя да се обърне, колкото да види как Мезър отваря вратата и излиза. Стариат човек куцаше и ходеше бавно.

Ендър се усмихна въпреки болката, после се претърколи и легна по гръб, и се смя, докато устата му се напълни с кръв и започни да се дави. После се изправи и с мъка се добра до леглото. Легна и след няколко минути дойде лекар, който се погрижи за раните му.

Когато лекарството започна да оказва влияние и Ендър се унесе, спомни си начина, по който Мезър излезе, накуцвайки, от стаята, и отново се засмя. Продължаваше да се смее леко, докато заспа и лекарят го покри с чаршафа, след което изгаси светлината. Спа, докато на сутринта го събуди болката. Бе сънувал как побеждава Мезър.

На следващия ден Ендър отиде при симулатора с превързан нос и все още подпухнала устна. Мезър го нямаше. Вместо него някакъв капитан, с когото бе работил и по-рано, му показа едно допълнение, което бе направено вчера. Капитанът посочи тръба с примка в единия край.

– Радио. Примитивна работа, знам, но се закача на ухото ти, а другият край го пъхаме в устата ти ето с тази част тук...

– Внимавайте де – каза Ендър, когато капитанът натисна с края на тръбата подутата му устна.

– Съжалявам. Сега просто говорете.

– Добре. С кого?

Капитанът се усмихна.

– Попитайте и ще разберете.

Ендър сви рамене и се обърна към симулатора. Докато правеше това, в черепа му отека глас. Беше прекалено силен, за да го разбере, и той извади радиото от ухото си.

– Какво се опитвате, да ме оглушите ли?

Капитанът поклати отрицателно глава и завъртя регулатора на малката кутия върху близката маса. Ендър отново си сложи радиото.

– Командире – каза радиото с познат глас.

– Да – отвърна Ендър.

– Нарездания, сър?

Гласът бе определено познат.

– Боб? – попита Ендър.

– Да, сър.

– Боб, тук е Ендър.

Мълчание. И изведнъж от другата страна избухна смях. Смееха се още шест или седем гласа и Ендър изчака да млъкнат. Тогава запита:

– Кой още?

Няколко гласа се обадиха едновременно, но Боб ги заглуши.

– Аз съм Боб, тук са Пидър, Уинс, Йънгър, Ли и Влад.

Ендър се замисли за момент. След това попита какво, по дяволите, става. Те отново се разсмяха.

– Не могат да разрушат групата – каза Боб. – Бяхме командири в продължение може би на две седмици и ето че сме в Командното училище да се обучаваме на симулатора и изведнъж ни казват, че ще направят космически флот с нов командир. И това си ти.

Ендър се усмихна.

– Момчета, бива ли ви?

– Ако не ни бива, ще ни кажеш.

– Може – изкисва се Ендър. – Космически флот.

През следващите десет дни Ендър тренираше и обучаваше взводните си командири, докато се научиха да управляват корабите си като прецизни танцьори. Беше като едно време в бойката зала, само че Ендър можеше винаги да наблюдава всичко и можеше да разговаря с взводните си командири и да променя заповедите им по всяко време.

Един ден Ендър седна зад пулта за управление и включи симулатора. В пространството се появиха остри зелени светлини – врагът.

– Това е – рече Ендър. – А, Б, ракети, В, Г, резервен екран, Д, южен кръг, Боб, северен ъгъл.

Врагът бе групиран в кълбо и на брой превъзходеше два пъти Ендър. Половината от силите на Ендър бяха групирани в здрава, подобна на ракета формация, а останалите образуваха плосък кръгъл екран – с изключение на малката група под командването на Боб, която се отдалечаваше от симулатора и се насочваше към гърба на противниковата формация. Ендър бързо разбра стратегията на врага: когато подобната на ракета формация на Ендър се приближаваше, противникът отстъпваше, надявайки се да привлече Ендър в сферата, където ще бъде обкръжен. Така Ендър явно попадеше в капан, когато закараше ракетата си в центъра на кълбото.

Врагът започна бавно да се свива, като не искаше да се приближи в обсега на поразяване, преди всичките му оръжия да са готови да стрелят едновременно. Тогава Ендър се залови сериозно за работа. Резервният му екран се приближи до външните част на сферата и противникът

започна да концентрира силите си там. В този момент групата на Боб се появи от срещуположната страна и врагът отново изпрати кораби в тази посока.

Което остави по-голямата част от кълбото слабо защитена. Ракетата на Ендър атакува и тъй като в точката на нападението значително превъзхождаше по брой врага, пробри дупка във формацията. Противникът реагира, като се опита да я запълни, но в суматохата резервните сили и малката група на Боб атакуваха едновременно, докато ракетата се насочи към друга част от кълбото. След още няколко минути формацията бе разкъсана, повечето от вражеските кораби – унищожени, а малкото оцелели бягаха назад колкото бързо можеха.

Ендър изключи симулатора. Всички светлини изгаснаха. Мезър стоеше до Ендър с ръце в джобовете и напрегнато тяло. Ендър погледна нагоре към него.

– Мисля, казахте, че противникът ще бъде хитър – рече Ендър.

Лицето на Мезър остана безизразно.

– Какво научи?

– Научих, че формацията „сфера“ я бива само когато противникът е глупак. Силите на врага бяха толкова разпръснати, че можех да ги превъзхождам по брой, когато ги нападам.

– И?

– И – каза Ендър – не можеш да останеш верен на едно подреждане. Това прави много лесно предвиждането на ходовете ти.

– Това ли е всичко? – попита Мезър спокойно.

Ендър си свали радиото.

– Противникът можеше да ме победи, ако по-рано бе разбил сферата.

Мезър кимна.

– Ти имаше не съвсем честно предимство. Ендър го изгледа студено.

– Превъзхождаха ме по брой два пъти.

Мезър поклати глава.

– Имаш на разположение упрателя. Врагът няма такъв. Включваме това в мнимите битки. Техните съобщения се движат със скоростта на светлината.

Ендър погледна симулатора.

– Пространството достатъчно голямо ли е, за да има значение?

– Не знаеш ли? – попита Мезър. – Никой от корабите не се е намирал на по-малко от тридесет хиляди километра от съседния.

Ендър се опита да си представи размерите на вражеската сфера. Астрономията не бе по силите му. Но сега любопитството му бе подразнено.

– Какви оръжия има на тези кораби? За да могат да поразяват толкова бързо и толкова надалече?

– Науката не е по силите ти – поклати глава Мезър. – Трябва да учиш много повече години, отколкото си живял, за да разбереш поне основите. Всичко, което е необходимо да знаеш, е, че оръжията действуват.

– Защо трябва да се приближаваме толкова, за да влезем в обсега?

– Всички кораби са защитени от силови полета. На по-голямо разстояние оръжията са по-слаби и не могат да го пробият. От поблизо оръжията са по-мощни от силовите полета. Но за всичко това се грижат компютрите. Те постоянно стрелят във всяка посока, в която няма да засегнат някой от нашите кораби. Компютрите избират целите, прицелват се, извършват всичко, което е необходимо, до последната подробност. Само трябва да им кажеш кога и да ги изведеш на позиция, от която да спечелят. Ясно ли е?

– Не – отвърна Ендър, като въртеше тръбата на радиото с пръстите си. – Трябва да знам как работят оръжията.

– Казах ти, че не е необходимо...

– Не мога да командвам космически флот, дори на симулатора, ако не знам това.

– Ендър направи моментна пауза, след което добави: – Само общата идея.

Мезър се изправи и се отдалечи на няколко крачки.

– Добре, Ендър. Няма смисъл, но ще опитам. Колкото мога по-просто. – Пъхна ръце в джобовете си. – Ето как стоят нещата, Ендър. Всичко е изградено от атоми, толкова малки частици, че не можеш да ги видиш с очите си. Тези атоми са само няколко различни вида и те са изградени от още по-малки частици, които са доста еднакви. Атомите могат да бъдат разбивани, така че престават да бъдат атоми. Тогава този метален обект се разпада. Или пластмасовият под. Или тялото ти. Или дори въздухът. Те сякаш изчезват, ако разбиеш атомите им. Всичко, което остава, са частиците, а те летят наоколо и разбиват още атоми. Оръжията на корабите ни създават зона, в която атомите на какво вещество не могат да останат заедно. Всички те се разпадат. Така че предметите в тази зона изчезват.

– Прав сте – кимна Ендър. – не го разбирам. Но не може ли да се неутрализира?

– Не. Но с отдалечаването от кораба зоната става по-широка и по-слаба, така че на известно разстояние силовото поле неутрализира ефекта. Разбра ли? А за да станат мощни, оръжията трябва да бъдат фокусирани, затова един кораб може да

стреля ефикасно само в три или четири посоки едновременно.

Ендър отново кимна. Мезър се запита дали момчето изобщо го разбираше.

– Ако частиците на разбитите атоми продължават да разбиват още атоми, защо тогава не изчезва всичко?

– Заради пространството. Тези хиляди километри между корабите са празни. В тях почти няма атоми. Частиците не се удрят в нищо, а когато най-накрая достигнат нещо, те са толкова разпръснати, че вече не могат да причинят някаква вреда. – Мезър поклати скептично глава. – Още нещо?

Ендър кимна.

– Оръжията на корабите ни – те могат ли да унищожават друго, освен кораби?

Мезър се приближи до Ендър и каза строго:

– Ние ги използваме само срещу кораби. Никога срещу друго. Ако ги употребим срещу нещо друго, врагът също ще ги използва срещу нас. Ясно ли е?

Мезър се отдалечи и когато стигна вратата, Ендър го извика:

– Все още не знам името ви.

– Мезър Ракхъм.

– Мезър Ракхъм – каза Ендър, – ще ви победея.

Мезър се изсмя.

– Ендър, ти не се би срещу мен днес – рече той. – Би се с най-глупавия компютър в Командното училище, настроен на програми за десетгодишни. Нима мислиш, че бих използвал сфера? Ендър, приятелчето ми, когато се биеш срещу мен, ще го разбереш. Защото ще загубиш.

И Мезър излезе от залата.

Ендър се упражняваше по десет часа на ден с взводните си командири. Обаче никога не ги виждаше, само чуваше гласовете им по радиото. Боеве имаше през два-три дни. Врагът всеки път излизаше с нещо ново, нещо по-трудно, но Ендър се справяше с него. И печелеше всеки път. А след всяка битка Мезър му посочваше грешките и му показваше, че в действителност е загубил. Мезър оставяше Ендър да завърши, само за да се научи да довежда играта докрай.

Докато един ден Мезър дойде, тържествено стисна ръката на Ендър и каза:

– Това, момче, бе добра битка.

Тъй като признанието идваше толкова късно, то зарадва Ендър повече от което и да е признание преди. А тъй като бе толкова снизходително, той се почувствува обиден.

– Отсега нататък – рече Мезър – ще можем да ти даваме сериозни боеве.

Оттогава животът на Ендър се превърна в бавно нервно разстройство.

Започна да участвува в по две битки дневно, а проблемите ставаха все по-трудни. През целия си живот не бе готвен за нищо друго освен за играта, но сега играта взе да го поглъща.

Събуждаше се сутрин с нови стратегии за симулатора и си лягаше вечер, потиснат от грешките през деня. Понякога се събуждаше посред нощ, разплакан от нещо, за което не си спомняше. Понякога се събуждаше с окървавени и изпохапани кокалчета на ръцете. Но всеки ден неизменно отиваше при симулатора и обучаваше взводните си командири преди боя, обучаваше взводните си командири след боя, след което стоически издържаше и се замисляше над острата критика, която Мезър му отправяше.

Забеляза, че всеки път, когато измисляше нова стратегия, след няколко дни врагът също я използваше. И забеляза, че докато неговият космически флот оставаше винаги един и същ, враговете се увеличаваха на брой всеки ден.

Попита за това учителя си.

– Показваме ти какво ще е, когато в действителност ще командуваш. Съотношението на вражеските сили към нашите.

– Защо врагът винаги ни превъзхожда по брой в тези боеве?

Мезър наведе за момент сивата си глава, сякаш се чудеше дали да отговори. Най-накрая погледна нагоре, протегна ръка и докосна рамото на Ендър.

– Ще ти кажа, въпреки че тази информация е секретна. Трябва да знаеш, че врагът ни нападна пръв. Имаше основателна причина да ни нападне, но това е проблем на политиците, и независимо дали грешката е наша, или негова, не можем да го оставим да победи. Така че, когато врагът долетя до нашите светове, ние го отблъснахме с всички сили и загубихме най-добрите си млади хора от космическите флотове. Но победихме и врагът отстъпи. – Мезър се усмихна печално. – Но врагът не се отказа, момче. Врагът никога няма да са откаже. Дойде отново, помногброен, и бе още по-трудно да го победим. Загубихме друго поколение млади хора. Само малцина оживяха. Така че направихме план – шефовете го съставиха. Знаехме, че трябва да унищожим врага веднъж завинаги, и то напълно, да го лишим от възможността да води война с нас. За да постигнем това, трябваше да отидем край планетите, на които живее – всъщност единствено при родната му планета, защото цялата империя на врага зависи от нея.

– И тогава? – запита Ендър.

– И тогава изградихме космически флот. Построихме повече кораби, отколкото врагът някога е имал. Построихме по сто кораба за всеки един, който той бе изпратил срещу нас. И ги изстреляхме към неговите двадесет и осем свята. Те заминаха преди сто години. В тях беше упрателят и шепа хора. Така че един ден командирът да може да стои на някоя отдалечена от бойното поле планета и да командува флота! По този начин най-добрите ни умове няма да бъдат унищожени от врага.

Ендър все още не бе получил отговор на въпроса си.

– Защо ни превъзхождат по брой?

Мезър се изсмя.

– Защото на нашите кораби им бяха необходими сто години, за да стигнат там. Врагът имаше сто години, за да се подготви срещу нас. Не смяташ ли, момче, че щяха да са глупаци, ако ни чакаха със старите си шлепове, за да защитят пристанищата си. Те имат нови кораби, големи кораби, стотици кораби. Единственото, с което разполагаме, е упрателят, както знаем, и фактът, че те трябва да поставят по един командир на всяка флотилия, така че, когато загубят – а те ще загубят, – ще губят всеки път по един от най-добрите си умове.

Ендър се готвеше да зададе друг въпрос.

– Достатъчно, Ендър Уигин. Казах ти повече, отколкото би требвало да знаеш.

Ендър се извърна сърдито.

– Имам право да знам. Нима мислите, че това може да продължава вечно, да ме пращате от едно училище в друго, без да ми кажете какво ме очаква? Използвайте мен и другите като инструменти, за да командуваме един ден корабите ви и да спасим живота ви може би, но аз не съм компютър и трябва да знам!

– Задай ми въпрос тогава, момче – рече Мезър, – и ако мога, ще ти отговоря.

– Ако използвате най-добрите си умове да командуват космическия флот и никога не ги загубите, тогава за какво ви трябвавам аз? Кого ще замествам, ако всички все още са живи?

Мезър поклати глава.

– Не мога да ти отговоря на това, Ендър. Но знай, че ще си ни нужен, и то скоро. Късно е. Върви да си лягаш. Утре ще има битка.

Ендър излезе от симулаторната зала. Но когато след малко Мезър излезе през същата врата, той го чакаше в коридора.

– Добре, момче – каза нетърпеливо Мезър, – какво има? Нямам цяла нощ на разположение, а и ти трябва да спиш.

Ендър стоеше мълчаливо и Мезър изчака. Най-накрая момчето попита тихо:

– Живи ли са?

– Кои?

– Другите командири. Тези, които са командири сега. И преди мен.

– Живи – изсумтя Мезър. – Разбира се, че са живи. Той се пита дали са живи.

Като продължаваше да сумти, възрастният мъж тръгна по коридора. Ендър постоя известно време, но накрая се умори и отиде да си легне. Живи са, помисли си. Живи са, но той не може да ми каже какво става с тях.

Тази нощ Ендър не се събуди разплакан. Но се събуди с окървавени ръце.

* * *

Изминаха месеци с боеве всеки ден, докато най-накрая Ендър започна да изкрива. Спеше все по-малко, сънуваше всяка нощ и започна да изпитва ужасни болки в стомаха. Сложиха го на специална диета, но скоро съвсем загуби апетит.

– Яж – казваше Мезър и Ендър механично слагаше храната в устата си. Но ако никой не го принуждаваше, не ядеше.

Един ден, докато се упражняваше с взводните си командири, му притъмня пред очите, а когато се съвзе, лежеше на пода с окървавено лице от удара в командното табло.

Тогавя го сложиха на легло и бе много болен три дена. Спомняше си някакви лица от сънищата си, но те не бяха истински лица и той го знаеше дори когато мислеше, че ги вижда. Понякога мислеше, че вижда Боб, друг път лейтенант Андерсън и капитан Граф. А когато се събуди, там бе само врагът му – Мезър Ракхъм.

– Буден съм – рече той на Мезър.

– Виждам – отвърна Мезър. – Доста време ти трябваше. Днес ще се биеш.

Така че Ендър стана, изигра битката и я спечели. Но за този ден нямаше втори бой и го оставиха да си легне рано. Ръцете му трепереха, докато се събличаше.

През нощта му се стори, че го докосват леко нечии ръце и че чува гласове, които казват:

– Още колко може да издържи?

– Достатъчно дълго.

– Значи скоро?

– След няколко дни, после ще му мине.

– Как ще е той?

– Добре. Дори днес бе по-добър от когато и да било.

Ендър разпозна последния глас – Мезър Ракхъм. Засегна се, че Ракхъм нахълтва дори в съня му.

Събуди се, би се в нова битка и я спечели.

После си легна.

Събуди се и отново победи.

А следващият ден бе последният му в Командното училище, макар той да не го знаеше. Стана и отиде при симулатора, за да се бие.

* * *

Мезър го чакаше. Ендър влезе бавно в симулаторната зала. Влачеше леко краката си и изглеждаше уморен и унил. Мезър се намръщи.

– Буден ли си, момче?

Ако Ендър слушаше внимателно, щеше да забележи угрижеността в гласа на учителя си. Но той просто отиде и седна пред командния пулт. Мезър отново го заговори.

– Днешната игра изисква кратко обяснение, Ендър Уигин. Моля те, обърни се и слушай внимателно.

Ендър се извърна и за пръв път забеляза, че има и други хора в задната част на залата. Разпозна Граф и Андерсън от Бойното училище, слабо си спомняше някои от хората от Командното – учители за по няколко часа от време на време. Но повечето от присъстващите не познаваше изобщо.

– Кои са тези?

– Наблюдатели – отвърна Мезър, като поклати глава. – Понякога разрешаваме на наблюдатели да идват и да гледат боя. Ако искаш, ще ги отпратя.

Ендър вдигна рамене. Мезър започна да обяснява.

– В днешната игра, момче, има нов елемент. Тази битка ще е около планета. Това усложнява нещата по две причини. Планетата не е голяма в мащаба, който използваме, но упрателят не може да види нищо от другата ѝ страна – така че тя е като бяло петно. Освен това правилата забраняват да се използват оръжията срещу самата планета. Ясно ли е?

– Защо, нима оръжията нямат ефект върху планети?

– Това са правилата на войната, Ендър – рече студено Мезър, – които важат дори за учебните игри.

Ендър поклати слабо глава.

– Планетата може ли да атакува?

Мезър го изгледа смутено за момент, след което се усмихна.

– Предполагам, че ще трябва да откриеш това сам, момче. И още нещо. Днес, Ендър, противник няма да ти е компютърът. Аз ще съм врагът ти днес и днес няма да те оставя да се измъкнеш толкова лесно. Днес ще се биеш докрай. И ще използвам всички средства, за да те победи.

След това Мезър си отиде и Ендър безизразно поведе взводните си командири в маневрите. Ендър се справяше добре

естествено, но някои от наблюдателите клатеха глава, а Граф ту хващаше, ту пускаше ръцете си, ту кръстосваше, ту отмяташе краката си. Ендър бе бавен днес, а днес не можеше да си позволи да е бавен.

Избръмча зумер и Ендър изчисти екрана на симулатора в очакване днешната игра да започне. Днес се чувствуваше объркан и се чудеше защо хората бяха дошли да гледат. Щяха ли да го оценяват днес? Да решат дали бе годен за нещо друго? За още две години изтощителни тренировки, още две години в надпревара да надмине най-добрите си постижения? Ендър бе на дванадесет. Чувствуваше се много стар. И докато чакаше да се появи играта, си пожела просто да може да я загуби, да загуби боя толкова лошо, напълно, така, че да го изключат от програмата, да го накажат както си искат, не го интересуваше, само да може да спи.

В този момент се появи вражеската формация и умората на Ендър се превърна в отчаяние.

Противникът го превъзходеше с хиляда към едно, симулаторът светеше в зелено от корабите му и Ендър разбра, че не може да спечели.

И врагът не бе глупав. Нямаше формация в редовете му, която Ендър да може да проучи и да атакува. Вместо това огромни

рояци от кораби непрестанно се движеха, непрестанно се преместваха от един временен строй в друг, така че дадено пространство, което за момент е било празно, незабавно се запълваше с многобройни вражески сили. И макар космическият флот на Ендър да бе най-големият, който досега бе имал, нямаше място, където така да го използва, че да превъзхожда противника достатъчно дълго, за да постигне нещо.

А зад противника бе планетата. Планетата, за която го бе предупредил Мезър. Какво значение имаше планетата, след като Ендър не можеше да се надява да се приближи до нея? Ендър чакаше, чакаше проблясъка на прозрението, което да му каже какво да прави, как да унищожи врага. И докато чакаше, чу наблюдателите зад гърба му да се въртят на столовете си, да се чудят какво прави Ендър, какъв план ще следва. Най-накрая за всеки стана ясно, че Ендър не знае какво да стори, какво да предприеме, и някои от хората в дъното на залата се изкашляха леко.

Тогава Ендър чу гласа на Боб в ухото си. Боб се изкиска и рече:

– Запомнете: вратата на врага е долу.

Няколко от другите командири се разсмяха и Ендър си спомни за простите игри, които

някага бяха играли и печелили в Бойното училище. Там също го бяха поставяли в безизходни ситуации. Обаче той бе печелил. И проклет да бъде, ако се остави Мезър Ракъм да го победи с такъв евтин трик като надмощие хиляда към едно. Бе спечелил една битка в Бойното училище, като бе направил нещо, което никой не очакваше, нещо против правилата – бе спечелил, като бе тръгнал срещу вратата на противника.

А вратата на противника бе долу.

Ендър се усмихна и реши, че ако наруши това правило, може би щяха да го изхвърлят от училището, а по този начин сигурно щеше да спечели. Никога повече нямаше да го карат да участва отново в игра.

Зашепна в микрофона. Всеки от шестимата командири взе част от флота и се хвърли към врага. Движеха се на зигзаг, мятайки се ту в една посока, ту в друга. Врагът веднага прекрати безцелните си маневри и започна да се групира около шестте флотилии на Ендър.

Ендър свали микрофона си, облегна са на стола и впери поглед в екрана. Наблюдателите сега мърмореха високо. Ендър не правеше нищо – бе зарязал играта.

Но от бързите сблъсъци с противника започва да се очертава стратегия. Шестте групи на Ендър постоянно губеха кораби,

когато се срещаха с всяка от вражеските сили, но никога не се спираха, за да водят бой, дори когато за момент биха могли да спечелят малка тактическа победа. Вместо това те продължаваха да се движат напосоки, като се насочваха в крайна сметка надолу. Към планетата на врага.

Поради привидно случайния им курс врагът проумя целта им едва тогава, когато и наблюдателите я разбраха. Но вече бе прекалено късно, както бе прекалено късно за Уилям Бий да попречи на войниците на Ендър да активизират вратата. Повечето от корабите на Ендър бяха засегнати или унищожени, така че от шестте флотилии само две имаха възможност да стигнат до планетата, а и те бяха обречени. Но тези малки групи наистина се промъкнаха и откриха огън по планетата.

Товага Ендър се наведе напред – нямаше търпение да види дали предположението му ще се оправдае. Отчасти очакваше да чуе зумера и играта да бъде спряна, защото бе нарушил правилото. Но искаше да се убеди в точността на симулатора. Щом можеше да симулира планета, трябваше да може да симулира и какво би й се случило, ако бъде атакувана.

Можеше.

Оръжията, които унищожаваша неведнъж малките кораби, не унищожиха планетата с един удар. Но причиниха страхотни експлозии. А на планетата нямаше празно пространство, в което да затихне верижната реакция. На планетата верижната реакция намираще все повече и повече материя, която да я подхранва.

Повърхността на планетата започна сякаш да се движи напред-назад, но скоро отстъпи място на огромен взрив, който пръсна светлина във всички посоки. Той погълна целия флот на Ендър. И след това достигна вражеските кораби.

Първите просто изчезнаха в експлозията. После, когато взривът се разшири и яркостта му намаля, можеше да се види какво става с отделните кораби. Когато ги стигнеше светлината, проблясваха силно за момент и изчезваха. Представляваха гориво за огъня на планетата.

Изминаха повече от три минути, докато експлозията достигне границите на симулатора. Вече не бе толкова ярка. Всички кораби бяха изчезнали, а ако някои се бяха спасили, преди да ги настигне взривът, бяха малко и не представляваха заплаха.

Ендър бе победил врага, като бе пожертвувал целия си флот и бе нарушил правилото, забраняващо унищожаването на

планетата. Не бе сигурен дали трябва да се чувства горд с победата си, или да се държи предизвикателно в отговор на упреците, които непременно щяха да му отправят. Затова не изпитваше нищо. Бе уморен. Искаше да си легне и да спи.

Изключи симулатори и най-накрая чу шума зад гърба си.

Двете редици почетни военни наблюдатели вече ги нямаше. На тяхното място цареше хаос. Някои се тупаха взаимно по гърба, други се бяха навели с глава между ръцете, трети открито плачеха. Капитан Граф се отдели от групата и се приближи към Ендър. Сълзи течеха по лицето му, но се усмихваше. Протегна ръцете си и за изненада на Ендър го прегърна, притисна го силно и прошепна:

– Благодаря ти, Ендър, благодаря, благодаря!

Скоро всички наблюдатели се събраха около изуменото момче, изказваха му благодарности и го поздравяваха, тупаха го по гърба и му стискаха ръката. Ендър се опита да проумее какво казваха. Нима бе издържал теста в края на краищата? Какво толкова ги засягаше това?

После тълпата се отдръпна и Мезър Ракхъм мина през нея. Доиде право при Ендър Уигин и протегна ръка.

– Направи труден избор, момче. Но един бог знае дали би могъл да го постигнеш по друг начин. Моите поздравления. Ти ги победи и всичко свърши.

Всичко свърши. Победи ги.

– Победих вас, Мезър Ракхъм.

Мезър се изсмя, силният му глас изпълни залата.

– Ендър Уигин, ти въобще не си играл срещу нас. Откакто аз ти станах учител, ти никога не си участвувал в игра.

Ендър не разбра шегата. Бе участвувал в толкова много игри, които му бяха стрували твърде скъпо. Започна да се ядосва.

Мезър се пресегна и го хвана за рамото, Ендър се отскубна от него. Тогава изражението на Мезър стана сериозно и той каза:

– Ендър Уигин, през последните месеци ти бе командир на нашия космически флот. Това не бяха игри. Боевете бяха истински. Единственият ти противник бе врагът. Ти спечели всяка битка. А днес се би край родната им планета и унищожи света им, техния флот, унищожи ги напълно и те никога няма да ни нападнат отново. Ти го направи. Ти.

Наистина. Не на игра. Съзнанието на Ендър бе твърде уморено, за да възприеме всичко това. Той се отдалечи от Мезър, мина

мълчаливо през тълпата, която продължаваше да му благодари и да го поздравява, излезе от симулаторната зала и най-накрая се прибра в стаята си и затвори вратата.

Беше заспал, когато Граф и Мезър Ракхъм го намериха. Влязоха тихо и го изправиха. Той бавно се събуди и когато ги позна, се обърна на другата страна да продължи да спи.

– Ендър – рече Граф, – трябва да говорим с теб.

Ендър се извърна към тях, без да каже нищо.

Граф се усмихна.

– Вчера това бе шок за теб, знам. Но трябва да се чувствуваш щастлив, че спечели войната.

Ендър кимна бавно.

– Мезър Ракхъм никога не е играл срещу теб. Той само анализираше боевете, за да намери слабите ти места, за да ти помогне да станеш по-добър. От това имаше полза, нали?

Ендър стисна здраво очи. Чакаха.

– Защо не ми казахте? – рече той.

Мезър се усмихна.

– Преди сто години, Ендър, научихме някои неща. Че когато животът на един командир е в опасност, той започва да се

страхува и страхът забавя мисленето му. Когато един командир знае, че убива хора, той става предпазлив или полудява, като нито едното от двете не му помага да работи по-добре. Ако, когато стане пълнолетен, вече има задължения към света, който познава, той става предпазлив и муден, така че не го бива за тази работа. Затова обучавахме деца, които не познаваха нищо друго освен играта и никога не знаеха кога тя ще стане истинска. Такава е теорията, а ти доказа, че тя е правилна. – Граф протегна ръка и докосна рамото на Ендър. – Изстреляхме корабите така, че те да достигнат предназначението си през тези няколко месеца. Знаехме, че ще разполагаме най-много с един добър командир, ако имаме късмет. Историята много рядко е била свидетел на повече от един гений за една война. Така че планирахме да се сдобием с гений. Рискувахме много. Ти се появи и ние спечелихме.

Ендър отново отвори очи и те видяха, че е ядосан.

– Да, вие спечелихте.

Граф и Мезър Ракъм се спогледаха.

– Той не разбира – прошепна Граф.

– Разбирам – рече Ендър. – Имахте нужда от оръжие и го получихте, и това бях аз.

– Точно така – отвърна Мезър.

– Тогава кажете ми – продължи Ендър – колко души живееха на тази планета, която унищожих.

Не му отговориха. Изчакаха мълчаливо известно време, след което Граф заговори:

– Оръжията няма нужда да знаят към какво са насочени, Ендър. Ние ги насочвахме, така че ние носим отговорността. Ти просто си свърши работата.

– Разбира се, Ендър – усмихна се Мезър, – ще се погрижим за теб. Правителството никога няма да те забрави. Ти ни служеше много добре.

Ендър се обърна в леглото с лице към стената и не им отговори, когато се опитаха да го заговорят. Най-накрая си отидоха.

Ендър дълго лежа в леглото си, преди да го обезпокоят отново. Вратата се отвори тихо. Ендър не се обърна да види кой е. После една ръка го докосна леко.

– Ендър, аз съм, Боб.

Ендър се извърна и погледна малкото момче, което стоеше до леглото му.

– Седни – каза Ендър.

Боб седна.

– Тази последна битка, Ендър. Не знаех как ще ни измъкнеш.

Ендър се усмихна.

– И през ум не ми минаваше. Мислех да ги изиграя. Исках да ме изхвърлят.

– Можеш ли да го повярваш! Спечелихме войната. Няма вече война, а ние си мислехме, че ще трябва да чакаме да пораснем, за да се бием в нея, а през цялото време сме воювали наистина. Искам да кажа, Ендър, че сме деца. Аз все пак съм едно малко дете.

Боб се засмя и Ендър се усмихна. После помълчаха известно време, докато Боб седеше на ръба на леглото, а Ендър го наблюдаваше с полузатворени очи.

Накрая Боб реши да каже нещо друго:

– Сега какво ще правим след като войната свърши?

Ендър отново затвори очи и рече:

– Трябва да поспя, Боб.

Боб стана и остави Ендър да спи.

* * *

Граф и Андерсън влязоха в парка през голямата порта. Духаше лек вятър, но те чувствуваха топлото слънце по раменете си.

– Технологии Абба? В столицата? – попита Граф.

– Не, в графство Бигок. Учебен отдел – отвърна Андерсън. – Мислят, че работата ми с деца е добра подготовка. А ти?

– Нямам планове – усмихна се Граф и поклати глава. – Ще остана още няколко месеца тук. Отчети, приключване. Имам предложения. Квалификация на кадри в DCIA, вицепрезидент на U&P, но казах – не. Един издател иска да напиша спомените си за войната. Не знам.

Седнаха на една пейка и се загледаха в листата, потрепващи под напора на лекия вятър. Недалеч деца си играеха по пръчките на една метална конструкция, като се смееха и викаха.

– Виж – каза Граф, като посочи с ръка.

Едно момче скочи от решетката и дотича до пейката, на която седяха двамата мъже. Друго момче го последва и като държеше пръстите си като пистолет, извика: „Па-па!“ Детето, по което стреляше, не спря. Стреля отново.

– Уцелих те! Върни се!

Другото момченце се изгуби от погледа.

– Не знаеш ли кога си убит? – Момчето пъкна ръце в джобовете си и ритна един камък в посока към железните пръчки.

Андерсън се усмихна и поклати глава.

– Деца – рече той.

После двамата с Граф станаха и се насочиха към изхода на парка.

Небесата могат да почакат

Фантастична пародия

Чарлс Гилфорд

– Възраст в момента на смъртта? – попита Михаил, който работеше тук като архангел. – Петдесет и две. Нали?

– Вярно – уморено потвърди Александър Арлингтън.

Струваше му се, че откак е пристигнал, само с това се занимава – отговаря на въпроси.

– Непосредствена причина за смъртта? – продължи архангелът.

– Сърдечен пристъп. Тоест мисля, че е сърдечен пристъп – отговори Александър.

– Хм – измънка архангелът, явно смутен. – Е, добре, последната анкета. „Допълнителни данни (ако има такива).“ Тук е казано: „Подчертайте необходимото.“ И нататък се изброяват: „Самопожертвуване“, „Всеотдайна храброст“, „Глупост“, „Убийство“ и т. н. Та така, тук е подчертана подточката „Убийство“.

Александър се изправи.

– Убийство ли?

– Да – потвърди Михаил. – Точно такива са сведенията в моята картотека. Поправете

ме, ако греша. Вие сте били убит, мистър Арлингтън, не е ли тъй?

– Е, не мисля така... Аз...

– Искате да кажете – добродушно го прекъсна Михаил, – че не знаете, че са ви убили?

– Какво говорите! И дума да не става!

Михаил въздъхна.

– Разбира се, това понякога се случва. Впрочем повечето хора не знаят, че са били убити. Естествено до последната минута те не го знаят, но в крайна сметка го научават. Ама и мен си ме бива, все още да не мога съобщавам тази новина по-деликатно.

– Не мога да повярвам! – няколко пъти повтори Александър.

– Много съжалявам, че моето съобщение така ви развълнува, мистър Арлингтън. Но е крайно време да разберете, че това тук няма особено значение.

– Бях в кабинета си. Според мен бях заспал. Струва ми се, че ме разбуди остра болка... в гърдите... Нямах време да разбера какво става.

– Тук има допълнителна бележка – каза Михаил, като надникна в картотеката. – Да, сърцето... точно така, мистър Арлингтън. Убили са ви с удар в гърба... със собствения ви нож за рязане на хартия.

– Ама че злодейство! – възкликна Александър. – Вярно, че отварях писмата с истински кинжал с дръжка от слонова кост... А кой го е направил?

– Моля за извинение – кой какво е направил?

– Кой ме е убил?

– Е, това не знам.

– Не знаете ли? Мислех, че у вас, във вашата дяволска картотека пише всичко!

– Това не е дяволска картотека!

– Добре, добре, каквато и да е там. Кой ме уби?

– Мистър Арлингтън! – В гласа на архангела зазвучаха металически нотки. – Идеите за мъст и взаимни обвинения, както трябва вече да ви е известно, тук са най-строго забранени.

– Добре, добре. Просто искам да знам...

– Не ми е известно кой ви е убил, мистър Арлингтън. Наистина аз съм архангел, но и аз не знам всичко. Обикновено ние оставаме в неведение дотогава, докато онзи, който е извършил деянието, не стигне края на земния си път.

– И колко време може да продължи това?

– Ако заловят и обесят убиеца, тогава, да речем, може да стане и бързо. Но ако убиецът се окаже достатъчно ловък и не го открият, могат да минат и години.

– Но аз не мога да чакам! Искам сега да знам!

– Мистър Арлингтън, много съжалявам...

– Има ли тук някой, който да знае?

– Разбира се, че има. Той знае. Той знае всичко.

– Ами попитайте Го.

– Невъзможно. Не мога да Го безпокоя за дреболии... Седнете, мистър Арлингтън.

Но вместо да седне Александър продължи нервно да се разхожда напред-назад.

– Заявихте ми, че тук ще са чувствавам щастлив и умиротворен, нали?

– Абсолютно – убедено каза Михаил.

– Как ще се чувствавам щастлив и умиротворен, ако не знам кой ме е убил?

– Не разбирам какво значение има това, мистър Арлингтън.

Като едва се съдържаше, Александър отново седна в позлатеното кресло.

– Сър – започна той по-спокойно, – какао пише за моята професия в картотеката ви?

– Били сте писател, автор на истории за различни тайнствени случаи.

– Правилно. Псевдонимът ми е Слейд Саундърс. Написал съм седемдесет и пет криминални романа и над дузина от тях впрочем бяха екранизирани, и толкова разкази, че е трудно да бъдат преброени. Това говори ли ви нещо, сър?

– Боя се, че не.

– Нима не разбирате? – Александър за малко отново да избухне. – Ето. седя тук, аз, човекът, който в продължение на двадесет години отговаряше на въпроса „Кой е убиецът?“, и ето че сега... сега!... самият аз съм убит и не знам кой е убиецът!

Архангелът се усмихна.

– Сега май разбрах, мистър Арлингтън. Но сведенията, които ви интересуват, тепърва ще постъпят при нас. А дотогава, ако проявите търпение и самообладание...

– Трябва да знам кой ме е убил – настоя Александър. – Не мога да бъда щастлив, докато не го науча. Да ме убият с нож в гърба! Невероятно!

– Успокойте се, мистър Арлингтън – опита се да го утеши архангелът. – Не бързайте. Запознайте се с тукашните порядки. Ще видите, че възможностите ни да ви удовлетворим са просто...

– Не желая да видя – Александър тежко се отпусна в креслото и заби поглед в пода. – Изобщо нищо не желая да гледам.

– Мистър Арлингтън!

– Лъжа! Всичко е лъжа. Щастлив и умиротворен ли! Аз съм нещастен. Едни нещастен човек!

– Тук не можете да бъдете нещастен – в гласа на Михаил се долавяше лека паника. – Това е абсолютно недопустимо. Тук можете да бъдете единствено щастлив. Та вие се намирате на небесата!

– Нещастен съм!

Архангелът стана. Едрите му боси стъпала леко пошляпваха по прекрасния мраморен под.

– Това е безсмислица – измърмори той няколко пъти. – Абсурдно! Мистър Арлингтън, може би, може би ще вземете думите си назад?

– Нещастен съм – настояваше Александър и наистина изглеждаше такъв.

– Ще се наложи да отида при Него – измънка Михаил. Неговият вид също бе нещастен. – Наистина ще се наложи. Но Той е толкова зает днес... От друга страна, ако Той научи, че тук има човек, който не се чувства щастлив, уверен съм, че мен ще изкара виновен. Виждате ли, мистър Арлингтън, аз съм шеф на отдела и цялата отговорност лежи на моите плещи.

– Нещастен съм.

Архангелът се намръщи и отново започна да се разхожда из помещението. От време на време през отворения прозорец долитаха нежните звуци на музика и смях. Но тук, в тази стая Александър Арлингтън не се чувствуваше щастлив.

Неочаквано лицето на Михаил се проясни. Върна се при бюрото ся и седна.

– Мистър Арлингтън, ами вие сте автор на криминални произведения – с оживление каза той. – Нали сте се прославили именно с това, че изключително умело сте измисляли всякакви там улики и уловки за убийците?

– Да.

– Ето какво ми хрумна – продължи Михаил. – Това, разбира се, е в разрез с правилника, но ситуацията не търпи отлагане. Как смятате, бихте ли се справили с проблема, ако ви позволят да се върнете на Земята?

– Е, струва ми се, че...

– Това е максималното, което мога да сторя за вас – сурово каза Михаил.

– Мога, разбира се, да опитам. Но как?

– Много просто – прекъсна го Михаил. – Сега вие съществувате във Вечността, която абсолютно не зависи от Времето. Та така, ще повторим определен период от Време... е, да речем един ден. Ще се върнете на Земята и отново ще изживеете последния ден от

вашия земен живот. Я да видим... Да, така! Умрели сте точно в полунощ. На свое разположение имате цял ден – от момента на събуждането ви до полунощ.

– Само едни ден – намръщи се Александър. – Не разполагам с кой знае колко време.

– Е, ако не желаете да опитате...

– Съгласен съм – бързо каза Александър.

– Кога мога да започна?

– Още сега. Но първо, мистър Арлингтън, искам да ви предупредя. Този последен ден от живота ви вече е внесен в Книгата, така че от техническа гледка точка той не може да бъде променен. Вие обаче можете да направите известно разследване, да извършите нещо, което тогава не сте правили – в онзи последен ден от живота ви... Мога да внеса в Книгата незначителни поправки, но ще ме поставите в затруднено положение, ако трябва да правя сериозни изменения.

– Но...

– Просто трябва да се постараете да не промените много нещата. Няма да е трудно. Не забравяйте, че ви оказваме услуга, която рядко правим на смъртен.

– Пророчески дар! – възкликна Александър.

– Да. Длъжен съм обаче да ви напомня, мистър Арлингтън, че ще трябва да се покорите на неизбежното – отново да бъдете убит.

Радостта в очите на Александър угасна.

– Тоест мен отново ще ме убият с нож в гърба?

Архангелът кимна.

– Така е записано в Книгата – каза той и гласът му прозвуча като камбанен звън. – Да не би да размислихте?

– Не... Готов съм на всичко. Искам да узная кой ме е убил.

– Прекрасно, мистър Арлингтън. Желая ви успех. При нас е задължително душата на всеки да е щастлива.

– Благодаря – навъсено отговори Александър и излезе през златната врата...

* * *

...и се събуди в собственото си легло, в спалнята в мрачния и пронизван от вятъра дом, в който един автор на загадъчни истории, както открай време беше убеден, би трябвало да живее. Старинният часовник в хола, останал още от дядо му, удари дванадесет часа. Броеше ударите и за миг, докато се разсъни напълно, се ужаси – стори му се, че вече е полунощ. Слава богу, слънцето отвън си пробиваше път през спуснатите щори. За един преуспяващ

писател обедното време е напълно подходящо за ставане. Само че му оставаше съвсем малко време...

На вратата настойчиво се почука.

– Влезте – откликна Александър.

Вратата се отвори и се появи секретарят му Толбърт.

– Пощата пристигна – обяви той.

– И какво има в нея?

– Писмо от Фентън. – Толбърт беше мършав и старателен тридесет и пет годишен мъж. Рядко се усмихваше, но сега лека усмивка играеше на устните му. – Отворих го, като мислех, че това е поредното делово писмо. Най-добре е сам да го прочетете.

Александър взе писмото.

„Скъпи Алекс – започваше то, – трябва да бъда откровен с теб. Да си призная, с известни съмнения издадохме последния ти роман „Убийството на манекена“. Възможно е и той да има успех, но ако това се случи, единствената причина ще бъде твоето име и репутация. Честно казано, тук сме на мнение, че вече не те бива. Всяка следваща твоя книга е по-слаба от предишната. Нима вече съвсем си се изчерпал? Може би ти е нужна една продължителна почивка. Тъй като имаме сключен с теб контракт за следващите ти пет романа, ние не на шега сме

разтревожени. Ето защо искам да обсъди с теб съвместната ни работа. Пристигам в четвъртък сутринта с влака, който тръгва от тук в девет. Твой Уолтър Фентън.“

Толбърт продължаваше да стои край леглото му.

– Имам предложение – каза той.

– Има си хас да нямате – с раздражение каза Александър.

– Фентън ви предлага да си починете. Съгласен съм с него. Но докато си почивате, читателите не трябва да бъдат лишавани от тайнствените истории, написани от знаменития Слейд Саундърс.

– Какво искате да кажете? – Александър буквално изхвъркна от леглото.

– Аз – спокойно отговори Толбърт – ще продължа да пиша романи под псевдонима Слейд Саундърс. Фентън нищо не бива да подозре. Читателите също.

– Читателите! Вие да не би да си въобразявате, че ще съумееете да имитирате стила ми?

– Мога да направя повече, вместо просто да имитирам стила ви, Александър. Мога да го подобря.

– Вие сте нахален... самонадеян човек...

– Необходимо ли е да ви напомням, Александър, колко огромен е приносът ми в

последните ви романчета? Аз разработвах сюжета, правех поправки, преписах...

– Марш оттука!

– Александър...

– Уволнен сте!

– Никога няма да успеете да намерите човек като мен. Нещо повече, без мен никога няма да успеете да завършите поредния си роман.

– Събирайте си багажа, Толбърт, и потегляйте, иначе ще ви изхвърля!

– Ще съжалявате.

С тези думи Толбърт напусна стаята.

Да, точно така започна последният ден на Александър. С писмото от Фентън и с кавгата им с Толбърт. Колко странно се чувства човек, когато точно повтаря думите и постъпките си! Сякаш всичко това вече е ставало преди, насън...

Тази мисъл поразя Александър. Насън? Ами ако целият му разговор с архангела е бил само сън? Телефонът иззвъня и прекъсна интересните му мисли. Беше до леглото му и Александър машинално вдигна слушпката.

– Ало?

– Михаил се обажда.

– Какво? А-а... е, да... Откъде звъните?

– Не ви ли се струва, че въпросът ви е неуместен, мистър Арлингтън?

– Какво... желаете?

– Просто проверявам успешно ли пристигнахте. Е, как вървят вашите работи?

– Дайте ми поне шанс, сър. Аз още не съм започнал.

– Хайде де, време ви е да се захващате за работа, мистър Арлингтън. Засега чао.

– Довиждане.

И тъй всичко се изясни. Не е било сън и следователно е време да се залови за работа. Само че как се работи, когато някой непрекъснато ти се бърка...

През следващия половин час Александър бе зает с бръснене и обличане. Мислеше си за Толбърт – за срамежливия, плах Толбърт, който от всички възможни дни избра точно днешния, за да си покаже зъбите. За Толбърт, който се домогваше до името и репутацията на Слейд Саундърс, най-скъпото, което Александър притежаваше. Толбърт, разбира се, имаше мотив за убийство.

А какво следваща нататък?

Александър откри, че не помни. Той трябва да бъде убит в полунощ в кабинета си с ножа за отваряне на писма с дръжка от слонова кост... Помнеше само това. Би следвало да получи повече сведения от този архангел.

От друга страна, така може и да е по-добре. Като знаеш всяка подробност, ти става някак страшничко. А и ръцете ти са вързани.

Александър слезе долу и усети глад. В столовата го очакваше готвачката Ани, която му бе приготвила обичайната закуска. Докато му сервираше, Александър изучаваше широкото и неизразително лице. Освен Ани в къщата работеше и дъщеря ѝ Агнес като камериерка на жена му. Но нито Ани, нито Агнес имаха някаква причина да го убиват. А и всяка вечер се прибираха в къщи. Александър реши, че спокойно може да ги изключи.

– Побързайте със закуската, мистър Арлингтън – каза Ани и му сервира обичайното бъркано яйце. – Трябва навреме да приготвя обед, тъй като ще имаме гост.

– Кой ще идва?

– Мистър Армбрустър.

Сега си спомни! Това също стана тогава. Армбрустър беше едър млад мъж с тъмна къдрава коса...

– Добро утро, скъпи.

Мимолетната студена целувка по лявата буза го накара да се обърне. През ума му мигновено премина една мисъл – целувката на Юда. Но любезно каза:

– Добро утро, Ариел.

Александър за няколко секунди забрави да се храни – разглеждаше жена си. На двадесет и осем е, почти два пъти по-млада от него. Красива, тъй като той можеше да си позволи да има млада и красива жена. Светлоруса, стройна, изящна – създание, изтъкано от светлина и въздух. Неговата Ариел.

– Значи мистър Армбрустър ще обядва с нас?

– Имаш ли нещо против, скъпи?

– Да, имам. Не съм съгласен този млад атлет без стотинка в джоба да се шляе из дома ми и да зяпа жена ми.

– Боже, какво развнтено въображение имаш, скъпи!

– Успя ли да спи вече с теб?

– Разбира се. че не.

– Лъжеш, скъпа. Вчера всичко видях.

Александър Арлингтън се изненада от себе си. Сега, когато думите бяха казани, изведнъж си спомни... Всичко това вече бе ставало.

– Видях ви, скъпа моя, в беседката. И мога да добавя, че не бях кой знае колко шокиран. Пък и вие не бяхте особено предпазливи.

Ариел пребледня и седна.

– Учудена ли си, скъпа моя? А сега, ако ми позволиш, ще ти съобщя някои неща. Нямам нищо против младия мистър Армбрустър да

дойде на обед. Нещо повече – предполагам, че след обедата ти ще трябва сериозно да си поговориш с него. Можеш да му кажеш, че знам всичко. След което ще ви се наложи да вземете решение. Лично ти имаш две възможности. Първата е да ме напуснеш и да заминеш с Армбрустър. Той, разбира се, няма пукната пара, но не разчитай, че ще финансирам вашия флирт. Само че, когато полугладният живот с Армбрустър ти омръзне, не си въобразявай, че ще можеш да се върнеш тук. Втората е да останеш при мен. В този случай ще изисквам от теб вяност и лоялност, а мистър Армбрустър нека другаде да флиртува.

„Е, какво – помисли си длександър, – с Армбрустър като че ли свършихме. Ариел не е от жените, които могат да карат само с любов. Твърде дълго е живяла в разкош.“

Но ето че – разбира се, вчера вече бе предявил същия ултиматум – му хрумна нова мисъл.

Ами тук изникваше нов мотив за убийство. Според завещанието Ариел получаваше половината от солидното му състояние, което бе натрупал с писателска дейност. Ако Армбрустър го знаеше, би могъл да предпочете богатата вдовица пред бедната и изпъдена съпруга. Или, ако самата Ариел

страстно желяеше да бъде с този млад мъж...

– Ще обядваш ли с нас? – междувременно попита Ариел.

– Май не – величествено отговори Александър. – Ще ви преча. Освен това току-що закусих. И имам важна работа.

Тя напусна стаята и Александър проследи с очи елегантната ѝ фигура. После бързо довърши закуската си и се отправи към кабинета – мястото, където е станало убийството.

Влизайки в собствената си килия на смъртниците, Александър изпита известен благоговеен страх. Щорите бяха спуснати и в стаята цареше полумрак. Александър със свито сърце вдигна щорите и се огледа.

В кабинета му имаше писалище – масивна мебел от червено дърво. В онази нощ несъмнено е седял в креслото зад писалището. И вероятно е дремел както обикновено, с глава, подпряна на ръцете. Съвсем удобна поза. А до него е лежал ножът за отваряне на писма. Внимателно го вдигна, като почти очакваше да види по острието засъхнала кръв.

Разбира се, там нямаше такова нещо... засега.

Ножът не беше най-удобното оръдие за убийство, помисли си Александър. Дръжката

му е към четири инча – от гладка и масивна слонова кост, която отлично би запазила пръстовите отпечатьци, ако убиецът не проявеше нужната предпазливост. Острието бе още по-дълго и не особено наточено, върхът също бе затъпен. Въпреки това ножът спокойно, ако ударът е силен и точен, би могъл да пронизе сърцето на човек.

Александър потръпна.

Мислите му бяха прекъснати от почукване на вратата. Чукащият влезе, без да чака покана.

– Зает ли сте, вуйчо Александър?

– Не, не. Влез, Ендрю.

Ендрю, без да спре, сърчно подскочи на един крак и седна на писалището. Под неговата тежест якото съоръжение жално изскърца. Потъналите в тлъстини очички го гледаха през дебелиите лупи на очилата.

– Как сте във финансово отношение, вуйчо?

– Този път колко? – попита Александър Арлингтън.

– Петстотин.

Александър се облегна на въртящото се кресло и внимателно огледа телесата, яхнали писалището му.

– Миналия път, Ендрю, ти казах, че повече нямам намерение да плащам дълговете ти. Във всеки случай дотогава, докато сам не

стъпиш на краката си, не си потърсиш работа. Така че отговорът ми, Ендрю, е не.

– В отчаяно положение съм, вуйчо.

– Това си е твоя работа.

– Какво да правя?

– Това също е твоя работа.

– В такъв случай ще ми се наложи да извърши нещо... неопикуемо.

Думите му накараха Александър да изтръпне. Разговорът им, както кавгата с Толбърт и препирнята с Ариел, беше ставал веднъж, по-рано. И Ендрю наследяваше втората половина от състоянието му, защото Александър го обичаше – просто беше единственият му роднина. И ето че сега този безделник имаше нужда от пари.

Още един мотив за убийство.

– И какво може да бъде това неопикуемо нещо, а, Ендрю?

– Не знам. Но ако не ми помогнеш, каквото и да се случи, ще стане по твоя вина.

Шишкото се изсули от писалището, премина през стаята и излезе. Въпреки огромните си размери Ендрю не бе лишен от известна грация и подвижност. Странно, че по-рано никога не беше го забелязвал.

Неочаквано слънчевата светлина му се стори особено привлекателна. При това в кабинета не се чувствуваше добре.

Реши, че има нужда от чист въздух и да поразмисли.

В парка вместо очакваното уединение срещна Хари. Старият Хари беше градинар, пазач – всичко му идеше отръки. Беше и шофьор, а вечер, когато Ани и дъщеря й си отиваха, изпълняваше длъжността портиер. Освен това Хари бе бивш затворник. С което беше особено ценен за Александър. Под влияние на алкохола, който работодателят му осигуряваше, Хари често си припомняше своите „подвизи“ в престъпния свят, повечето от които Александър записваше. Някои от „подвизите“, както ставаше ясно от подтекста, така и бяха останали неразкрити. Без съмнение за залавянето на Хари поне в десет града бе обявена награда.

В момента Александър не бе в настроение да търси тема за сюжет. Но Хари бе намислил нещо.

– До мен достигнаха някои слухове, мистър Арлингтън.

– Какви?

– За романчетата ви.

– Романчетата ми ли? Какво си могъл да чуеш за тях?

– Че май повече няма да ги бъде.

Аха, очевидно това бе дело на Толбърт! Вероятно вече цялата къща знае, ако не пълния текст, то поне главното от писмото на

Фентън. В такъв случай и Ариел. и Армбрустър знаят. Ендрю – също.

– Какво ви засяга това, Хари? Страх ви е да не загубите работата си ли?

Старецът с присвити очи го изгледа.

– Бачкането не ме тревожи – отговори той.

– Но се сетих за всички ония истории, дето ви ги разправях, мистър Арлингтън. Докато си пишехте романчетата, всичко си беше о'кей. Ама сега, когато вече май няма да ги бъде, току-виж сте ме наклепали пред ченгетата.

– За какво ми е това, Хари? Какво ме интересува миналото ви? Вие се поправихте и сега честно си изкарвате хляба.

– Много им пука на ченгетата от това.

– Е, във всеки случай нямам никакво намерение да съобщавам на полицията каквото и да било... Хари, да не би да не ми вярвате?

Беше очевидно, че не му вярва. Старецът се обърна с гръб към него и отново се залови за парцала. Движенията му бяха силни, бързи и точни. А лицето – намръщено и мрачно.

Отново го споходи странното чувство, че това вече се е случвало. Беше открил още един потенциален убиец в собствения си парк...

Александър се върна в кабинета си и рухна в креслото. Защо, когато за пръв път

бе преживял последния ден от живота си, нито веднъж не бе обърнал внимание на тези факти? Как така не бе разбрал, че го обкръжават хора, за които неговата смърт е изгодна? Всички в къщата освен старата Ани и дъщеря ѝ имаха мотив да го убият. И очевидно поне един от тях е набрал куража да го стори.

Телефонът извънтя и Александър машинално вдигна слушалката.

– Михаил се обажда.

– А... добър ден.

– Добре ли сте, мистър Арлингтън? Гласът ви не звучи много бодро.

– Ужасно съм разстроен, сър.

– От какво?

– С изключение на две жени, които слугуват в къщи и не живеят при мен, всеки, който живее под моя покрив, би се радвал да ме види мъртъв.

– Е, не си струва да се разстройвате, мистър Арлингтън.

– Така ли мислите?

– Щом сте разбрали колко малко хора желаят присъствието ви на Земята, можете да не съжालявате, че ще се върнете тук, при нас.

– Хм. Май сте прав.

– Безпокои ли ви още нещо, мистър Арлингтън?

– Честно казано, да, сър. Не съм открил нито една улика.

– Продължавайте да търсите.

– Там е работата. Разбирате ли, в моите романи, както и в живота впрочем, до момента на убийството няма никакви улики. Убиецът обикновено оставя никакви следи в момента на извършването му. Какво да правя?

– Скъпи мистър Арлингтън, повярвайте ми, и аз не знам. Трябвало е да помислите за това, преди да се върнете на Земята.

– Да, прав сте. Така е.

– Боя се, че ще ви се наложи да чакате до полунощ. До скоро среща.

Александър си направи коктейл. Беше четири часът. Една трета от отпуснатото му време бе изминала. Взе намръщен чашата в ръката си и се приближи до прозореца. На небето се бяха появили дъждовни облаци.

Идеална нощ за убийство.

И в този момент – чиста случайност, – както стоеше пред прозореца и отпиваше от коктейла си, видя жена си и Армбрустър. Атлетично сложеният млад мъж я целуваше.

И точно в този момент Александър Арлингтън взе решение.

Той не запокити чашата, нито я строши в юмука си, както на негово място би сторил някой по-емоционален човек. Вместо това

продължи да стои край прозореца и да отпива от коктейла, докато Армбрустър целуваше жена му. Най-сетне у Александър съзря план.

– Ани – обяви той, – заедно с нас ще вечерят мистър Армбрустър, Толбърт и моят племенник. Кажете на Хари, че той ще сервира.

На горния етаж завари Толбърт, който си събираше багажа.

– Оставете куфара, Толбърт.

– Казахте ми, че съм уволнен – мрачно отговори секретарят.

– Наистина сте уволнен. Но искам да останете до утре. Може да ви е от полза, момчето ми.

Ендрю се наслаждаваше на следобедния сън, когато Александър го събуди, като го разтресе за рамото.

– Ако имаш никакви планове за тази вечер, отмени ги. Налага се сериозно да си поговорим. Може да се окаже изгодно за теб.

След което Александър отиде в парка.

– Съжалявам, че не можах да обядвам с вас, Армбрустър – каза той на човека, който пред очите му бе целувал жена му, – но бих желал да вечеряте с нас.

Красивото лице на Армбрустър изрази учудване, въпреки това измърмори, че е поласкан. А Ариел направо зяпна.

Александър удовлетворено се усмихна. Само планът му да успееше...

Вечерята бе определена за седем и половина. Когато Ани и дъщеря ѝ си тръгнаха, вече се бе стъмнило.

На масата Александър беше единственият човек, който ядеше с апетит. Останалите се хранеха машинално – мислите им бяха заети с друго. Ариел често хвърляше погледи към Армбрустър, на които той отвърщаше. Лицето на Толбърт представляваше мрачна маска. Обикновено Ендрю имаше отличен апетит, но тази вечер явно не бе във форма. Всички скришом наблюдаваха Александър.

Вечерята завърши малко след девет. Александър се изправи и се усмихна.

– Чакам ви в моя кабинет след час. Ще имаме малко тържество – нещо като прощална вечер.

Това загадъчно съобщение смая всички. Александър, доволен от себе си, се изкачи в спалнята си и се зае да си стяга куфара. Едва успя да сложи два чифта чорапи, когато телефонът зазвъня.

– Михаил се обажда.

– Очаквах, че ще ми позвъните.

– Настроението ви през последните няколко часа значително се промени.

– Да, промени се...

– И закъде сте се запътили с този куфар?

– Предстои ми дълго пътешествие, нима не е тъй?

– Втори чифт чорапи тук няма да ви е нужен, мистър Арлинггън. Тук снабдяваме с всичко необходимо.

– Шпионирате ме.

– Нямам нужда да ви шпионирам.

– Сър, нали не се безпокоите, че бих могъл да ви надхитря?

Отговор не последва – в слушалката цареше абсолютна тишина. Но този факт сам по себе си бе красноречив отговор. Архангелът несъмнено се безпокоеше. А щом се безпокоеше, че може да бъде измамен, значи измамата бе напълно възможна! Александър продължи да си събира багажа, като от време на време се подсмиваше.

Положи в куфара дрехите, които ще му трябват в близките няколко дни, четка за зъби и самобръсначка. После отиде при вградената каса и извади оттам няколко долара, които винаги държеше за всеки случай. От тоалетното шкафче извади автоматичния си пистолет и провери дали е зареден. Пистолетът беше зареден. Ще ми послужи, реши Александър, като допълнителна гаранция.

Но не слезе долу след час, както бе обещал. Искаше му се да ги накара да

почакат, да се изнервят. Знаеше, че ще го дочакат. Особено убиецът – не му оставаше нищо друго, освен да чака. Александър прекара известно време в креслото, като дръпваше от лулата и съставяше планове за бъдещето си.

Едва в единадесет без четвърт слезе долу с куфара и се присъедини към жена си и гостите. Те, както и очакваше, бяха доста изнервени. Лицето на Толбърт бе зачервено, очевидно не бе пренебрегнал бара в кабинета му. Ендрю седеше в тъмния ъгъл и надуваше бузи като шопар. Ариел и Армбрустър бяха седнали на канапето предизвикателно близо един до друг. Стариат Хари седеше мълчаливо в хола и Александър го покани в кабинета. После заключи отвътре и седна зад писалището с лице към тях.

– Някой от вас – започна той – да е забелязал нещо странно в днешния ден, който изтича точно след час и десет минути?

Личеше, че не го разбраха. В продължение на няколко секунди единственият отговор беше нестихващото барабанене на дъжда и една случайна гръмотевица.

– Не разбирам за какво говориш, Александър.

Жена му. Тя стана от канапето и направи крачка по посока на писалището. Той студено

я изгледа. Беше с вечерна рокля – порядъчно разголена нагоре и плътно, като чорап, прилепнала. В чест на Армбрустър, разбира се.

– Седни, скъпа, и не се вълнувай. – Нещо в гласа му я накара да отстъпи. – Пък аз се надявах, че ти за разлика от другите ще забележиш. Ти, с твоята женска интуиция.

– Какво трябва да забележа, Александър?

– Нима не почувствува нещо странно в днешния ден? Нямах ли усещането, че всичко, което вършиш и говориш, някак ти е познато? Че вече веднъж си вършила и говорила същото преди?

Беше напълно ясно, че всички са на мнение, че той е пиан, или ги разиграва.

– Миналата нощ – продължи Александър с усмивка – бях... е, може и да не е било миналата нощ. Никой не би могъл да каже със сигурност как тече времето във Вечността. Но аз бях там, Горе, не за дълго, така че най-вероятно всичко да е станало миналата нощ. Снощи съм бил убит.

Ариел сподавено извика.

– А, това опресни ли паметта ти, скъпа?

– Паметта ми ли?

Слисването й изглеждаше напълно искрено. Александър хвърли поглед към останалите, които също го гледаха втрещено. И им разказа всичко. Разказа им за Михаил и

за това, защо се е върнал. Слушаха го, като от време на време се споглеждаха.

Когато разказът му свърши, Ендрю каза:

– Вуйчо Алекс, ти напълно си откачил. Трябва да идеш на лекар!

– Фентън ви обясни, че вече не ви бива – откъстително заяви Толбърт. – Но той не е подозирал дори колко е прав.

– Това е някаква лудница! – избухна Армбрустър и стана от канапето. – Тръгвам си.

– Я седайте – повиши глас Александър и извади пистолета.

Всички седнаха. И в този миг зазвъня телефонът.

Александър вдигна слушалката и гласът от другата страна започна без предисловия:

– Какво сте намислили, Арлингтън?

– Стар номер, сър – бойко отговори Александър. – Използува се в много криминални романи. В последната глава детективът събира всички заподозрени в една стая. Там им излага своите изводи и обикновено убиецът или си признава, или се издава. Поправката в картотеката ви, сър, няма да е голяма.

– Добре, вярвам ви, Арлингтън. Но разрешете да ви напомня, че ви остава само половин час.

– Очевидно – отбеляза Армбрустър, когато Александър затвори телефона – това ще да е самият архангел.

– Да – отговори Александър.

Армбрустър млъкна като попарен.

– Напомниха ми – продължи Александър, – че времето ми изтича. Ето защо ще премина от разказа, на който, както ми се струва, никой от вас не повярва, към фактите, които са неоспорими. В тази стая освен мен има петима души. И петимата имат солидни причини, за да желаят смъртта ми. А един или една от вас я желае тъй силно, че ще рискува да ме убие.

Ето го милия ми племенник Ендрю, който до уши е затынал в дългове. Единствената му надежда да се сдобие с достатъчно количество пари и да стане платежоспособен е да получи своята част от завещанието, което за съжаление направих. Парите са му необходими веднага, но ако умра и съдът потвърди завещанието, кредиторите му без съмнение ще станат по-търпеливи.

А ето и Толбърт, бившият ми секретар. Толбърт си мисли, че ако аз напусна сцената, той ще е в състояние да продължи кариерата на Слейд Саундърс. Утре пристига моят издател и на Толбърт му се открива прекрасна възможност – стига само да съм мъртъв.

Сега да вземем Хари. Хари се страхува, че ще го издам на полицията, щом престана да пиша и да имам нужда от неизчерпаемото му минало.

Накрая – скъпоценната ми женичка и нейният приятел мистър Армбрустър. Ариел би ме напуснала и по-рано, ако мистър Армбрустър имаше пари. Ако тя получи половината от моето състояние, те ще могат да си позволят да живеят така, както тя е свикнала. Ето защо всеки от тях може да реши, че играта си заслужава риска.

– Доста ти е мрачно настроението днес, вуйчо Алекс – с умиротворителен тон каза Ендрю.

– Да, мрачно е, скъпи ми племеннико, и все пак положението е точно такова. Ето тук лежи ножът ми за отваряне на писма. Предполага се, че ще заспя, седнал зад писалището. Точно в дванадесет часа убиецът – един от вас петимата – ще вземе този нож и ще го забие в гърба ми.

Толбърт беше затаил дъх. Ситуацията въпреки настроението му го бе завладяла.

– Да предположим, Александър – каза бившият секретар, – че всичко разказано от вас тук е истина. Да не би вие действително да се каните да заспите на писалището, за да дадете възможност на убиеца?

– Разбира се, не, Толбърт. Съгласете се, сега, когато знаем, че ще бъда убит, ще ми е доста трудно, да не кажа невъзможно, да заспя.

– Но в такъв случай не е възможно убийството да стане точно както първия път.

– Именно, Толбърт. Схванахте самата същност на проблема. Убийството вече не може да стане по същия начин. Трябва да има известна разлика. Но ако си спомняте, архангелът ми беше казал, че е готов да направи малки поправки в картотеката си.

Сега вече всички го слушаха със затаен дъх.

– Но, Александър – продължи Толбърт, – не ми е съвсем ясно как се каните да изведете докрай този шедевър на дедуктивното изкуство. Нали в нашите романи – е, във вашите по-скоро – първо се извършва убийството, убиецът оставя улики и едва след това на сцената излиза детективът. А в този случай откъде да започне той? Да вземем за пример ножа за писма – на него отлично биха се запазили пръстови отпечатаци, но убиецът не може да ги остави до момента на убийството, а тогава вече ще е късно за вас.

– Възхитен съм от вас, Толбърт! Виждам, че не напразно съм ви учил. Трябва да си призная, че точно тази трудност не бях

предвидил, когато се захванах с разследването. Как да разкрия убийството, преди да е извършено?

– Остават ти само петнадесет минути, вуйчо Алекс – развълнувано съобща Ендрю.

– Да не би да се надявате, че някой ще си признае, преди да е свършил работата?

Въпросът зададе Хари.

– Не е изключено – спокойно отговори Александър, – макар че аз, разбира се, не разчитам на това.

– Може би просто имате намерение да си седите зад писалището и да чакате убиецът да се нахвърли върху вас. Ще видите кой е той и любопитството ви ще бъде удовлетворено.

Предположението беше на Армбрустър.

– Едва ли – съвсем дружески възрази Александър. – Това, както ми се струва, изисква смелост, каквато нямам. Да си седя спокойно зад писалището, да усещам присъствието на убиеца зад себе си и да му подлагам хладнокръвно гърба си.

– Тогава не разбирам как може да стане – свадливо запита Ариел.

– Няма нищо чудно, че не разбираш, скъпа, така че ще се наложи да обясня. Виждаш ли, аз имам план. Ще се придържам към условията на сделката ни с Михаил, тъй като той постъпи джентълменски с мен, и ще

седя зад това писалище до полунощ. **Но убийство няма да има!**

Присъстващите не можаха да скрият разочарованието си. Александър отново се усмихна.

– А след дванадесет часа – продължи той – ангажиментите ми към архангела приключват. Убиецът не ще успее да изпълни предназначенията на съдбата, а аз ще живея дълги години. Но сега, когато очите ми се отвориха и ви разбрах що за стока сте, няма да живея повече тук. Както виждате, куфарът ми е готов. Заминавам. След което ще направя нужното, за да ви лиша от наследство – теб, Ариел, и теб, Ендрю. Колкото до моята кариера, намислих да напиша нов роман, в който ще опиша този случай. Убеден съм, че тази оригинална схема ще спаси Слейд Саундърс от забравата, която го грози. Вие, Толбърт, ще трябва да си намерите друго занимание. Колкото до вас, Хари, вие сам ми припомнихте задълженията ми на гражданин.

И Александър се усмихна още веднъж.

Петимата заподозрени мълчаха. Часовникът показваше дванадесет без седем. Хари пръв наруши мълчанието.

– Значи вие, мистър Арлингтън, се каните да ни държите тук на мушката. Естествено никой не е в състояние да ви ръгне с ножа,

докато в ръката ви има пистолет. И при това може би си мислите, че точно спазвате условията на сделката с архангела?

– Не, нямам такова намерение – невъзмутимо отговори Александър, – да ви поставям в безизходно положение с помощта на пистолета. – И за да докаже искреността си, той пусна пистолета в джоба си. – Планът ми е много по-прост и по-приемлив.

– Трябва да ни го разкриете – настоя Толбърт.

– Защо пък не? Ето, аз седя тук, в уречения час и място. Погрижих се всички заподозрени да са с мен. Нима бих могъл поточно да изпълня всички условия?

– Тук има някакво коварство – произнесе племенникът.

– Естествено, Ендрю. Един от вас е убиец. И сега, убиецо, ти имаш само два изхода. Ако желаш, в дванадесет часа можеш да извършиш кървавото си дело, но на светло, под погледите на четирима свидетели, като изключвам себе си. В този случай ти без съмнение ще попаднеш в ръцете на полицията, тъй като ти гарантирам, че тези жалки типове, които седят в стаята, ще се надпреварват да дадат показания срещу теб. Но ти имаш и друг изход – да пропуснеш шанса си да ме убиеш. Тъй като така ще постъпиш ти, а не аз, сметката ми с Михаил

ще е уредена и в дванадесет и една минута аз ще напусна този дом и повече няма да ме видите.

Телефонът яростно зазвъня. Александър вдигна слушалката и сърдечно каза:

– Да, сър.

– Арлинггън, вие сте мошеник!

– Съвсем не, сър. Това е единственият начин да открия убиеца. Нали до убийството не съществуват улики, а след него ще бъде мъртъв. Ако убиецът не посмее да извърши убийство, нали няма мен да обвините за това?

– Много хитро сте го измислили, Арлинггън!

– Благодаря ви, сър.

– Но не е достатъчно умно. Забравяте, че убиецът също може да промени плановете си.

Александър затвори телефона, но на лицето му вече нямаше усмивка. Наистина беше забравил за това. Аудиторията, която внимателно го наблюдаваше, не забеляза смущението му.

– Колко е часът? – попита Ендрю.

– Дванадесет без три минути – отговори Хари, който седеше най-близо до часовника.

Тежка тишина надвисна в стаята. Ариел и Армбрустър бързо се спогледаха. Останалите не изпускаха от очи Александър

Арлингтън. Вече всички вярваха в казаното от него. И убиецът – някой от тях – се готвеше да вземе решение.

Съвсем неочаквано Армбрустър стана от канапето и пресече стаята на път към вратата. Придвижваше се с котешка грация, килимът заглушаваше стъпките му. Александър внимателно го наблюдаваше, с ръка, пъхната в джоба при пистолета. Армбрустър спря до вратата и бързо се обърна.

– Арлингтън е прав в едно – каза той. – Ако убиецът го убие пред всички, те могат да свидетелствуват срещу него. Това ще осигури личната им безопасност. Но да предположим, че убийството бъде извършено така, че другите да не бъдат очевидци? Тогава никой няма да е сигурен кой от нас го е извършил. Истина е, че всеки от нас има мотив и всички ще бъдем заподозрени. Полицията дори може да го представи като заговор и да ни съдят всички заедно. Но да предположим, че полицията не разбере за нашето събиране тук? Тогава всички останали са въвн от подозрение, убиецът си свършва работата и има шанс да се изплъзне, както и преди. Всичко зависи от това, дали ще може да убие Арлингтън така, че никой да не го види.

До дванадесет оставаше само една минута.

– И как убиецът се кани да го направи? – ядно попита Александър Арлингтън и чу собствения си глас да трепери. – Как мога да бъда убит без свидетели в стая, пълна с хора?

Армбрустър се усмихна. Усмивката му беше усмивка на враг.

– Е, това е съвсем просто – отговори той. – Как сте могли да пропуснете тази възможност, мистър Слейд Саундърс, автор на знаменити криминални истории? ВСИЧКО, КОЕТО ТРЯБВА ДА НАПРАВЯ ЗА ЦЕЛТА, Е ДА УГАСЯ ОСВЕТЛЕНИЕТО!

И преди Александър да успее да мръдне, ръката на Армбрустър напипа ключа на лампата. Тъмнината обгърна стаята. Светкавиците, които до момента проблясваха почти без прекъсване, спряха като по поръчка. Дъждът се усили и забарабани по покрива така, че би заглушил всякакъв шум от стъпки.

Убиецът можеше да се движи и да остава невидим!

Александър сигурно все нещо би направил, ако изненадата не го бе приковала към креслото. Той седеше и нямаше сили да помръдне.

Някой застана до него. Нечия ръка натисна главата му към писалището. Така, сякаш е задрямал. Друга ръка – Александър ясно го осъзнаваше – започна да шари по писалището, накрая намери и сграбчи ножа за писма.

Ударът наистина не се оказа много болезнен.

Александър смътно усещаше как ръката, която притискаща главата му, бръкна в неговия джоб и извади оттам носната му кърпичка... Убиецът изтриваше отпечатьците от пръсти по дръжката на ножа...

В главата на Александър се раздаде някакъв звън...

А може би това беше телефонът...

– Добре дошли обратно, мистър Арлингтън! Спазихте графика.

Александър рухна в позлатеното кресло пред бюрото на Михаил.

– Е, добре ли прекарахте, мистър Арлингтън?

– Отново ме убиха.

– Естествено.

– Кой го извърши?

Архангелът избухна в смях, който звънеше и ечеше в това помещение с висок мраморен таван.

– Какво говорите, нали затова се върнахте на Земята, за да разберете. И ето ви отново

тук, мистър Арлингтън, все със същия въпрос. Да не би да се каните да опитате трети път?

– Не. благодаря – уморено отговори Александър. – Само че аз, както и преди, не мога да бъда щастлив. докато...

– Хайде, хайде, нека не започваме всичко отначало – бързо каза архангелът. – Не е ли по-добре малко да си понапънем мозъка, а? Поставете се на мястото на убиеца, мистър Арлингтън. Когато Армбрустър изгаси осветлението, вие бихте ли рискували да отидете при писалището и да извършите убийството?

Александър се замисли, като обхвана глава с ръцете си.

– Не бих изключил възможността това да е капан. Някой би могъл да включи осветлението точно в момента. когато забивам ножа и биха ме уличили на място.

– Съвършено вярно, мистър Арлингтън. Рискована работа. И още една малка задача. Ако вие бяхте убиецът, защо трябва да бъркате в джоба на **жертвата** и да използвате носната кърпа на **жертвата**, за да изтриете пръстовите отпечатьци?

– Бих го направил – отговори Александър – само в случай, че нямам носна кърпа.

– Правилно – кимна архангелът. – А кой от петимата заподозрени най-добре знае, че

вие държите носната си кърпа в левия страничен джоб на самото?

– Разбирам какво искате да кажете, сър! – Александър се оживи.

Архангелът широко се усмихна.

– Е, най-сетне ще можете да бъдете щастлив тук, мистър Арлингтън, нали?

– Съучастникът на Ариел е стоял при ключа – измърмори Александър. – Тя е можела да бъде напълно сигурна, че Армбрустър няма да запали лампите, преди да си е свършила работата. Като потвърждение – Ариел не е могла да има своя носна кърпичка, тъй като на роклята ѝ няма място за такава. Пък и жена ми, предполагам, най-добре знае къде обикновено си държа носната кърпа.

– Точно така разсъждавах и аз.

– Знаете ли, сър, вие самият сте отличен детектив.

Архангелът скромно сведе очи.

– Вече имам известна практика тук – съгласи се той. – Благодарение на кръжока, в който участвувам.

– Какъв кръжок?

– Нима не ви казах, мистър Арлингтън? Виж ти! Ех, ако веднага ви бях казал, сигурно и през ум нямаше да ви мине да се чувствувате нещастен. Ами няма защо да протакаме. Моля да се присъедините към нас. Нека ви запозная с останалите, мистър Арлингтън. Сред тях са Едгар, сър Артър и Г. К. Ч¹..

– Едгар. сър Артър и Г. К. Ч.!

– Разбира се, мистър Арлингтън. А къде според вас попадат всички автори на криминални истории?

¹ Едгар По, Артър Конан Дойл и Гилбърт Кийт Честертън. Б. пр.

Съветника

Фантастичен разказ

А. Саломатов

ЗА РОЖДЕНИЯ си ден Иля получи подарък от баща си компютър съветник.

– Честито, сине! Цени тази дрънкулка, тя има мозък! И винаги се вслушвай в нейните съвети. От всички злини тя ще избере най-малката. Ако в детството си притежавах такъв агрегат, сигурно щях да стана академик. Тази таратайка има логична мисъл. Е, в смисъл, че чивиите ѝ работят отлично. Все пак, така или иначе, това е опитен образец на нашия институт.

Компютърчето беше толкова красиво и приятно на пипане, че Иля, щом го закачи на ръката си, повече не го свали, дори в леглото не се разделяше с него. Наистина, да се спи с него не беше много удобно, затова пък Съветника се отзоваваше на всички мисли на Иля и сипеше съвети. Достатъчно беше Иля да си помисли как да поправи двойката по география и Съветника тутакси избоботи:

– За да се поправи двойката по география, трябва да се научи урокът.

Иля реши да зададе на Съветника потруден въпрос. Той си помисли:

– А как да се науча да летя? – И компютърът се зае дълго и скучно да му обяснява как може да се построи летателен апарат.

Когато на Иля му омръзна да слуша за апарата, той си помисли:

– А какво да направя, за да млъкнеш? – И Съветника отговори:

– Трябва да се отпуснеш и за нищо да не мислиш.

След този съвет Иля заспа.

На следващия ден Иля взе със себе си Съветника в училище. Никой от класа нямаше такава машина и Иля през цялото време демонстрираше на момчетата възможностите на компютъра. За какво ли само не питаха Съветника: и как да се добереш от входа на училището до изворите на река Брамапутра, и как да уловиш снежен човек, и как да постъпиш, ако те нападнат хулигани с гранатохвъргачка. На всички въпроси Съветника отговаряше отегчително скучно и продължително. А после – на Иля може би само така се стори, а може би бе истина – в края на часовете в гласа на

Съветника се появи едва забележимо раздразнение. На мисления въпрос на Иля: „Как човек може да офейка от контролното по математика?“ – Съветника отговори:

– Уроците трябва да се учат, за да не се налага да офейкваш.

След уроците Иля както обикновено тръгна към къщи по дългия път – през парка. Той обичаше да идва тук, защото в парка не беше като на улицата: дишаше се по-свободно. фантазията работеше по-добре, а в дерето, както се говореше, се въдели истински отровни змии. Наистина Иля никога не ги бе виждал, ала снежен човек също така никога не бе виждал и все пак вярваше, че някъде живее един такъв човек, а може би дори и повече.

Крачейки по пътя, Иля изведнъж чу съвсем истински плач. Като разтвори храстите, той пъкна глава в тях и видя едно момиченце. Момиченцето беше съвсем обикновено, с ученическа униформа, но без чанта. Чантата се намираше някъде между земята и небето – едно непознато момче през цялото време се опитваше да я метне на дървото.

Като видя, че момчето хвърля чуждата чанта, Иля помисли:

„Сега ще го науча аз!...“

– Недей – бързо каза Съветника. – Аз вече изчислих: бицепсите му са двойно по-големи от твоите. Първо, разбит нос, второ, откъснати копчета, трето, разговор с мама, четвърто...

– Млъкни – прекъсна го Иля и се промъкна през храстите.

– Къде, къде се вреш? – мърмореше Съветника. А Иля, озовал се на полянката, извика на оскърбителя:

– Ей, ти, върни й чантата!

Момченцето учудено погледна защитника и отвърна:

– Сеа кат те прасна, шъ ти фръкнат ушите!

След тези думи Иля разбра, че намеренията на момчето са сериозни и сбиването няма да му се размине. Едва тази мисъл се мярна в главата му и Съветника изплашено замърмори:

– Какви ги вършиш? Защо е необходимо това? – Но Иля решително, като матадор, вече се отправяше към оскърбителя.

Боят не продължи дълго. Юмруците на момченцето бяха по-големи, но пък смелостта на Иля си каза думата и силите се оказаха почти равни. Боят свърши 2:2. Иля бе с разбит нос и скъсана яка, а противникът му с подута устна и с липсващ джоб. Чантата се върна при своята притежателка, а

Съветника през останалата част на пътя гълчеше Иля:

– Все пак държиш се много безразсъдно. Ти просто можеше да ме разбиеш, това, четвърто, а пето – погледни се на какво приличаш.

Следващите три дни Иля и Съветника живяха в пълно съгласие. През цялото това време за наказание заради сбиването майка му не пускаше Иля да се разхожда. Затова пък на четвъртия ден, в неделя, Иля се наскита до насита наведнъж за цялата седмица. Като излезе сутринта, не се върна чак до вечерта. Понеже изчакваше да се стъмни. Работата беше там, че Иля пак се сби. Но се сби не защото обичаше да се бие, а просто от чувство за справедливост. Когато двамата му приятели отидоха да обядват, Иля също се отправи за дома, но по пътя, на брега на езерото в парка, той видя две момчета. Те лазеха по камъша, търсеха гнезда на патици. Отначало Иля дори не се канеше да се кара с тях. Той само каза на момчетата да не пипат тези гнезда.

– Върви, върви – отговори едното от тях, а другото добави:

– Че иначе!

– Е, какво иначе – каза Иля и помисли: „Мама пак три дни няма да ме пуска навън.“ Тъкмо в този момент се обади и Съветника:

– Да не си посмял – рече той. – Те са двама! Ще те напердашат и ще те овалят в калта.

– Млъкни – тихо каза Иля, но Съветника не млъкваше.

– Какво значи млъкни? Аз съм Съветник. Неприятностите няма да ти се разминат. Ако не мислиш за себе си, то поне за мен помисли. В края на краищата аз искам да живея. Ти живееш вече десет години, а пък аз само няколко седмици.

Но Иля вече се бе приближил до камъша.

– Аз казах ли да не пипате гнездата – отново се обърна той към момчетата.

Съветника излезе прав. Не само че оваляха Иля в крайбрежната глина, но му скъсаха и ризата. И носът му подпухна, а цялата му буза беше раздрана. Наистина и момчетата си го получиха. На единия се наложи да се окъпе с дрехите, а с другия Иля дълго се търкаля по глината. Ту момченцето яхне Или ту Иля него. Така че и тази схватка, може да се каже, свърши наравно. Но на Иля от това не му олекна. На всичко отгоре и Съветника му досаждаше със своите съвети: какво да сложи на подулия се нос, как да се почистят дрехите от глината, какво да каже на мама, за да не се изплаши, и дори как да живее по-нататък.

– Не, Иля – боботеше Съветника, – аз, разбира се, те уважавам, но ти се държиш крайно непредпазливо... Дори вече не зная какво да те съветвам. Все едно не ме слушаш. Може би ще ме оставиш в къщи? Честна дума, изморих се от подвизите ти. Та ти едва не ме утрепа. То добре, че глината беше мека, ами ако всичко това се бе случило някъде на асфалт? Така и ще си отида мърцина!

Дали приказките на Съветника повлияха на Иля, а може би пък страхът от наказанието. Във всеки случай Иля обеща на компютъра, че ще се постарее да не се бие повече.

Вечерта в къщи си изпати. Мама незаслужено го нарече бандит и хулиган. Затова пък татко през цялото време мълчеше. Той само понякога поглеждаше иззад вестника и изхъмкваше. В края на краищата и той си изпати. Мама му каза, че има такива бащи, на които им е все едно как се държат техните синове. След тази фраза иззад вестника се чу едно: „Ммда.“ Това „ммда“ още повече ядоса мама и тя рече:

– Тези бащи, кой знае защо, подаряват на синовете си хулигани скъпи електронни играчки. Сигурно си мислят, че тези играчки ще заменят бащите на тези синове.

Иззад вестника се чу едно: „Хмм.“ А мама не издържа и се разплака.

После всички заедно утешаваха мама. Татко я галеше по косата и се кълнеше, че сега няма да сваля погледа си от Иля. А също и че със собствените го ръце ще зашие скъсаните ризи и изобщо – отсега сериозно ще се заеме с възпитанието на сина. А Иля също обеща толкова много неща, че почти веднага забрави всички свои обещания.

На вечерята всички се бяха помирили. Беше решено да не си спомнят за този неприятен случай, но наказанието, кой знае защо, остана в сила. Иля цели три дни беше длъжен да си стои в къщи.

Вечерта, като си лягаше, Иля се отби в стаята на родителите си да им пожелае лека нощ. В този момент мама стоеше с гръб към него и Иля чу гласа на Съветника:

– Та нима съм му нужен? На него му трябва картечница. Той си пъха носа навсякъде. Така че ви съветвам да ме вземете от него. Сами ме ползвайте. Вие поне, надявам се, няма да почнете да се врите в някоя тупаница.

– Не – каза иззад вестника татко. – Ние прекрасно ще са справим и без твоите съвети, а пък на Иля те могат да бъдат от полза.

– Наистина ли? – попита Съветника. –
Значи няма да оцелея.

Всичко кога да е свършва. Изтекоха и тези три дни. На Иля отново бе разрешено да излезе на улицата.. И той нормално, без всякакви приключения, се разхождаше. Е, обувката му се разпадна от ритника по футболната топка, получи двойка по пеене и домъкна у дома котенцето, което намери в една купчина метални отпадъци, всичко това са житейски подробности. Главното бе, че са прибираше у дома без синини и почти толкова чист, колкото и до разходката. В това отчасти му помагаше Съветника. Щом у него се появи някаква опасна мисъл, и Съветника веднага му напомняше:

– Иля, помни какво обеща на мама. Ако пак се сбиеш, първо – може да ме загубиш завинаги, второ – ще измамиш и себе си, и татко, а трето – е, за третото ще узнаеш след като се сбиеш. Внимавай, аз отговарям за теб с главата си, тоест с микросхемите.

– Ясно – отговаряше Иля и всичко се разминаваше.

Но веднъж, на петия ден ли беше, или може би на шестия, Иля мина покрай съседния двор и видя как три момчета взеха велосипеда на едно първолаче и започнаха да се спускат с него по обраслия с дървета баир. След второто спускане предното

колело на велосипеда започна да се върти и да скърца като несмазана каруца. Първокласникът заплака, а момчетата още повече се развеселиха.

– Спокойно – рече Съветника на Иля, – само спокойно. Те са трима, нищо не можеш да направиш. Ще се повозят и ще му го върнат. Та нали все едно всички не можеш да защитиш?

– Ще го счупят – каза Иля. Като наведе глава, той мина покрай тях, а Съветника се разбърбори:

– Браво, най-сетне умно да постъпиш! Голям пердах щяхме да ядем. Я ги виж какви са яки!

Иля погледна, спря и решително се отправи към момчетата.

– Къде?! – възкликна Съветника. – Та те са трима! Побъркан! Ох, само колко неприятности ще го имаш! Та ти обеща на мама и на татко! Не, аз повече така не мога.

Но вече нищо не бе в състояние да спре Иля. Той знаеше, че е прав, а останалото нямаше никакво значение за него.

– Ай-ай-ай – мърмореше компютърът. – Това е краят, прощавай, аз се самоизключвам.

– Остани си със здраве – каза му Иля и тогава със Съветника се случи нещо необикновено. Той изведнъж се разкрещя:

– Добре! Да става каквото ще! Да свършим и тази работа, все едно ще отговаряме! Значи така, от този отляво с каскета можеш да не се боиш. Слабак е. Сам ще избяга. Този отдясно е по-смел, но е трмав. Внимавай с този по средата, упорит е, може да ти скъса яката. Олеле, колко синини ще имаш!

Иля се прибираше у дома с натежало сърце. Лицето му гореше. Съветника на

ръката му пукаше и се задавяше. От време на време през пращето се чуваше:

– Ас касфах ли ти? Касфах ли тц?

А Иля вървеше и си мислеше: „Какво ли ще стане сега в къщи?“

– Нисто – чу той отново хъркане и пращене, – не се паникьосвай. С мама аз ще се оправям.

Бумеранг

Фантастичен разказ

Тур Оге Брингсвард

ГРИЖЛИВО затвори вратата след себе си и запали лампата в антрето. Постоя около минута, послуша се. В къщата беше тихо. Минаваше два часът. Извади ключа от вътрешния си джоб и отключи долното чекмедже на скрина. Внимателно прибра в него сгънатия широк бял халат с остра качулка. Отви винта, скрепващ големия дървен кръст и мушна двете дъсчици под халата. Затвори и заключи чекмеджето. Бавно раздвижи гръб и се послуша. Тишина... Вяло отмести косата от челото си и пристъпи прага на гостната, насочвайки се към прекъсвача на лампата. Двете щраквания прозвучаха почти едновременно. Първото щракване от ключа на осветлението, второто... Обърна се... Предпазител на стар наган.

Робърт Тиодор Флеминг бавно вдигна ръце нагоре и усети как устата му се пълни със слюнка. Преглътна два пъти. Ръката, която държеше нагана, беше толкова черна, колкото лицето и гъстите къдрави коси.

– Изгаси лампата! – заповяда негърът. – И без нея те виждам.

Флеминг погледна стълбата, която водеше към втория етаж. Негърът тихичко и напевно се разсмя.

– Спят – каза той. – Нищо им няма. Загаси лампата!

Гостната отново потъна в тъмнина, Флеминг се изкашля.

– Само един луд може да мисли, че такова нещо ще му се размине. – Стараеше се да говори спокойно. – Кълна ти се...

Преглътна.

– Господин Флеминг – отговори гласът от тъмнината, – всички убийци са малко луди. Не го ли знаете?

– Какво искаш да кажеш?

– Днес на „Линкълн скуеър“ имаше народно веселие. Беше пълно с народ, имаше песни, духовна музика. Да не би случайно да бяхте там, господин Флеминг? Събранието бе толкова религиозно, поучително!

Флеминг запали цигара и няколко пъти дълбоко и нервно дръпна.

Негърът продължи:

– И всички бяха в широки бели халати. Произнасяха речи. Прекрасни речи, господин Флеминг. Да не би случайно да бяхте там? На такива събрания цари особена атмосфера. Наистина накрая нещо се случи, някакъв чернокож нехранимайко падна и всички започнаха да го тъпчат с крака. Един такъв слабичък, хилав. Изглежда, му стана зле. Намериха се добри хора. решиха да го заведат на лекар И какво си мислите, господин Флеминг – оказа се, че в колата няма място! Седалките били заети. Но когато си милозлив, винаги се намира изход! Вързаха го с дълга връв за колата. И потеглиха. А за да могат другите шофьори да чуват, че колата влачи нещо след себе си, му закачиха за краката празни консервени кутии. Май от ананас – нали, господин Флеминг? Очевидно е бил зле, защото бързаха да го закарат на лекар. И тук като напук – отново беда. Вероятно нещо се повреди в кормилното устройство, защото колата потегли в кръг... и закръжи по площада. А когато най-после се справиха с колата, пациентът, представяте ли си, се оказа мъртъв. Но нали направиха всичко, което можаха. Така ги аплодираха, И на мен ми се прииска да благодаря на тези славни хора. И заточва доход тук посред нощ. Разбирате ли... Вие много приличате на човека, който

вързваше въжето за задния буфер. Такъв солиден, здрав възел... Нали вие го вързахте, господин Флеминг, не греша, а?

* * *

– Къде ме водите? – попита Флеминг след четвърт час.

Можеше и да не пита. Колата, един голям буик, се беше насочила към вертепите и той много добре виждаше това. Личеше си по сградите. Къщите пред очите му ставаха все по-схлупени и овехтели. Нямаше нито алеи, нито паркове. Непрестанна върволица от съборетини. Зловоние. Острата миризма на нечистотии и пот нахлуваше през отвореното странично прозорче и го шибаше по лицето като някакъв стар, прокиснал парцал. Ето че и уличните фенери свършиха, по-нататък се простираше светът на непрогледната тъмнина. Тук белите не идваха, дори полицията рядко надникваше из тези места. Никой не се опитваше да прикрива нищетата, да създава илюзия за благополучие. Нито една кола, нито една фалшива телевизионна антена. Имаше само дъсчени бараки с ламаринени покриви, течаха ручеи с канализационна вода.

Шофьорът включи къси светлини и забави ход. Обърна се към седящия отзад, бутна шапката към тила си и широко се усмихна.

– Пристигнахме – каза той.

* * *

Флеминг се огледа наоколо. Стаята, в която го въведоха, беше мизерно обзаведена: маса, пейка, два стола. Зад масата, въртейки в ръце нож за разрязване на книги, седеше възрастен, облечен в бяла престилка лекар. Голата крушка под тавана хвърляше върху лицето му неправилни сенки.

– Благодаря, Джойс – тихо каза той. – Сега двамата с Ендриус можете да си вървите. Трябва да остана насаме с господин Флеминг. Ще ви повикам, когато ми потрябват.

Двамата негри излязоха. Човекът с бялата престилка помълча около минута. След това внимателно се вгледа в Робърт Флеминг.

– Обвинен сте в убийство, господин Флеминг. Какво можете да кажете в свое оправдание?

Флеминг извърна поглед, приближи се до пейката край стената и седна.

– Отлично знаете, дявол да ви вземе, че тази вечер помагах да линчуват една проклета черна мутра – предизвикателно произнесе той. – Но да се върнем на въпроса. Какво сте намислили?

– Намислили сме да ви накажем.

– Само се опитайте да ме докоснете, кланът ще вдигне във въздуха целия

квартал. Така че внимавайте... я ми кажете как така вие, бял човек, сте се оказали тук, в компанията на тези черни говеда?

По устните на човека с ножа пробягна усмивка, след това спокойно отговори:

– Аз не съм бял. Със смесена кръв съм, а според вас – мелез. А да си мелез – това е най-голямото престъпление. И ме наказаха, ето, виждате ли?

Той поднесе ръце към лицето си и извади очите си. Внимателно ги постави на масата.

– Наказаха ме – повтори той. – Когато крещях от болка, тълпата ликуваше. Спомням си, там имаше много деца. Та нали е много важно от детски години да свикват с това?

Вглеждайки се в празните очни кухни, Флеминг почувствува как по гърба му пробягват студени тръпки. Събеседникът му се усмихна. Това беше горчива усмивка.

– Позволявахме да издевателствувате над нас. Години сме търпели. Нашите лидери твърдяха, че тези изпитания са ни изпратени от бога. Търпение, ни казваха те, имайте търпение. Подложете другата си буза. Молете се за онези, които ви преследват. Простете им, те сами не знаят какво правят. Но от това не стана по-добре. Нашето търпение се тълкуваше като страх. Мислехте, че се страхуваме. А от какво да се

страхуваме? Нима имаме какво да губим, господин Флеминг? Сега сме организирали боен отряд. Омръзна ни да мълчим и да търпим, когато мушкат във вратовете ни запалени цигари, когато минувачите плюят в лицата ни. Омръзнаха ни маршовете на мира и набожните песнопения. Който иска, нека си седи в парковете, автобусите и баровете. Ние избрахме действието. Ще видим как вашият клан ще се оправя с противник, който е решил да отвърща!

Тънката жилеста ръка натисна копчето на звънеца. Вратата веднага се отвори, влезе Джейс.

– Позвънихте ли, господин Буман?

Слепият посочи към Робърт Флеминг.

– Отведете го в чакалнята и помолете Ендрюс да приготви всичко за утре.

Флеминг послушно се остави да го отведат.

* * *

Присъни му се кошмар. Тълпа хилещи се негри, въоръжени с велосипедни вериги и дървени тояги, го гонеше по дълъг коридор с черни стени. По вратите висяха табелки с един и същи надпис: „Само за цветнокожи. За бели – вход забранен...“ Изведнъж пред него също изникна стена. Коридорът се оказа без излаз. Чуваше как преследвачите го настигат.

Сграбчат го... Някой влажно дъхна в лицето му...

Робърт Тиодор Флеминг се събуди с вик и видя сиво мазе с решетка на прозореца.

– Казвам се Ендрюс – каза надвесилият се над него плещест мулат. – Доктор Буман помоли да ви предам това огледало.

Без да разбира какво точно става, Флеминг, още сънен, взе голямото огледало и мулатът с учтив поклон излезе от стаята.

Флеминг поднесе огледалото към лицето си, вяло погледна отражението си и сънливостта мигновено го напусна. Изгърва огледалото и скочи на крака. Ужасен погледна ръцете си: черни. Хвана се за главата и изтръгна кичур черни къдрави коси.

Тресеше го. С треперещи пръсти вдигна от пода огледалото. Не може да бъде.

От огледалото го гледаше лицето на негр.

При падането огледалото се бе пукнало на две и сега правата напречна пукнатина разделяше лицето му на две, така че носът му се бе изкривил до неузнаваемост. Потърка лице. Плю на ръцете си и отново го разтърка. Не, това не беше грим. С всички сили Флеминг метна огледалото към циментовата стена. Парченцата се разлетяха навсякъде, дребни кристалчета се посипаха по краката му. Наведе се над леглото и

изруга. Най-напред тихо. След това още веднъж – силно, неистово. И викът му се замаята между стените и се заудря в тях.

Привечер мулатът дойде отново – този път заедно с Буман. Флеминг лежеше на леглото и гледаше към тавана.

– Господин Буман – каза мулатът, – той си е оскубал почти всичката коса.

– Ще му направим нова – меко отговори слепият.

Ендрюс кимна, Флеминг стана и устреми към него изпепеляващ поглед.

– Какво направихте с мен – глухо промълви той. – Що за маскарад е това?

Буман се усмихна.

– Харесва ли ви?

Ръката на Флеминг се стрелна напред, но Ендрюс го изпревари. Хвана с двете си ръце китката на Флеминг и я превъртя. Премаялял от болка, Флеминг падна на земята. От очите му рухнаха сълзи.

– Проклети мръсници – изплака той.

– Огорчавате ме, господин Флеминг.

Буман запали цигара и бавно пушна през носа си дима.

– Огорчавате ме – повтори той. – Мислех, че имате чувство за хумор. Лично аз предпочитам гротеската. Малко...

– Я млъкни, маймуно безока – просъска Флеминг, отърсвайки панталоните си с ръце.

Ендрюс учудено поклати глава.

– Не бива така да разговаряте с господин Буман – каза той.

– Плюя аз на господин Буман! Кажете ми само какво значи всичко това.

– Това значи – строго каза Ендрюс, – че от днес нататък вие сте такъв, каквито сме и ние.

– Стори ни се, че сте много бледен – обясни му Буман.

– Я стига с тези идиотски шеги!

Отвърнаха му със смях.

– Подръжете го – каза Буман. – Очевидно е време да му се направи инжекция.

Извади от чантата си голяма спринцовка. Флеминг отчаяно се съпротивляваше, но Ендрюс го държеше като в менгеме. Буман бавно се наведе, опипа с пръсти врата на Флеминг и мушна иглата под кожата от лявата страна, един пръст по-високо от адамовата ябълка.

На Флеминг му се зави свят. Опита се да фиксира погледа си в определена точка на тавана. Но таванът се люлееше. Червени топчета танцуваха във въздуха и като рояк се събираха пред очите му. Още и още... Пълчищата червени топчета се сляха в безформена маса, която закри целия свят.

Робърт Флеминг загуби съзнание.

* * *

Те отново седяха в буика. Буман, Ендрюс и Флеминг. Свечеряваше се. Флеминг внимателно отвори очи. Внимателно, за да не забележат, че е дошъл на себе си. Ръцете му бяха вързани, краката – също. Нямаше кърпа в устата си. „Щом излезем на улица, дето има много хора, ще започна да викам“ – помисли си той. Целта на това пътешествие му се струваше съвсем ясна.

Друга кола се изравни с тяхната. В нея седяха две двойки. Девојка с бял пуловер с надпис на колеж свали страничното стъкло и хвърли в буика огризката от ябълка. След това се засмя и им се изплези. Нейните спътници също се хилеха, а момчето зад кормилото притисна буика така, че се наложи Ендрюс рязко да натисне спирачката, за да избегне сблъскването. Флеминг около секунда се колеба, след това бързо се наведе към отворения прозорец до Ендрюс и изкрещя: „Помогнете!“

Нито Буман, нито Ендрюс се опитаха да му попречат. И той веднага разбра защо. Колкото и да се напрягаше Флеминг, крясъкът му беше беззвучен. Гласът му като че ли беше заседнал в гърлото, езикът му напразно се удряше в небцето. Флеминг беше ням. През сълзи виждаше как друга кола ги изпреварва. Момчето на задната

седалка се обърна и им махна с ръце, опрял палци на ушите си.

– Ако беше нужно да ви пъкнем кърпа в устата, щях да се погрижа за това – студено отбеляза Буман. – За глупаци ли ни вземате?

Флеминг се отпусна на мястото си. Лицето му се вкамени. Колата сви към една от централните улици.

– Не се бойте. Не е толкова опасно, колкото си мислите – продължи Буман. – След два часа ще ви мине.

Ендрюс рязко спря колата. Флеминг погледна през прозореца. Малко ресторантче, можеха да се различат танцуващи двойки, от отворената врата се дочуваха хрипливите звуци на музикален автомат.

Ендрюс си погледна часовника.

– Шест и петнадесет – каза той, обръщайки се към Буман.

Слепият кимна и се обърна към Флеминг.

– Имам дъщеря – неочаквано каза той. – Само да можехте да я видите! Казват, че е много красива. Кожата ѝ е в най-модния цвят, учеше в училище за бели. За съжаление преди две години научили за нейния произход. За наказание шест момчета от нейния клас я изнасилили, а едно съобразително момче се възползувало от случая и с нож начертало на гърба ѝ три

огромни букви „K“. Милдред няма и двадесет години, но много добре работи в нашата малка група. – Буман се усмихна. – Тя има същото чувство за хумор като мен. Искам да си спомните за това, когато излезете от колата. Същото чувство за хумор!

Флеминг посърна.

– Ендрюс, Милдред и аз – безгрижно продължи слепият. – Само ние тримата знаем какво очаква нашите пленници. Помните ли Джойс, онзи, който ви доведе вчера? – Ами той е убеден, че отдавна сте убит и закопан в земята. Останалите членове на отряда ще мислят, че сме ви застреляли. Но ние съвсем не сме такива варвари, както ви се струва, и затова...

Ендрюс излезе от колата и отвори задната врата.

– Една минутка, господин Флеминг – каза той подчертано вежливо. – Ще разрешите ли...

Той извади от джоба си малко ножче и започна да реже с него връвчиците. Флеминг с недоумение гледаше спътниците си.

– Да-да – кимна му Буман. – Не е мираж. Ендрюс ще ви освободи и вие ще можете да отидете където поискате!

Флеминг седеше и разтриваше китките на ръцете си. След това нерешително стана и внимателно стъпи на тротоара.

Буман затръшна вратата.

– Да тръгваме – каза той на Ендрюс, който вече седеше на мястото си зад кормилото.

Флеминг ги изпрати с поглед. След това се обърна и закрачи в противоположна посока.

Не успя да стигне далеч. От една открехната врата изскочи момиче, което хвърли в лицето му шепа пипер и го препъна. Ослепен от пипера, Флеминг падна на асфалта. С един замах девойката разкъса роклята до кръста си и падна върху Флеминг. Обезумял от болка, той се търкаляше по тротоара и се опитваше да я отхвърли, но девойката се бе впила в него като кърлеж. Той чу, че тя вика за помощ и като през мъгла различи стичащите се от всички страни хора.

Силни ръце хванаха момичето и накараха Флеминг да седне.

– Мръсен негър – прошепна някой. – Кога най-после ще оставите на спокойствие жените ни?

Флеминг отвори уста и напразно се опита да обясни. Острият връх на нечия обувка улучи врата му, той падна и си удари главата в асфалта.

– Искаше да ме изнасили – ридаше момичето. Флеминг се изправи на колене и дигна ръце, за да са предпази. При това крещеше, но околните виждаха само

неговите гримаси и чуваха нечленоразделни звуци. Върху Флеминг се сипеха удари, той вече престана да ги усеща, но още не бе загубил съзнание. Най-после падна върху асфалта в краката на своите мъчители, вперил в тях изцъклените си очи.

Изведнъж си спомни и разцепените му устни се изкривиха в истерична усмивка.

Спомни се вчерашния „съд на Линч“, как „негрът“ правеше гримаси, сякаш се опитваше нещо да им обясни, но не можеше...

„Те ще ни изстребят! – помисли си. – Ще ни хващат един по един, ще ни превръщат в

чернокожи и ще оставят нашите да се разправят с нас. Ние сами ще се изстребим!“

Когато двама души го вдигнаха и го отместиха на тротоара, Робърт Флеминг започна да се смее. Това беше див, безумен смях, който дотам не приличаше на човешки, че палачите му едва не го изпуснаха.

Продължи да се смее, когато го връзваха за дълго въже към задния буфер.

От другата страна на улицата се показва голям буйк.

И бавно мина покрай тях.

Мариана

Фантастичен разказ

Фриц Лейбър

МАРИАНА беше живяла в тази просторна вила цяла вечност, както ѝ се струваше, когато откри на главния пулт за управление на къщата малък скрит пулт. И през цялата тази вечност ненавиждаше високите борове, които растяха около вилата.

Отгоре скритият пулт представляваше просто чиста алуминиева лента, разположена между редицата копчета за управление на климатичната инсталация и гравитационния контрол.

Първо си помисли, че мястото е предназначено за нови копчета и лостчета, ако недай боже потрябват някога. Празното място се намираше над копчетата за триизмерната телевизия, но под копчетата за управление на работа портиер и роботите прислужници.

Джонатан я бе предупредил да не пипа без нужда главния пулт, докато е в града. Боеше се Мариана да не повреди някакви схеми. Когато прикриващият панел отхвъркна от блуждаещите ѝ по пулта пръсти и мелодично издрънча върху каменния под на вътрешното дворче, тя се уплаши.

След това видя, че това просто е малък продълговат капак от неоцветен алуминий, а на мястото, което той прикриваше, има шест малки лостчета. Обозначено беше само най-горното лостче. До него блещукаше надпис с миниатюрни буквички. ДЪРВЕТА. Лостчето беше в положение ВКЛ.

Вечерта, когато Джонатан се върна от града, тя събра смелост и му разказа за своето откритие. Но това особено не го развълнува или ядоса.

– Разбира се, тук има лостче за дървета – каза равнодушно, като същевременно заповяда на робота да му нареже бифтека. Нима досега не знаеше, че това са радиодървета? Да не искаш да чакам двадесет и пет години, докато пораснат, пък и върху камъка все едно няма да растат. Градската станция предава базисния образ на бора, устройства като нашето приемат този образ и го проектират около къщите. Малко пошло, но удобно.

Като поразмисли, тя срамежливо попита:

– Джонатан, тези борове само призраци ли са? Ако например се сблъскаш с тях, нищо ли няма да усетиш?

– Разбира се, че не са. Те са точно толкова твърди и плътни, както и тази къща, както и скалата под нас. Истински борове и на пипане, и на вид. По тях човек може дори да се покатери. Ако по-често се измъкваше от къщи, щеше да ги знаеш тези работи. Градската станция предава импулси на променливо поляризирана материя с честота шестдесет херца... Впрочем всичко това не е за твоята главица.

Тя се осмели да му зададе още един въпрос:

– Ами защо лостчето за дърветата беше скрито?

– Ами за да не направиш някоя пакост, като го натиснеш. Пък и за да не ти хрумне да променяш дърветата. Би ми било неприятно, да го знаеш, днес да се прибирам покрай дъбова гора, а утре покрай брезова. Обичам постоянството и обичам борове.

Погледна към тях през прозореца за пейзажа в столовата и нещо удовлетворено промърмори.

Преди искаше да му каже колко ненавижда тези борове, но сега размисли и смени темата.

Обаче на другия ден към обяд отиде до скрития пулт, изключи борове и застана до прозореца, за да наблюдава какво ще се случи.

Най-напред нищо не се промени и тя започна да мисли, че Джонатан пак е сбъркал, както често му се случва, макар, че никога не си го признава. Но след това борове започнаха да се поклащат, по стволите им пробягаха и започнаха да проблясват множество бледозелени петънца, после дърветата избледняха и изчезнаха, а на тяхно място остана само ярко светеща точка – като на екран на току-що изключен телевизор. Тази звезда доста дълго се задържа неподвижно, след това се откъсна от мястото си и бързо се устреми към хоризонта.

Сега, когато борове вече не закриваха гледката, Мариана можа да види истинския пейзаж. Плоска каменна равнина се простираше на много мили до самия хоризонт. Върху този сив камък беше разположен техният дом, от същия този камък беше и подът на вътрешното дворче. Накъдето и да погледнеш – все едно и също. Единственото открояващо се нещо беше черният път с двете платна, който пресичаше пустинята.

Тя веднага намрази пейзажа – толкова мрачен и потискащ. Почувствува се самотна. Прещрака копчето за гравитацията до нивото на лунното притегляне и започна да танцува по цялата къща с полузатворени очи, плувайки покрай ниските шкафове с книги в центъра на стаята и над рояла. Тя дори накара роботите прислужници да танцуват заедно с нея, но това не подобри настроението ѝ. Към два часа отиде да включи отново боровете. Всеки случай искаше да направи това, преди Джонатан да се е върнал от града и да ѝ дигне някой скандал.

Но откри, че в колонката от шест малки лостчета са станали някакви промени. Помнеше, че лостчето за дървета беше най-отгоре. Но до него вече не светеше надписът ДЪРВЕТА и то не искаше да се върне в положение ВКЛ. Натискаше лостчето с всички сили, но то дори не помръдваше.

Остатъка от деня прекара върху стълбите на централния вход, вгледана в черния път. През целия ден по пътя не мина нито един пешеходец, не се показва нито един автомобил. Привечер по пътя се зададе кафеникавият родстер (открит двуместен автомобил – б.а.) на Джонатан. Струваше ѝ се, че автомобилът е замрял неподвижно в далечината, после стана ясно, че той все пак

се движи – бавно-бавно като малко охлювче. Обаче тя добре знаеше, че Джонатан винаги кара с много голяма скорост и това беше една от причините, поради която никога не сядаше в колата заедно с него.

Джонатан не се ядоса толкова много, колкото тя се опасяваше.

– Сама си си виновна, вечно се пъхаш дете не ти е мястото – рязко каза той. – Сега ще трябва да викаме майстор от града. Дявол да го вземе, ще се наложи да вечеряме и да гледаме всичките тези камъни! И без това по два пъти на ден ми се налага да минавам през тях.

С треперещ глас тя го попита защо тука е така пусто и няма никакви съседни.

– Ами че нали самата ти искаше да поживееш в глухо и усамотено място – отговори ѝ той. – А колкото до това, че е изоставено, ти дори не би го забелязала, ако не беше изключила дърветата.

– Искам да те обезпокоя с още един въпрос, Джонатан – каза тя. – Второто лостче, което е поставено веднага след първото... Сега там свети надписът ДОМ. Този надпис е включен, пък аз дори не съм се докосвала до него. Мислиш ли...

– Трябва да погледна – каза той, стана от креслото и остави високата чаша за коктейл върху подноса така ядосано, че роботът,

който го държеше, задрънча. – Платил съм с паричките си за истинска къща, а се оказва, че са ме измамили! Въобще от пръв поглед мога да различа кое е радиодом, но ония вероятно са ми пробутали нещо от друга планета или може би дори от някоя друга слънчева система. Ще бъде много мило, ако се окаже, че на мен и още на петдесетина други мултимегадоларови момчета са пробутали еднакви къщи, а ние като глупаци си живеем в тях и си мислим, че притежаваме уникални изделия...

– Но щом като къщата стои върху камък, това не означава ли...

– Това означава само, че този номер още по-лесно може да бъде направен, глупавичката ми.

Приближиха до главния пулт за управление.

– Ето – каза тя и услужливо мушна пръст в скрития пулт...

...Като при това докосна лостчето ДОМ.

Около секунда нищо не се случи, след това бели ивици пробягаха по тавана, стените, мебелите и всичко това започна да се надува и да се пени като студена лава. После изчезна и те се оказаха върху каменна маса, голяма колкото три тенисни корта. Изчезна дори главният пулт за управление. На негово място остана само тънък лост,

щръкнал от сивия камък, а на върха му като някакъв механичен плод се виждаше малкият блок с шестте лостчета. Само това и непоносимо ярката звезда, увиснала във въздуха там, където беше спалнята.

Мариана яростно натискаше лостчето ДОМ, но надписът вече беше изчезнал, показваше ИЗКЛ и не се поддаваше на никакви усилия от нейна страна.

Висящата в небето звезда полетя нанякъде като изстреляна ракета, но в изчезващата светлина Мариана успя да види изкривеното от ярост лице на Джонатан. Вдигнатите му ръце приличаха на лапи на животно с извадени нокти.

– Идиотка – разкрещя се той, надвесвайки се над нея.

– Не, Джонатан, не! – Тя се дръпна назад, но той продължи да се надвесва.

Тя несъзнателно се хвана за блока с лостчетата. Блокът беше прикрепен към тънка ос и остана в ръцете ѝ. Видя, че сега свети лампичката на третото лостче и надписът беше ДЖОНАТАН. Щракна лостчето.

Пръстите на Джонатан успяха да се впият в голото ѝ рамо, но веднага станаха меки, а след това се разтвориха във въздуха. Лицето му и сивият костюм закипяха, ярко преливайки се в призрачна светлина, после

се стопиха и изчезнаха. Останалата след него звезда беше много по-малка от онази, която остана след къщата, но пък беше по-близо. Звездата я ослепяваше. Отново отвори очи едва когато вече нищо не беше останало нито от нея, нито от Джонатан, само тъмно скачащо петно пред очите, нещо като черна топка за тенис.

* * *

Беше сама сред безкрайната плоска каменна равнина, под безоблачното звездно небе.

Край четвъртото лостче сега вече светеше надписът ЗВЕЗДИ.

Мариана съвсем измръзна, докато най-после се реши да изключи и тях. Нейният часовник, който работеше с изотопни батерии, показваше, че скоро ще съмне. Тя не искаше това да стане – бавното движение на звездите по небето беше последният символ на надеждата, на реда и реалността. Но вече не можеше да стои, без нищо да прави, а това беше единственото нещо, което можеше да направи.

Започна да гадае какъв надпис ще светне покрай петото лостче. СКАЛИ? ВЪЗДУХ? Или дори...?

Изключи звездите.

Млечният път, извит над главата ѝ с цялото си великолепие, започна спазматично

да се свива, звездите, от които беше съставен, се рояха като мухи. Скоро остана само една звезда – по-ярка от Сириус и Венера. След това се втурна от мястото си, избледня и изчезна в безкрайността.

Петото лостче беше изключено и до него светеше надписът ДОКТОР.

Необясним ужас обхвана Мариана. Плашеше я дори само мисълта да се докосне до петото лостче. Тя внимателно сложи блока с лостчетата на скалата и се дръпна назад.

Но реши да не се отдалечава много в беззвездната тъма. Тя се отпусна върху скалата, сви се на кълбо и зачака зората. От време на време поглеждаше ту към часовника си, ту към слабото блещукане на надписи до лостчето на дванадесетина ярда от нея.

Струваше ѝ се, че наоколо става все по-студено и по-студено.

Погледна часовника си. Слънцето трябваше да е изгряло преди два часа. Спомни си как в трети клас ги учеха, че Слънцето е също само една звезда.

Върна се при пулта и седна до него. Преодолявайки внезапно обхваналата я треска, натисна петото лостче.

Скалата под нея стана мека и ароматна, уви се около краката ѝ и бавно се преобоядиса в бяло.

Седеше в болнично легло в малка светлосиня стая с тапети на бели линии.

От стената се дочу приятен механичен глас.

– Вие по собствена воля прекъснахте терапевтичния сеанс с изпълнение на желанията. Ако сте осъзнали своето депресивно състояние и желаете да получите помощ, ще ви посети лекар. Ако не искате, можете да се върнете към терапията с изпълнение на желанията и да минете през целия сеанс до неговия логичен край.

Мариана наведе глава. В ръцете си все още държеше блока с лостчетата и до петото лостче все още светеше надписът ДОКТОР.

Стената каза:

– Преценявам вашето мълчание като съгласие да приемете помощ. Ей сега лекарят ще дойде при вас.

Необяснимият ужас, който обхвана Мариана, я накара да действа.

И тя изключи доктора.

Отново се оказа в беззвездната тъма. Камъните бяха станали още по-студени. Почувствува докосване на падащи върху нея ледени перушинки. Сняг.

Повдигна блока с лостчетата и с неизразимо облекчение видя, че до шестото, последното лостче, блещукат мъничките буквички: МАРИАНА.

РНК

Фантастичен разказ

Дюла Хернади

ДОКТОР Калвер караше двайсет и осмата си година и работеше като инженер в малкия фармацевтичен завод „Тертон“; който преработваше хапчета против кашлица.

И началството, и колегите смятаха Калвер за старателен, целеустремен човек, но със средни способности. За такива казват: „С нищо особено не блести.“

Калвер живееше самотно, странеше от колегите си. Къщичката му се намиреше в предградие на град Ш. Той много рядко пътуваше извън града, и то за кратко, време, обикновено за два-три дни.

Но в един прекрасен ден съдбата му по странен начин се промени.

В месечното списание на Академията на науките се появи статията на Калвер, която предизвика голям интерес у химиците теоретици. След което той започна често да публикува на страниците на научните списания.

Калвер направи главозамайваща научна кариера. На небосклона на теоретичната химия се появи нова звезда. Пет години след публикуването на първия му научен труд за

изследвания в областта на високомолекулярните органични съединения на Калвер беше присъдена Нобелова награда. По това време той стана собственик на няколко фармацевтични предприятия, включително и на завод „Тертон“.

Смятаха го за най-големия авторитет в областта на химията.

Най-неочаквано на бял свят се появи книгата на Калвер, посветена на проблемите на плазмената физика. Учените, работещи в тази област, завистливо въздъгнаха.

След някоя и друга година той беше удостоен с Нобелова награда по физика.

Ученият свят се учудваше и завиждаше.

А след още пет години Калвер получи Нобелова награда в областта на медицината за решаването на проблема за появата на някои видове злокачествени тумори.

Човечеството буквално го боготвореше. В родния град на Калвер още приживе му бе издигнат паметник. Най-известните университети в света смятаха за чест да му присвоят званието почетен доктор на науките.

Калвер стана некоронован крал на Науката.

И ето след пет години по рафтовете на книжарниците се появи неговият роман. Книгата беше написана изумително и имаше увлекателен сюжет. Прочетоха я стотици хиляди хора в различни страни по света.

* * *

Сътрудникът на Интерпол, старши инспекторът Колтер, замислено въртеше в ръка разкошното издание на романа на Калвер в кафява кожена подвързия. За кой ли път той хвърляше поглед на корицата, върху която имаше само три букви: РНК.

В романа се разказваше историята на младия честолюбив инженер химик К., който работи в малък фармацевтичен завод и живее скромно в предградие на малко провинциално градче. Старателният, целеустремен млад човек живее самотно, много работи и чете. В един прекрасен ден в ръцете му попаднала научна статия, в която се изказвала хипотеза, че носител на таланта и знанията в главния мозък на човека е една особена рибонуклеинова киселина. В статията също така се говорело, че опитите върху животни потвърждават предположението.

Когато отделената от мозъка на едно куче киселина се вкара в мозъка на друго

животно, на последното се предават всички условни рефлексии, целият „жизнен опит“ на първото.

В своята домашна лаборатория К. започва първите опити върху кучета.

Той работи усилено половин година, след което заминава за няколко дни в столицата.

След старателна подготовка К. убива професор Терен, учен химик със световна известност. Като отрязва предварително главата на трупа, той закопава тялото на нещастника в гората край града. Отделената от мозъка на жертвата рибонуклеинова киселина, съдържаща таланта и знанията на учения, той вкарва в своя мозък.

И вече след няколко седмици в главата му започват да се раждат необикновени и оригинални идеи. Като постига забележителни резултати в своите научни изследвания, К. получава Нобелова награда по химия. След това, като използва гениалните способности на професор Терен, разработва особен метод за абсолютно, безследно разтваряне на органична тъкан, включително и на човешки кости.

Поредната жертва на К. става видният физик Колж, а после и професорът по медицина Холдин. Като си инжектира рибонуклеиновата киселина от мозъка на

забележителните учени, К. наследява техните знания и талант.

За изследвания в областта на плазмената физика той получава Нобелова награда по физика, а за решаването на въпроса за възникването на злокачествени тумори Нобелова награда в областта на медицината.

Той става некоронован крал на Науката.

К. има всичко, за което само може да мечтае човек.

Никому и през ум не минава да го подозре, но той все пак, кой знае защо, изпитва безпричинен страх.

Като убива един от най-прочутите юристи – доктор Мигело (бразилец по произход), – той наследява неговия жизнен опит и знания.

Сега К. знае абсолютно всичко за престъпленията, за воденето на съдебните процеси, за най-съвършените методи на защита.

Той се успокоява, жени се за млада киноактриса, раждат му се деца.

Обаче една нощ се събужда от странно чувство на жажда за дейност. В продължение на цяла седмица К. се намира в състояние на мъчително напрежение, но в края на краищата разбира какво не му достига.

Той страстно мечтае за славата на художник, на творец.

К. се отдава на размисли. Няколко дни възбудено се разхожда из парка, в който е разположена неговата вила. Накрая се решава и заминава за столицата. Негова жертва става прославеният писател Шортер, лауреат на Нобелова награда. Като убива Шортер, К. наследява неговия талант.

Минават няколко дни и той започва да пише. Работи като в треска. И ето – появява се романът, в който главен герой е млад човек, инженер химик, работещ в малък фармацевтичен завод...

Старши инспекторът Колтер по собствена инициатива проведе щателно разследване. Въз основа на фактите, които се съдържаха в романа, той се опита да открие уликите, за да разобличи убиеца.

За своите подозрения Колтер съобщи на своя шеф, но последният му се присмя. Но Колтер не се задоволи с това и продължи да атакува началството си, докато най-после му разрешиха да извика на разпит Калвер.

Калвер посрещна известието за повикване в полицията с вид на оскърбена невинност. Нае най-прочутите адвокати и лесно опроверга предявените му обвинения.

Старши инспекторът от полицията не присъствуваше на първия разпит – срочно бе заминал извън града. Но на следващия ден за втория разпит се върна в столицата. Като

демонстрира своето недоволство, Калвер не се яви в полицията, а изпрати вместо себе си адвоката.

След като следователят изслуша показанията на неколцина свидетели, старши инспекторът Колтер извади от вътрешния джоб на самото си малко литературно списание и прочете къс криминален разказ.

Той принадлежеше на перото на Калвер и бе публикуван веднага след излизането на романа му. В новелата бе описан химическият метод за разтваряне на жертвата и възможното ѝ възстановяване и реставриране на следите от това престъпление. Самият начин бе описан подробно и скучно и редакторът на

изданието бе приел разказа за печат само заради славата и авторитета на Калвер.

В гората край града полицаите огледаха всеки квадратен метър. В края на краищата на една от поляните бяха намерени следи, които изобличиха Калвер.

Калвер беше обесен.

Но на следващия ден след екзекуцията трупът на Калвер бе намерен в моргата без глава.

Оттогава старши инспекторът Колтер внимателно следи: няма ли да се появи някакъв нов учен, който едновременно да достигне забележителни резултати в областта на химията, физиката, медицината и в същото време да пише романи.

Деветте слънца

Фантастичен разказ

Леонид Кудрявцев

ЖЪЛТОТО слънце докосна хоризонта. Кучетата тичаха с изплезени езици едно след друго по следите на Крял и душеха жадно миризмата на изплъзващата се плячка.

След тях, стиснал с лапа вярната си пушка, яздеше Фрумас. Неговият ловен костюм се състоеше от оранжев кафтан с множество джобове, високи ботуши и малка шапка със забучено перо от птицата Хойхо – вечната и умираща всяка секунда птица, която живееше оттатък черната пустиня, там, където земята и небето се сливат, а доверчивите звезди докосват загадъчните острови с нежните си лъчи.

Отначало следата водеше на север, към великата река, която сънно влачеше водите си в легендарната страна на сладкишите. След половин час следата свърна към старите дерета, в които сутрин пееха авлиги и ръждясваха останките от някаква кола, долетяла бог знае откъде и неизвестно защо останала тук завинаги.

А когато слънцето наполовина преваля хоризонта, следата на Крял поведе към пещерите в подножието на люляковите

планини, които издигаха върховете си толкова високо, че дори хвърчащите медузи ги допиреха, които всеки понеделник долитаха в този свят от страната на вечните спомени, вчерашните сънища и безплодните мечти.

Като видя това, Фрумас изкрещя, пришпори коня, свали предпазителя на вярната си пушка и препусна още по-бързо. Опитваше се да настигне пляката си, преди тя да се е скрила.

Копитата на коня изкъртваха чимове. Вятърът свистеше в ушите му. Една клонка от синята бреза шибна Фрумас по муцуната и за малко да го катурне на земята...

Той настигна Крял край входа на една от пещерите, спря рязко запъхтения кон, изтърва избродираната си с магически камъчета ръкавица и се прицели. Оставаше само да натисне спусъка, но нещо попречи на Фрумас да го направи. Сякаш невидима ръка стисна мозъка му и му попречи да мисли и действува. Вярната пушка безсилно се свлече и се изплъзна от ръката му...

При тази гледка Крял се озъби, помогна си несръчно с петия крак и се шмугна в пещерата.

Фрумас бавно се свлече от коня, олюля се и се огледа с изцъклени очи.

По това време жълтото слънце беше залязло и когато и последният му лъч угасна, Фрумас запълзя на четири крака към най-близките храсталаци. От него се свлякоха ботушите и кафтанът. Шапчицата с перото от птицата Хойхо се закачи на една казурия и остана да виси там. А щом усети, че се е освободил от тези непотребни му вече неща, Фрумас радостно замуча...

И настъпи нощ...

След шест часа изгря синьото слънце. Щом лъчите му докоснаха изумрудената трева в подножието на планините, Крял изпълзя от пещерата. Бавно, сякаш бе заспал, той пое напред и скоро се озова пред къщичката, откъдето преди осем часа Фрумас тръгна на лов.

Отвори скърцащата пътна врата и след като прекоси грижливо подреденото дворче, влезе вътре. Качи се на втория етаж и легна в леглото, което преди четиринадесет часа бе напуснал Фрумас. Но спа само една минута и когато тя мина, отметна завивката и търкайки с четирипръстия си юмрук единственото си око, каза:

– Ама че сутрин!

Облече се, слезе в кухнята и си приготви закуска, която изяде с апетит. А какво се полага след закуска?

Крял излезе от къщата, седна на малката пейка в градината и пушна първите десет сутрешни сапунени мехурчета екстра качество – от тези, дето се продават само в столицата на пресечката на двете главни улици и които струват по един мираж стотицата.

Сега вече можеше да се захване за работа. Крял добросъвестно прекопа цялата градинка с лопатата, като внимателно се вглеждаше в рохавата земя. Достатъчно бе да пропусне само една личинка от параграфа, за да остане без реколта!

Когато тази работа беше свършена, той пое към ливадата и до обяд успя да окоси голямо количество сухоземни водорасли. След като прецени, че за днес това е достатъчно, той ги събра на куп, за да изсъхнат, и тръгна да обядва.

Щом се прибра в къщи, той моментално се зае с готвенето, а когато яденето стана готово, го опита на вкус, добави щипка бертолетова сол, седна и си залъга глада.

После се настани в градината и докато пускаше поредните десет сапунени

мехурчета, видя, че слънцето залязва и че е време да тръгва на лов. Речено-сторено!

Крял си сложи ловния кафтан, високите ботуши и шапката с перо от птицата Хойхо. Свали от стената вярната пушка и отиде да оседлае коня, който нетърпеливо риеше с крак в конюшната. Като го видя, конят зацвили радостно наведнъж с двете си усти и тутакси загриза парчето планински кристал, което Крял му подхвърли.

А сега напред!

Отначало яздеше бавно, като безгрижно следеше кучетата, които тичаха с около десетина метра напреде му. Но ето че там се мярка космат гръб. Лов! Истински великолепен млад Фрумас!

Оранжевата кръв нахлу в главата на Крял. Той пришпори коня. А кучетата вече тичаха по следата и виеха радостно – за малко да хванат звяра за опашката.

Отначало те тичаха към реката, после към големите дерета, а когато синьото слънце се скри зад хоризонта, свърнаха към планините.

И настигайки Фрумас около пещерата. Крял се прицели, но не стреля. Вярната пушка падна на тревата. Ловецът се свлече от коня и след като изгуби дрехите си, се скри в храстите.

Дойде нощта.

На сутринта Фрумас изпълзя от пещерата и тръгна към къщи. И след като прекара в собственото си легло само една минута, може би за хиляден път се събуди с предчувствие за вкусното ядене и първите десет сапунени мехурчета.

Може би за стохиляден път той закуси, а после здраво се потруди. Когато настъпи вечерта, тръгна на лов и отново, без да убие Крял, се скри в храстите. На сутринта Крял тръгна за къщи и може би за милионен път се събуди в собственото си легло, предвкусвайки вечерния лов...

И ако отстрани известно време гледаш тази вечна въртележка, ще ти стане съвсем ясно, че Крял и Фрумас са представители на две разумни раси, всяка от които е разумна само когато свети едно от двете слънца – жълтото или синьото.

Причина за това е еволюцията, която понякога си прави и по-жестоки шеги.

Но ако някой дойде нощем в къщата, където поред живеят Крял и Фрумас, ще види странни неща.

Щом се стъмни, във всички стаи се палят лампите. Ако надникнеш вътре през прозореца, ще видиш, че около масата в стаята седят десетина странни създания. А ако долепиш ухо до вратата, ще чуеш как те унищожават продуктите на Крял и Фрумас,

весело се смеят и пеят, бъррят си и си разказват вицове.

Когато се заситят, започват да се веселят и да играят на странни игри. Тогава от къщата се носи тропане и пляскане, звън на чаши и шумни наздрависи.

Но щом първите плахи лъчи на едно от двете слънца се появят на небето. 8 къщата настъпва тишина.

На пруста излиза вярната пушка. Тя няма търпение да се порадва на утринното небе. После се появяват кучетата. Те шумно се сбогуват с вярната пушка и едното от тях непременно ѝ пожелава довечера да не греши и щом ловецът се прицели, да си свърши работата както трябва. След което на пруста излиза конят и казва, че никак не би било зле да надхитри тези двамата и да ги хипнотизира не за ден, а за цял месец. Ей богу, уморително е да галопираш всеки ден след плякката и да се връщаш с дрехите и с шапчицата с перото от птицата Хойхо. И всичко това – само защото ловецът трябва да погледне през мерника.

Разбира се, пушката кима важно, обещава да се потруди и някога да направи така, че хипнозата цял месец да действа. Но засега...

И те се разотиват.

Конят отива в конюшната. Кучетата отиват в кучкарника. А пушката остава сама на пруста и с черните си пронизителни очи известно време гледа към пътя, по който трябва да мине Крял или Фрумас. И в тях няма радост, а само тъга. Защо става така именно сутрин, пушката не знае. В действителност тя знае причината за тъгата. Работата е там, че на нея ѝ се иска да стреля. Понякога. Поне веднъж.

А времето си върви. Всеки момент трябва да се появи или Крял, или Фрумас.

Пушката въздъхва и влиза вътре, като внимателно затваря вратата след себе си. Тя тръгва към стената, в която има забит пирон, и преди да се окачи на него, повторно въздъхва и мисли, че все някога ще гръмне. Ама непременно... Може би дори утре...

Новите Робинзоновци.
Хроника от края на XX век
Научно-фантастичен разказ

Л. Петрушевская

TATE и мама решиха да се пишат най-хитрите и още в самото начало се оттеглиха с мен и с куп насъбрани продукти в едно затънтено и изоставено селце някъде отвъд рекичката Мора. Купихме евтино нашата къща и тя продължаваше да се държи. Идвахме веднъж годишно в края на юни да берем горски ягоди, с които да укрепвам здравето си, и веднъж – през август, когато узрееха в запуснатите градини ябълките, джанките и подивелият дребен касис, а в гората имаше малини и гъби. Къщата си беше съборетина, но ние живеехме в нея, без да я пипаме, докато един прекрасен ден баща ми не се договори с шофьора и през пролетта, щом земята поизсъхна, се отправихме към селото с една камара продукти – като същински робинзоновци – и с всякакъв стопански инвентар. Взехме със себе си пушка и хрътката Красавица, която според всеобщото убеждение есента би могла да лови зайци в полето.

Баща ми разви трескава дейност – копаеше градината, заграби и следващия

участък, като за целта изрови коловете и пренесе оградата на несъществуващите ни съседи. Разкопахме градината, посадихме три чувала картофи. Разкопахме и около ябълките, а баща ми отиде в гората за торф. Сдобихме се с ръчна количка с две колела – изобщо баща ми активно мишкуваше из съседните къщи, които бяха заковани с дъски. Мъкнеше всичко, каквото му попаднеше: пирони, стари дъски, покривна мушам, тенеке, кофи, пейки, дръжки за врати, стъкла за прозорци, различни годни още старинни вещи като ведра, чекръци, стенни часовници с топузи, както и ненужни вехтории от типа на чугунени печки, вратички, душници и колела за тях. В цялото село живееха три старици. Анисия, съвсем подивялата Марфутка и рижата Таня, която единствена имаше семейство. Децата ѝ я навестяваха със собствен транспорт, нещо мъкнеха, нещо отнасяха. Мъкнеха градски консерви, кашкавал, масло, бисквити, а отнасяха кисели краставички, зеле и картофи. Таня имаше добре заредено мазе,

хубава селска къща с керемиди и при нея живееше болнавият ѝ внук Валерочка, който вечно страдаше от уши или краста. По образование самата Таня беше медицинска сестра. Медицинските си познания бе получила в лагера в Колима, където на седемнадесет години я бяха заточили заради откраднатото от колхоза прасенце. Често идваха при Таня, печката ѝ постоянно димеше. Навестяваше я овчарката Верка от съседното село, в което имаше хора. Селото се казваше Тарутино и Верка още отдалеч викаше – бях я виждала – „Таня, наливай чая! Таня, наливай чая!“ Баба Анисия, единственият човек в селото (Марфутка не се броеше, а Таня беше престъпник, не човек) ни каза, че на времето си Таня е била тук, в Мора, завеждаща медицинския пункт и едва ли не най-главният човек, имала цяла „фирма“ – давала половината къща под наем за медицински пункт, за което ѝ плащали. Анисия също порботила при Таня пет години, поради което си изгубила пенсията, тъй като не навъртяла нужните двадесет и пет години в колхоза, а пет години метене в медицинския пункт не се броят за пенсия. Мама се нареди да иде с Анисия до „Социални грижи“ в Призьорское, но отделът се оказал окончателно и безвъзвратно закрит. И изобщо всичко било ликвидирано и

мама заедно с напласената Анисия трябвало на бърза ръка да измине двадесет и петте километра обратно до Мора, където Анисия с нови сили се захвана да копае, да сече дърва в гората и да мъкне в къщата си дънери и клони – плашеше я перспективата за гладна смърт. Нещо, което, в случай че седеше със скръстени ръце, сигурно я очакваше. Жив пример за това беше Марфутка, На осемдесет и пет години тя не палеше в къщи печка, а картофите, които някак бе успяла през есента да замъкне вътре, през зимата бяха измръзнали и сега представляваха мокра изгнила купчинка – Марфутка все пак бе успяла да изяде част от тях. Но с останалите гнили картофи – единственото ѝ богатство – не искаше да се раздели. Веднъж мама ме прати с лопата при нея да ги изгреба. Само че Марфутка не ми отвори вратата, тъй като през затъкнатия с парцали прозорец видя, че нося бел. Марфутка нямаше пукнат зъб и ядеше картофите или сурови, или палеше огън, когато никой не можеше да я види. Пълна загадка. Нямаше ни едно дръвце за огрев. През пролетта Марфутка, загърната в множество омазнени шалове, парцали и одеяла, се появяваше в топлия дом на Анисия и седеше там като мумия, дума не обелваше. Анисия не се и опитваше да я

гощава. Марфутка седеше неподвижно и веднъж успях да зърна лицето ѝ, по-точно онази негова част, която се виждаше изпод парцалите. Лицето ѝ беше мъничко и почерняло, а очите ѝ представляваха мокри дупчици. Марфутка изкара още една зима, но вече не излизаше в градината и очевидно се канеше да мре от глад. Анисия простодушно каза, че Марфутка до миналата година я бивало, ама днес я няма никаква, с единия крак е в гроба. Майка ми ме взе със себе си и ние посадихме половин кофа картофи в двора ѝ, а Марфутка ни гледаше от задния двор, уплашена очевидно, че ѝ завземаме градинката, но не посмя да се дотътри до нас. Майка ми сама отиде при нея и ѝ даде половин кофа картофи. Марфутка, види се, помисли, че купуват градината ѝ за половин кофа картофи, много се изплаши и не ги взе. Вечерта с мама и тате отидохме при Анисия за козе мляко и заварихме там Марфутка. Анисия каза, че ни е видяла в градината на Марфутка. Мама ѝ отговори, че искаме да помогнем на баба Марфа. А Анисия ни възрази, че Марфутка се е накарала за оня свят и няма какво да ѝ помагаме, сама ще намери пътя. Трябва да кажа, че плацахме на Анисия с консерви и с пакети концентрирани супи, а не с пари. Но това не можеше да продължава вечно, тъй като

млякото на козата се увеличаваше от ден на ден, а за нас консервите бяха основна храна. Трябваше да установим някакъв по-приемлив еквивалент и мама веднага след разговора с Анисия каза, че консервите ни свършват и ние самите нямаме какво да ядем, затова повече няма да купуваме мляко. Хитрата Анисия отговори, че утре ще ни донесе бурканче мляко и ще си поговорим. Ако имаме още картофи, тогава можем да се разберем. Анисия явно се сърдеше, че си хабим картофите за Марфутка, а не за нейното мляко. Не знаеше колко картофи сме хвърлили на вятъра за Марфутка през гладната пролет (както казват, месец май е месец „ай“) и въображението ѝ се бе развихрило. Очевидно разчиташе Марфутка скоро да умре, а тя да събере урожая от градината ѝ и отсега ни бе сърдита, че стопани на картофите сме ние. Нещата никога не са прости, когато става въпрос да оцелееш във времена като нашите, къде един стар и немощен човек може да се мери с едно силно и младо семейство (майка ми и баща ми бяха по на четиридесет и две, а аз на осемнадесет години).

Вечерта у нас първо дойде Таня. Беше облечена с градско палто и жълти гумени ботуши, в ръцете си носеше нова пазарска чанта. Донесе ни едно прасенце, увито в чист

парцал, което свинята бе смачкала. Поинтересува се дали сме регистрирани в Мора. Каза, че повечето от къщите си имат стопани и съвсем не са изоставени, че стопаните може да се върнат, че имотите не са ничии, че всяко пиронче първо е било купено и после забито. Накрая Таня ни напомни за преместената ограда и че Марфутка е още жива. Предложи ни да купим прасенцето за пари, за книжни рубли. Тате още същата вечер насече и осоли мъртвото прасенце, което, увито в парцал, съвсем приличаше на бебе. Имаше мигли на очичките и т. н. После, след като тя си отиде, дойде Анисия с бурканче козе мляко и на чаша чай бързо се разбрахме за новата цена на млякото – срещу една консерва три дни мляко. Анисия злобно се поинтересува защо е идвала Таня и одобри решението ни да помагаме на Марфутка, макар и със смях да каза, че от Марфутка миришело на гробища.

Козето мляко и смачканото прасенце трябваше да ни предпазят от скорбут. Анисия освен това имаше и козичка, която решихме да купим за десет консерви, но по-късно, когато поизрасне, понеже Анисия по-добре разбираше от отглеждане на кози. Наистина, не й обяснихме за козичката и възрастната жена, която лудо ревнуваше от своята бивша завеждаща Таня, дойде при нас –

тържествено, с убитата козичка, загърната в чист парцал. В отговор на дивашката й постъпка й дадохме само две рибни консерви, а мама се разрева. Ние сварихме прясното месо и го опитахме, но не ставаше за ядене и тате, кой знае защо, осоли и него.

Все пак с мама купихме козичка. За целта извървахме десет километра до едно селце отвъд Тарутино и десет километра – обратно. Вървахме, сякаш бяхме туристи, разхождахме се както едно време. Носехме раници, пеехме, а край кладенеца в селцето попитахме къде можем да пийнем козе мляко. За една питка купихме бурканче мляко и се възхищавахме от козленцата. Започнах да шепна на мама – майсторски се преструвах, че я моля да купи козле. Стопанката се засуети, предвкусвайки бизнеса, но мама ми отказа – също така на ухото. Тогава стопанката мазно ме похвали, каза, че обича козлетата като родни деца и би ми поверила две от тях. Казах й, че и едно ми стига. Спазарихме се бързо, лелката явно не знаеше сегашната цена на парите и ни поиска малко. Даде ни дори бучка каменна сол за из път. Очевидно тя остана с впечатление, че ни е метнала, и наистина – на връщане козичката се изтощи и започна да слабее. Пак Анисия оправи нещата, взе козичката при себе си, като предварително я

намаза с кал от двора и козата я прие като своя, не я уби. А Анисия бе на седмото небе от радост.

Вече разполагахме с най-основните неща, но моят неуморим баща започна всеки ден да ходи в гората. Вземаше със себе си брадва, пирони, трион и количката. Тръгваше на разсъмване и се връщаше по тъмно. Двете с мама се трудехме в градината, продължавахме по малко дейността на баща ми по събиране на черчевета, врати и стъкла, след което успявахме някак да сготвим, носехме вода за пране, шиехме. От стари, сплъстени кожуси, които намирахме по къщите, шиехме нещо като пими¹ за зимата, ръкавици, кожени постелки за леглата. Когато баща ми напипа през нощта постелката, мигновено прибра и трите от леглата и на сутринта ги отнесе с количката. Явно готвеше още една бърлога, но в гората, което впоследствие се оказа изключително удачно. Макар че, както също по-късно се разбра, никакъв труд и предвидливост не могат да те спасят от общата съдба, нищо – освен късмета.

Междувременно изкарахме най-страшния месец – юни (месец „ау“), когато на село запасите обикновено свършват. Ние плюскахме салата от глухарчета, варяхме супа от коприва, но най-вече скубехме трева

и мъкнехме, мъкнехме, мъкнехме в раници и чанти. Не умеехме да косим, пък и тревата още беше много ниска. В крайна сметка Анисия ни даде коса (срещу десет раници трева, което не е малко), и двете с мама поред косяхме. Повтарям, че живеехме далеч от цивилизацията и аз тъгувах за приятелките и приятелите си, но до нас вече никакви слухове не достигаха. Баща ми наистина слушаше радио, но рядко – пазеше батериите. По радиото предаваха все едни и същи непоносими лъжи, а ние косяхме ли, косяхме, козичката ни Рая растеше, трябваше да ѝ търсим козле и ние отново се упътихме към същото село, където живееше стопанката на второто козле. На времето тя сама ни го предлагаше, ама ние още нямахме представа за истинската цена на едно козле! Стопанката ни посрещна навъсена – вече всички знаеха всичко за нас, само дето не знаеха, че Анисия отглежда нашата козичка. Стопанката затова ни посрещна така: един вид бе ни продала козичка, а ние не бяхме я опазили. Тя не желаше да ни продаде козлето, а ние вече нямахме брашно – нито прашина, нито зрънце жито, пък и козлето вече доста бе наддало. В онова гладно време три килограма прясно месо струваха страшно скъпо. Все пак успяхме да се разберем, че

ще ѝ дадем кило сол и десет калъпа сапун. Но за нас това беше цената на бъдещото ни мляко и ние бързо се върнахме в къщи, за да вземем тези неща, като предупредихме стопанката, че козлето ни е нужно живо. „Да не мислите, че ще си цапам ръцете заради вас“ – отвърна ни стопанката. До вечерта домъкнахме козлето в къщи. И се заточи суровото лятно ежедневие: сенокос, плевене на градината, загърляне на картофите и всичко по едно и също време с Анисия... С нея бяхме се разбрали да вземаме половината от козите барабонки и горе-долу успяхме да наторим почвата, но реколтата се очертаваше дребна и слаба. Баба Анисия, която бяхме освободили от сенокос, завързваше козата и цялата козя детска градина така, че да можем да я наглеждаме, и отиваше да събира гъби и горски плодове или поемаше нашата работа. Наложихме се отново да разсадим копъра – бяхме го засадили прекалено надълбоко, а той ни трябваше за солените краставици. Картофите пък наддадоха главно на зелена маса. С майка ми четяхме „Справочник по овощарство и градинарство“, а баща ми най-сетне завърши работата си в гората и ние отидохме да видим построеното от него ново жилище. Представляваше стара къщурка, която баща ми беше подновил. Във всеки

случай бе затъкнал процепите, поставил бе черчевета, прозорци, врати и я бе покрил с мушама. Къщата беше празна. През следващите нощи превозихме в нея маси, пейки, ракли, кофи, печки и останалите ни запаси. Всичко криехме – баща ми бе изкопал там мазе и едва ли не цяла землянка с печка, която представляваше третият ни поред дом. А градинката му вече цъфтеше.

През лятото с майка ми се превърнахме в задебели селянки; ръцете и пръстите ни наедрияха, ноктите ни надебеляха и станаха груби, в тях се наби пръст и което е най-интересно – в основата им се появиха удебелявания, нещо като хълмчета или израстъци. Забелязах, че и Анисия има същите, неработещата Марфутка също, а и у Татяна, която се държеше досущ като градска госпожица, картината беше същата. Между другото постоянната посетителка на Таня – овчарката Верка – се обеси в гората. Тя от известно време вече не беше никаква овчарка, тъй като бяха изяли цялото ѝ стадо, и Анисия, която имаше зъб на Таня, ни издаде тайната ѝ: Таня давала не чай на Верка, ами някакво лекарство, без което Верка не можела да живее. Затова и се обесила, защото нямала с какво да плаща. Верка остави дъщеричка, която на всичко отгоре нямаше баща. Анисия поддържаше

връзки с Тарутино и ни разправи, че тази дъщеря живее при баба си. По-късно от злорадия разказ на Анисия стана ясно, че бабата е хубостница като нашата Марфута, и пие при това. Мама докара тригодишното дете в една раздрънкана детска количка. Докара го почти в несвяст. Мама винаги създаваше някакви проблеми, а баща ми се сърдеше. Момиченцето се напикаваше в леглото, дума не обелваше, облизваше сополите си, нищичко не разбираше и нощем плачеше с часове. Нощните ѝ писъци подлудиха всички ни и баща ми забягна да живее в гората. Нищо не можеше да се направи и нещата вече вървяха натам – да върнем момиченцето на лекомислената му баба, когато същата тази баба Фаина сама дойде при нас и започна, клатушкайки се, да крънка пари за детето и количката. Мама, без да каже дума, изведе Лена – чиста, подстригана, боса, но с рокличка. Лена изведнъж падна в краката на майчицата ми – падна тихо, като възрастна. Сви се на кълбенце и прегърна босите ѝ крака. Бабичката се разплака и си отиде без Лена и без количката. Отиде, види се, да мре. Тя се клатушкаше, като вървеше и триеше сълзите си с юмрук. А се клатеше не от алкохол, както по-късно се досетих, ами от крайно изтощение. Бабата отдавна си нямаше

нищичко, нали напоследък Верка не печелеше и грош. Самите ние ядохме най-вече варена трева, а главното ни ястие беше гъбената супа Козленцата отдавна живееше при баща ми по-далеч от изкушението. Пътеката за натам бе съвсем обрасла с трева, още повече че баща ми се движеше с количката по различни маршрути с оглед бъдещето. Лена остана да живее с нас, ние ѝ давахме от млякото, хранехме я с плодове и с нашата гъбена супа. Ама сетехме ли се за зимата и ни обхващаше ужас. Пшеница – нито брашно, нито зърно – нямаше. В окръга нищо не бе засято, тъй като отдавна липсваха бензин и резервни части, а конете бяха избити още по-рано и нямаше с какво да се оре. Баща ми тършуваше, насъбра малко случайно оцелели класове из бившите ниви. Но да се набра торбичка зърно, не повече, тъй като преди него бяха минали и други, и не веднъж. Той си правеше сметката да се научи да сее зимна пшеница на полянката край къщурката и разпитваше Анисия за времето за посев, и тя обеща да му каже кога и как да сее и оре. Но каза, че с лопата не ставало, а рало не можеше да се намери. Баща ми я помоли да му нарисува рало и започна съвсем като Робинзон да майстори някакво приспособление. Самата Анисия едва си спомняше кое как е макар че едно

време бе орала с крава. Инженерната идея запали баща ми и той започна да изобретява въпросния „велосипед“. Новата му участ го задоволяваше и той не се сещаше за града, в който беше оставил маса врагове, сред които и родителите си – баба и дядо. Помня ги като съвсем малка, по-късно си спомням само скандалите заради мама и бащиния му апартамент, да го вземат мътните него заедно със специалните му тавани, клозет и кухня Така и не успяхме да живеем в него, а сега дядо ми и баба ми сигурно вече са покойници. Ние никому нищо не казахме, когато напускахме града, макар че баща ми се готвеше отдавна за заминаването ни. Ето защо, когато потеглихме, камионът бе натъпкан с торби и сандъци. Имуществото ни се състоеше от вещи, които на времето можеха да се намерят и не бяха скъпи. Баща ми – човек далновиден – ги събираше няколко години, когато все още бяха евтини и недефицитни. Той е бивш спортист, турист алпинист, окуцял геолог и отдавна живееше с мечтата да се махне от града. Обстоятелствата съвпаднаха с нарастващата му мания за преследване и ние побягнахме, преди на хоризонта да се появят първите облаци. „Небето над Испания е чисто“² – шегуваше се баща ми буквално всяко слънчево утро.

Лятото се падна добро. Всичко зрееше и се наливаше, нашата Лена започна да говори и припкаше след нас в гората. Не събираше гъби, ами само следваше мама, сякаш бе зашита за полата ѝ и това беше най-важното дело в живота ѝ. Напразно я учех да открива гъби и горски плодове. Дете в нейното положение не можеше току-тъй спокойно да се отделя от възрастните. Тя си спасяваше животеца и припкаше след мама на късите си краченца и с издутото си коремче. Лена наричаше мама „лельо“. Кой знае откъде бе научила тази дума след като ние не бяхме ѝ я казвали. Наричаше и мен „лельо“ – съвсем сполучливо впрочем.

Една нощ чухме рев на стълбата пред вратата, като че ли плачеше коте. Открехме бебе, увито в стара, омазнена ватенка. Баща ми, който бе посвикнал с Лена и дори идваше денем да посвърши туй-онуй, направо ахна. Майка ми беше мрачна и реши да попита Анисия кой би могъл да го направи. Отправихме се с детето в нощта, следвани от мълчаливата Лена. Анисия не спеше, също бе чула плача на детето и много се тревожеше. Каза ни, че в Тарутино са дошли първите бежанци и скоро ще пристигнат и при нас – един вид тепърва да чакаме гости. Детето пицеше неспирно и пронизително, коремчето му беше подуто и твърдо. Таня,

която, поканена от нас дойде на сутринта, каза че то няма да оживее и дори не се докосна до него. Детето се мъчеше, реवेशе, а ние нямахме биберон, с който да го храним. Мама му капеше вода в пресъхналата устичка, а то се давеше. На вид изглеждаше четиримесечно. Мама с бърза стъпка се отправи за Тарутино, където срещу безценна купчинка сол получи биберон от местните жители. Върна се бодра назад и детето си пийна малко вода от биберона. Тя му направи клизма при това с лайка. Всички ние, и баща ми включително, тичахме, щурахме се, топлехме вода, сложихме на детето грейка. Беше ни напълно ясно, че трябва да изоставяме къщата, градината, изграденото стопанство иначе скоро щяха да ни заловят. Но да изоставим градината означаваше да умрем от глад. На семейния съвет баща ми каза че в гората ще се преселим ние, а той с пушката и Красавицата ще остане в плевника до градината.

През нощта потеглихме с първата партида вещи. Момченцето, което нарекохме Найден лежеше в количката върху вързопите. След клизмата то за всеобщо удивление се изходи, после прие малко разрежено козе мляко и сега пътуваше в овча кожа, окачена на количката. Лена вървеше и се държеше за вързопите.

На разсъмване пристигнахме в новия си дом а баща ми тутакси направи още един рейс, после – трети. Той също като котка която пренася в зъбите си нови и нови котенца мъкнеше придобитите с труд наши ценности и малката къщурка скоро се напълни. През деня, когато всички ние изтощени заспахме, той отиде да дежури. През нощта докара с количката товар изровени ранни зеленчуци: картофи, моркови и цвекло, репички и тънки стръкове лук, които ние разположихме в мазето. И същата нощ отново потегли и се върна едва ли не бегом с празна количка. Докуцука мрачен и каза „Край!“. Донесе и едно бурканче мляко за момченцето. Оказа се, че някаква домакинска част се е настанила в нашата къща и край градината има часови. Бяха откарали козата на Анисия в бившата ни къща. Анисия от вечерта причаквала баща ми на неговата пътека с това бурканче вчерашно мляко. Баща ми, макар че се тухкаше, беше доволен, тъй като отново беше успял да избяга при това да избяга с цялото си семейство.

Сега цялата ни надежда беше в малката градинка на баща ми и в гъбите. Лена стоеше с момченцето в къщурката – не я вземахме с нас в гората ами я затваряхме за да не ни бави. Колкото и да е странно, но тя охотно

оставаше с него и не напираше да излиза. Найден нагъваше отвара от картофи, а двете с мама бродехме из гората с кошници и раници. Вече не соляхме гъбите, а само ги сушахме, тъй като бяхме останали почти без сол. Баща ми копаеше кладенец – ручейт беше далеч.

На петия ден от преселването ни баба Анисия дойде при нас. Пристигна с празни ръце, без нищо, само с котката на рамо. Очите ѝ гледаха диво. Тя поседя на стълбата пред входа, като държеше уплашената котка в полата си, след което се надигна и изчезна в гората. Котката се скри под стълбата. Анисия скоро домъкна пълна престилка гъби, сред които се мъдреше една мухоморка. Тя остана да седи на стълбата и не поиска да влезе вътре. Изнесохме ѝ навън от нашата постна гъбена супа в бурканчето от нейното мляко. Вечерта баща ми отведе Анисия в землянката, където се намираше нашият трети резервен дом. Анисия си отпочина и започна бодро да шари из гората. Преглеждах гъбите ѝ, за да не се отрови. Част от тях сушахме, част изхвърляхме. Веднъж, като се върнахме през деня от гората, намерихме нашите питомци събрани на стълбата. Анисия люлееше Найден и изобщо се държеше както трябва. Тя сякаш се бе отрицала и разказваше на Лена:

„Преобърнаха всичко, всичко отмъкнаха... При Марфута дори не погледнаха, а на мен всичко ми взеха, вързаха козата и я отведоха...“

Анисия още дълго ни помагаше: пасеше козите ни, грижеше се за Найден и Лена до настъпването на студовете. После легна с децата на печката и излизаше само колкото да иде до двора. Зимата навя сняг върху всички пътища, които водеха до нас. Ние имахме гъби, сушени и варени горски плодове, картофи от бацината градинка, пълнен чардак със сено, туршия от ябълки, събрани от изоставени горски чифлици, че дори и каче солени домати и краставички. На покритата със сняг нивичка растеше зимна пшеница. Имахме кози. И момченце и момиченце за продължение на човешкия род. Котка, която от време на време мъкнеше полски мишки, и кучето Красавица, което не желаше да яде въпросните мишки, но с чиято помощ баща ми се надяваше скоро да ходи на лов за зайци. С пушка се боеше да ловува, страх го беше дори дърва да сече, опасяваше се, че могат да ни открият по звука. Сечеше дърва само във виелица. Имахме си и баба – извор на народна мъдрост и знания. А около нас се простираше мразовита пустош.

Веднъж баща ми включи радиото и дълго въртя копчето за вълните. Но то беше безмълвно. Или батериите му се бяха изтозили, или наистина бяхме останали сами на света. Очите на баща ми блестяха: пак бе успял да избяга!

Но ако не сме сами, ще дойдат при нас. Това за всекиго е ясно. Но, първо, баща ми има пушка, имаме ски и ловджийско куче. И второ, има време докато дойдат! Ние живеем, изчакаме и знаем, че там някой също живее и изчаква пшеницата ни да

порасне и да узрее, и картофите, и нови козички да се народят – тогава ще пристигнат. И ще ни отнемат всичко, ще вземат и мен. Засега ги изхранва нашата градина, градината на Анисия и стопанството на Таня. Все си мисля, че Таня отдавна вече не е жива, а Марфутка е цяла и невредима. Когато станем като Марфутка, тогава вече няма да ни закачат.

Но дотогава има много, много време. Пък и ние не стоим със скръстени ръце. С баща ми подготвяме ново скривалище.

¹ Ботуши (с козината отвътре). Б. пр.

² Парола, излъчена през 1936 г. по радиото в деня на метежа на ген. Франко в Испания. Б. пр.

Сали

Научно-фантастичен разказ

Айзък Азимов

САЛИ слизаше по езерния път, затова ѝ магнах и я извиках по име. Винаги изпитвам удоволствие при вида на Сали. Всичките ги харесвам, нали разбирате, но Сали е най-хубавата от партидата. Просто няма спор по този въпрос.

Тя леко забърза, като ѝ магнах. Нищо недостойно – такова нещо никога не ѝ се случваше. Забърза точно толкова, колкото да ми покаже, че и тя се радва да ме види.

Обърнах се към мъжа до мен.

– Това е Сали – казах аз.

Той ми се усмихна и кимна.

Мисис Хестър го бе довела. Тя каза:

– Запознай се с мистър Гелхорн, Джейк. Спомняш си, той ти изпрати писмото с молба за насрочване на среща.

Всъщност само така си приказвахме. Аз имам един милион неща за вършене по фермата и едно от тях, с което просто не мога да си губя времето, е пощата. Затова и държа мисис Хестър. Тя живее съвсем наблизко, занимава се с посетителите, без да ме ангажира с тях, и най-вече харесва Сали и останалите. За разлика от някои хора.

– Радвам се да ви видя, мистър Гелхорн – казах аз.

– Реймънд Дж. Гелхорн – каза той и ми подаде ръката си, която стиснах.

Той беше едър човек, половин глава по-висок от мен, а и по-масивен. Бе на около половината от моите години, трийсетина. Имаше гладко зализана черна коса с път по средата и тънки мустаци, много елегантно подрязани. Челюстите му се уголемяваха към ушите и му придаваха вид сякаш кара лека форма на заушки. В някои филми сигурно биха му дали ролята на злодея затова реших, че е приятен човек. Това само показва, че по филмите не винаги грешат.

– Аз съм Джейкъб Фолкърс – казах. – Какво мога да направя за вас?

Той се усмихна. Усмивката му бе голяма, широка и белозъба.

– Бихте могли да ми поразкажете нещо за тази ваша ферма, ако нямате нищо против.

Чух, че Сали се изкачва зад мен и протегнах встрани ръка. Тя се плъзна под нея и усетих как твърдят лъскав емайл на калника ѝ стопли дланта ми.

– Хубав автомобил – каза Гелхорн.

И така можеше да се каже. Сали беше открит модел 2045-а с позитронен двигател „Хенис-Карлтън“ и каросерия „Армат“. Тя притежаваше най-чистите, най-хубавите линии, които някога съм виждал. От пет години бе моя любимка и в нея бях монтирал всичко, което бях успял да измисля. През цялото това време човешко същество въобще не бе сядало зад волана ѝ.

Нито веднъж.

– Сали – казах аз, потупвайки я нежно, – запознай се с мистър Гелхорн.

Мъркането от цилиндрите на Сали леко се усили. Аз внимателно се вслушах за някакво чукане. Напоследък дочувах чукане в двигателите на почти всички коли и смяната на бензина не бе дала никакъв резултат: Сали обаче звучеше гладко като боята си.

– Всичките ви коли ли имат имена? – попита Гелхорн.

Прозвуча, сякаш ставаше дума за нещо много забавно, а мисис Хестърн не обичаше хората да си правят шеги с фермата. Тя остро каза:

– Естествено. Колите имат истински индивидуалности, нали, Джейк. Всички седани¹ са от мъжки пол, а откритите – от женски.

Гелхорн отново се усмихна.

– В отделни гаражи ли ги държите, мем?

Мисис Хестър сърдито го изгледа.

Гелхорн се обърна към мен.

– Питам се дали бих могъл да говоря с вас насаме, мистър Фолкърс.

– Зависи – казах аз. – Репортер ли сте?

– Не, сър. Търговски пътник съм. Каквото и да говорим, няма да бъде публикувано. Уверявам ви, че имам интерес от запазването на най-строга тайна.

– Хайде да повървим малко надолу по пътя. Има една пейка, която можем да използваме.

Тръгнахме надолу. Мисис Хестър се отдалечи. Сали се влачеше след нас.

Аз казах:

– Нали нямате нищо против, ако дойде и Сали?

– Съвсем не. Тя не може да възпроизведе разговора ни, нали?

Той се разсмя на собствената си шега, пресегна се и потърка решетката на Сали.

Сали форсира мотора си и ръката на Гелхорн бързо се отдръпна.

– Не е свикнала с непознати – обясних аз.

Седнахме на пейката под голямото орехово дърво, откъдето можехме да гледаме през малкото езерце към частната писта. Денят беше топъл и колите масово бяха излезли навън, имаше поне трийсетина.

Дори от това разстояние можех да видя, че Джеремайя прави обичайния си номер – прокрадне се зад някой сериозен по-стар модел, после внезапно бързо ускори и профучи покрай него с преднамерено свирещи спирачки. Преди две седмици бе прогонил стария Ангъс въобще извън асфалта и бях изключил мотора му за два дни.

Страхувам се обаче, че това не помогна, а и видът му е такъв, сякаш нищо не може да се направи по този въпрос. Джеремайя е от спортните модели, с които започвам, а те са ужасно буйни глави.

– Е, мистър Гелхорн – казах аз. – Бихте ли ми казали защо искате информацията?

Но той тъкмо се оглеждаше и каза:

– Мястото действително е поразително, мистър Фолкърс.

– Бих предпочел да ме наричат Джейк. Свикнал съм.

– Добре, Джейк. Колко коли имаш тук?

– Петдесет и една. Взимаме по една-две нови всяка година. Веднъж взехме пет. Досега не сме загубили нито една. Всичките са в безупречно състояние. Имаме дори един модел от и петнайста в движение. Един от оригиналните автоматици. Той беше първата кола тук.

Добрият стар Матю. Вече прекарваше в гаража по-голямата част от деня, но тогава той беше дядото на всички коли с позитронни двигатели. В дните, когато единствено слепи ветерани от войната, парализирани хора и държавни глави караха автоматици. Но мой шеф беше Самсън Харидж и той бе достатъчно богат, за да успее да си вземе един. Аз бях негов шофьор на времето.

Тази мисъл ме кара да се чувствам стар. Мога да си спомня как нямаше нито един автомобил в света с достатъчно мозък, за да намери пътя до собствения си дом. Шофирах мъртви буци машинария, които непрестанно се нуждаеха от човешка ръка върху контролните уреди. Всяка година такива машини убиваха десетки хиляди хора.

Автоматиците оправиха нещата. Един позитронен мозък може да реагира много по-бързо от човешкия, разбира се, и си струваше хората да си пазят ръцете от волана. Влизате вътре, набирате желаната посока и го оставяте да се движи сам.

Сега това се подразбира, но аз си спомням излизането на първите закони, които премахнаха старите коли от магистралите и разрешиха пътуванията само с автоматици. Господи, какъв шум се вдигна! Наричаха това всякак, от комунизъм до фашизъм, но то изпразни магистралите, спря

убийствата и все повече хора пътуваха по новия начин.

Разбира се, автоматите бяха от десет до сто пъти по-скъпи от ръчно управляемите коли и не бяха много онези, които можеха да си ги позволят. Индустрията се специализира в производството на автоматици омнибуси. Винаги можехте да се обадите на някоя компания и появяването на спирка пред вратата ви бе въпрос на минути, след което ви закарваха там, където искате да отидете. Обикновено се налагаше да пътувате с други хора, които са във вашата посока, но какво лошо има в това?

Самсън Харидж обаче имаше частна кола и аз отидох при него в мига, в който тя пристигна. Колата тогава не беше за мен Матю. Не знаех, че един ден ще стане старейшина на фермата. Знаех само, че ми отнема работата, и я мразех.

– Няма да имате повече нужда от мен, нали, мистър Харидж? – казах аз.

Той отвърна:

– Какво си се разтреперил, Джейк? Нали не мислиш, че ще се доверя на такава измишльотина? Ти си оставаш зад волана.

Аз казах:

– Но тя работи сама, мистър Харидж. Оглежда пътя, реагира според

обстоятелствата на препятствия, хора и други коли и помни маршрута на пътуването.

– Така разправят. Така разправят. Все едно, ти си оставаш зад волана, в случай че стане нещо.

Странно как започвате да харесвате един автомобил. За нула време вече го наричах Матю и прекарвах цялото си време да го поддържам лъснат и мъркащ. Един позитронен мозък остава в най-добро състояние, когато може да контролира шасито си по всяко време, което означава, че си струва да се поддържа резервоарът пълен, така че моторът да може да си работи бавно ден и нощ. Скоро по шума на мотора можех да кажа как се чувства Матю.

Харидж също обикна Матю по свой начин. Той нямаше кого друг да обича. Беше напуснал или надживял три жени и бе надживял пет деца и три внука. Затова може би не бе изненадващо, че превърна имота си във ферма за излезли от употреба автомобили, с мен начело и Матю като първи екземпляр от една забележителна поредица.

Това стана мой живот. Никога не се ожених. Не е възможно да си женен и едновременно с това да се грижиш добре за автоматите.

Вестниците го сметнаха за забавно, но скоро престанаха да си правят шеги с нас.

Има неща, с които човек не може да се шегува. Възможно е никога да не сте могли да си позволите автоматик и никога и в бъдеще да не можете, но повярвайте ми, започвате да ги обичате. Те работят усърдно и предано. Само човек съвсем без сърце би могъл да ги малтретира или да гледа как ги малтретират.

Ставаше така, че след като човек притежаваше известно време някой автоматик, той го завещаваше на фермата, ако не разполагаше с наследник, на когото би могъл да разчита за полагагане на добри грижи.

Обясних това на Гелхорн.

Той каза:

– Петдесет и една коли! Това са много пари.

– Минимум по петдесет хиляди на автоматик, при първоначална цена – казах аз. – Сега струват много повече. Правил съм им подобрения.

– Сигурно отиват много пари за поддържане на фермата.

– Тук сте прав. Фермата е организация без печалби, което ни освобождава от данъци, но, разбира се, новите автоматици, които приемаме, обикновено са придружени от известен капитал. Въпреки това цените непрекъснато се покачват. Трябва да

поддържам мястото озеленено, непрекъснато да полагам нов асфалт и да следя стария да е в добро състояние, а има и бензин, масло, поправки и нови приспособления. Това увеличава разходите.

– Вие май сте от дълго време тук?

– Така е, мистър Гелхорн. Трийсет и три години.

– Изглежда, не сте спечелили много за себе си.

– Не съм ли? Вие ме учудвате, мистър Гелхорн. Та аз имам Сали и още петдесет като нея. Погледнете я само.

Усмихнах се. Не можех да се въздържа. Сали бе такава чистница, че се държеше почти обидно. Някакво насекомо трябва да се бе размазало в предното й стъкло или пък се беше събрал повечко прах и тя се приготвяше за работа. Подаде се малка тръбичка и пръсна върху стъклото тергозол. Той бе размазан бързо върху силиконовия повърхностен филм и светкавично се стрелнаха чистачки по предното стъкло, които отведоха водата в малко каналче, откъдето тя закапа на земята. Нито пръсчица не попадна върху блестящия ябълковозелен капак на мотора. Чистачки и тръбичка с почистващ препарат се шумгнаха обратно по местата си и изчезнаха.

Гелхорн каза:

– Никога не съм виждал автоматик да прави това.

– Предполагам – казах аз. – Монтирал съм го специално на нашите коли. Те са чисти. Винаги си мият стъклата. Харесва ми. Дори на Сали съм й монтирал тубички с восък. Всяка нощ се полира, докато можете да видите лицето си във всяка нейна част и да се обръснете. Ако успея да намеря пари, ще го монтирам и на останалите момичета. Откритите са много суетни.

– Мога да ти кажа как да намериш пари, ако те интересува.

– Това винаги ме интересува. Как?

– Не е ли очевидно, Джейк? Всяка от твоите коли струва минимум петдесет хиляди, казваш. Обзалагам се, че повечето надхвърлят и шейсет бона.

– Е, и?

– Някога да си помислял за продажба?

Поклатих глава.

– Предполагам, че не разбирате, мистър Гелхорн, но аз не мога да продам нито една от тях. Те принадлежат на фермата, не на мен.

– Парите ще отидат за фермата.

– Документите за регистриране във фермата постановяват, че колите получават непрекъснати грижи. Те не могат да бъдат продавани.

– Тогава какво ще кажеш за двигателите?

– Не ви разбирам.

Гелхорн смени тактиката и гласът му стана поверителен.

– Слушай сега, Джейк, нека ти обясня ситуацията. Има добър пазар за частни автоматици, стига да бъдат направени достатъчно евтини. Така ли е?

– Това не е тайна.

– А деветдесет и пет процента от стойността е двигателят. Така ли е? Е, аз знам откъде можем да се снабдим с купета. Знаем също къде можем да продадем автоматици на хубави цени – по двайсет или трийсет хилядарки за по-евтините модели и може би по петдесет или шейсет за по-добрите. Всичко, от което имам нужда, са двигателите. Виждаш ли къде е отговорът?

– Не, мистър Гелхорн. – Виждах, но исках той да го произнесе.

– Ето къде! Ти имаш петдесет и един двигателя. Специалист си по автомобилна механика, Джейк. Трябва да си. Можеш да откачиш един двигател и да го поставиш в друга кола, без някой да открие разлика.

– Няма да е много етично.

– На колите няма да навредиш. Ще им направиш услуга. Използвай по-старите си коли. Използвай онзи стар Матю.

– Хм, така, почакайте малко, мистър Гелхорн, двигателите и купетата не са две отделни части. Те са едно цяло. Тези двигатели са свикнали със собствените си купета. Те не биха били щастливи в чужди.

– Добре, това е довод. Много добър довод, Джейк. Все едно да вземат твоя мозък и да го сложат в черепа на някой друг. Така ли е? Ти не смяташ, че това би ти се харесало, а?

– Така смятам. Да.

– Но ако взема твоя мозък и го поставя в тялото на млад атлет? Какво ще кажеш за това, Джейк? Ти вече не си младеж. Ако имаше тази възможност, не би ли ти допаднало да бъдеш отново на двайсет? Ето това предлагам за някои от позитронните ти двигатели. Ще бъдат поставени в нови купета от 57-ма. Последен модел.

Аз се засмях.

– В това няма особен смисъл, мистър Гелхорн. Някои от колите ни може и да са стари, но за тях се полагат добри грижи. Никой не ги кара. Позволено им е да имат свой собствен живот. Те са пенсионирани, мистър Гелхорн. Не бих желал двайсетгодишно тяло, ако това ще означава да копая канавки през останалата част от новия си живот и храната вечно да не ми достига... Какво мислиш ти, Сали?

Двете врати на Сали се отвориха, а после се затвориха с омекотен трясък.

– Какво е това? – попита Гелхорн.

– По този начин Сали се смее.

Гелхорн насила се усмихна, предполагам, реши, че си правя лоша шега.

– Говори разумно, Джейк – каза той. – Колите са създадени, за да бъдат карани. Те вероятно не са щастливи, ако не ги карат.

Аз казах:

– Сали не е карана от пет години. Тя ми изглежда щастлива.

– Съмнявам се.

Той стана и тръгна бавно към Сали.

– Здравей, Сали, какво ще кажеш за една разходка?

Моторът на Сали се форсира. Тя отстъпи назад.

– Не я насилвайте, мистър Гелхорн – каза аз. – Тя е малко предразположена към кокетство.

Два седана се намираха на около сто ярда нагоре по пътя. Бяха спрели. Може би по свой собствен начин гледаха. Не се безпокоях за тях. Гледах Сали и не я изпусках от очи.

Гелхорн каза:

– Спокойно, Сали.

Той се хвърли и сграбчи дръжката на вратата. Тя не помръдна, разбира се.

– Преди минута се отваряше – каза той.

– Автоматично заключване – отговорих. –

Сали има чувство за собствено достойнство.

Той я пусна и каза бавно и натъртено:

– Една кола с чувство за собствено достойнство не би трябвало да се разхожда наоколо със свален покрив.

Гелхорн отстъпи три-четири крачки, след което бързо, толкова бързо, че не успях и да понеча да го спра, се затича и се метна в колата. Това свари Сали напълно неподготвена, защото, щом се озова долу, той изключи запалването, преди тя да успее да го застопори.

За първи път от пет години насам моторът на Сали не работеше.

Мисля, че извиках, но Гелхорн бе превключил на „ръчно“ и го бе фиксирал. Той включи двигателя. Сали оживя отново, но без свобода на действие.

Той потегли нагоре по пътя. Седаните още стояха там. Те се обърнаха и се отдалечиха, без да бързат. Предполагам, че цялата история беше загадка за тях.

Единият бе Джузепе, от миланските работилници, а другият – Стивън. Винаги ходеха заедно. И двамата бяха нови във фермата, но от достатъчно дълго време, за да знаят, че нашите коли просто нямат шофьори.

Гелхорн продължаваше право напред и когато седаните най-после проумяха, че Сали няма да намали, че тя не е способна да намали, вече беше твърде късно за друго, освен за безразсъдни действия. Те се хвърлиха към двете страни на пътя и Сали профуча между тях като светкавица. Стийв устремно премина през оградата откъм езерото и спря върху тревата и калта на не повече от шест инча от ръба на водата. Джузепе се задруса по земята край пътя и спря разтреперан.

Бях върнал Стийв на шосето и се опитвах да открия какви повреди, ако имаше такива, му бе нанесла оградата, когато Гелхорн се върна. Той отвори вратата на Сали и стъпи навън. Наведе се и изключи запалването, за втори път.

– Ето – каза той. – Смятам, че й направих голямо добро.

Аз се сдържах.

– Защо се втурнахте така между седаните? Нямахте причини.

– През цялото време очаквах, че ще се отместят.

– Направиха го. Единият мина през оградата.

– Съжалявам, Джейк – каза той. – Смятах, че ще се отместят по-бързичко. Знаеш какво е. Возил съм се в много автобуси, но в частен

автоматик съм бил два или три пъти през живота си, а сега за първи път въобще сам карам такъв. Това направо те грабва, Джейк. Запалях се да карам такова нещо, а аз съм доста твърдоглав. Казвам ти, няма да се наложи да паднем повече от двацет процента от цените в списъците, за да имаме добър пазар, а това означава деветдесет процента печалба.

– Която ще си поделим?

– Наполовина. Аз поемам всички рискове, не забравяй.

– Добре. Аз ви изслушах. Сега вие ме изслушайте. – Повиших тон, защото вече бях прекалено вбесен, за да продължавам да се държа учтиво. – Когато изключихте мотора на Сали, вие я наранихте. Как би ви се харесало да изгубите съзнание? Точно това се случи със Сали, когато я изключихте.

– Преувеличаваш, Джейк. Автомобилите ги изключват всяка нощ.

– Да, и затова не искам никое от моите момчета и момичета във вашите префърцунени купета от петдесет и седма, където няма да знам как ще се отнасят с тях. Автобусите се нуждаят от основен ремонт на позитронните си вериги на всеки няколко години. Веригите на стария Матю не са докосвани от двацет години. Какво можете да ми предложите в замяна на това?

– Добре, сега си развълнуван. Предлагам ти да помислиш върху предложението ми, щом се поуспокоиш, и да ми се обадиш.

– Мислих върху него предостатъчно. Ако някога ви видя пак, ще повикам полиция.

Устата му стана твърда и грозна. Той каза:

– Само минутка, старомоднико...

– Друг път минутка. Тук е частна собственост и аз ви заповядвам да се махнете.

Той вдигна рамене.

– Добре тогава, довиждане.

Аз казах:

– Мисис Хестър ще ви изведе от собствеността. Постарайте се да направите това довиждане последно.

* * *

Но не беше последно. Видях го пак два дни по-късно. Два дни и половина, по-точно, тъй като беше около обяд, когато го видях първия път и малко след полунощ – втория.

Седнах изправен в леглото, когато той запали лампата, и сляпо запремигнах, докато проумея какво става. Веднъж като прогледнах, не бяха необходими много обяснения. Всъщност не бяха необходими никакви. Той държеше оръжие в десния си юмрук, противната малка игловидна цев, едва забележима между два пръста. Знаех, че всичко, което трябва да направи, е да

увеличи натиска на дланта си и щях да бъда разкъсан на парченца.

Той каза:

– Облечи си дрехите, Джейк.

Не помръднах. Само го гледах.

Той каза:

– Слушай, Джейк. Познавам обстановката.

Посетих те преди два дни, ако си спомняш. Тук няма никакви пазачи, никакви електрифицирани огради, никакви алармени инсталации. Нищо.

Аз казах:

– Нямам нужда от тях. Междувременно нищо не ви спира да напуснете, мистър Гелхорн. Аз бих го направил, ако бях на ваше място. Тук може да стане много опасно.

Той леко се изсмя.

– Да, за някой, който стои от погрешната страна на един юмручен пистолет.

– Виждам го – казах аз. – Зная, че имате такъв.

– Тогава се размърдай. Хората ми чакат.

– Не, сър, мистър Гелхорн. Не, докато не ми кажете какво искате, а вероятно и тогава не.

– Онзи ден ти направих едно предложение.

– Отговорът все още е не.

– Сега има допълнение към предложението. Дошъл съм тук с няколко

души и един автоматобус. Давам ти възможност да дойдеш с мен и да свалиш двайсет и пет позитронни двигателя. Не ме интересува кои двайсет и пет ще избереш. Ще ги натоварим на рейса и ще ги отнесем. Щом ги пласираме, аз ще имам грижа ти честно да си получиш своя дял от парите.

– Имам думата ви, предполагам.

Той не реагира като човек, който си е помислил, че съм саркастичен.

– Имаш я – каза Гелхорн.

Аз казах:

– Не.

– Ако продължаваш да упорстваш с това „не“, ще се оправяме както ние си знаем. Аз сам ще сваля моторите, само че ще сваля всичките петдесет и един. Всеки един от тях.

– Позитронните двигатели не се свалят лесно, мистър Гелхорн. Специалист ли сте по роботика? Дори да сте, вие знаете, че тези двигатели са били модифицирани от мен.

– Зная това, Джейк. И честно казано, не съм специалист. Може и да повредя няколко двигателя, докато се опитвам да ги извадя. Затова и ще се наложи да поработя върху всичките петдесет и един, ако не ми помагаш. Сам разбираш, че може би ще разполагам само с двайсет и пет, когато приключа. Първите няколко, с които ще се заема, вероятно ще пострадат най-силно.

Докато схвана как става, нали разбираш. И ако тръгна сам, мисля че ще започна от Сали.

Аз казах:

– Не мога да повярвам че говорите сериозно, мистър Гелхорн.

Той каза:

– Сериозно говоря, Джейк. – И изчака да осъзная казаното. – Ако желаеш да помогнеш, можеш да си задържиш Сали. В противен случай тя е изложена на опасността да бъде много зле наранена. Съжалявам.

– Ще дойда с вас – казах аз, – но ви предупреждавам още един път. Ще си имате неприятности, мистър Гелхорн.

Той сметна това за много забавно. Докато заедно слизахме по стълбите, най-спокойно си се смееше.

Един автобус стоеше отвън на алеята към гаражните апартаменти. Сенките на трима мъже чакаха до него и фенерчетата им светнаха при нашето приближаване.

Гелхорн каза тихо:

– Водя старчето. Хайде. Преместете рейса на алеята и да започваме.

Единият от тях пъкна вътре юмука си и чукна съответната команда върху контролното табло. Тръгнахме нагоре по алеята, а автобусът покорно ни последва.

– Той няма да може да влезе в гаража – казах аз. – Няма да мине през вратата. Тук нямаме автобуси. Само частни коли.

– Добре – каза Гелхорн. – Изкарайте го върху тревата и го скрийте от погледа.

Можех да чуя ръмженето на колите още на десет ярда от гаража.

Обикновено утихваха, като влезех в гаража. Този път не го направиха. Мисля, че знаеха за присъствието на непознати наоколо и щом видяха лицата на Гелхорн и другите, те се разшумяха по-силно. Всички двигатели меко боботеха и всички двигатели неравномерно тракаха, докато гаражът се изпълни с тътен.

Лампите автоматично светнаха, щом влязохме вътре. Гелхорн не изглеждаше разтревожен от шума на колите, но тримата мъже с него имаха изненадан и притеснен вид. Те имаха вид на наети главорези, излъчване, което се дължеше не толкова на физически черти, колкото на известна бдителност в очите и безсрамен израз на лицето. Познавах този тип и не се тревожех.

Единият от тях каза.

– Проклятие, запалени са!

– Моите коли винаги са – отвърнах неприветливо.

– Но не и тази нощ – каза Гелхорн. – Изгаси ги.

– Това не е толкова лесно, мистър Гелхорн – казах аз.

– Започвай! – извика той.

Не помръднах. Той бе насочил към мен юмручния си пистолет и не трепваше. Аз казах:

– Казах ви, мистър Гелхорн, че моите коли са били третираны добре във фермата. Свикнали са да се отнасят с тях по този начин и всичко друго ги възмуцава.

– Разполагаш с една минута – каза той. – Лекции ще ми изнасяш някой друг път.

– Опитвам се нещо да обясня. Опитвам се да обясня, че колите ми разбират какво им казвам. Един позитронен мотор научава това с време и търпение. Моите коли са го научили. Сали разбра предложението ви преди два дни. Спомняте ли си как се разсмя, като я попитах за мнението й? Тя знае също и какво направихте с нея, както го знаят и двата седана, които разгонихте. А останалите по принцип знаят как да се отнасят с нарушители.

– Слушай, откачен дърт глупак такъв...

– Всичко, което трябва да кажа, е... – аз повиших глас. – Дръжте ги!

Единият от мъжете пребледня и извика, но гласът му бе изцяло погълнат от звука на петдесет и един едновременно натиснати клаксона. Те изсвириха продължително и

между четирите стени на гаража ехото се извиси в див металически зов. Две коли потеглиха напред, без да бързат, но не бе възможно да се сбърка целта им. Други две се строиха зад първите. Всички коли се раздвижиха в отделните си клетки.

Главорезите зяпнаха, а след това се обърнаха гърбом.

Аз извиках:

– Не се изправяйте пред стени.

Очевидно те и сами бяха стигнали инстинктивно до тази мисъл.

Лудо се втурнаха към вратата на гаража.

На вратата единият от хората на Гелхорн се обърна и вдигна юмручния си пистолет. Игловидната сачма проряза тънка синя светкавица към първата кола. Колата беше Джузепе.

Тънка ивица боя се обели от капака на Джузепе и дясната половина на предното му стъкло се напука, но не се проби.

Мъжете вече бяха отвъд вратата и бягаха, а колите две по две изхрущяваха след тях в нощта и клаксоните им зовяха за атака.

Аз бях стиснал за лакътя Гелхорн, но смятам, че и без това той нямаше да помръдне. Устните му трепереха.

Казах:

– Ето защо нямам нужда от електрифицирана ограда и пазачи. Моята собственост се защитава сама.

Очите на Гелхорн се местеха напред-назад смаяно, докато двойка по двойка колите избръмчаваха покрай нас. Той каза:

– Те са убийци!

– Не говорете глупости. Няма да убият вашите хора.

– Те са убийци!

– Само ще им дадат урок. Колите ми са специално обучени за преследване из пресечена местност, точно за такива случаи. Смятам, че урока, който ще получат хората ви, ще е по-мъчителен от едно еднократно, бързо убийство. Преследвал ли ви е някога автомобил?

Гелхорн не отговори.

Аз продължих. Не исках да му спестя нищо.

– Те ще бъдат сенки, движещи се не по-бързо от вашите хора, ще ги преследват тук, ще ги заприщват там, ревящи, ще се втурват към тях и ще ги отминават със свирещи спирачки и ръмжащ мотор. Ще продължават по този начин; докато хората ви паднат без дъх и полумъртви, в очакване колелата да изхрущят върху чупещи се кости. Колите няма да направят това. Те ще се върнат. Можете да се обзаложите обаче, че вашите

хора вече никога през живота си няма да припарят отново тук. Дори и за всичките пари, които вие или десет като вас бихте могли да им дадете. Слушайте...

Стиснах по-силно лакътя му. Той се напрегна да чуе.

Аз казах:

– Не чувате ли да се тряскат врати на коли?

Беше слабо и далечно, но нямаше грешка.

– Те се смеят – казах аз. – Забавляват се.

Лицето му почервеня от ярост. Той вдигна ръка. Все още държеше юмручния си пистолет.

Казах:

– Аз не бих го направил. Една автоматикола е все още тук.

Не мисля, че до този момент той бе забелязал Сали. Толкова тихо се бе придвижила. Макар че десният ѝ преден калник почти ме докосваше, не чувах двигателя ѝ. Може би сдържаше дъха си.

Гелхорн извика.

– Няма да ви докосне, докато съм с вас – казах аз. – Но, ако ме убие... Вие знаете, че Сали не ви обича.

Гелхорн обърна пистолета по посока на Сали.

– Двигателят ѝ е защитен – казах аз. – А и преди да успеете да стиснете повторно пистолета, тя ще ви смачка.

– Добре тогава – извика той и изведнъж ръката ми бе извита зад гърба и така усукана, че едва издържах. Той ме държеше между Сали и себе си и натискът му не отслабваше.

– Отстъпвай с мен и не се опитвай да се освободиш, старомоднико, или ще ти изтръгна ръката от ставата.

Трябваше да се движа. Сали се помещаваше напред с нас, разтревожена, неуверена какво да предприеме. Опитах се да ѝ кажа нещо; но не успях. Можех само да стискам зъби и да стена.

Автоматобусът на Гелхорн още беше отвън, до гаража. Насила бях вкаран в него. Гелхорн скочи вътре след мен и заключи вратите.

Той каза:

– Добре сега. Да поговорим разумно.

Разтърквах си ръката и докато се опитвах да възстановя кръвообращението в нея, автоматично и несъзнателно изучавах контролното табло в автобуса.

– Преправяно е – установих аз.

– Така ли? – каза той заядливо. – Ето ти пример за моята работа. Взех бракувани вериги, намерих мозък, който можех да

използувам, и се снабдих с частен автобус. Какво от това?

Аз дръпнах преправеното табло, насилвайки го встрани.

Той каза:

– Какво правиш, по дяволите. Не пипай.

Ръба на дланта му се стовари върху лявото ми рамо. Сборичках се с него.

– Нищо лошо няма да му сторя на автобуса. За какъв ме мислите? Искам само да хвърля един поглед на някои от връзките в двигателя.

Наистина не ми отне повече от един поглед. Кипях, когато се обърнах към него.

– Вие сте един самозван негодник казах аз. – Нямали сте право сам да поставяте този двигател. Защо не повикахте роботехник?

Той каза:

– Приличам ли на луд?

– Дори двигателят да е бил откраднат, не сте имали право да се отнесете така с него. С човек не бих се отнесъл така, както вие сте се отнесли с този двигател. Калаени спойки, лепенки и затягащи клеми. Та това е жестоко!

– Работи, нали?

– Работи наистина, но това трябва да е ад за автобусчето. И вие бихте могли да живеете със силна мигрена и остър артрит,

но това не би било кой знае какъв живот. Тази кола страда.

– Млъквай! – За миг той хвърли поглед навън към Сали, която се бе приближила до автобуса, доколкото ѝ бе възможно. Гелхорн се увери, че вратата и прозорците са заключени. – Сега се махаме оттук, преди да са се върнали другите коли. Ще стоим надалеч.

– Как ще ви помогне това?

– На твоите коли ще им свърши бензинът някой ден, нали? Не си ги преправил така, че да могат сами да се зареждат, нали? Тогава ще се върнем и ще си довършим работата.

– Те ще ме търсят – казах аз. – Мисис Хестър ще повика полицията.

Той бе приключил със споровете. Просто с удар запали рейсчета. То потегли. Сали го последва. Гелхорн захихика.

– Какво може да направи, като си тук с мен?

Сали, изглежда, също съзнаваше това. Тя набра скорост, задмина ни, изчезна. Гелхорн отвори прозореца до себе си и плю през него. Автобусчето трмаво напредваше по тъмния път. Моторът му неравномерно гърмеше. Гелхорн намали периферните светлини. Само една фосфоресцираща зелена ивица в средата на шосето, проблясваща на лунната светлина, беше всичко, което ни разделяше

от дърветата. Всъщност нямаше почти никакво движение. Две коли минаха покрай нас в обратната посока, а от нашата страна на шосето нямаше никакви нито отпред, нито отзад.

Аз чух първи тряскаването на вратите. Бързо и остро в тишината, първо отдясно, после отляво. Ръцете на Гелхорн трепереха, когато свирепо удари таблото с юмрук, за да увеличи скоростта. Сноп светлина изскочи между групичка дървета и ни заслепи. Друг сноп падна върху нас иззад мантизелата от другата страна. На едно кръстовище, четиристотин ярда напред, се чу изсвирване и една кола застана на пътя ни.

– Сали доведе останалите – казах аз. – Мисля, че сте обграден.

– И какво? Какво могат да ми направят?

Той се надвеси над таблото и се взря през предното стъкло.

– А и ти не се опитвай да правиш нещо, старомоднико тихо промърмори той.

Аз и не можех. Страшно бях изтощен, лявата ми ръка гореше. Шумът от мотори все повече се приближаваше и се усилваше. Можех да доловя в ръмженето им странни нотки и изведнъж ми се стори, че колите си говорят една на друга.

Смесица от клаксони дойде изотзад. Обърнах се, а Гелхорн бързо хвърли поглед

в огледалото за обратно виждане. Следваха ни петнайсетина коли в двете ленти.

Гелхорн извика и налудничаво се разсмя.

Аз изкрещях:

– Спрете! Спрете колата!

Защото на по-малко от четвърт миля отпред, ясно очертана на светлините на два седана, върху банкета стоеше Сали. Стегнатото ѝ тяло бе паркирало напреки на пътя. В насрещната лента от лявата ни страна се бяха строили коли, които се движеха успоредно с нас и пречеха на Гелхорн да завие.

Но той нямаше никакво намерение да свива. Постава пръст върху бутона за пълна газ и го задържа там.

Той каза:

– Няма грешка. Това автобусче я надвишава по тегло пет към едно, старомоднико, и ние просто ще я изхвърлим от пътя като умряло котенце.

Знаех, че той е способен на това. Автобусът бе на ръчно управление и пръстът му лежеше върху бутона. Знаех, че ще го направи.

Свалих прозореца и проврях глава навън.

– Сали – изкрещях. Махни се от пътя. Сали!

Викът ми бе удавен в агонизиращия вой на спирачките. Усетих, че политам напред и чух как дъхът на Гелхорн изскача от гърлото му.

– Какво стана? попитах.

Излишен въпрос. Бяхме спрели. Това беше станало. Сали и автобусчето бяха на пет фута разстояние. При пет пъти по-малкото си тегло тя не бе помръднала. Какъв кураж!

Гелхорн теглеше превключвателя за ръчно управление.

– Длъжен беше – мърмореше той. – Длъжен беше.

Аз казах:

– Не и при начина, по който си свързал двигателя, специалисте. Всяка от веригите би могла да прекъсне.

Той ме погледна, раздиран от гняв, и изръмжа. Косата му се бе сплъстила над челото му. Той вдигна юмрук.

– Това ще е последният съвет, който си дал, старомоднико.

И аз знаех, че игловидният пистолет всеки момент ще гръмне.

Притиснах гръб към врата на автобуса, наблюдавайки как юмрукът се вдига, и когато вратата се отвори, се преметнах назад и навън и паднах с трясък на земята. Чух вратата отново да се затваря.

Изправих се на колене и погледнах нагоре тъкмо навреме, за да видя как Гелхорн безполезно се бори със затварящия се прозорец, а после бързо провира юмручния си пистолет през пролуката. Не успя да стреля. Автобусчето тръгна със страхотно ръмжене и Гелхорн залитна назад.

Сали вече не стоеше на пътя и аз проследих задните светлини на автобусчето, които се отдалечиха надолу по шосето.

Бях изтощен. Седнах направо там, върху шосето, отпуснах глава на събраните си длани и се опитах да си поема дъх.

Чух една кола внимателно да спира отстрани. Като погледнах нагоре, видях Сали. Бавно – с любов, бихте могли да кажете – предната ѝ врата се отвори.

Никой не бе карал Сали от пет години – освен Гелхорн, разбира се – и знаех колко ценна е тази свобода за една кола. Оцених високо жеста, но казах:

– Благодаря, Сали, но ще взема някоя от по-новите коли.

Станах и се обърнах, но умело и почти с пирует тя отново зави пред мен. Не можех да нараня чувствата ѝ. Влязох. Предната ѝ седалка имаше приятното, прясно ухание на автомобил, който се поддържа безупречно чист. Легнах върху нея, изпълнен с

благодарност, и моите момчета и момичета бързо и тихо ме отведоха в къщи.

* * *

На следващата вечер силно развълнуваната мисис Хестър ми донесе копие от радиосъобщение.

– Пише за мистър Гелхорн – каза тя. – Мъжът, който идва да говори с теб.

– Какво пише за него?

Боях се от отговора ѝ.

– Намерили са го мъртъв – каза тя. – Представяш ли си? Просто си лежал мъртъв в един ров.

– Може да е някой непознат – смотолевих аз.

– Реймънд Дж. Гелхорн – остро каза тя. – Не е възможно да има двама, нали? Описанието също съвпада. Господи, що за смърт е това! Намерили са следи от гуми по ръцете и тялото му. Представяш ли си? Радвам се, че се е оказал автобус, иначе можеше да дойдат да душат наоколо.

– Тук наблизо ли се е случило? – попитах аз обезпокоено.

– Не... близо до Куксвил. Но, боже господи, прочети го сам, ако... Какво е станало с Джузепе?

Посрещнах като добре дошло отвличането. Джузепе търпеливо чакаше да

довърша ремонтните работи. Предното му стъкло бе махнато.

След като тя си тръгна, грабнах копието. Нямаше никакво съмнение. Докторът съобщаваше, че е бягал и е бил в състояние на пълно изтощение. Зачудих се колко ли мили автобусчето си е играло с него преди последния удар. В копието не се споменаваше нищо подобно, разбира се.

Бяха заловили автобуса. Бяха го идентифицирали по следите от гумите. Полицията се опитваше да открие собственика му.

Имаше и редакторска бележка. Това било първото пътно произшествие в щата за тази година и вестникът настоятелно предупреждаваше да не се кара на ръчно управление през нощта.

Нищо не се споменаваше за тримата главорези на Гелхорн и поне за това бях благодарен. Никоя от нашите коли не се бе поблазнила от удоволствието да преследва до смърт.

Това беше всичко. Гелхорн беше престъпник. Отношението му към автобусчето бе жестоко. Безспорно заслужаваше си смъртта. Но въпреки това усещах леко гадене заради начина, по който бе умрял.

Вече измина месец, а аз все не мога да си го избия от главата.

Моите коли си говорят. Вече не се съмнявам. Сякаш са набрали кураж и не си правят труда да го пазят в тайна. Моторите им гърмят и чукат непрестанно.

И говорят не само помежду си. Говорят и на колите и автобусите, които идват във фермата по работа. От колко ли време са го правили?

Те сигурно също ги разбират. Автобусчето на Гелхорн ги разбра след като бе прекарало не повече от час с тях. Пред очите ми често се появява картината с гонитбата по шосето – колите, заградили автобусчето от всички страни, тракащи с двигателите си към него, докато разбере, спре, пусне ме навън и избяга с Гелхорн.

Дали моите коли са му казали да убие Гелхорн? Или това е било негова идея?

Могат ли колите да имат такива идеи? Конструкторите на двигателите казват, че не могат, но те имат предвид обикновени обстоятелства. Дали са предвидили всичко?

Случва се някои коли да придобият лоши навици, знаете.

Някои от тях влизат във фермата и наблюдават. Чуват различни неща. Откриват, че съществуват коли, чиито мотори никога не

се изключват, които никой никога не кара, на които всяка нужда е задоволена.

После може би излизат навън и го казват на други. Може би мълвата се носи бързо. Може би те си мислят, че фермата е вид решение за целия свят? Те не разбират. Не може да се очаква от тях да разбират от наследства и прищевки на богаташи. На Земята има милиони автомобили, десетки милиони. Ако тази мисъл се загнезди у тях, че са роби и би трябвало да направят нещо по този въпрос... Ако започнат да мислят като рейсчета на Гелхорн...

Може би това няма да стане по мое време. Пък и вероятно ще им се наложи да запазят живота на част от нас, за да се грижим за тях, нали? Не биха ни избии всичките.

А може би биха го направили? Може би няма да разберат, че някой трябва да се грижи за тях? Може би няма да чакат?

Всяка сутрин се събуждам и си мисля, може би днес...

Колите вече не ми доставят такова удоволствие. Напоследък дори забелязвам, че започвам да отбягвам Сали...

¹ Закрита кола, лимузина – Б. пр.

Човекът, който уби Мохамед

Фантастичен разказ

Алфред Бестър

ИМАШЕ един човек, който осакатяваше историята. Събаряше империи и изкореняваше династии. Заради него Маунт Върнън нямаше да е национално светилище и Кълъмбъс, Охайо, трябваше да се нарича Кабот, Охайо. Заради него името на Мария Кюри щеше да е прокълнато във Франция и никой нямаше да се кълне в брадата на Пророка. В действителност тези неща не се случиха, защото той беше един луд професор. Или погледнато от друга страна, той успя само да ги направи нереални за себе си.

Прилежният читател е добре запознат с обикновения луд професор: дребен на ръст, с дебели вежди, създаващ в лабораторията си чудовища, които винаги въстават срещу своя създател и заплашват красивата му дъщеря. Разказът обаче не е за този тип измислени герои. В него става дума за Хенри Хасъл, истински луд професор от типа на такива добре известни хора като Лудвиг Болцман (виж Закон за идеалния газ), Жак Шарл и Андре Мари Ампер (1775 – 1836).

Всеки би трябвало да знае, че електрическият ампер е наречен така в чест на Ампер. Лудвиг Болцман е бил изтъкнат австрийски физик, известен с изследванията си както върху излъчването на черните тела, тека и върху идеалните газове. Може да го намерите в трети том на Британската енциклопедия, от БАЛТ до БРАИ. Жак Александър Сезар Шарл е първият математик, който се е заинтересувал от полетите и е изобретил водородния балон. Тези хора наистина са живели.

Те са били истински луди професори. Ампер например отивал веднъж на важна среща на учените в Париж. В таксито му хрумнала блестяща идея (от електрическо естество, предполагам), така че той извадил писалка и надраскал уравнението върху тапицерията на хубавата кола. Общо взето,

то било следното: $\alpha H = \frac{i.p.\alpha l}{r^2}$, където H е дължината на перпендикуляра от p до правата на елемента αl . Или по-точно: $\alpha H =$

$\frac{i \cdot \sin \varphi \alpha l}{r^2}$. Често наричат това уравнение Закон на Лаплас, макар че той не е участвувал в срещата.

Както и да е, таксито спряло пред Академията. Ампер изскочил, платил на шофьора и се затичал за срещата, за да разкаже на всички за идеята си.

Но тогава установил, че записките му не са у него, после си спомнил къде ги бил оставил и се втурнал да гони таксито по улиците на Париж, за да си възстанови избягалото уравнение. Понякога си представям, че тъкмо по този начин Ферма е загубил прочутата си Велика теорема, въпреки че и той не е присъствувал на срещата, тъй като починал двеста години по-рано.

Или да вземем Болцман. По време на изнасяния от него курс по идеални газове за напреднали той вмъквал в лекциите си използваните изчисления, които извършвал бързо и лесно наум. Просто имал такъв ум. Студентите му се затруднявали толкова много в разгадаването на математическите трансформации, че не можели да следят лекциите и го помолили да извежда уравненията си на черната дъска.

Болцман се извинил и обещал да бъде по-внимателен в бъдеще. Следващата лекция той започнал с:

– Господа, като комбинираме Закона на Бойл със Закона на Шарл, стигаме до равенството $p \cdot V = p_0 \cdot V_0 \cdot (1 + a \cdot t)$. Сега очевидно,

ако $\int_a^b f(x) \cdot dx = F(b) - F(a)$, то $p \cdot V = RT$ и $\int_V f(x,y,z) dV = 0$. Това е толкова просто, колкото че две плюс две прави четири.

В този момент Болцман си спомня обещанието. Обърнал се към черната дъска, старателно написал $2 + 2 = 4$ и се впуснал да обяснява нататък, като извършвал сложните изчисления наум.

Жак Шарл, блестящият математик, който открил закона на Шарл (известен повече като Закон на Гей-Люсак), споменат от Болцман в лекцията му, имал налудничавото желание да стане прочут палеограф, т. е. откривател на антични ръкописи. Мисля, че перспективата да дели заслугите си с Гей-Люсак може да го е разстроила.

Така той платил 200000 франка на един явен мошеник на име Врен-Люка за холографните писма, претендиращи да са били написани от Юлий Цезар, Александър Велики и Пилат Понтийски. Шарл, човек, който можел да вижда през всякакъв газ, идеален или не, действително вярвал, че

тези фалшификации са истински, въпреки факта, че несръчният Врен-Люка ги бил написал на съвременен френски върху съвременна хартия, носеща съвременни водни знаци. Дори се опитал да ги дари на Лувъра.

Обаче тези хора не са били идиоти. Били са гении, които са платили висока цена за гения си, защото останалата част от мисленето им е била от друг свят. Гений е този, който върви към истината по непредвидим път. За нещастие непредвидимите пътища водят към бедствия във всекидневния живот. Тъкмо това се случи на Хенри Хасъл, професор по приложна принуда в Неизвестния университет в годината 1980.

* * *

Никой не знае къде се намира Неизвестният университет, нито какво се преподава там. Преподавателският му екип се състои от около двеста ексцентрици, а студентското тяло – от две хиляди неудачници, от онези, които остават анонимни, докато не спечелят Нобелова награда или не станат Първия човек на Марс. Винаги можете да разпознаете възпитаниците на НУ, когато ги запитате къде са учили. Ако получите изплъзващ се отговор като: „Щатския“ или „О, в един малко

известен университет, за който никога не сте чували“, можете да се обзаложите, че са били в Неизвестния. Надявам се някой ден да мога да ви разкажа нещо повече за този университет, който представлява център за учене само в духа на Пикуик.

Във всеки случай в един ранен следобед Хенри Хасъл си тръгнал към къщи от работния си кабинет в Психотичния Псентър, минавайки бавно през Галерията за физическа култура. Не е вярно, че го е направил, за да огледа похотливо голите студентки, играещи ритмичната гимнастика на Аркейн, а по-скоро понеже обичаше да се възхищава на трофеите, изложени в галерията в памет на големите Неизвестни отбори, спечелили шампионати, каквито Неизвестните отбори печелят – по спортове като страбизъм, оклузия и ботулизъм. (Три години поред Хасъл беше шампион по единична фрамбезия.) У дома си той пристигна с приповдигнато самочувствие и нахълта весело в къщи, за да завари съпругата си в прегръдките на някакъв мъж.

Там, пред него, беше тя, красива тридесет и пет годишна жена с тъмноредвена коса и бадемове очи, целувана жадно от човек, чиито джобове бяха натъпкани с брошури, микрохимически уреди и с лъскаво неврологично чукче – наистина типичен

представител на НУ. Целувката се изпълняваше с такава концентрация, че никоя от виновните страни не забеляза, че Хенри Хасъл ги гледа гневно от коридора.

Припомнете си сега Ампер, Шарл и Болцман. Хасъл тежеше деветдесет килограма, беше мускулист и невъздържан. За него би било детска игра да разкъса съпругата си и нейния любовник и така да постигне простичко и без заобикалки целта, към която се стремеше – гибелта на жена си. Но Хенри Хасъл беше от класа на гениите – просто неговият ум не работеше по този начин.

Хасъл пое дълбоко въздух, обърна се и нахлу в домашната си лаборатория като парен локомотив. Издърпа едно чекмедже с надпис ДУОДЕНУМ и извади от него пистолет четиридесет и пети калибър. Отвори и други чекмеджета с още по-интересни надписи и събра най-различни части. Точно за седем минути и половина (такава беше яростта му) той сглоби машина на времето (такъв беше геният му).

Професор Хасъл монтира машината на времето около себе си, нагласи един брояч на 1902, взе пистолета и натисна един клавиш. Машината издаде звук като на запушена водопроводна тръба и Хасъл изчезна. Появи се отново във Филаделфия

на 3 юни 1902 година, отиде право на улица „Орехова“ № 1218, къща от червени тухли с мраморни стъпала, и позвъни. Един мъж, който можеше да мине за третия брат на Смит, отвори вратата и погледна Хенри Хасъл.

– Мистър Джесъп? – попита Хасъл, задъхвайки се.

– Да?

– Вие ли сте мистър Джесъп?

– Аз съм.

– Ще имате син на име Едгар. Едгар Алан Джесъп – наречен така поради нелепото ви възхищение към По.

Третият брат на Смит беше слисан.

– Не знам за такъв – отвърна той. – Още не съм женен.

– Ще се ожените – рече сърдито Хасъл. Имам нещастieto да съм съпруг на дъщерята на вашия син, Грета. Извинете ме – той вдигна пистолета и застреля бъдещия дядо на жена си.

– Трябва да е престанала да съществува – промълви Хасъл, като духна пушека от дулото. – Ще съм ерген. Дори може да съм женен за някоя друга... Господи! За коя ли?

Хасъл с нетърпение изчака автоматичното връщане на машината на времето да го прехвърли отново в собствената му лаборатория. Втурна се във всекидневната.

Там беше червенокосата му съпруга. Все още в прегръдките на мъжа.

Хасъл беше като поразен от гръм.

– Значи така – изръмжа той. – Изневярата е семейна черта. Добре, ще видим ние тази работа. Имаме начини и средства.

Позволи си да се изкиска глухо, прибра се в лабораторията и изпрати собствената си персона назад в годината 1901, където застреля Ема Хочкис, бъдещата баба на жена си по майчина линия. След което се върна в своя дом в своето време. Но в него беше червенокосата му съпруга, все още в прегръдките на друг мъж.

– Но аз *знам*, че старата кучка беше баба й промърмори Хасъл. – Не може да съм я сбъркал при тази прилика. Какво съм сгрешил, по дяволите?

Беше смутен и разтревожен, но не и в безизходица. Отиде в кабинета си, с мъка вдигна слушалката на телефона, но накрая успя да набере Лабораторията по нарушения. Пръстът му остана пъхнат в една от дупките на телефонната шайба.

– Сам? – рече той. – Тук е Хенри.

– Кой?

– Хенри.

– Трябва да говорите по-високо.

– Хенри Хасъл!

– А, добър ден, Хенри.

– Кажете ми нещо за времето.

– Времето? Хммм... – Едно-и-многоканалният компютър прочисти гърлото си, докато чакаше да се свържат веригите на данните. – Аха. Време. (1) Абсолютно. (2) Относително. (3) Периодично. (1) Абсолютно: период, случайност, времетраене, всекидневие, непрестанност...

– Съжалявам, Сам. Грешно запитване. Започни отначало. Искане време във връзка с последователност в, пътуване в.

Сам превключи скоростите и започна наново. Хасъл го слушаше внимателно. Кимаше. Сумтеше.

– А-ха. А-ха. Правилно. Разбирам Така си и мислех. Континуум, а? Действията, извършени в миналото, трябва да променят бъдещето. Значи съм на верен път. Но действията трябва да са от особено значение. Ефект на масовите действия. Баналностите не могат да отклонят потока на съществуващите явления. Хммм. Но колко банална може да бъде една баба?

– Какво се опитваш да направиш, Хенри?

– Да убия жена си – отсече Хасъл. Затвори телефона. Върна се в лабораторията. Започна да размишлява, все още обхванат от гняв и ревност.

– Трябва да направя нещо значимо – продума той. – Да залича Грета. Да затрия всичко. Добре тогава! Ще им покажа!

Хасъл се върна в годината 1775, посети една ферма във Вирджиния и застреля в гърдите млад полковник. Името на полковника беше Джордж Вашингтон и Хасъл се увери, че е мъртъв. Върна се в собственото си време и в собствената си къща. Там беше червенокосата му жена, все така в прегръдките на другия.

– Проклятие! – каза Хасъл. Мунициите му бяха на привършване. Отвори нова кутийка с патрони, върна се назад във времето и изби Христофор Колумб, Наполеон, Мохамед и още половин дузина знаменитости. – Трябва да е достатъчно, за бога! – рече си той.

Върна се във времето си и завари съпругата си както преди.

Краката му се подкосиха, сякаш потънаха в пода. Отиде обратно в лабораторията си, като вървеше сякаш през кошмарни плаващи пясъци.

– Какво, по дяволите, има значение? – запита се Хасъл, обзет от мъка. Какво още е необходимо, за да се видоизмени бъдещето? Господи, този път наистина ще го променя. Ще му видя сметката.

Той отпътува за Париж в зората на двадесети век и посети мадам Кюри в една таванска лаборатория близо до Сорбоната.

– Мадам – рече Хасъл на ужасния си френски, – аз съм съвсем непознат за вас, но все пак съм учен. Като разбрах за опитите ви с радий.. О, вие още не сте получили радий? Няма значение. Аз съм тук, за да ви разкажа всичко за атомния разпад.

И той ѝ разказа. Има удоволствието да види как Париж изчезва в гъба от пушек, преди автоматичното връщане да го прибере у дома.

– Това ще отучи жените да изневеряват – изръмжа той. – ...Ъ! – Последното се изтръгна от устните му, когато видя червенокосата си съпруга все още... Но няма нужда да се спираме на очевидното.

Хасъл преплува мъглата в кабинета си и седна да мисли. Докато той мисли, нека ви предупредя, че това не е обикновен разказ за времето. Ако сте си въобразил за миг, че Хенри ще открие, че мъжът, милващ жена му, е самият той, грешите. Прелъстителят не е Хенри Хасъл, синът му, негов близък или дори Лудвиг Болцман (1844–1906). Хасъл не затваря кръг във времето, завършващ там, където започна разказът – за ничия радост или напук на всички, – по простата причина, че времето не е кръгово, нито линейно, нито

двойно, дисковидно, сиденично, надлъжклонено или пандикулирано. Времето е нещо от частен характер, както откри Хасъл.

– Може би съм изпуснал нещо – промърмори си той. – По-добре да проверя.

Като се пребори с телефона, който сякаш тежеше сто тона, най-накрая успя да се свърже с Библиотеката.

– Ало, Библиотеката ли е? Тук е Хенри.

– Кой?

– Хенри Хасъл.

– По-високо, моля.

– ХЕНРИ ХАСЪЛ!

– А, добър ден, Хенри.

– Какво знаете за Джордж Вашингтон?

Библиотеката изкътка, докато сканерите й тършуваха из каталозите.

– Джордж Вашингтон, първи президент на Съединените щати, роден в...

– Първи президент? Не беше ли убит през 1775 година?

– Слушай, Хенри. Този въпрос е абсурден.

Всеки знае, че Джордж Ваш...

– Никой ли не знае, че е бил убит?

– От кого?

– От мен.

– Кога?

– През 1775.

– Как успя да го направиш?

– С пистолет.

– Не, питам как успя да го извършиш преди двеста години?

– Имам машина на времето.

– Хубаво, но тук не го пише – отвърна Библиотеката. – Той все още си стои в каталозите ми. Сигурно не си го улучил.

– Но аз го улучих. А какво ще кажеш за Христофор Колумб? Има ли записка за смъртта му през 1489 година?

– Но той е открил Новия свят през 1492 година.

– Не е. Беше убит през 1489 година.

– Как?

– С четиридесет и пет калибров куршум в стомаха.

– Пак ли ти, Хенри?

– Да.

– Не е записано тук – настояваше Библиотеката. – Навярно си лош стрелец.

– Не искам да си загубя самообладанието – рече Хасъл с треперещ глас.

– Защо, Хенри?

– Защото вече съм го загубил – извика той. – Добре! Какво ще кажеш за Мария Кюри? Не откри ли тя атомната бомба, която разруши Париж в началото на века?

– Не. Енрико Ферми...

– Откри я.

– Не я е открила.

– Аз лично ѝ подказах как. Аз. Хенри Хасъл.

– Всеки знае, че си чудесен теоретик, но слаб учител, Хенри. Ти...

– Върви по дяволите, дърта кокошко. Това трябва да бъде изяснено.

– Защо?

– Забравих. Имах нещо на ум, но сега няма значение. Какво ще предложиш?

– Наистина ли имаш машина на времето?

– Разбира се, че имам.

– Тогава се върни и провери.

Хасъл се върна в 1775 година, посети Маунт Върнън и прекъсна пролетната сеитба.

– Извинете ме, полковник – започна той.

Високият мъж го изгледа с любопитство.

– Говорите странно, чужденецо – рече той.

Откъде сте?

– О, от един малко известен университет, за който никога не сте чували.

– Също и изглеждате странно. Някак си мъгливо, така да се каже.

– Кажете ми, полковник, какво знаете за Христофор Колумб?

– Малко – отвърна полковник Вашингтон. – Умрял е преди двеста, триста години.

– Кога е починал?

– Хиляда петстотин и някоя си, доколкото си спомням.

– Не. Умрял е през 1489 година.

– Объркали сте датите, приятелю. Той е открил Америка в 1492 година.

– Кабот е открил Америка. Себастиан Кабот.

– Не. Кабот е дошъл малко по-късно.

– Имам неопровержимо доказателство! – започна Хасъл, но млъкна, тъй като един як или по-скоро пълен мъж, с лице, смешно почервеняло от гняв, се приближи до тях. Беше облечен в сиви панталони, приличащи на чувал, и в сако от груб плат с два размера по-малко от неговия му. Носеше пистолет четиридесет и пети калибър. Едва след като постоя зяпнал известно време, Хенри Хасъл осъзна, че наблюдава самия себе си и че гледката не му харесва.

– Боже мой! – възкликна той. – Това съм аз, когато идвам да убия Вашингтон за пръв път. Ако бях закъснял сега с един час, щях да намеря Вашингтон мъртъв. Хей! – извика Хасъл. – Недей още. Почакай една минута. Най-напред трябва да изясня нещо.

Хасъл не обърна внимание на самия себе си. Той, изглежда, дори не забелязваше самия себе си. Отиде право към полковник Вашингтон и го простреля в корема. Полковник Вашингтон се свлече на земята категорично мъртъв. Първият убиец огледа тялото и без да забелязва опитите на Хасъл

да го спре и да го заговори, се обърна и се отдалечи, мърморейки си сърдито.

– Той не ме чу – почуди се Хасъл. – Дори не ме усети. И защо не си спомням да съм бил спиран от самия себе си първия път, когато убих полковника? Какво става тук, по дяволите?

Доста объркан, Хенри Хасъл отиде в Чикаго и попадна в претърпаните помещения на Чикагския университет в началото на 40-те години. Там сред хлъзгавата мръсотия от парчета графит и графитен прах, които го обгръщаха, той откри някакъв италиански учен, наречен Ферми.

– Виждам, че повтаряте работата на Мария Кюри, *доторе*? рече Хасъл.

Ферми се огледа наоколо, сякаш беше доловил слаб звук.

– Повтаряте работата на Мария Кюри, *доторе*? – изрева Хасъл.

Ферми се огледа странно.

– Вие откъде, *амико*?

– От Щатския.

– От Щатската полиция?

– Просто от Щатския. Вярно ли е, *доторе*, че Мария Кюри е открила атомния разпад през хиляда и деветстотната година.

– Не! Не! Не! – развика се Ферми. – Ние сме първите. Но все още не сме успели напълно. Полиция! Полиция! Шпионин!

– Сега вече ще ме регистрират – изръмжа Хасъл.

Извади верния си пистолет и го изпразни в гърдите на доктор Ферми, след което зачака да го арестуват и да го принесат в жертва на печата. Но за негово учудване д-р Ферми не се строполи на земята, а само поглади нежно гърдите си и рече на хората, които се притекоха на виковете му:

– Няма нищо. Внезапно почувствувах, че горя отвътре, което може да е невралгия на сърдечния нерв, но по-скоро май е газ.

Хасъл беше прекалено развълнуван, за да изчака автоматичното връщане на машината на времето. Вместо това се прехвърли веднага в Неизвестния университет със собствени сили. Последното трябваше да го насочи на следа, но той беше твърде разстроен, за да го забележи. Тъкмо тогава аз (1913–1975) го видях за пръв път – неясна фигура, промъкваща се през паркирани коли, затворени врати и тухлени стени, с озарено и решително като на лунатик лице.

Вмъкна се в Библиотеката, готов за задълбочен разговор, но не можеше да накара каталозите да го чуят или да го усетят. Тогава отиде в Лабораторията по нарушения, където Сам, едно-и-многоканалният компютър, разполагаше с апаратура с чувствителност до 10700

ангстрьома. Сам не можеше да види Хенри, но успя да го чуе благодарение на някакво явление при интерференция на вълните.

– Сам – каза Хасъл, – направих страхотно откритие.

– Винаги правиш открития, Хенри – оплака се Сам. – Пространството ти за данни е запълнено. Трябва ли да започвам нова лента заради теб?

– Но аз имам нужда от съвет. Кой е водещият специалист по време във връзка с последователност в, пътуване в?

– Трябва да е Израел Ленокс. космическа механика, професор по, Йейлски университет.

– Как мога да се свържа с него?

– Не можеш, Хенри. Той не е жив. Почина през седемдесет и пета.

– Какъв специалист ще ми посочиш по време, пътуване в, жив?

– Уили Мърфи.

– Мърфи? От нашата собствена Катедра по травми? Това е вече нещо. Къде е той сега?

– За сведение, Хенри, той отиде у вас, за да те пита нещо.

Хасъл се прибра у дома, без да бърза, претърси лабораторията и кабинета си, без да открие никого, и накрая влетя във всекидневната, където червенокосата му

съпруга се намираще все още в прегръдките на чуждия мъж. (Всичко това, както разбирате, се случи в рамките на няколко мига от момента на построяването на машината на времето. Такова е естеството на времето и на пътуването във времето.) Хасъл се изкашля един-два пъти и се опита да потупа жена си по рамото. Пръстите му минаха през нея.

– Извини ме, скъпа – рече той: – Да ме е търсил Уили Мърфи?

Тогава, като погледна отблизо, видя, че мъжът, който целуваше жена му, беше самият Мърфи.

– Мърфи! – възкликна Хасъл. – Тъкмо човекът, когото търся. Преживях най-необикновеното приключение. – Хасъл се впусна веднага в ясно и точно описание на необикновеното си приключение, което звучеше както следва: – Мърфи, $u-v = (u^{1/2} - v^{3/4})(u^u + u^x v^y + v^b)$. Но Джордж Вашингтон $F(x)y^{2x}dx$ и Енрико Ферми $F(u^{1/2})dxdt$ половин Мария Кюри, тогава колко прави Христофор Колумб по корен квадратен от минус единица?

Нито Мърфи, нито мисис Хасъл обърнаха някакво внимание на Хенри. Аз надрасках съставените от Хасъл уравнения върху покрива на едно минаващо такси.

– Чуй ме, Мърфи – каза Хасъл. – Грета, мила, ще ни оставиш ли сами за момент? Аз... За бога, вие двамата ще прекратите ли този цирк? Това е сериозно.

Хасъл се опита да раздели двойката. Но не можеше да ги докосне, както и те не можеха да го чуют. Лицето му почервеня отново и доста разгневен, той заудря мисис Хасъл и Мърфи. Но като че ли биеше идеален газ. Реших, че беше най-добре да се намеся.

– Хасъл?

– Кой е?

– Излезте навън за малко. Искам да ви кажа нещо.

Той се изстреля през стената.

– Къде сте?

– Тук.

– Доста сте мъглив.

– Като вас.

– Кой сте вие?

– Казвам се Ленокс. Израел Ленокс.

– Израел Ленокс, космическа механика, професор по, Йейлски университет?

– Същият.

– Но вие сте починали през седемдесет и пета.

– Аз изчезнах през седемдесет и пета.

– Какво искате да кажете с това?

– Изобретих машина на времето.

– Боже! Аз също – рече Хасъл. – Днес следобед. Идеята ми хрумна внезапно – не знам защо – и преживях най-необикновеното приключение. Ленокс, времето не е континуум.

– Не е ли?

– То е последователност от отделни частици – като нанизани перли.

– Нима?

– Всяка перла е едно „Сега“. Всяко „Сега“ си има собствено минало и бъдеще. Но никое от тях не е свързано с другите. Разбирате ли? Ако $a = a_1 + a_2 \cdot j_i + a x(b_1^x) - \dots$

– Не се впускай в математически подробности, Хенри.

– Това е форма на квантово пренасяне на енергия. Времето представлява дискретно излъчване на частици или кванти. Можем да посетим всеки отделен квант и да извършим промени в него, но никаква промяна в който и да е от тях не оказва влияние на друга частица. Така ли е?

– Не е така – отвърнах аз тъжно.

– Нима мислите, че греша? – попита той, размахвайки сърдито ръце през една минаваща студентка. – Вземате, трохонидните равенства и...

– Не е така – повторих аз твърдо. – Ще ме изслушате ли, Хенри?

– Добре, казвайте – рече той.

– Забелязахте ли, че сте станали твърде нематериален? Неясен? Призрачен? Че пространството и времето не оказват повече влияние върху вас?

– Да.

– Хенри, имах нещастieto да построя машина на времето още през 1975 година.

– Това го споменахте. А какво ще кажете за захранването? Изчислих, че използвам около 7,3 киловата на...

– Не се тревожете за захранването, Хенри. По време на първото ми пътешествие в миналото посетих плейстоцена. Много исках да фотографирам мастодонт, огромен ленивец и саблезъб тигър. Когато отстъпвах назад, за да мога да хвана целия мастодонт в обектива на фокусно разстояние 6,3 при скорост 1/100 от секундата, или по ЛВС-скалата...

– Оставете ЛВС-скалата – прекъсна ме той.

– Докато се отдалечавах, без да искам настъпих и убих малка плейстоценова буболечка.

– Аха! – каза Хенри.

– Бях ужасен от случилото се. Привиждаше ми се как се връщам в своя свят и го заварвам изцяло променен в резултат на тази единствена смърт. Представете си

изненадата ми, когато при завръщането си установих, че нищо не се е изменило.

– Охо! – обади се Хасъл.

– Любопитството ми се събуди. Отидох отново в плейстоцена и убих мастодонта. Нищо не се бе променило в 1975 година. Върнах се в плейстоцена и изтребих всички диви животни – без никакъв ефект. Скитах из времето, като убивах и разрушавах, опитвайки се да променя настоящето.

– Значи сте действували точно като мен – възкликна Хасъл. – Странно, че не сме се срещнали.

– Никак не е странно.

– Аз убих Колумб.

– Аз убих Марко Поло.

– Аз пък Наполеон.

– Мислех, че Айнщайн е по-важен.

– Мохамед не промени много нещата, очаквах повече от *него*.

– Знам. Аз също го убих.

– Какво искате да кажете с това, че също сте го убили? – попита Хасъл.

– Убих го през септември 16599 година. По стария календар.

– А аз убих Мохамед на 5 януари 5598 година.

– Вярвам ви.

– Но как сте могли да го убиете след като аз го бях убил вече?

– И двамата сме го убили.

– Това е невъзможно.

– Времето е нещо съвсем субективно, момчето ми – рекох аз. – То е личен въпрос, собствен опит. Не съществува такова нещо като обективно време, както няма и обективна любов или обективна душа.

– Означава ли това, че пътуването във времето е невъзможно? Но аз го преживях.

– Сигурно, както и много други, доколкото ми е известно. Но всеки от нас е пътувал в собственото си минало, а не в това на другите. Не съществува универсален континуум, Хенри. Има само милиарди индивиди, всеки със свой собствен континуум, като един континуум не може да повлияе на друг. Ние приличаме на милиони отделни спагети в една и съща тенджера. Един пътешественик във времето никога не може да срещне друг пътешественик в миналото или в бъдещето. Всеки от нас трябва да се движи сам по своето парченце спагети.

– Но ние сега се срещаме?

– Ние вече не сме пътешественици във времето, Хенри. Превърнали сме се в соса към спагетите.

– Соса към спагетите?

– Да. Дватама, ти и аз, можем да посещаваме което парче си пожелаем, защото сме разрушили самите себе си.

– Не разбирам.

– Когато някой променя миналото, той оказва влияние само на собственото си минало – на ничие друго. Миналото е като паметта. Ако се изтрие паметта на един човек, то той се заличава, но никой друг не се заличава по този начин. Ти и аз сме изтрили миналото си. Индивидуалните светове на останалите продължават по пътя си, но ние сме престанали да съществуваме. – Тук направих пауза, за да подчертая значението на казаното.

– Какво искаш да кажеш с „престанали да съществуваме“?

– С всяко разрушение ние се разтваряме по малко. Вече сме изчезнали напълно. Извършили сме хроничид. Ние сме призрци. Надявам се, че мисис Хасъл ще е наистина щастлива с мистър Мърфи... А сега да вървим в Академията. Ампер ще разказва много интересна история за Лудвиг Болцман.

По мярка

Фантастичен разказ

Клод Льогран

ПРЕДИ всичко, трябва да си призная, че вината е моя. Децата не бива да се бият, дори и да са такива непоносими същества като Женифер! Впрочем да съм я плеснал само три-четири пъти...

Разбира се, всеки психолог ще ви каже, че не съм постъпил правилно и че не е трябвало дори да отварям дума за наказание. Но ако на мое място беше най-търпеливият и флегматичен възпитател, щеше да я натупа два пъти повече. Нима бихте допуснали сополанка на пет години и половина, па макар и собствената ви дъщеря, да подстриже като пудел гордостта на семейството – котката, – при това с електрическата самобръсначка, която струва двадесет и два долара!...

Днешният ден би завършил благополучно, стига жена ми да не бе оставила Женифер на моите грижи следобеда, вместо да я вземе със себе си на чай.

Стига да...

И кога само тази противна птица ще престане да чурулика!

Май е най-добре да започна от самото начало, от момента, когато дяволът ме подтикна да се замеся в тези идиотски изследвания за въздействието на радиацията върху човешкия организъм. Всичко това се случи преди седем години. С Джина току-що се бяхме оженили. Разбира се, може да се преживее някак и със заплатата на подпоручик, но тогава невестата ще трябва сама да си шие дрехи и да купува шапките си от военната лавка. А Джина моментално заяви, че шие кошмарно, а колкото до шапките...

С една дума, започнаха да набират доброволци, като плащаха допълнително за рисковете и обещаваха да ни дадат безплатно апартаментче плюс застраховка като на граничарите, и аз клъвнах на тази въдица един от първите. Джина беше във възторг, аз – също, още повече че цялата ми работа се състоеше в това, да поседя няколко минути в едно кресло, където получавах своята порция радиация, която всеки път ставаше по-голяма. След което разлиствах списания и по цял ден се

излежавах на една блестяща хромирана маса, докато дузина чудаци, сериозни като будистки монаси, нещо измерваха и записваха...

Неприятностите ми започнаха след като им заявих, че Джина очаква дете. Те заподскачаха като дервиши, изпаднали в религиозен транс, хващаха се за главите и проклинаха съдбата. А Стареца час и нещо ме плашеше, че може гените ми да са претърпели изменения, говореше за някакви хромозоми, за мутации и бог знае за какво още.

Проклятие!... Не биваше да отстъпвам. Това канарче направо не се издържа, но Женифер е просто влюбена в него...

Когато работата опря до детето, пратих ги по дяволите. Чувствах се абсолютно здрав, а законът не ми забранява да имаме деца, това дори в договора не го пише.

Но през последните месеци от бременността на Джина понякога ме обхващаше страх как ли ще изглеждам като баща, ако се роди някое чудовище!

Само да ги бяхте видели тези бонзи, когато в съответния ден се роди ревящата с пълно гърло Женифер. Здравето ѝ беше великолепно, тежеше цели три килограма и половина. Беше най-здравото новородено на годината.

Женифер и досега е най-красивото момиченце в окръга. Радиацията изобщо не ѝ бе повлияла...

Кога най-сетне ще престанеш да чуруликаш, гадна твар...

...Във всеки случай нямаше никакви видими последствия... Самата истина е, че докато тя не навърши три години, всичко вървеше както трябва. По-точно ние нищо не забелязвахме до момента, когато детското ѝ столче не ѝ стана прекалено тясно... Извинявайте трябваше да ѝ стане тясно!... Вие естествено разбирате: ние усетихме, че нещо не е наред и след два месеца установихме, че столчето ѝ расте заедно с нея.

Като направихме това откритие, двамата с Джина разбрахме, че катастрофата е близко. Два месеца я наблюдавахме скришом и открихме, че Женифер може да намалява и да увеличава предметите. Тогава разбрахме как е възможно тя да поучава разстройство от нищо и никакво късче шоколад, от една кифличка или няколко вишнички, които това малко чудовище – как ли само езикът ми позволява да я наричам така – отнасяше в стаята си.

Ама кога най-сетне ще млъкне това канарче?

Скоро научихме как го прави. Веднъж в неделя заведох Женифер в зоологическата градина. В автобуса точно срещу нас седеше момченце с красив червен балон в ръка. Погледът на Женифер застина и балонът започна да се издува... Когато диаметърът му стигна половин метър, той се пръсна, като за голяма радост на дъщеря ми изплаши няколко пътници. И така – достатъчно беше да прикове поглед към някой предмет и...

Първата ни мисъл бе да разкажем всичко на ръководителя на Проекта. Детето ни притежаваше необикновени способности, беше истински мутант, който...

Но това означаваше край на опитите, край на застраховката и на всичко останало. Затряяхме си... Но положението се усложняваше.

Още утре ще извия врата на тази птица!...

На всичко отгоре и тази история с камионетката на млекаря .. Всички в окръга се чудеха кой би могъл да се полакоми за подобна таратайка. Ние с Джина знаем. Колата се намира в къщи, в апартамента ни на втория етаж в чекмеджето за играчки. Но дължината ѝ сега е само единадесет сантиметра. А когато Женифер ни заяви как страшно много ѝ се иска да има ей такава червена кола със стълбичка отгоре, ние, без да му мислим, на часа ѝ купихме най-добрия модел пожарникарска кола със святкаща сигнална лампа и сгъваема стълба.

Ах, само как се натресох! Дано Джина по-скоро да се върне. Вече от цял час седя в клетката и това дяволско канарче все по-малко и по-малко се страхува от мен...

Тайнственото оръжие

Фантастичен разказ

Анджей Майхжак

I

ОРАНЖЕВОТО слънце клонеше към заниз. Зеленото небе изсветля, а синята растителност придоби още по-интензивен виолетов цвят.

Филипс даде с ръка знак да спрат. После пооправи скафандъра си, провери херметичността на биологичните филтри и каза:

– Отивам до моста край Толедо. Всички останали да ме чакат тук.

Никой вече не помнеше кой и защо бе нарекъл така второто по големина градче на тази планета. Във всеки случай в съзнанието на колонистите то си остана Толедо, макар че коренните жители на планетата със сигурност го наричаха другояче.

След двайсетина минути Филипс дотича обратно. Държеше шлема си в ръка, от устата му капеше пяна. Спря се, опита се да каже нещо, ала от устата му излезе само хъркане. След миг рухна на земята. Тялото му потрепери няколко пъти, след това застина неподвижно. Завинаги.

Колонистите гледаха като хипнотизирани как другарят им умира. В очите им се четеше ужас, парализиращ всяко желание за действие.

Джонс се съвзе пръв. Излезе на пътя и насочи към тялото дулото на плазмомета. Проблесна син лъч и след части от секундата от Филипс остана само шепичка пепел.

– Аз поемам командването! – обяви Джонс. – Връщаме се!

Никой не се обади. Всеки мълчаливо преживяваше поредното поражение. А военното поражение – те не контролираха дори пътя до Толедо – беше и поражение на тяхната логика.

II

Столицата не беше далече, само няколко километра. Достатъчно беше да форсират реката и да се промъкнат през гъстите храсталаци, за да видят най-високите сгради – седалището на владетеля на планетата.

Командора възлагаше големи надежди в транспортъорите всъдеходи. Въръжени с малка ракетна установка за ракети клас „земя-земя“, въртяща се кула и свързани

картечници, те гарантираха възможността за бързо завършване на войната.

– Сигурен съм, че сега ще победите тези диваци! – каза той убедено. – Получавате великолепна бойна техника!

Първият транспортър форсира реката без трудности. Вторият – също. Въсходите се справяха чудесно с храсталците – екипажите им дори не посягаха към плазмометите, за да си проправят път.

Полковник Колинс, шеф на свръзката в командния център, се обърна към Командора.

– Ако на момчетата им потръгне, още тази вечер ще разгледаме най-големия град на планетата.

– Дано! – въздъхна Командора.

Няколко минути по-късно Колинс побледня.

– Какво има?

– Връзката е прекъсната – едва изрече той.

– Най-доброто снаряжение! Най-добрите войници! – ревна Командора. – Незабавно да се организира специална група! А утре – съвещание. Такива неща нямат право да се случват!

Колинс предаваше заповедите по радиото. В базата започнаха веднага да организират спасителна акция. Отделните взводове се

прехвърляха през реката и там се разпръскваха из гъстите храсталци в определените направления. Чак вечерта една от групите попадна на въсходите. Стояха в една малка долина. Войниците лежаха до тях.

Защо бяха напуснали транспортърите? Защо бяха излезли без скафандри? Защо по корпусите на въсходите личаха следи от високи температури?

Почти по същото време Командора получи съобщението за смъртта на Филипс, коменданта на пост номер три. Той извика началника на военното разузнаване майор Хистингс.

– Проведохме цялата акция в най-голяма тайна. Нищо не разбирам.

– Аз също. Но са ми известни някои факти. Според разузнаването на тази планета съществува примитивна цивилизация, която по развитието си отговаря на ранното средновековие. И ние да не можем да победим такава цивилизация! Срам! Искам незабавно да ми докладвате по този въпрос!

– Нищо не разбирам! – повтори Хистингс. Беше съвсем искрен. Наистина нищо не разбираше.

III

Офицерът влезе в малката къщичка до храма. Потъналият в молитви жрец се обърна. Дошлият – съгласно приетата етикеция – го поздрави с дълбок поклон.

– Кралят благодари на Ваше преподобие.

Жрецът стана.

– Дребна работа. Добре, че успяхме навреме. А в последно време пристъпихме към нова настъпателна операция. Засега с успех. Но много сили ни струваше. А ти, кавалере, не попадна ли в клопка?

– Не, аз умея да подушвам опасността. Едно време исках да постигна мъдростта на жреците. После кралят ме призова в своята гвардия.

– Това е добре. Уморен ли си? Имаш ли къде да пренощуваш?

– Ще пренощувам в къщата за кралски пратеници. Не съм уморен. Дойдох само да благодаря на Ваше преподобие от името на краля.

– Моля те да предадеш на краля нашата благодарност за развитието на науката и мъдростта, както и за неговите грижи към нас. Кажи му също, че скоро ще дойда при него. Искам да му предам като подарък един воин от небето.

IV

Съвещанието се провеждаше в специален бункер на територията на главната база. Председателствуваше Командора.

– Господа! За първи път се сблъскваме с толкова необясними събития, които тревожат нас всички. Най-напред галактическата служба ни достави информация за новата планета, подходяща за заселване. Военното разузнаване ни уведоми за съществуването на примитивна цивилизация. Беше ни възложена мисия с историческо значение – наша задача беше и е да подготвим планетата за приемане на заселниците. Сега съм принуден да призная, че изводите от разузнаването бяха погрешни. Ние срещнахме силно съпротивление. Унищожихме няколко села, но не сме завзели нито един град. Войниците ни се сблъскаха с бактериологично оръжие – мъгла, която съдържа според микробиолозите „неизвестен тип вирус“. Напомням ви, че в първата фаза смъртността беше средно осемдесет процента от личния състав на отделните подразделения. Извикахме тук най-добрите лекари и вирусолози. Оказаха се безсилни. Само установиха, че вирусът атакува веднага кръвоносната система, предизвиквайки незабавна смърт. Разработихме нов тип скафандр, усъвършенствувахме

биологичните филтри, въведохме принципа за мигновено изгаряне на труповете на умрелите от болестта, предизвикана от вируса. Признавам, че това са половинчати средства. Смъртните случаи са все така чести. Сменихме тактиката. Започнахме да строим изнесени напред постове, които представляват самостоятелни бази, действащи независимо една от друга. Относно тяхното разположение се консултирахме с геолози, сеизмолози, метеоролози и дори с вулканолози. Ефектите са ви известни, господа, два от постовете са унищожени при земетресение. Изискахме от Земята нови бойни транспортъори. Поверихме обслужването им на старателно подбрани войници. Съгласно оперативните разработки два такива транспортъора би трябвало да завземат или да унищожат столицата на жителите на планетата. А какво стана? Войниците загинаха, а транспортъорите бяха подпалени.

– Невъзможно е! – възрази някой. – Аборигените не познават плазменото оръжие.

– Не зная какво оръжие познават и какво не. Затова пък зная, че ние преминахме в отстъпление. И бих искал да ви попитам, господа специалисти – защо?

Тишината накара Командора да продължи:

– Загубихме най-добрата си техника и най-добрите си войници! Това не може да остане безнаказано! Тази банда диваци ще ни плати скъпо! Знам, че някои от вас биха искали да избягат, да се върнат на Земята или на някоя друга колонизирана планета! Обръщам ви внимание, че всички прояви на бунт, паника или съмнения ще наказвам най-строго! Сами разбирате каква искам да кажа!

– Войниците са разстроени, значителни загуби, несигурна ситуация...

– Не приемам никакви оправдания!

– Предлагам да се повиши добавката за риск от четиристотин на осемстотин долара. Това вероятно ще съблазни войниците да служат тук.

– Засега няма да подпиша такава заповед. Но ще обмисля предложението – отвърна Командора. – Парите биха могли да задържат голяма част от войниците. Но страхливците рано или късно ще си отидат. Колкото по-рано, толкова по-добре. Няма да създават паника. Аха, имам още една новина. Скоро ще получим ракети „земя-земя“ и „въздух-земя“. Надявам се, че те ще видят сметката на тези диваци.

V

Съгласно дворцовата етикеция жрецът целуна ръцете и стъпалата на краля.

– Какво те води насам, пазителю на мъдростта? Моят пратеник ми каза, че искаш да доведеш в двора ми един воин от небето.

– О, най-висши владетелю! Нещата се усложниха. Бързам да те уведомя, че воините от небето подготвят ново оръжие. Това ще бъде желязна птица, която ще пада върху нашите градове направо от небето.

– Значи няма вече спасение за нас?

– Има – отвърна спокойно жрецът. – Тази птица ще бъде унищожена от друга птица. Онези, които притежават мъдростта, вече работят над нея. Можеш да ми вярваш – те няма да ни подведат.

–Пазителю на мъдростта! Ваше преподобие! Благодаря ти за това, което правиш! Какво ти е нужно? Говори и всичко, което поискаш, ще ти бъде дадено!

–Засега нямам нужда от нищо. Ние живеем с мъдростта. Нареди само, най-висши владетелю, да построят храмове на мъдростта в различните градове и засели в тях тези, които искат да опознаят мъдростта. Само за това те моля, най-висши владетелю! А тези желязни птици трябва да бъдат много, наистина много, ако искаме да спечелим войната с воините от небето.

– Моят пращяло е водил война с воини от небето, моят дядо и моят баща водиха

такива войни. Те ги спечелиха. Защо аз трябва да загубя сегашната война?

– Вождът на воините от небето, които са сега на нашата земя, не може да разбере, че е загубил. Той ще продължава да воюва. Затова е по-опасен от другите. А сега, най-висши владетелю, позволи на твоя верен слуга да се оттегли.

Кралят каза „позволявам“ и жрецът тутакси, излезе.

VI

Джонс беше повишен – стана комендант на пост номер три. На първото съвещание изложи своето кредо. От всички поиска абсолютно послушание. Заяви, че ще наказва без колебание всякакви прояви на бунт или страхливост. Не забрави да подчертае, че много държи на завземането на Толедо.

Никой не вярваше, че това ще стане – Толедо беше обкръжен от гъста мъгла, – но никой не възрази.

През нощта лампата в стаята на коменданта до късно не угасна. Джонс разработваше новите тактически планове.

След утринната проверка и закуската той обяви бойна тревога. На нея представи плана си за завземане на Толедо. В поста оставаше една резервна част. Останалите

войници трябваше бързо да минат през зарадения район.

– Част от вас може и да загине, но повечето ще останат живи. Ако възникнат трудности, ще минем през гората и ще потърсим брод.

Отрядът стигна до обвития в мъгла мост.

– Кой се страхува? – попита Джонс.

От колоната излязоха двама млади войници, отскоро на служба тук. Джонс насочи към тях дулото на плазмомета. Избухна огън. Не успяха и да гъкнат. Дори не паднаха – разнесоха се в прах както си стояха.

– Кой още?

Никой друг не излезе от редицата.

– Добре тогава. Ще вървим в боен ред, всички знаете как...

Следващите му думи потънаха в мощен грохот. Всички инстинктивно се обърнаха. На мястото, където беше постът, се издигаше стълб от огън и дим. Какво беше станало там?

– Ходом марш, обратно!

Вървяха бавно, сякаш икономисваха запасите от кислород.

Сградата я нямаше. На нейното място бе израснал голям кратер на вулкан. Лавата преливаше и изтичаше надолу.

Войниците гледаха ужасени, неспособни да предприемат каквото и да било.

Джонс почувствува, че го обзема ярост.

„Това е някакъв номер на ония диваци – помисли си. – Но аз ще им покажа кой командува тук! Кой е господарят тук! Трябва да им покажа!“

Неговата ярост се предаде и на другите. Бяха готови да изгорят цял град и да избият всички негови жители.

Хукнаха към моста, забравили всичко на света.

Тогава се случи нещо странно. Войниците започнаха да бягат по брега на реката.

– Стойте! – изрева Джонс, но никой не му обърна внимание. Той посегна към плазмомета – този метод беше незаменим. Едва сега видя дулата на плазмометите, насочени към него.

– Идиоти! Това е още един трик на диваците! Ще загинете там!

Но никой не го слушаше. За пръв път се сблъскаше с такъв бунт, за пръв път не можа да го овладее.

Джонс тръгна по моста. Мъглата се разнесе. Погледна към вълните под себе си. След миг продължи нататък. Почувствува огромна умора. Седна на земята.

Защо опитните, закалени войници бяха избрали смъртта? Какво бяха видели?

Сигурно нещо, което беше по-ценно от няколкото стотин долара, за които може да се купи в казиното нещо по-вкусно за плюскане, добър алкохол, цигари и понякога наркотици. Защо направиха това? Защо зарязаха всичко?

Замислен дълбоко, той не забеляза смъртоносната мъгла, която се приближи до него. А дори да я беше забелязал – нямаше сили да избяга. Безволно свали шлема си. Тревата, синята трева, изведнъж стана виолетова, зеленината стана по-интензивна. Това беше последната картина от планетата, която видя.

VII

Избухването на вулкана се виждаше отдалече. Сеизмичната служба незабавно изпрати два разузнавателни вертолета, които трябваше да установят евентуалните загуби. Видяното надмина всички очаквания. Там, където вчера стоеше пост номер три, се издигаше огромен кратер, изригващ огън, дим, лава и камъни. Всяка спасителна акция би била безсмислена.

Докладваха на Командора. Той им нареди веднага да се върнат.

Ами ако избухне вулкан и на мястото, където стои базата? „Глупости!“ – сам се успокояваше Командора. Нали сеизмолозите са категорични – никакъв катаклизъм не

застрашава базата. Но и пост номер три не беше застрашен от нищо. И за него мненията на геофизиците бяха еднозначни.

Командора започваше да се страхува за себе си. Винаги се беше боял от смъртта, въпреки че често я беше виждал и често беше пращал другите на смърт.

Подсъзнателно усещаше, че или ще напусне тази планета, или ще загине. Странна планета... някога му се струваше, че ще я управлява. Обаче най-напред трябваше да победи местните жители. А това се оказваше не по силите му.

Пост номер три – унищожен. Командора започваше да си дава сметка за мащабите на поражението. Задачата на този пост беше да завземе Толедо, втория по големина град на планетата.

Той виждаше последния шанс за себе си в дистанционно управляваните ракети, които очакваше от далечната Земя. А ако и това оръжие не предопредели съдбата на войната? Тогава какво? Предпочиташе да не мисли. Ще бъде свален от поста, разжалван, изпратен в глуха линия. Така беше постъпвал той с предшествениците си, така ще постъпят с него следващите. Беше премахвал всички, които с нещо не му бяха по вкуса. Сега много от тях ще имат основание да го упрекват – той не беше

успял да усмири планетата. Страхът му нарастваше. Страх и ярост. Ярост и безсилие.

VIII

Майор Хистингс наблюдаваше околността през бинокъл. Синята гора, представляваща една ивица, се приближи и разкри тайните си. На края ѝ растяха бодливи храсти, успешно бранещи достъпа до нея. По-навътре растяха високи разклонени дървета. В клоните им гнездяха птици и насекоми. Видя откъде извира едно поточе. Забеляза някаква фигура. Абориген! Значи наблизо има село! Би могъл да стигне до селото – жителите му вероятно няма да оказат съпротива – и да ги поразпита. Езиковата бариера не го плашеше. В краен случай би могъл да разстреля всички жители на селото, а къщите им да подпали.

Той уведоми Командора по радиото и помоли с плачлив глас да му позволят да проведе разузнавателна акция.

– Нямам резерви и не мога да организирам спасителна акция – предупреди го Командора.

Хистингс се съгласи. Смяташе, че акцията му има шансове за успех. Взе със себе си четирима войници.

Край потока откриха пътечка, водеща навътре в гората. Вървяха между дърветата,

заобикаляха гъстите храсталаци, няколко пъти прескачаха поточето. Наложиха се да обиколят и много повалени дънери. Накрая видяха няколко примитивни къщурки.

Хистингс обяви тревога. „На война побеждава този, който изненада противника си“ – това беше девизът на майора.

Войниците заеха позиция. Тогава от селото излязоха няколко голи момичета.

„Имам халюцинации“ – помисли си майорът. А войниците? Захвърлиха плазмометите, свалиха шлемовете...

– Патрул, стой!

Никой не се спря. Войниците се хвърляха върху момичетата и падаха мъртви.

Той стреля с плазмомета си в едно от тях. Видя нещо необяснимо – момичето оцеля, остана живо и здраво след температура сто и осемдесет хиляди градуса по Целзий!

– Хвърли оръжието! – чу той нечий глас. Инстинктивно захвърли плазмомета до себе си.

– Не се обръщай.

Гласът беше приглушен, безличен, сякаш говореше автомат.

– Иди в селото.

Вървеше послушно и се чудеше какво ще правят с него.

– Искаш да кажеш нещо ли?

– У нас има конвенция за защита на пленниците. Изисквам полагаемата ми се защита. – Той все още се опитваше да запази достойнство.

– Ако си послушен, няма да ти се случи нищо лошо. Обаче, ако се опиташ да избягаш, ще умреш.

„Няма да се опитвам“ – помисли си. Искаше да живее.

Навлязоха в селото.

– Влез в третата къща.

Влезе. В колибката – трудно му беше да я назове другояче – имаше само едно кръгло помещение. Учуди се, че липсват каквито и да било мебели. На пода в средата седеше абориген. Може би някоя важна личност?

Домакинът стана. Беше висок, строен, с розова кожа, покрита с деликатни косъмчета. Беше облечен в дълга риза, стигаща до глезените му.

– Кой си ти?

– Казвам се Хистингс, имам чин майор.

– Воин от небето ли си?

Едва сега Хистингс си даде сметка, че аборигенът не мърда устни. „Сигурно контактуват по друг начин“ – помисли си.

– Отговаряй на въпросите! – в гласа прозвуча заплаха.

– Аз съм пришълец от далечната планета, която наричаме Земя.

– Искаш да превземеш нашата планета, нали? Ще бъдеш поместен в специално мазе. Ще можеш спокойно да ядеш, да пиеш и да дишаш. Само едно нещо ти е забранено – да излезеш без наше разрешение. Ако излезеш – ще умреш, както умряха другите воители, които нарушиха нашите закони.

„Няма да живея в някакво си мазе! Може пък да успея да избягам в базата.“

– Откажи се от мисълта за бягство! До никъде няма да стигнеш, само ще умреш. А ти искаш да живееш, нали? Много искаш, така ли е?

„Откъде ли знае?“

– Влез в мазето!

Майорът видя в пода отвор. Слезе по неудобно разположените стъпала. Долу имаше дълъг коридор. Великолепен авария изход!

– Влез в тази стая!

„Всъщност как се разбираме с него? – чудеше се Хистингс. – Ние не знаем езика им. Няколко думи наистина бяха преведени от отдела по извънземна лингвистика, но само няколко думи. Принципите на граматиката и синтаксиса останаха непознати.“

Той влезе в помещението. Някой затвори вратата подир него.

– Войне, дошъл от небето, сега можеш да си починеш. Тук не те заплашва нищо. Но не се опитвай да излезеш. Зад вратата те дебне смъртта ти.

– Само тук ли? А какво ще ям?

– За яденето не се грижи.

„Сигурно имам халюцинации. Трябва да отида на лекар.“

Засега седеше в мазето. Престана да мисли за бягство. Размишляваше върху тази примитивна цивилизация. Те знаят за нас повече, отколкото ние за тях. Защо? Не е възможно да е станала грешка. А в същото време коренните жители на планетата превъзхождаха въоръжените до зъби и обучени да воюват войници.

– Сега ще получиш ядене и пиене – чу той познатия глас.

Наистина след миг, като след докосване с вълшебна пръчка, се появи маса с храна.

Съвсем като в приказка. „Масичке, сложи ми да ям!“ – помисли си.

Обаче майорът не вярваше в приказки.

Командора прие спокойно вестта за изчезването на групата на майора. Както беше решил предварително, не организира акция за издирване. Той чакаше ракетите – бяха вече съвсем наблизко. Беше убеден, че те ще решат съдбата на войната. Макар че вътре в душата си изпитваше смътно

безпокойство. Прекалено много изненади бяха срещнали тук. Въпреки всичко изпитваше уважение към противника. Подозираше, че земетресенията и избухванията на вулканите точно там, където бяха построени техните бази, не беше случайно. Но какво ги предизвикваше? Едва ли една толкова примитивна цивилизация ще може да управлява сеизмичните процеси! Това са глупости! В такъв случай би трябвало отдалече да се виждат големи градове, промишлени и енергетични съоръжения, следи от преобразяване на планетата.

IX

Щом се нахрани, в килията му влязоха няколко аборигени. Той ги гледаше напрегнато. Да го убият ли са дошли? За всеки случай заговори бързо:

– На моята планета има обичай да се защитават пленниците. Искам да се отнасяте към мен съгласно този обичай. Имам право да...

Установи, че те изобщо не се интересуват от него. Разговаряха помежду си и оживено жестикулираха.

След няколко минути дойде още един местен жител, облечен в дълга снежнобяла риза. Останалите му се поклониха ниско.

Беше дошла някаква важна личност. Вождът? Магьосникът?

Новодошлият се загледа в майора. Гледа го дълго и внимателно.

– Кой си ти? – попита накрая.

Хистингс разбра въпроса, макар че би могъл да се закълне, че онзи не мърдаше устни.

– Казвам се Хистингс, аз съм офицер. Имам чин майор. Ако ме освободите, ще бъдете възнаградени богато.

Беше си спомнил изтърканата фраза, която всеки войник трябваше да знае наизуст.

– Ти си един от вождовете на воините от небето, нали?

– Аз съм войник!

– Ти не си обикновен войник.

Напрасно се изпусна, че е майор.

– Ще бъдеш представен на нашия владетел, който ще реши каква ще бъде съдбата ти.

„Засега не ме заплашва нищо“ – успокои се той, но за кратко. Ами ако владетелят нареди да го убият?

– Върви след мен! – прозвуча като заповед.

„А може да успея да избягам по пътя?“

– Не мисли за бягство!

„Да не би да умеят да четат мисли?“

Хистингс тръгна след местния властник. Стори му се, че сънува. Небето беше станало синьо, а растителността – зелена.

А наоколо се простираше отровната мъгла.

X

Новината за пристигането на ракетите изненада Командора. Не ги очакваше толкова скоро. Изненада, се, но се и зарадва.. Сега вече краят на войната беше близко. Предишните опасения се разпръснаха.

Той реши да построят ракетните установки на морския бряг. Там нямаше никакви селища. Не беше установено също аборигените да притежават флот. Може би не чувствуват нужда от морски пътешествия, може би морският климат не им понася? Така или иначе – крайбрежието беше идеално място за разполагане на установките. Монтажът им протичаше бързо и според специалистите по ракетна артилерия те можеха да бъдат включени в бойните действия само след няколко дни. Някои дори смятаха, че това ще стане след ден-два.

„Първата ракета – върху Толедо! – помисли си Командора. – За пост номер три. Втората – върху столицата! Следващите – според нуждите! Диваците трябва да се предадат! Трябва!“

XI

Столицата приличаше повече на село, отколкото на град. Къщите бяха построени непосредствено една до друга. Бяха дървени, покрити с листа.

Хистингс се учуди, че не вижда жителите й. Може би си седят по домовете, може би работят някъде? А къде са се дянали децата?

Не му оставаше време за размишления. Водачът му спря. По лицето му се четеше тревога. В същото време небето си възвърна нормалния зелен цвят, а смъртоносната мъгла се приближи.

– Трябва да вървим по-бързо! – каза аборигенът.

Хистингс го следваше с мъка. Бързият ход премина в бяг. Спряха се пред внушителна сграда. На входа стояха двама въоръжени с дълги копия мъже. Водачът на майора започна да им шепне нещо. Пазачите отстъпиха.

Водачът заведе Хистингс в тронната зала. Владетелят на планетата седеше на висока табуретка. Беше облечен в дълга риза, избродирана в разноцветни мотиви.

Водачът целуна ръцете и стъпалата му, а после заговори нещо. Хистингс не разбираше нищо от разговора им.

След десетина минути чу същия странен, безличен глас:

– Ще бъдеш свидетел на голямо поражение на вашите воители. Дотогава ще бъдеш поместен в едно мазе. Ще получиш ядене, пиене и въздух.

XII

– Офицери! Командири! Вашите усилия не бяха напразни! След няколко минути ще се разправим с диваците, а тази планета ще стане наш втори прекрасен свят. Истински Нов свят! Още сега трябва да се приготвим да посрещнем заселниците! Но най-напред да видим нашето оръжие! Да видим падането на диваците. Така е навсякъде, побеждава по-силният! Ние сме по-силните! След момент ще бъде изстреляна първата ракета. Посока – столицата!

Той изстреля лично първата ракета. Всички следяха полета на екрана.

Командора погледна, часовника си.

– След пет минути, по-точно след 279 секунди столицата, няма да съществува!

Случи се обаче нещо неочаквано, нещо, което нито Командора; нито офицерите бяха предвидили. На екрана се появи втора точка. Тя се доближи до първата. Екранът угасна – апаратурата за управление престана да действа.

– Антиракети! – извика Командора. – Те имат антиракети!

XIII

В своя тесен затвор Хистингс изцяло загуби представата за време. Откакто беше в това мазе, можеше да са минали както десетина-петнайсет часа, така и две денонощия. Оставаше му само да се чуди какво е имал предвид кралят, когато му каза: „Ще бъдеш свидетел на поражението.“ Какъв трик са приготвили войниците на краля, въоръжени с дълги копия? Най-накрая дойде неговият водач и му нареди да го последва.

Майорът вървеше послушно. Отминаха застроената част на града и излязоха на невисок хълм.

– Гледай!

Хистингс забеляза на небето две малки точки, оставящи подире си дълги следи. Ракети! След миг, след няколко секунди ще паднат върху града. И той също ще загине.

Точките започнаха да се доближават една до друга, след което се сблъскаха. Видя огнения блясък на небето и огромния облак черен дим. „Грешка в управлението“ – помисли си.

– Вие имате много огнени птици – започна да му обяснява водачът, – но ние сме в състояние да унищожим всичките. Ще се върнеш при своя вожд и ще му кажеш това.

Ако ни послуша и ви нареди да се върнете в небето, откъдето сте дошли, нищо няма да ви заплашва. Да си отидете от нашата земя – това е последният ви шанс.

– Сигурно сънувам – измърмори майорът.

– Ще унищожим вашето оръжие така, както унищожихме оръжието на другите воители от небето. Ще кажеш това на своя вожд. Ще му кажеш и някои други неща.

– Не знам пътя.

– Ще вървиш натам – посочи водачът с ръка. – Ще вървиш подир мъглата, тя ще те заведе. Но не бива да се отклоняваш от пътя, запомни! Ще стигнеш до голямата солена вода. Твоят вожд е там.

„Командора е пренесъл главната квартира на крайбрежието?“

– А сега тръгвай. Ако побързаш, ще стигнеш преди залез слънце.

Хистингс тръгна след мъглата. Разбра, че никой няма да покори тази странна цивилизация. Започваше и да се досеща защо.

XIV

Кралят и жрецът размишляваха дали освобождаването на пленника ще донесе очакваните резултати. Жрецът смяташе, че могат да го убият, да сметнат поведението му за предателство. Струва ли си да го спасят? Такава възможност съществуваше,

но щеше да изисква прекалено много сили. А силите им бяха нужни.

– Техният вожд няма да отстъпи така лесно...

– Най-висши владетелю! Никой от воините от небето не е бил така упорит в намерението си да завладее нашата земя като него. Жреците – притежателите на мъдростта, – са преуморени. Нещо повече – няколко от тях се пренесоха в страната на вечното щастие. Техните следовници са млади и нетърпеливи, нямат необходимия опит. Те извършиха всичко правилно, но трябва още много да се учат.

Проблемите бяха сериозни. Не можеше да ги скрие и днешният успех – унищожаването на стоманената огнена птица.

Кралят щеше да издаде съответните заповеди и хората щяха да празнуват победата. Но не и нейните творци. Те ще събират сили за нови битки с упоритите воини, дошли от небето.

– Пленникът се върна при вожда си – рече жрецът. – Сега ще се реши всичко.

XV

Въпреки умората от дългия път Хистингс отиде право при Командора.

– Къде бяхте, майоре?

Хистингс му разправи подробно всичко. За случилото се край селцето, за залавянето му,

за това, как бяха го представили на владетеля на планетата и как след това го освободиха. Заяви му, че аборигените не се страхуват от никакво земно оръжие, така че те никога няма да колонизират тази планета.

– Малко промиване на мозъка?

– Не. Никакво промиване. Имам собствено схващане по въпроса...

– Какво?

– Смятам, че аборигените си служат с психическа енергия.

– С какво?

– С психическа енергия. Командоре, вие вярвате ли в телепатията, ясновидството и другите явления, смятани някога за паранормални?

– Не вярвам в подобни глупости!

– Жалко. Струва ми се, че у жителите на тази планета въпросните способности са развити в значително по-висока степен, отколкото при нас. Те умеят да четат мислите ни. Улавят не само мислите, но и чувствата ни. Ние се бояхме от убийствени микроорганизми и получихме вируса. Бояхме се от земетресения и вулкани. И тях получихме. Те улавят това, от което ние се боим. Или онова, за което мечтаем. Всеки войник мисли за някакво момиче. Те произвеждат, материализират тези мечти. Войниците не съумяваха да овладеят

страстта си и загиваха. Мисля също, че аборигените ни принуждават да действваме така, както на тях им се иска.

– Глупости... – Командора изведнъж си даде сметка, че беше дал заповед да бъде атакувана столицата, макар че по-напред искаше да завладее Толедо.

– Тази хипотеза – продължи Хистингс, – обяснява всички наши неуспехи. Бих искал да ви обърна внимание върху още две явления. Те ми говореха, без да си отварят устата. Не знам как го правеха. И второ: споменаваха нещо за други войни от небето.

– За кого?

– За други войни от небето. Внушаваха ми, че не сме единствените, които са се опитвали да завладеят планетата им.

– Интересно. Стратегически пункт в мащабите на Галактиката. Какво предлагате, майоре?

– Отстъпление.

– Моля?

– Да се върнем на Земята.

Командора грабна плазмомета.

– И това го казва шефът на разузнаването майор Хистингс... Не, били сте подложени на изтезания. Въздействували са ви. Признайте!

– Не е вярно! – отрече Хистингс.

– Издали сте наши военни тайни. Например датата и часа на ракетното нападение.

– Не съм го направил по простата причина, че не знаех точния час на атаката... А и бих ли могъл да направя сам за толкова кратко време антиракета?

– Прав сте, майоре. Трябва да се махаме оттук. Ще подготвите рапорт. Открили сте следи от бойни действия между различни цивилизации. При това положение не можете да гарантирате безопасността на заселниците.

– Само едно нещо ме тревожи. Ами ако някой от войниците издрънка нещо, като се напие, или някой реши да пише мемоари?

– За това аз ще имам грижата. Вие само подгответе рапорта.

Новината за връщането на Земята беше приета отначало с недоверие, а после, след като беше потвърдена – с ентузиазъм. Наистина имаше неколцина офицери, които настояваха войната да продължи, но гласът им се загуби в общата врява на онези, на които беше дотегнала постоянната несигурност.

XVI

Корабите стартираха един след друг от космодрумите, изградени по крайбрежието. Щабът щеше да бъде евакуиран последен.

Хистингс се загледа още веднъж в пейзажа наоколо. Колко далече беше столицата? Той беше дошъл оттам. От коя страна? Нима беше загубил чувството си за ориентация?

– Майоре, рапортът готов ли е? – върна го към действителността Командора.

– Тъй вярно!

Рапортът не беше дълъг. Съдържаше най-общи твърдения за нашествия на различни

цивилизации от Космоса на планетата. Подсказваше, че заселниците можеха да бъдат застрашени от страна на тези цивилизации. Не споменаваше и дума за странните жители на тази планета, които побеждаваха нашествениците по най-невероятен начин. Библейската история за Давид и Голиат в космически мащаб.